جەمال نەبەز

کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتیی کورد
کاژیك KAJYK ١٩٥٩/٤/١٤
پێشــــخــــان و پاشــــخــــانەکــــانی

سلێمانی - کوردستان
٢٠١٥

کۆ بەرهەم
ژمارە (١٣)

جەمال نەبەز
کۆبەرهەم

ژمارە(١٣)

کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتیی کورد
کاژیک KAJYK ١٤/٤/١٩٥٩
پێشخان و پاشخانەکانی

هەموو جۆرە مافێکی بۆ نووسەری پارێزراوە

سلێمانی - کوردستان
٢٠١٥

کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتیی کورد

(کاژیک KAJYK) ١٩٥٩/٤/١٤

پێشخان و پاشخانەکانی

پێشخانی کاژیک :

قوتابخانەی کوردیی سۆسیالیزم(ڕێبازی سێیەم)

(لە پەنجاکانی سەتەی رابوردوودا)

پاشخانەکانی کاژیک:

- یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا (نوکسە NUKSE)
{١٩٦٥/٣/٢١_١٩٧٧/٩/٣}
- یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە سوریا و لوبنان
{١٩٧٢_١٩٧٣}
- پارتی سۆسیالیستی کورد (پاسۆک PASOK)
{١٩٧٦/٩/١١_١٩٩٢}
- ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەوروپا (سۆکسە SOKSE)
{١٩٨٠/٩/١١_٢٠٠٥/٤/٢٢}
- کۆنگرەی نیشتمانیی کوردستان (KNC لەندەن) {١٩٨٥ _ }

کاژیك KAJAK

پێشخان و پاشخانەکان

نێوی پەرتوك: کاژیك / کۆبەرهەمی ژمارە ١٣

نوسینی: جەمال نەبەز

تایپکردن: هەڵۆ بەرزنجی

تیراژ: ٥٠٠ دانە

ژمارەی سپاردنی (١٠٤)ی ساڵی ٢٠١٥ی لەبەڕێوەبەرایەتی کتێبخانە گشتیەکان پێدراوە.

ڕێبازی سێیەم، نوکسە و سۆکسە

لە چەند وتارێکمدا کە تا ئێستە بڵاوکراونەتەوە و، لە ژمارە (٦ و ٧) ی "کۆبەرهەم"داچاپکراونەتەوە، هەروەها لە "باسنامەی چەند گوژمێکی جۆلانەی کردە و بەسەرهاتم"دا(چاپی هەولێر٢٠١٢)،کەمدابێژێک باسی دامەزراندنی کازیک و پاسۆکم کردووە. جالەبەرئەوەی ئەم چەند لاپەڕەیە بەشێکن لە بیرەوەرییینامە چاپنەکراوەکەی من،هەر لە منداڵیمەوە تا ١٩ی مانگی گوڵانی ساڵی ١٩٦٢،واتە تا ئەو کاتەی کوردستان و ڕۆژهەڵاتم بەجێهێشت و ڕوومکردە ئەورووپا،پێموایە شتێکی بێکەڵک نابێ،ئەگەر لێرەش، کەمێک دوورودرێژ،باسێکی دامەزراندنی کازیک و پاسۆک و ڕەوتی کارکردنیان بکەم،تا ئەو هەندازەیەی ئاگادارم لێیان،هەروەها پێشخان و پاشخانی هەردووکیان،بە تایبەتیی قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم(ڕێبازی سێیەم)و نۆکسە NUKSE و سۆکسە SOKSE کە دوو ڕێکخراوی خوێندکارانە بوون لە ئەورووپا. لەمەشدا خۆم بە دەروێست دەزانم بۆ چوونە نێو ئەو باسە،چۆنکە پێوەندییەکی ڕاستەوخۆی بەخۆمەوە هەیە.بێجگە لەمەش ،وا باشترە تاخۆم ماوم،ئەو شتانەی پێوەندییان بەم باسەوە هەیە و ،زانیارییم لەبارەیانەوە هەیە، بیانخەمە بەرچاو،بۆ ئەوەی دوای مردنم،درۆ بەدەم ئەم بابەتەوە نەکرێ،چۆنکە وەک پێشینان گوتوویانە"لە پاش مردن درۆ دەکرێ"،ئەگەرچی،ئەز هێشتا خۆم لە ژیاندام و گەلێک درۆ و هەڵبەست و قسەی بێگومرگ لەبارەیانەوە کراون،بە تایبەتیی لە بەرنامەکانی تەلەڤیزیۆنی NRT(نالیا)و "ڕووداو"دا.

وەک لە بیرەوەرییینامەکەمدا باسکراوە،پاش کودەتای ژەنەراڵ ئەبدولکەریم قاسم و هەڤاڵە ئەفسەرەکانی لە بەخدا لە شەوی ١٣/١٤ـ٧ـ١٩٥٨ دا کە بوو بە هۆی ڕووخانی ڕژێمی شانشینیی لە ئێراق و داخۆیانیی ڕژێمی کۆماریی، هەرچەندە هەوڵێکی زۆرم دا کە شوێنی کارەکەم وەک مامۆستای قوتابخانە،لە نێوەندییی شارۆچکەی زوبێری سەر بە بەسرەوە، بگێڕنەوە بۆ کەرکووک،بەڵام هیچ سووتی نەبوو،کرام بە مامۆستا لە قوتابخانەی دوا نێوەندییی جافەرییە لە بەخدا کە قوتابخانەیەکی ئەهلییی شیئەکان بوو. ئەوجا، کە شاری بەخدا بوو بە مەڵبەندی کارەکەم،هەر کاتێک ئێواران دەستم بپەرژایە،دەچوومە

دوکانەکەی ئوستاد بەشیر موشیر کە بە "کابەی کوردان" نێودەبرا. بە هۆی ئەو دوکانەشەوە گەلێک کورد و نەکوردم ناسی.یەکێک لەو کوردانەی کە بەهۆی ئەو مەڵبەندەوە ناسیم،بەڕێز کامیل ژیر بوو،کە تا ماوەیەک پێش ئەو ناسینە،سەر بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق بوو.لەو ڕێیەشدا تووشی چەرمەسەریی و لە قوتابخانە دەرکردن و زیندان بوو بوو.کاک کامیل گەنجێکی هەڵبەستوان،قسەخۆش و گاڵتەبێژ بوو. لەوتووێژدا لەگەڵ یەک ،دەرکەوت بۆم کە لە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق و کۆمۆنیستە کوردەکان و کۆمۆنیزم بە گشتیی، ناهومێدبووە.

وەک لەمەوپێش لە بیرەوەرییینامەکەمدا باسمکرد،ئێمە لە سلێمانی چەند کەسێک بووین،کە لە نیوەی یەکەمی پەنجاکاندا رەخنەمان لە سیستەمی کۆمۆنیستێتیی و سەرمایەداریی دەگرت و وتووێژمان لەو بارەیەوە دەکرد و خۆمان بە قوتابخانەیەکی کوردیی بۆ سۆسیالیزم دەزانی. جا لەبەرئەوەی نە لەگەڵ پارتی و نە لەگەڵ کۆمۆنیستەکان بووین،خەڵک ئێمەیان بە **"ڕێبازی سێیەم"** دادەنا،چۆنکە قسەکانمان لە قسەی پارتەکان و کۆمۆنیستەکان نەدەچوون،بەڵام ئێمە، وەک ڕێکخراو، یان حیزب، یان کۆمەڵە، کارمان نەدەکرد،بەڵکو دەستەیەک هاوڕێ بووین، زوو زوو یەکدیمان دەدی و بیروڕامان دەگۆڕییەوە و، پەرتۆکی جۆراوجۆرمان دەخوێندەوە و هەوڵی فێربوونی شتی نوێمان دەدا.لەو هاوڕێیانە،مامۆستا فایەق ئارف،دکتۆر ئەلی تۆفیق،مامۆستا ئەبدوڵڵا میدیا،مامۆستا ئەبدوڵڵا زێبارییی،بەڕێز ئەحمەد سمێڵ کاکەیی،بەڕێز جەلال تۆفیق خاوەنی کۆگای سرۆچک، شێخ ئەحمەد کوڕی شێخ رەئووفی نەقیب، مەلا ئەبدوولی مەلا سەئید و چەند هاوڕێیەکی دیی. بە تێپەڕبوونی کات،پێوەندییم لەگەڵ کاک کامیل ژیر بەهێز بوو،بە تایبەتیی چۆنکە بەتەمابوو ئەزموونی بەکالۆریای پۆلی پێنجەمی دوانێوەندیی(بەشی وێژەیی) بە شێوەیەکی دەرەکیی بدا{سەرنج:ئەو سەردەمە خوێندنی نێوەندیی و دوانێوەندیی پێنج ساڵ بوو،پۆلی شەش نەبوو : ج.ن} و پێویستی بە یارمەتیدانی من بوو لە بابەتی ماتماتیکدا،وانەکانی ماتماتیکم پێدەگوت بۆ ئامادەکردنی بۆ تاقیکردنەوە،کە لە ئەنجامیشدا سەرکەوتوو بوو. لەمەوە نێوانمان خۆشتربوو،بووینە هاوڕێی یەک و ، بیروبۆچوونمان لەگەڵ یەک، لەگەلێک رووەوە، وەک یەکی لێهات.پاش ماوەیەک کاک کامیل گوتی:" زۆر پێویستە ئەم بیروڕایانە بچنە قاڵبی ڕێکخراوێکەوە بۆ ئەوەی خەڵکەکە ڕێی ڕاست و چەوت لەیەک جیابکەنەوە".

ئەوەی راستیی بێ،ئەز خۆم ئارەزووی دامەزراندنی رێکخراوی رامیارییم نەبوو،چۆنکە پێموابوو، ئێستەش پێموایە، کۆمەڵگەی کورد کۆمەڵگەیەکە لە بنەڕەتەوە سەقەتە و، پێویستیی بە خۆدروستکردنەوە و خۆناسین و باوەڕ بەخۆهێنان هەیە و،دەبێ جارێ خەریکی رۆشنکاریی بین،بەتایبەتیی بۆ ئەو سەردەمە، کە رێبازی کۆمۆنیستێتیی سەر بە سۆڤێت و چین، بەرچاوی گەنجی کوردی بەتەواویی گرتبوو،رێی نەدەدا هیچ جۆرە بیرۆکەیەکی دیی لە کوردستاندا رۆناکیی ببینێ.خۆ ئەگەر بیرۆکەیەکی دیکە سەریهەڵبدایە،ئەوا ئەوەی بە فیتی ئیمپریالیزم و زایۆنیزم و چی و چی لێکدەدایەوە. لەبەرئەوە بیرم لە بوونی رێکخراو نەدەکردەوە.بەڵام کاک کامیل دەیگوت،ئەو رێکخراوە ئەگەر ببێ،دەتوانێ باشتر ئەو رۆڵە بگێڕێ بۆ رۆشنکاریی. لام وایە،ئەم سەرنجەشی لەوەوە هاتبوو کە ئەو لەوەپێش، لە پارتی کۆمۆنیستی ئێراقدا کاری کردبوو.دیارە چالاکییەکانی لە چوارچێوەی رێکخراودا بووبوون و، کۆمۆنیستەکانیش لەو رۆژانەدا گەلێک سەرکەوتنیان بەسەر ناحەزەکانیاندا وەدەستهێنابوو. بەکاک کامیلم گوت، جارێ زووە،زەوییەکە شۆرەیە، دەبێ لە پێشەوە زەوییەکە ئامادەبکرێ،ئەوجا تۆوەکەی تێبکرێ. ئەوەشم گوت پێی، کە دەمێکە بڕیارم داوە بچم بۆ دەرەوەی ئێراق و خوێندنەکەم درێژە پێبدەم و، هێندەک شتی نوێ و زمانی نوێ فێرببم و ، هەوڵ بدەم پێوەندییەک دروست بکەم لەگەڵ هێندەک کەسایەتییی زانستکار و کۆمەڵێ مرۆڤدۆستی ئەوروپایی،ئەوجا بگەڕێمەوە وڵات،لەبەرئەوە کاتم نابێ بۆ رێکخراوێک کار بکەم.کاک کامیل گوتی: "راستە زەوییەکەی کوردستان شۆرەیە،بەڵام شوێنی واشی هەیە بەکاری تۆوچاندن دێ،دوایی،تۆ دەچیتە دەرەوەی وڵات،خۆ رێکخراو هەر یەک کەس نابێ.ئەز خۆشم ،ئەگەر بۆم هەڵکەوێ حەز بە خوێندن دەکەم لە دەرەوە،ئەوە رێگر نابێ لە بەڕێوەبردنی کاری رێکخراودا..", کورت و کرمانجیی،کاک کامیل زۆر بە جۆش و بەپەلە بوو بۆ دامەزراندنی رێکخراوێک،چۆنکە دەیدی کە کۆمۆنیستەکان گۆڕەپانە گەورەکانی کوردستانیان بۆ خۆیان داگیرکردبوو،پارتیش کە تاکە حیزبێکی کوردستانیی ئەو سەردەمە بوو، ئەویش هەر وەک حیزبە کۆمۆنیستەکانی رۆژهەڵاتی ناڤین تەپڵ و زوڕنای بۆ یەکێتیی سۆڤێت لێدەدا و، کۆمەڵگەی سەقەتی کوردی بەرەو سەقەتتربوون دەبرد.کاک کامیل چاری ئەمەشی بە دامەزراندنی رێکخراوێکی نەتەوەییی کوردیی دەهاتە بەرچاو.

هەر لەو رۆژانەدا لە سلێمانی چەند کەسێک هەبوون وەک ئێمەی سەر بە رێبازی سێیەم،نە پارتی بوون و نە کۆمۆنیست،هاورێیەتییەکی بەرچاویان پێکەوە دیاربوو، بەزۆریی لەگەڵ مامۆستا ئەحمەد هەردیی دەبیندران.لەوانە : ئەبدولا جەوهەر و فەرەیدون ئەلیی ئەمین.

ئەز دەمزانی کە مامۆستا ئەحمەد هەردیی سەر بە "رێبازی سێیەم"ە،چۆنکە جارێکیان مامۆستا رەفیق حیلمیی کە خێزانەکەی خەڵکی سلێمانی بوو،هاتبووە سلێمانی بۆ سەردان و، ئەززی چووم بۆ بەخێرهاتنکردنی.لەوێ مامۆستا ئەحمەد هەردیم دیی،کە لەوەپێش ناسیاوەتییەکی وامان نەبوو،هێندە نەبێ کە دەمزانی سەر بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراقە و خاوەنی سروودی "ئازادیخوای کوردین ئێمە"یە.لەماوەی دوودەمژمێر قسەکردندا لە خزمەت مامۆستا رەفیق حیلمی دا، بیروڕای ئەحمەد هەردیی دەرکەوت بۆم کە نەتەوەییانە بیر دەکاتەوە.کە پێکیشەوە مامۆستا رەفیق حیلمیمان بەجێهێشت و لەرێ ماوەیەکی باش قسەمانکرد و، دوای ئەوەش چەند جارێک یەکدیمان دییەوە، دڵنیابووم کە ئەویش سەر بە "رێبازی سێیەم"ە. کە ئەبدوللا جەوهەر و فرەیدوون ئەلیی ئەمینم لەگەڵ مامۆستا ئەحمەد هەردیی دەدیی،دەمزانی ئەوانیش وەک ئێمە بیر دەکەنەوە،بەڵام دڵنیا نەبووم لەوەی ئایا رێکخراوێکی نهێنییان دروستکردووە یان نا. مامۆستا ئەحمەد هەردیش لە چاوپێکەوتنەکانماندا دووبەدوو، هیچی لەو بارەوە لەگەڵ من باسنەکرد. دەشمزانی کە کارکردن بۆ ئازادییی کورد و سەربەخۆییی کوردستان لەو کاتەدا بە ئاشکرا نەدەکرا.

کاک کامیل ئەو سێ کەسەی دووربەدوور دەناسی،بەڵام ئەویش هیچ زانیارییەکی هوردی لەبارەیانەوە نەبوو. بەکاک کامیلم گوت، خۆت دەزانیت رێکخراو بە دووکەس نابرێ بەرێوە.باشە، تۆ جارێ سەرێکی سلێمانی بدە و،لە پێشدا پێوەندیی بکە بە مامۆستایان فایەق ئارف و ئیحسان ئەبدولکەریم فوئادەوە کە ئەو دووانە هاورێی نێزیکی من و سەر بە "رێبازی سێیەم" بوون و، لە زمان منیش و خۆشتەوە قسە بکە و بزانە دەڵێن چی و، ئەگەر رازی بوون،ئەوجا هەرسێکتان پێکەوە پێوەندیی بەو سێ بەرێزەی سەرەوە بکەن بزانن بیروڕای وان چۆنە و، ئەمەش هەر وەک پێشنیازێک بخەنە بەرچاو.کاک کامیل بۆ ئەو مەبەستە چووە سلێمانی و،کە گەڕایەوە بەخدا گوتی: پەیامەکەتم گەیاند و، هەردوولا رازیین و، لە کۆبوونەوەیەکدا پێکەوە ئەو شەش کەسە:فایەق ئارف،ئیحسان ئەبدولکەریم فوئاد،کامیل ژیر،ئەحمەد هەردیی،

ئەبدوللا جەوهەر و فەرەیدوون ئەلیی ئەمین،بڕیار درا بە دامەزراندنی ڕێکخراوێکی نەتەوەیی.

ئەم کۆبوونەوەیە لە ڕۆژی ١٩٥٩\٤\١٤ دا لە سلێمانی کرابوو کە پاش ئەوە، بەرەزامەندیی منیش، لە کۆبوونەوەیەکدا کە ئەو شەش هاوڕێیە و ئەز لە سلێمانی لە ماڵی مامۆستا ئەحمەد هەردیی کردمان،بڕیاردرا ئەو ڕۆژە بکرێ بە ڕۆژی دامەزراندنی ڕێکخراوەکە و،پاش وتووێژێکی چەند دەمژمێریی بڕیاردرا ڕێکخراوەکە نێونەنرێ "حیزب"بەڵکو"کۆمەڵە" و کۆمەڵەکەش نێوبنرێ "کۆمەڵەی ئازادیی و ژیانەوە و یەکێتییی کورد"کە کورتەکەی "کاژیک" KAJYK ە.ئەوی سەر بە بیری ئەو کۆمەڵە بێ بە "هاوبیر" بناسرێ و، ئەوی دژ بە بیری کۆمەڵەکە بێ بە "دژبیر" . دوو درۆشمیش هەڵبژێردران بۆ کۆمەڵەکە ،یەکێکیان "کوردستان بۆ کورد" واتە سەروەرییی نەتەوەی کورد بەسەر کوردستانەوە،لە جیاتی سەروەرییی داگیرکەران و، "یەکسانیی بۆ گەل" واتە، گۆڕینی کۆمەڵگەی کوردستان لە کۆمەڵگەیەکی نایەکسانیی ئاغا و مسکێنیەوە بۆ هاونیشتمانانێکی یەکسان لە دەسەڵاتدا.

هەر لەو کۆبوونەوەیەدا،بە خستنەبەرچاوی ئەو هەلومەرجە سەختەی لە ئارادابوو، بە تایبەتیی،هەڵوێستی کۆمۆنیستەکان کە کەریم قاسمیان بە "سەرۆکی تاقانە"، و"پێشەوای گەل" دادەنا و،لە خۆپیشاندانەکانیاندا دەیانچڕاند"بژی گەل و سوپامان،کەریمە پێشەوامان"و، ئەوی بە سووسەیەک ڕەخنەی لە کردەوەیەکی "سەرۆکی تاقانە"، یان کۆمۆنیستەکان بگرتایە،بە "نۆکەری ئیمپریالیزم و ئیسرائیل و چی و چی"دەیاندایە قەلەم و، بەهەڕەشەی" ماکو مؤامرة تصير والحبال موجودة"(هیچ کەینوبەینێک سەرناگرێ،کە گوریس هەیە)و،هەر بەگوریس گەلێک کەسیان "سەحل"کردبوو{سەرنج: وشەی "سەحل" وشەیەکی ئارەبیی کۆنە بە مانای "پێشێلکردن"دێ. دەچوون دەست و پێی یەکێکیان بە گوریس دەبەستەوە و،گوریسەکەیان بە زەلامەکەوەبەسەر زەوییدارادەکێشا تا ئەو کەسە دەمرد،یان گوریسەکەیان دەبەستەوە بە پشتی ترومبێلێکەوە و ترومبیلەکەیان دەخستە کار و گەڕان، تا ئەو کەسە گیانی دەردەچوو!ج.ن}.

پارتییەکانیش، کەریم قاسمیان بە "کاکە کەریم" نێودەبرد و،وەک فریشتە تێیاندەڕوانی.تەنانەت پارێزەر برایم ئەحمەد کە ئەو کاتە لە سەرکردەیەتییی پارتی دا بوو،لە هەڵبەستێکدا بۆ پەسندانی قاسم،گوتی:" کەریم گۆشت و ئێسقان نییە،کەریم تاکە ئینسان نییە،کەریم بیروباوەڕە...هتد".{سەرنج:

ئەززێیی ئەو سەردەمە دەمگوت،کە کەریم "گۆشت و ئێسقان نەبێ،دەبێ کرکراگەبێ":ج.ن}. هەژاری موکریانییش دەیگوت:"برای خۆمە و باش دەیناسم،بۆتە دۆستم کەریم قاسم". ئا لەم کەشوهەوا پڕ لە مەترسییەدا، خۆدەرخستن بە بیروبۆچوونێکی کوردانەی نوێوە،نەک هەر دژ بە بیروبۆچوونی ئەم دوانە(کۆمۆنیست و پارتی)،بەڵکو دژ بە رژێمی قاسمیش بێ، ئەمە بێجگە لە رژێمە داگیرکەرەکانی دیکەی کوردستان،ئەوەش بێ بوونی هیچ هێزێکی بەرگریی و بەسنگی رووتەوە، هەر یەک مانای دەبوو بەس،ئەوەش بێ سێودوو"خۆکوشتن"بوو، کە لەئەنجامی ئەوەشەوە بیرەکە لەگەڵ هێنەرەبووانی بیرەکە لە نێودەچوو. لەبەرئەوە،بڕیاردرا کە کارکردن،بە ناچاریی، بۆ ماوەیەک،هەتا بیرەکە و رێکخراوەکە جێی خۆیان دەگرن،بەوپەڕی نهێنێتیی بێ.

ئەم شێوازە لە کارکردندا،لایەنێکی نەرێنیی هەبوو،لەپێش هەموو شتێکدا ئەوەبوو کە نەدەتوانرا لە سنوورێکی فراواندا بیروڕا بڵاوبکرێتەوە بە نێوی رێکخراوەکەوە.بۆ ئەوەی کەسێک بهێندرایەتە نێو کاژیکەوە،کاتێکی زۆر و چاوەڕوانییەکی درێژخایەن و تێکۆشینێکی بێ پسانەوە پێویست بوون.هەر لەمەشەوە،گۆڕەپانێکی یەکجار تەسک لەبەردەمدا هەبوو. کاتێک کە دژبیران و دوژمنان بە ئاشکرا و دەنگی بەرز لە دژت بوون، هاوبیرێکی کاژیک ئەو بوارەی نەبوو،نەک لەدژیان بوەستێتەوە،بەڵکو سەربەستیی ئەوەشی نەبوو،دژ بە بوختان و درۆ و دەلەسەیان لەسەر خۆی و بیر و بۆچوونەکەی بکاتەوە،بۆ ئەوەی دەستەکەی نەکەوێتە ڕوو.چۆنکە ئەو مەترسییەی بەسەر کاژیکەوە بوو،بەسەر کۆمۆنیست و پارتی و خەڵکی دیکەوە نەبوو. ئەوان هەموویان سەر بە حکوومەتی قاسم بوون و پارێزگاریی یەکێتیی سنوورەکانی ئێراق و ئێران و ترکیا و سووریا و سۆڤێتییان دەکرد کە دابەشکەرانی کوردستان بوون لە نێوخۆیاندا،کاژیکیش درۆشمەکانی "کوردستان بۆ کورد" و "یەکسانیی بۆ گەل" بوو،کە یەکەمیان،وەک گوترا،دژ بە داگیرکەرانی کوردستان و بۆ سەربەخۆیی کوردستان بوو، ئەوی دیش باسی یەکسانیی کۆمەڵگە بوو دژ بە سیستەمی دەرەبەگێتیی و جیاوازیی چینایەتیی و کەنەفتکردنی ژنان و نادادپەروەریی بەرامبەر بەژمارە کەمایەتییەکان لە کوردستاندا.

بەم جۆرە،کاژیک لەگەڵ ئاستی هۆشیاریی و رادەی تێگەیشتنی کۆمەڵگە نەدەچوو بەرێوە. بەلکو لە پێش کۆمەڵگەوە بوو.چاریش نەبوو. رێپێشاندەر

چرابەدەستە، و دەبێ ریزی پێشەوە بگرێ.چرابەدەست ناتوانێ لە پشت خەڵکەکەوە بڕوا.
بەرامبەر بەم خاڵە نەرێنییانە کە لە ژێرباری ناچاریی و لەبن باندۆری بارودۆخە سەختەکەدا سەپێندرابوون بەسەر کاژیکدا،ئەم نهێنکارییە لایەنێکی باشەشی هەبوو.ئەمەش ئەوە بوو کە دژبیر و دوژمن نەیاندەتوانی پەی بە کار و بڕیارەکانی کاژیک بەرن و بە ئاسانی خۆیان بخزێننە نێو ریزەکانی کاژیکەوە،واتە: دەرگە بەرووی سیخوڕ و بەکرێگیراوانی دوژمناندا داخرابوو.چۆنکە کاژیک بۆ هەڵبژاردنی لایەنگر و ئەندام،لەسەر ڕێبازی **"نەخت و پوخت"** نەک **"زۆروبۆر"** دەڕۆی بەڕێوە. ئەو کەسانەی کە کاژیک دەگەڕا بۆیان،دەبوو کەسانێک بن لە جۆریکی تایبەتیی و جێی متمانەبن. بێجگە لەمەش،دوژمن نەیدەتوانی بزانێ تۆ خۆت بەژمارە چەندیت و قەوارەی خۆت و لایەنگرانت چەندە.
بەرهەڵستێکی گەورە لەبەردەم کاژیکدا لە رووی تەکنیکییەوە بوو.ئەو سەردەمە سەردەمی کۆمپیوتەر و فۆتۆکۆپیی و ئینتەرنێت و ئیمێل و....هتد نەبوو. بۆ رایکردنی کاروباری چاپەمەنیی،تاکە رێیەک بۆ رێکخراوە نهێنییەکان،نەک هەر بۆ کاژیک،بوونی تلینقیسێک (تایپرایتەر) و رۆنیۆیەک بوو. ئەم دوو ئامێرە لەسەردەمی شانشینیی دا، لە بازاڕەکانی ئێراقدا بۆ فرۆشتن نەبوون. کەسیش مافی ئەوەی نەبوو لەماڵەوە ئامێرێکی تلینقیسی هەبێ.تلینقیس هەر لە فەرمانگە حکوومەتییەکاندا هەبوون.تلینقیس لای هەر کەسێک بگیرایە مایەی سزادان بوو بە زیندانکردنی خاوەنەکەی. تلینقیسی کوردیی لەو سەردەمەدا هەربەجارێ نەبوو. لەبەرئەوە،دەبوو بە تلیقیسی ئارەبیی نووسینێک لەسەر کاخەزی مۆم (Stencil) تایپبکرێ و چوکڵەکان بە پێنووسێکی تایبەتیی لە ئاسن دروستکراو بخرێنە سەر،یان ژێری تیپەکان ،پاشان بە رۆنیۆRoneo،زۆر بکرێ .لەسەردەمی شانشینیی دا پارتی کۆمۆنیستی ئێراق بۆ پەیداکردنی تلینقیس و رۆنیۆ ، چەند جارێک بەشەو دابووی بەسەر فەرمانگەکانی میرییدا و ئامێری تایپکردن و رۆنیۆکەیانی بردبوو. پارتی،وەک لە پارتییەکان خۆیانم بیست،لە رێی قاچاخچییەوە،لە ئێرانەوە ئەو ئامێرانەی پەیدا کردبوو.
پاش کودەتای قاسم لە ١٩٥٨\٧\١٤ دا، بۆ ماوەی ساڵێک، جۆرە سەربەستییەک لە ئێراق هەبوو،کە بازرگانەکانی بەخدا ئامێری تایپکردن و زۆرکردن(رۆنیۆ)یان دەهێنا بۆ بازاڕ و بە ئاشکرا دەیانفرۆشت. ئەز ئەو هەلەم لەدەست نەدا و، هەر

زوو تایپرایتەرێکی ئارەبییم کڕی و هێنامەوە سلێمانی. ئەو کاتە هێشتا کاژێک دانەمەزرا بوو، کاروباری تایبەتیی خۆم پێدەنووسییەوە.

کە کاژێک دامەزرا،لەسەرەتاوە دووجار لە ماڵی مامۆستا هەردیی و دووجار لە ماڵی مامۆستا ئەبدوللا جەوهەر و پاش ئەوە،هەر هەفتەی جارێک لە ماڵی ئێمە کۆدەبووینەوە.هاوبیران،بەشەو،یەک یەک دەهاتن بۆ لام.لەکاتی هاتندا کە دەگەیشتنە کۆڵانەکەی بەرامبەر ماڵمان، تەماشای پشت و پێش و ئەملاولای خۆیان دەکرد،کە کەس بە رێگەدا نەرۆیشتایە،ئەوجا خێرا دەهاتنە بەردەرگە و، ئەزژی لە پشت دەرگەکەوە دەوەستام و، لەدرزی دەرگەکەوە،تەماشام دەکرد. هەر بە گەیشتنە بەردەرگە،بێ دەرگەلێدان،بە ئەسپایی دەرگەم دەکردەوە بۆی و، جارەکی دیی لە پشت دەرگەکەوە دەوەستامەوە و،چاوەڕوانی هاتنی ئەوی دیم دەکرد و، بەم جۆرە هەتا هەر شەش هاوبیران دەهاتن.خانووەکەمان وا هەڵکەوتبوو کە لە دەرگەوە دەهاتینە ژوورەوە،لایەکی ژووری میوان بوو.لایەکی دیی ژووری نانخواردن بوو،ئەگەر میوانمان هەبووایە. ژووری میوان و ژووری نانخواردنی میوان،دالانێکی گچکەیان لەنێواندابوو.لەوێوە بەدەرگەیەدا دەچوویتە نێو حەوشەکە و ئەوجا ماڵەکەوە. لەبەرئەوە ژووری میوان سەربەخۆ بوو.ئەوە نەبێ کە یەک پەنجەرەی گچکەی بە بەرزەوە بەسەر کۆڵاندا دەیڕوانی،کە ئەگەر بەدەنگی بەرز قسەبکرایە لە ژوورەکەدا، رێبوارانی کۆڵانەکە گوێیان لێدەبوو. بۆ رێگرتن لەمە،ئێمە وەک رێکردێک بۆ خۆمان ، هەر لەسەرەتاوە بڕیارماندابوو کە لەگەڵ یەکدیی و لەگەڵ خەڵکیش، بە دەنگێک قسەبکەین کە هەر قسەبۆ کراو دەنگەکە ببیستێ.ئەم رێکردە هەتا ئێستەش لەلایەن منەوە پێڕۆیی دەکرێ و، گەلێک لایەنی باشیشی هەیە. چۆنکە نە کەسێکی دیکەی نێزیکت بێزار دەکا و، نەناحەز و سیخوڕێکیش دەزانێ تۆ چ دەڵێیت.

شایانی باسە،پێش ئەوەی کاژێکیش دابمەزرێ ،دوو کەس لەو بارەیەوە،ماڵی ئێمەیان ورپاکردبووەوە.جارێکیان کاکە رەشیی شەوقی دراوسێمان گوتی:"دوێنێ شەو بە کۆڵانەکە و لای ماڵی ئێوەدا دەهاتمە خوارەوە،تەماشامکردیەکێک لە بن دیوارەکەدا و لەژێر پەنجەرەکەتاندا وەستاوە و،گوێ دەگرێ و، کە هەستی بە هاتنی من کرد،بە پەلە رۆیشت،نەمزانی کێ بوو. دەنگی نێو ژوورەکەشتان دەگەیشتە کۆڵان، وا دیار بوو میوانتان هەبوو".

جارەکی دیی، موئەزەزخانی برینپێچ کە کچێکی تێکۆشەری نیشتمانپەروەر بوو،جاروبار ئەگەریەکێکمان لەماڵەوە پێویستی بە دەرزیلێدان بوایە و دوکتۆر

دەرزیی بنووسیایە بۆی،موئەزەزخانمان بانگدەکرد دەرزییەکەی دەکرد بۆمان و،پاش ئەوەش دەکەوتینە باسی رامیاریی.شەوێکیان کە هات بۆ ماڵمان دەرزییەک بۆ دایکم بکا،گوتی"کە گەشتمە سەری کۆڵانەکە چاوم لێبوو یەکێک لەژێر پەنجەرەکەدا وەستاوە،کە هاتە خوارەوە بەرەورووم،تەماشامکرد ئەبەی حەملان بوو{سەرنج: ئەبەی حەملان،کابرایەکی ٣٠ ـ ٣٥ساڵی تەنگەئەستوور بوو. ماڵی لەسەرو ماڵی ئێمەوە بوو نێزیک بە قاوەخانەی سەرچیمەن.هەمیشە جلکی کوردیی لەبەردەکرد. لەسەرەتای پەنجاکانەوە، وەک جاشپۆلیس کاری دەکرد. لەسەردەمی ئومەر ئەلی دا کە جێگری متەسەریفی سلێمانی بوو، راگیرابوو دەنگوباس کۆبکاتەوە بۆ حکوومەت لەبارەی چالاکیی رامیاریی ئەوانەی سەر بە رێبازی کۆمۆنیستیی و کوردایەتین. کە رژێمی شانشینیی نەما، ئەویش بازاڕی نەما:ج.ن}.

بەهۆی کۆبوونەوەی شەوانەمانەوە لە ژوورێکدا و بێ دەنگ هەتا بەرەبەیان،دایکم و خوشکەکانم هەستیان بەوە کردبوو کە شتێک هەیە و کە پرسیاریان دەکرد لێم،دەمگوت خوێندن لە قوتابخانەکاندا دەبێتە کوردیی،لەبەر ئەوە خەریکیین پەرتۆک(کتێب) ئامادە بکەین بۆیان. باوەڕیان بە قسەکەم نەکرد،بەڵام دەنگیان نەکرد. لەگەڵ ئەوەشدا بە هیچ جۆرێک رێیان نەدەدا کەمالەدینی برام بێتە ژوورەوە بۆ لامان و بزانێ کێ میوانمە.کەمالەدین لە لاوانی کوردستانی سەر بە پارتی بوو.

هەر لە کاتی دامەزراندنی کاژیکەوە.لە نیسانی ١٩٥٩دا، تا تەباخی(ئاب)١٩٦١،واتە ماوەی دووساڵ پتر،ئێمە،ئەو حەوت کەسە،خەریکی گوتوبێژبووین لەگەڵ یەک و، هەر یەکەمان ژمارەیەکی باش پەرتۆکمان دەخوێندەوە و ،پوختەکانیانمان لەگەڵ یەک باس دەکرد بەشێوەیەکی بابەتانە و رەخنەگرانە و ، لە مێژووی کورد و دراوسێیەکانی کوردستانمان زانستانە دەکۆڵییەوە و دەگەڕاین بەدوای هۆیەکانی سەرنەکەوتنی راپەڕینەکانی کورددا بە ئامانجی سەربەخۆیی و، گەلێک شتی دیی.

لە ئەنجامی ئەم وتووێژانەدا کەوتینە سەرئەوەی بیر و سەرنجەکانی خۆمان بخەینە چوارچێوەی مانیفێستێکەوە.کە لەسەر پێشنیازی من نێومانانا"کاژیکنامە". کاژیکنامە بەرهەمێکی نێوکۆیی یە. پێشەکی و پاشەکی کاژیکنامە، کە بانگەوازێکی بەسۆزن، بەرهەمی پێنووسی هاوبیر ئەبدوللا جەوهەرە. بەشی تیۆریی و سۆسیالیزمەکەی نووسینی منە. بەشی مێژووەکەی بەرهەمی هەمووومانە،بە تایبەتیی هاوبیر ئەحمەد هەردیی. ئەز قسەکانمانم

دەخستە سەر کاخەز،پاش ئەوەی ئەز هەموویم نووسییەوە و پێیداچوومەوە، خوێندمەوە بۆ هەموویان و،هەر یەکە بیروڕای خۆی لەبارەیەوە دەربڕی،بە تایبەتیی هاوبیر فەرەیدوون ئەلیی ئەمین کە چەند پێشنیازێکی باشی هەبوو.تێبینیی و سەرنجەکانمان خستە سەر و کاژیکنامە بۆ چاپکردن ئامادەبوو.

کە لە نووسین و پێداچوونەوەی کاژیکنامە بووینەوە، کۆتایی مانگی تەمووزی ١٩٦١ بوو. سەرەتای شۆرشی ئەیلوول(١٩٦١) دەرکەوتبوو،کە لە مانگی تەباخەوە بە خۆپێشاندانی گەنجان لە شارەکانی کوردستاندا دەستیپێکرد بوو، سەرباز و پۆلیسی کەریم قاسم،بە کۆلانەکاندا دەگەڕان و،کێیان بەدڵ نەبوایە دەیانگرت. فرۆکەی جەنگیی ئێراق،هەرساتە نەساتێ،لە نزمییەکی یەکجار نزمەوە بەسەر مالانی سلێمانیدا دەفڕی و،کونی دەنگەکەی بەجارێک دەکردەوە بۆ ترساندن و،بەوهاڕەیەوە کە گوێی مرۆڤی کەڕدەکرد،بەسەرماندا دەهات و دەچوو.مالّی ئەقید نووری مەلا مارف، ئامیر حامییەی سلێمانی ئاوابێ،کە نەیهێشت "کاکە کەریم" سلێمانی بۆمباباران بکا. کاک نووری کە لە خێزانەکەیەوە(سەبرییەخان) خزمایەتیی هەبوو لەگەلّم،کە چوومە لای گوتی،" لەگەلّ زەعیم بەتەلەفون قسەمکرد و پێمگوت یەک بۆمبا بکێشرێ بە سلێمانی دا خۆم دەکوژم.ئەمانەی هاتوونەتە سەرشەقام هەموو گەنج و قوتابین و کەس دارێکێشی بەدەستەوە نییە". بەم جۆرە سلێمانی لە کاولبوون رزگاری بوو،ئەگەرنا "کاکە کەریم" بەتەمای تەختکردنی سلێمانی بوو بە بۆمبای فڕۆکە شەڕکەرەکانی (میگ و سۆخۆ و ئیلیوشین) کە لە سۆڤێتەوە بۆی هاتبوون. هاوینەکەشی لە مانگی تەباخدازۆر گەرم بوو.لەگەلّ ئەوەشدا دەستمکرد بە تایپکردنی کاژیکنامە بە تلینقیسەکەی خۆم،وەک لە شوێنێکی دیکەشداباسمکردووە.جا بۆ ئەوەی دەنگی تایپەکە نەگاتەکۆلان و مالانی دەرودراوسێ، لێفەیەکی گەورەم وەک چادر دامەزراند،تلینقیسەکە و گلۆپێکم راکێشایە ژێر لێفەکەوە و لەدەرەوەی چادرەکەش رادیۆم بەدەنگی بەرزدەکردەوە و، دەمخستە سەر بەرنامەی ئارەبیی بەخدا و دەستمدەکرد بە تایپکردن. هەر دە خولەک،چارەکێک بۆ پشوودان و هەوا وەرگرتن دەهاتمە دەرێ و، ئەوجا دەچوومەوە ژێر لێفەکە و بەم جۆرە هەتا کاژیکنامەم بەتەواویی لە نێزیکەی ٧٥ لاپەڕەدا(نیوەلاپەڕە)تایپکرد، بە قەوارەی گیرفان. بەرگێکی جوانیشم تێگرت و دامە دەست هاوبیران،کە بەداخەوە نەیانپاراست.هەر لەم ماوەیەدا، چەند بلاڤۆکێکمان ئامادەکرد،کە هێندێکیان بابەتی تیۆریی و

ڕۆشنکاریی بوون. کاژێکنامه و ئەو وتارانەم هەموو لەسەر کاخەزی زۆر تەنک و بە هوردیی نووسییەوە و دوایی لەگەڵ خۆم هێنامن بۆ ئەوروپا. ئەمانەم لە ئەوروپا چاپکردن،ئەگەر وا نەبووایە،ئەوانە گشتیان سەریان تێداچووبوو.
لەم سەردەمەدا و،سەرەڕای ئەم کارەنهێنیانە و، ئەرکی وانە گوتنەوەم لە قوتابخانەکاندا،وازم لە چالاکیی زانستیی و ڕۆشنکاریی ئاشکرا(وەک :گۆتاری نێو ڕۆژنامەکان بە کوردیی و ئارەبیی و بەرهەمی زمانەوانیی و ڕۆشنبیرانە)نەهێنا. بۆ وێنە:لە ڕۆژنامەی "صوت الاكراد/دەنگی کورد" دا کە لە بەخدا دەردەچوو،زنجیرەیەک وتارم بە ئارەبیی نووسی لە بەرپێچدانەوەی نووسینێکی بەهادین شێخ نووری شێخ بابە ئەلیی،ئەندامی سەرکردایەتیی ئەو کاتەی پارتی کۆمۆنیستی ئێراق کە لە ڕۆژنامەی"اتحاد الشعب" ئۆرگانی ئەو حیزبە، بەشی "صوت الشعب الكردي - دەنگی گەلی کورد"دا هەوڵدانی منی بۆ بڵاوکردنەوەی تیپی لاتینیی بۆ ڕێنووسی کوردیی،بە هەوڵێکی"دژ بە یەکێتیی ئێراق"و"دژ بە برایەتیی کورد و ئارەب"دابووە قەڵەم. لەو زنجیرە وتارانەمدا ڕەخنەی توندوتێژم لە هەڵوێستی پارتی کۆمۆنیستی ئێراق و یەکێتیی سۆڤێت گرتبوو بەرامبەر بە کێشەی کورد و ئازادیی مرۆڤ و، مارکسزیمیشم بە گشتیی دابووەبەرڕەخنە.
وتارەکان کۆڵەمستەیەک بوون بۆ نێو دەمی ئەوانەی بووبوونە دەروێش و زورناژەنی یەکێتیی سۆڤێت و،ئەوانیش ئەو قسانەی منیان، کە لە کوردێکی دیکە بەوجۆرە نەبیستبوو، بە "کفر" دایاندەنان.
هەر لە "صوت الاكراد/ دەنگی کورد" دا وتارێکم بە ئارەبیی لەژێرنێوی"حول آراء خاطئة في القومية الكردية"، لە بەرپێچدانەوەی نووسینێکی ڕەحمەتیی مەسئوود محەمەدی کۆییدا بڵاوکرایەوە، ئەو ڕەحمەتییە،بە پێچەوانەی هوردە بۆرژوای مارکسیستی کوردەوە کە خۆیان بە دەمڕاستی چینی"پرۆلیتاریا"دەزانی،ئەو نوێنەری چینی دەرەبەگ و ئاخاکان بوو،منی بە کۆمۆنیست دەدایە قەڵەم و دەیگوت:"جەمال نەبەز کۆمۆنیستە،بەڵام ئەوە هەیە،خۆی نازانێ کە کۆمۆنیستە".ئەمە،هەر لەبەر ئەوەی باسی ئازادیی و یەکسانیی کۆمەڵگەی کوردم دەکرد.

لە ساڵی ١٩٦٠ دا بەرگێکی گەورە زانستی فیزیکم لە چاپدا لەژێر سەرنێوی "سەرەتای میکانیک و خۆماڵەکانی مادە" دا کە ئەوە یەکەمین بەرهەمی فیزیک بوو بە زمانی کوردیی،ئەم بەرهەمەم بەخۆڕایی بەسەر قوتابییەکانی کەرکوک

و هەولێر و سلێمانی و بادینان دا بڵاوکردەوە.ئەمە بێجگە لە لەچاپدانی "فەرهەنگۆکی زانستی" و چاپکردنی وتارەکانم لە بارەی زمان و وێژەی کوردییەوە کە لە قوتابخانەی مامۆستایانی سەرەتاییی هەولێر ١٩٦٠|١٩٦١ دەمگوتنەوە.دیارە چاپکردنی ئەم دووانەی دوایی،بە دەستنووسی خۆم و بە پێنووسی ئاسنین لەسەرکاخەزی مۆم(ستێنسل)بوو، بە ژمارەیەکی کەم بە رۆنیۆ چاپکران.

لە ساڵی(١٩٦٠)دا هاوبیر کامیل ژیر چەند هۆنراوەیەکی خۆی لە نامیلکەیەکداکۆکردبووەوە بە نێوی "کوردایەتیی "یەوە،داوای کرد لێم، پێشگوتنێک بنووسم بۆی،کە چاپیکرد،پارتی کۆمۆنیستی ئێراق زۆر پێی تووڕە بوو. مامۆستا مەلا محەمەدی مەلا کەریمیان راسپارد بوو لە دژی بنووسێ. ئەویش بە نامیلکەیەک لەژێر نێوی "کوردایەتی کامیل ژیر لەژێر نەشتەری یەکالاکردنەوەدا" کەوتە گیانی "کوردایەتیی".

ئەمە پاڵی نا بەمنەوە کە بە نامیلکەیەک لەژێر سەرنێوی" کوردایەتیی،بزووتنەوە و بڕوا و رژێمە"، بە نێوی خواستەمەنیی زەردەشتەوە وەرامی بدەمەوە.ئەو نامیلکەیە باوەڕی گەلێک کەسی بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق و پارتە کۆمۆنیستەکانی دیکە و یەکێتییی سۆڤێت لەقکرد. ئەم هەڵوێستە بەرامبەر یەکێتییی سۆڤێت و کۆمۆنیزم بە گشتیی، هەڵوێستێکی دەستپێشکەرانەبوو. بەرلەوە، کەسێکی دیی زاتی نەکردبوو ئەو کارە بکا. نەشتەرەکەی کاکە حەمەش کول دەرچوو.

هەر لەم ماوەیەدا،ئێمەی هاوبیرانی دامەزرێنەری کاژیک، چەند باسێکمان نووسی لە شێوەی گۆتاری کورت و درێژدا.لەوانە " کورد و یەکێتییی ئارەب"کە خۆم وەرمگێڕایە سەر ئارەبیی. ئەم باسانەم هەموو تایپکردن و کاخەزی کۆپیێم دەخستە ژێر تایپکراوەکە بۆ ئەوەی چەند دانەیەکی لێ دەربچێ.ئەوانەی هاتبوونە نێو کاژیکەوە،باسەکە دەخوێندرایەوە بۆیان و وتووێژدەکرا لەگەڵیان لەسەری و وەرامی پرسیارەکانیان دەدرایەوە،لێ کاخەزەکە نە دەدرا بەو کەسە،بۆ ئەوەی ئەگەر شتێک روویدا،هیچ بەڵگەیەک لای ئەو کەسە نەدۆزرێتەوە.هەر کەسێکیش تەنێ یەک کەسی دەناسی.

وەک لە شوێنی دیکەشدا باسمکردووە،بانگکردنی هەڵبژاردەی خەڵکی کوردستان ،لە لایەن کەریم قاسمەوە بۆ بەخدا،بۆ ئەوەی بە نێوی کوردەوە پشتگیریی خۆیان بۆ قاسم دەببڕن دژ بە جەمال ئەبدولناسر و ناسیونالیستە ئارەبەکان و کۆمۆنیستەکان،کە قاسم گێڕی گۆڕیبوولێیان و بە " ئاژاوەگێڕ"دەیدانە قەڵەم،

ئەمەش لە ڕێی ناردنی ئەقید فەتاح شالییەوە بۆ کوردستان و، پێوەندییکردنی بە خەڵکەوە و هاندانیان کە بچن بۆ لای قاسم و پشتگیریی خۆیان ڕابگەیەنن پێی. ئەمە وای لە خەڵکی کوردستان گەیاند کە قاسم ئامادەیە بەڵێنەکانی بۆ کورد بەجێبهێنێ و، باجی زەویی وزاریش کە ماوەیەک لەوەبەر بە قانوون خستبوویە سەر زەویی کشتوکاڵیی، لا ببات لەسەریان. ئەمە بوو بە هۆی ئەوەی کورد بە ژمارەیەکی زۆرەوە لە هەموو چین و پیشەیەک،ڕوویانکردە بەخدا و، هەریەکە بە ئامانجێکی جیا لەویی دیی.لێ، پێوەندیی کەسانێکی سەر بە کاژیک بەم "شاندەی کوردستان"ەوە لە بەخدا،کە یەک یەک و بەکۆمەڵ دەهاتن بۆ دوکانەکەی ئوستاد بەشیر موشیر و قسە کردن لەگەڵیان،کارێکی وایکرد کە داخوازییەکانی خۆیان لە بەدیهێنانی مافەکانی کورددا جەخت بکەنەوە، نەک لە ئامانجەکانی قاسمدا.

مامۆستا مەلا نووری، کوڕی مەلا ئەبدوللای کەرکووکیی، داخوازینامەیەکی بە ئارەبیی نووسی و،خوێندییەوە بۆیان و پاش ڕازیبوونیان،لە ڕۆژنامەی "صوت الاکراد/دەنگی کورد"دا بڵاوکرایەوە،کە ئەز بۆ ماوەیەک سەرپەرشتیی بەشە ئارەبییەکەیم دەکرد.ئەم داخوازینامەیە ڕکی قاسمی واهەستاند کە نێزیکەی چل ڕۆژ لە گەرمای مانگی تەمووز و تەباخی بەخدادا ئەم شاندەی لە هوتێلەکاندا هێشتەوە و ڕێیانی نەدا بچنە لای. ئەوانیش بە تووڕەیی و دڵشکاوییەوە گەڕانەوە کوردستان و بەهەزاردەم جوێنیان بە قاسم دەدا.

هەرچەندە مەلا مستەفای بارزانی سەرۆکی پارتی، چاوی بە ژمارەیەک لە بەشدارانی ئەم شاندە کەوتبوو،بەڵام ڕۆژنامەی "خەبات" ئۆرگانی پارتی،بەر لە ڕۆژنامەی "اتحاد الشعب"ئۆرگانی پارتی کۆمۆنیست،وتارێکی دژی ئەم شاندە نووسی و گەلێک تۆمەتی خستە پاڵیان. لەگەڵ ئەوەشدا، خۆپیشاندانی خۆکرد لە شارەکانی کوردستاندا بۆ بە جێگەیاندنی مافەکانی کورد کە لە دەستوورەکەی قاسمیشدا نووسرابوو،کەوتنە سەرپێ. سەرکردەکانی پارتی و کۆمۆنیست، هەردوولایان دژ بەم خۆپیشاندانانە بوون و، دەیانویست ئۆباڵەکەی بخەنە ئەستۆی ئێمەمانانی ناسراو بە "ڕێبازی سێیەم"و کەسانی نەتەوەیی. لەبەرئەوە،کاژیک بە دوو بڵاڤۆک لە١٩٦١/٨/٣١و ١٩٦١/٩/٨دا بیروڕای خۆی بەرامبەر بەو خۆپیشاندانانە دەربڕی و گوتی ئەم خۆ پێشندانانە ئێمە نین، بەڵام ئامۆژگاریی کەسانێکی کرد کە لەبەردەرکی شارەکان و گوندەکان و دەربەندەکاندا دەوەستان و ترومبیلەکانیان دەوەستاند و دەپشکنی،بێ ئەوەی هیچ چەکێکی دژ بە تانک و فڕۆکەیان پێبێ. کاژیک لە بڵاڤۆکەکانی دا داوای

لەو چەکدارانە کردکەوا بێ مشوورخواردنی خۆپاراستن نەکەونە کار.بەڵکو،ئەگەر دەیانەوێ،بەئاسانیی بەدەستی لەشکری ئێراق لەنێونەچن،دەبێ پێڕۆییی جەنگی پێشمەرگەیی(پارتیزانیی) بکەن.واتە: "سنگی خۆت بەرەڵلا نەکە بۆ دوژمن، "بەڵکو "لێدە و راکە". ئەمەش لە شارە گەورەکاندا(مەبەست بەخدا و مووسڵ بوو)." خۆ ئەگەر وانەکەن،ئەوا لەشکری ئێراق لێیاندەدا".چۆنکە خەڵکەکە وا خرابووە مێشکیانەوە کە " سوپا لە گەل نادا".بەڵام هەر زوو دەرکەوت کە قاسم دەیویست هەڵەشەیی و لووتبەرزییی خۆی بەسەر کورد دا بنوێنێ.

راستییەکەی،ئەوانەی سەر بەکاژیک بوون نێوئاخنی ئەو بڵاڤۆکانەیان بەدەمیی بەخەڵکەکە دەگەیاند.سەرهەڵدانی نارەزاییی جەماوەرانە کە بوو بەهۆی بەرخۆدانی چەکدارانە و لەئەنجامدا هەڵگیرسانی شۆرشی ئەیلوول و، وا کوتو پڕ و لەو هەلومەرجە نالەبارەدا،لە کلۆڵیی و بێشانسییی کاژیک بوو. چۆنکە کاژیک هێشتا بنکەی خۆی جێگیر نەکردبوو.رەگی خۆی لەنێو جەماوەردا دانەکوتابوو، هەمووی دووساڵ و نیو بوو دامەزرابوو.

شۆرشیش لەسەرەتاوە راپەڕینێکی جەماوەرانەی خۆجۆش بوو.هیچ حیزب و رێکخراو وسەرکردە و کەسایەتییەکی ناسراوی لە پشتەوە نەبوو.دەستی هیچ بیانیی و ناحەزێکی کوردی تێدا نەبوو.بێزاریدەربڕینێکی رەوای خەڵکەکە بوو دژ بە ملهوریی و لوتبەرزییی کەریم قاسم. ئەگەرنا خۆپیشاندەرەکان هیچ داخوازییەکی گەورە و گرانیان نەبوو،کە جێبەجێ نەکرێ.دەیانویست قاسم بەڵێنەکان و دەستوورەکەی خۆی بخاتەکار.بەڵام گەوجێتیی قاسم،کارێکی وایکرد،مەلا مستەفای بارزانی،کە تا ئەو دەمەی قاسم فڕۆکە بۆمباهاوێژەکانی نەناردبووە سەری،بێ قڕە و بڕە لە گوندەکەی خۆی دانیشتبوو،بەڵام بە قسەی قاسمی نەکرد کە داوای کردبوو لێی،خۆپیشاندەرەکان بە نۆکەری بێگانە بداتە قەڵەم.کە نێوچەی بارزان بۆمباران کرا،لە٩/١٦دا، مەلا مستەفا ناچارکرا بکەوێتە بەربەرەکانیی لەشکری دەستدرێژکەری ئێراق.ئەوجا خەڵکەکەش کە دەیاندی پیاوێکی وەک مەلا مستەفای بارزانی سەرکردەیەتییی بەرخۆدان دەکا،ئەوانەی پێیاندەگوتن"کوڕەکوڕە"، چ بە ئارەزوو،چ بەناچاریی و لە ترسی گرتن و کوشتن،چوون بۆ لای مەلا مستەفا و بوونە پێشمەرگەی ویی.ئێدی روویان لە کاژیک نەکرد،مەگەر کەسانی خاوەن باوەڕ و تێگەیشتوو.ئەوانیش زۆر زۆر کەم بوون لەو رۆژەدا و، ئێستەش هەروا کەمن،ئەگەر نەبێژم دەگمەنن.

وەک لەوەبەر بڕیارم دابوو کە لە وڵات بچمە دەرەوە بۆ ئەوروپا بۆ درێژەدان بە خوێندن،بۆ ئەوەی بێجگە لە خوێندن، شارەزایی پەیدا بکەم لە جۆری ژیان و بیرکردنەوە و،رێکردی کارەکانی خەڵکی ئەوروپا و، هەوڵبدەم ئاشنایەتیی و پێوەندیی لەگەڵ کەسانی زانا و زانستگەکان و رۆشنبیران و رامیاران ببەستم و ،چەند زمانێکی دیکە فێرببم و،ئەوجا بگەڕێمەوە کوردستان ،بۆ ئەمە،داخوازیی وازهێنانم لە کارەکەم کرد کە مامۆستایەتیی بوو لە هەولێر. داخوازینامەکەم نارد بۆ وەزارەتی زانیاریی(معارف) لە بەخدا.بەڵام وەزارەتی زانیاریی دەستی هەڵنەگرت لێم، بە بیانووی ئەوەی پێویستییەکی چڕیان بە خزمەتەکەم هەیە،وەک مامۆستای فیزیک و ماتماتیک.بەڵام دوایی خۆم دەستم لە کارەکەم هەڵگرت و چوومەماڵەوە.ئەوجا وەزارەت ناچارما لە ١٩٦١|١١|٣٠ ەوە بە "وازهێنەر"(مستقیل)دامبنێ.ئێدی،بەزۆریی لە سلێمانی نیشتەجێبووم،هەتا لە ١٩ی مانگی گوڵانی١٩٦٢ دا وڵاتم بەرەو ژنێڤ،کە یەکێکە لە شارە فەرەنسیزمانەکانی سوێسرە،بەجیهێشت و،لە زانستگەی ژنێف بووم بە خوێندکار.

ئەوەی کە نەخشەی چوونە دەرەوەم لە وڵات لە کۆنەوە هەبوو،هەر لەسەرەتاوە بە هاوبیرانم گوتبوو.بێجگە لەوەش،رێکەوتنێک هەبوو لە نێوانماندا کە هێندێکمان بچینە دەرەوەی وڵات بۆ دروستکردنی پێوەندییەک لە نێوان ئەوروپاییەکان و کورددا و،کێشەی کورد و رۆڵی کاژیک بە رۆژنامەوانەکانی ئەوروپا و رامیارەکانیان بگەیەنین. بۆ ئەمە، هاوبیر ئیحسان فوئاد زەمالەیەکی خوێندنی بۆ وێژەی کوردیی لە سۆڤێتیی دوابڕاو درابوویە،چوو بۆ مۆسکۆ بۆ خوێندن.بەڵام لەبەر چەند هۆیەک، لەوانە:دژایەتیی رژێمی سۆڤێت بەرامبەر هەموو جۆرە چالاکییەکی خوێندکارانی کورد، لەبەرخاتری رژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان،هاوبیر ئیحسان هیچ چالاکییەکی بۆ کاژیک نەبوو. کە لە مارتی ساڵی ١٩٦٣دا لە میونشن و، لە ١٩٦٩ دا لەبەرلین، چاومان بەیەک کەوت،هەردووجارەکە بە بۆنەی کۆنفرانسی کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا KSSE (سەر بە پارتی بوو)،کاک ئیحسان، گوتی هیچ جۆرە بوارێکی بۆ کاری رامیاریی نییە. بێجگە لەوەش،بوو بوو بە ئەندامی کۆمەڵەی KSSEی سەر بە پارتی،نەک ئەندامی یەکێتیی نەتەوەیی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا NUKSE کە لە ١٩٦٥/٣/٢١ دا لە میونشن دروستمانکرد، وەک لەمەولا باسی دەکەم. نوکسە لەسەر رێبازی کاژیک دەچوو بەڕێوە، هەرچەندە

کۆمەڵەیەکی سەربەخۆ بوو. ئەزژی هەموو بڵاوکراوەکانی نۆکسەم بە پۆست دەناردن بۆ کاک ئیحسان و، بۆ گەلێک خوێندکاری دیکە لە سۆڤێتی جاران.

هەروەها،کە هێشتا لە کوردستان بووم،هاوبیر کامیل ژیر گوتی: "ئەگەر بتوانیت لە ئەوروپا شوێنێکی خوێندن پەیدا بکەیت بۆم،بەمەرجێ کارێکم دەستبکەوێ بۆ ژیانی رۆژانە و، لە پاڵیشەوە بخوێنم،ئەوا شتێکی زۆر باش دەبێ".گوتم هەوڵدەدەم. هەر کە گەیشتمە ژنێڤ، تەلەفونمکرد بۆ میر کامەران بەدرخان کە ئەودەمە لە پاریس نیشتەجێ بوو،وانەبێژی زمانی کوردیی بوو لە زانستگەی سۆربۆن.ژمارەی تەلەفونەکەیم لە بەخدا لە بەڕێز هەندازیار نەجمەدین ئەونی وەرگرتبوو.پێمگوت،میرم تازە لە کوردستانەوە هاتووم و، هێندەک دەنگوباسی کوردستان و، شەڕی پێشمەرگە و لەشکری ئێراقم پێیە،دەمەوێ بە بەڕێزتانی رابگەیەنم. میر بەدرخان کە تامەزرۆی دەنگوباسی کوردستان بوو،بێ درەنگ بە فڕۆکە هاتە ژنێڤ بۆ لام و،دەنگوباسەکانم پێگەیاند. چۆنکە ئەودەمە،دەنگوباسی بەیەکدادانی پێشمەرگە و لەشکری ئێراق،نەدەگەیشتە دەرەوە، ئەو هەواڵانە نەبێ کە حکوومەتی ئێراق خۆی بڵاویدەکردەوە. ئەوەش هەمووی دژ بە کورد بوو.بەدرخان کە گەڕایەوە پاریس، دەنگوباسەکانی لە رۆژنامەی بەنێوبانگی Le Monde دا بڵاوکردەوە. پاش ئەوەش، هەردەنگوباسێک کە دەگەیشت پێم، دەستبەجێ دەمگەیاندە بەدرخان و،ئەویش لە رۆژنامەکانی فەرەنسادا بڵاویدەکردنەوە.ئەم باسەشم بە دوورودرێژیی لە نامیلکەی "رۆژانی ئاوارەییم لە سویسرا"دا(بنکەی گەلاوێژ ١٩٩٩) خستووەتەڕوو.

شایانی باسە،کە بڕیارمدا لە ئێراقەوە بکەومەڕێ بەرەو ژنێڤ،لەگەڵ هاوبیر مستەفا سلێمان،کە تازە لە کۆلێژی هەندازیاریی دەرچووبوو، لە بەخدا ئەفسەری رەزەرفە(احتیاط)بوو،بەهۆی کارەکەیەوە پێوەندیی بە گەلێک لە ئەفسەر و کاربەدەستانی سوپاوە هەبوو،دەنگوباسی جووڵەی لەشکری ئێراق دەگەیشتن پێی،رێکەوتین لەسەر ئەوەی کە گەیشتمە ژنێڤ، دەستبەجێ نێونیشانی خۆم بنێرم بۆی و، ئەویش هەرکاتێک دەنگوباسی گرنگ گەیشتن پێی،لەسەر کارتێکی پۆستە،بە ئارەبیی چەند دێڕێک چاکوچۆنی بنووسێ بۆم و، پوولێکی گەورەی پۆستە بهێنێ و هێندەی گەورەیی پوولەکە بە پێنووسی رەش و بە کاڵیی،دەنگوباسەکان لەسەر کارتەکە بنووسێ و، پوولەکە بنووسێنێ بەسەر نووسینەکەدا.کە پۆستکارتەکە دەگەیشت، بە وریایی پوولەکەم لادەبرد لەسەری و،نووسینەکەم دەخوێندەوە و لەگەڵ هاوڕێیەکی سنەیی کە نێوی حەبیبوڵڵای رەشێدیی بوو،دەمانکرد بە فەرەنسیی و دەمنارد بۆ بەدرخان.ئەویش لە

ڕۆژنامەکانی پاریسدا بڵاویدەکردنەوە.لێ، نە حەبیبوڵڵاو نە بەدرخان، نەیاندەزانی ئەو دەنگوباسانە چۆن دەگەن بە من.
هەر لەیەکەم پێوەندییەوە بە بەدرخان،باسی کاژیک و ئامانجەکانیم کرد بۆی،بەڵام لەوە پتر هیچ زانیارییەکم نەدایە.دوای ئەوەی کە چەندجارێک دەنگوباسم نارد بۆی،وەک خۆی گوتی، لە لایەن کاربەدەستانی چەند دەوڵەتێکەوە پێوەندییکراوە پێوەی و گوتوویانە کە ئەو دەنگوباسانە تەواو راستن و،حەزیان کردووە بزانن،چۆن ئەو دەنگوباسانە دەگەن پێی. ئەویش پێیگوتوون،کەناڵی خۆی هەیە. بەوەدا هاتوونەتە سەر ئەو باوەڕەی کە میر بەدرخان پێوەندییی راستەوخۆی بە شۆڕشەوە هەیە و، لەوەوە ڕێزی یەکجار بەرز بووەتەوە و، تەنانەت کە سەفەرێکی کرد بۆ ئەمریکا و، لەبەرخاتری بینینی من، لە چوون و گەڕانەوەی دا، بە ژنێڤ دا تێپەڕی،ئەو هەواڵەی سەرەوەی بە من گەیاند و ، لە ئەمریکا گەلێک کاربەدەستی گەورەی دیبوو،گلەیی کردبوو لێیان کە پشتگیریی کورد ناکەن و،کورد حەز بە دۆستایەتیی ئەمریکا دەکەن و،چەند رۆژنامەیەکی ئەمریکاییش باسی شۆڕش و کێشەی کوردییان خستبووە بەرچاو.
لەبەرتەکی(کاردانەوە) بڵاوکردنەوەی دەنگوباسی شۆڕش لە رۆژنامەکانی فەرەنسادا و، بەپێی هەواڵێک کە رۆژنامەیەکی فەرەنسایی بڵاویکردبووەوە،حکوومەتی قاسم کە بە پارە یارمەتیی" بەرەی رزگاریخوازییی جەزاییریی" دەدا، داوای کردبوو لێیان کە بەدرخان بکوژن.هەر لەو کاتەشدا رۆژنامەیەکی ئێراقیی سەر بە قاسم کە نێوی "العهد الجديد"بوو وتارێکی سەرنووسەرەکەی ئەبدولرەزاق ئەلبارح(عبدالرزاق البارح)ی لە بارەی میر بەدرخانەوە کە چووە بۆ ئەمریکا نووسیبوو، و گوتبووی:" کامەران بەدرخان نێوێکی هۆزانانەیە،بەڵام ئەو بۆ کارێکی هۆزانانە نەچووە بۆ ئەمریکا،بەلکو بۆ کارێکی خراپ.پێویستە واز لەو کارە بهێنێ،ئەو دەمە لە حکوومەتی نیشتمانیی داوا دەکەین بیکا بە پرۆفیسۆری زمانی کوردیی لە زانستگەی بەخدا".{سەرنج:ئەلبارح کابرایەکی بەکرێگیراوبوو. لەسەردەمی ئەبدولڕەحمان عارف دا لە رۆژنامەی "برایی" پارتیدا کاریدەکرد. ج.ن}
ئەم هەواڵدانەی من بە بەدرخان و ئەنجامە ئەرێنییەکانی بۆ میر بەدرخان،بوون بەهۆی دروستبوونی دۆستایەتییەک لە نێوان من و میر بەدرخان دا و، هەر جارێک کە دەهات بۆ ژنێڤ، یان بەوێدا تێدەپەڕی، چاومان بە یەک دەکەوت.

میر کامەران بەدرخان کە لە بنەماڵەی بەدرخان پاشای میری بۆتان بوو،خۆی وەک میر Prince بە خەلک دەناساند و، رابوردوویەکی رامیاریی هەبوو،چ لەسەردەمی دەوڵەتی ئۆسمانیی و چ لە سەردەمی مانداتاری فەرەنسا بەسەر سووریا و لوبنانەوە،لە سنوورێکی فراواندا ناسرابوو. هەر لەمەشەوە توانیبووی پێوەندییەکی دۆستانە بە رامیاران و دیپلۆماتان و رۆژنامەوانان و کەسایەتییە بیانییەکانەوە پەیدا بکا و،لەوەوەگەلێک کاری لە دەست دەهات کە لەدەست مرۆڤی سادە نەدەهاتن.

هەر بەم هۆیەوە بەدرخان شتێکی پەیدا کرد بۆم کە بەو شتە،هاوبیرانم لەکوردستان،توانیان زووتر و باشتر دەنگوباسەکان بگەیەنن پێم. ئەو شتەم بە زەکێ خانی خێزانی خوالێخۆشبوو سەئید قەزازدا ناردەوە بۆ هاوبیران. زەکێ خانم بەرێکەوتێکی زۆر سەیر لە ژنێڤ لە باخی ئینگلیزیی ناسیی.کاتێک کە لەگەڵ ئومەر هەڵمەت پێکەوە لەوێ پیاسەمان دەکرد، زەکێ خان ژنێکی رۆشنبیر و تێگەیشتوو بوو، بەڵام رەشپۆش و خەفەتبار بوو.رەوانی شاد بێ.ئەم باسەشم لە" رۆژانی ئاوارەییم لە سوێسرە"دا خستووەتە بەرچاو.(جەمال نەبەز: "رۆژانی ئاوارەییم لە سوێسرە"، چاپخانەی بنکەی "گەلاوێژ" سلێمانی ١٩٩٩،ل ٤٢).

بە میر بەدرخانم گوت ناکرێ هەوڵێک بدا،بەشکو رادیۆی پاریس،کە بەشی ئارەبیی و ترکیی و فارسیی هەیە،بەشێکی رۆژانەی کوردیش بۆ ماوەی نیودەمژمێر تا دەمژمێرێک بکاتەوە،وەک رادیۆی قاهیرە کە لە سالی ١٩٥٧ دا بەشییی کوردیی کردەوە بە هۆی هەوڵی منەوە. شایانی باسە، ئەز باسی هەوڵدانی خۆم بۆ کردنەوەی بەشییی کوردیی رادیۆی قاهیرە باسکردبوو بۆی. میر گوتی، خۆشی بیری لەوە کردووەتەوە،بەڵام ئەو کارە هەروا ئاسان نییە، لەمەودوابەجددیی خەریکی دەبێتەوە،بەڵام دەوڵەتی فەرەنسا میسری جەمال ئەبدولناسر نییە،کە هەموو شتێک بەدەست یەک کەس بێ، ئەوی بڕیار دەدا بۆ کردنەوەی بەشێک بە زمانی کوردیی،دەبێ بەکاربەدەستانی بەرەوژوورتر لەخۆی و تەنانەت لە پارلەمانیشدا،ئەگەر پێویستی کرد و داوا کرا لێی، بیسەلمێنێ کە ئەو کارە خزمەتی دەوڵەتی فەرەنسا دەکا...هتد.گوتم ، میرم فەرەنسا لەشەڕدایە لەگەڵ جەزاییرییەکان و دەوڵەتە ئارەبییەکان،بە تایبەتیی ئێراق، کە بە ئاشکرا یارمەتیی جەزاییر دەدەن. میر گوتی،ئەوە راستە،بەڵام خۆشەڕی فەرەنسا لەگەڵ ترک و ئێران نییە.ترک و ئێران دژی ئەوەن حکوومەتی فەرەنسا لە کورد نێزیک بێتەوە...ئەوجا بەدرخان شتێکی

لەو بارەیەوە باسکرد کە بیرەوەریی منی بۆ چەند ساڵێک بردە دواوە. میر بەدرخان گوتی :١٩٥٢ و ١٩٥٣ بارودۆخی ئێراق و ئێران لە رووی رامیارییەوە زۆر خراپ بوو، پێوەندییم کرد بە ئەمریکاییەکانەوە و توانیم رازییان بکەم کە بەشێکی کوردیی لە رادیۆی "دەنگی ئەمریکا" بکەنەوە. مخابن ئەوانەی سەر بە لایەنی ترکن،توانیان رێ بەو کارە بگرن.

ئەم قسەیەی میر بەدرخان شتێکی هێنایەوە بیرم.سالی ١٩٥٣ بوو، تازە باس لە پەیمانی بەغدا دەکرا(کە دوایی بوو بە پەیمانی سەنتۆ و ترکیا و ئێران و ئێراق تێیدابەشداربوون). ئەو سەردەمە ماوەیەک بوو کۆنسلخانەی ئەمریکا لە ئێراق،بەشێکی کولتووریی هەبوو.گۆڤارۆچکەیەکی بە کوردیی دەردەکرد بە نێوی "پەیام"ەوە کە بەکر ئومەر یحیا(بەکر دلێری کۆیی)(١٩٢٥ _١٩٨١) دەیبرد بەرێوە و، جاروبار رەفیق چالاک و هەژاری موکریانی(بەنێوی خواستەمەنییەوە) تێیاندا دەنووسی.رەفیق چالاک رۆژێکیان لە دوکانی ئوستاد بەشیر موشیر گوتی:" دوێنێ چووین بۆ بەخێرهاتنەوەکردنی سەئید قەزاز بە بۆنەی گەڕانەوەیەوە لە سەردانی ئەمریکا. سەئید قەزاز کە منی دیی (قسەکە هەرهی رەفیق چالاکە:ج.ن) گوتی: ها شیووئێتی تەواو؟گوتم:بەڵێ تەواو. ئەوجا سەئید قەزاز گوتی : خۆت ئامادە کە بۆ رۆیشتن بۆ ئەمریکا،لەوێ بەرنامەی کوردیی لە رادیۆدا دادەنرێ".پاش چەند مانگێک کە رەفیق چالاک هەر لە بەغدا بوو، سەفەری نەکرد بوو،لێم پرسی، بەرنامە کوردییەکەی رادیۆی ئەمریکا چی بەسەر هات؟رەفیق چالاک گوتی:" بەکر دلێریش ئەو پرسیارەی لە کۆنسۆلی ئەمریکا کردووە،کۆنسۆڵ گوتوویەتی: " لابی ترکیا کارێکی وای کردووە کە ئەو بەرنامەیە دانەنرێ".

جارەکی دیی کە چاوم بە بەدرخان کەوتەوە هەر لە ژنێڤ، نامەیەکی فەرمانگەیەکی فەرەنسایی پێشانمدا کە باسی ئەوەی تێدا هەبوو پێشنیازێک کراوە بۆ دامەزراندنی بەشێک بە "شێوەزاری کوردیی" لە رادیۆی فەرەنسادا.لێمپرسی بۆچی کوردیی کراوە بە " شێوەزار" نەک بە "زمان"،گوتی ئەوە گرنگ نییە، گرنگ ئەوەیە شتەکە ببێ.تۆیش نەبەز، دوو کەسی وا پەیدا بکە کە یەکێکیان شێوەزاری سۆرانیی و،ئەوی دیی شێوەزاری کرمانجیی بزانێ.گوتم "کەسێک دەناسم کە ئێستە لە بەغدایە و هۆزانە و شێوەزاری سۆرانیی باش دەزانێ و نێوی کامیل ژیرە و، بەکەڵکی ئەم کارە دێ". گوتی " باشە". پاش ماوەیەک میر بەدرخانم ئاگادار کرد لەوەی،ئایا دەتوانم کاک کامیل ژیر ئاگادار بکەم کە بێ بۆ ژنێڤ و،ئێوەش یارمەتیی بدەن کە

لێره(ژنێڤ)ڤیزەی فەرەنسا وەربگرێ، چۆنکە بەهۆی کێشەی جەزاییرەوە پێوەندیی دیپلۆماسیی لەنێوان ئێراق و فەرەنسا دا نییە." میر بەدرخان گوتی:ئەرێ. ئەگەر دەخوازێ با بێت..."
نامەم نووسی بۆ کاک کامیل و ئاگادارم کرد کە بکەوێتە ڕێ.ئەویش هات بۆ ژنێڤ و، ماوەیەکی زۆر لەلای من لە چاوەڕوانیدا مایەوە. بەڵام وەرامی بەدرخان هەر نەبوو،دوایی دەرکەوت کە بەشە کوردییەکە دانامەزرێ.بۆچی دانەمەزرا، ئەوە بابەتێکی ئاڵۆزە. میر بەدرخان بە تەلەفون منی ئاگادار کرد کە زۆر بەداخەوەیە بۆ سەرنەگرتنی هەوڵەکە،سەرەڕای بەڵێندان پێی. هێندەک کەس دەیانگوت: میر بەدرخان زۆر دۆستی شای ئێرانە و، هەرچەند شای ئێران بێ بۆ سوێسرە بۆ رابواردن و پشوودان، میر بەدرخان دەبینێ. ئەو (شا)پێیگوتووە "وازبێنە لەوە،لە تاران بەرنامەی کوردیی هەیە بۆ هەموو رۆژهەڵاتی نێوەڕاست".ئەویش ئێدی دوای داخوازییەکەی نەکەوتووە. راستییەکەش جارێ لای خوا ماوەتەوە.
ئەم هەواڵە کاک کامیلی ناهومێد کرد.ئێدی پێوەندییم بە میر بەدرخانەوە کرد،گوتم تکام ئەوەیە هێچ نەبێ بۆرسێک (زەماڵە)بۆ کاک کامیل پەیدا بکەیت لە زانستگە. جا لەبەرئەوەی میر بەدرخان خۆی لەوکاتەدا لە پاریس نەبوو،پاش ماوەیەک ژنەکەی میر بەدرخان نامەیەکی نارد بۆم کە بەفەرەنسیی نووسیبووی و،نامەکەشم لاماوە. نووسیبووی کە کاک کامیل فەرەنسی نازانێ. لەبەرئەوە لە زانستگە وەرناگیرێ.
پاش ئەوە کاک کامیل ناچاربوو بگەڕێتەوە بەغدا و بچێتەوە سەر کارەکەی جارانی،کە لەلای قۆنتەراتگر رەحمەتیی رەشید ئارف بوو.
بەکورتیی،ئەگەر بەشە کوردییەکەی رادیۆی پاریس سەری بگرتایە،گەورەترین خزمەت دەبوو لەو کاتەدا،چ بۆ هێنانەپێشەوەی کێشەی کورد و،چ بۆ کاژیک،چۆنکە گەلێک شت هەبوون و هەن کە لە دەرەوەی کوردستان،بەتایبەتیی لە ئەورووپای رۆژاوای ئەو سەردەمەدا دەکران،بەڵام لە کوردستاندا بە هیچ جۆرێک کاری کردن نەبوون. ئەوەی منیش توانیم لە ئەورووپا بیکەم و،شوێنەواریشیان دیارن،بەڵگەیەکە بۆ ئەم قسەیەم.
ئەمەیان لە لایەکەوە،لەلایەکی دیکەوە،ئەو خوێندکارە کوردانەی لە سوێسرە بوون، بەتایبەتیی رەحمەتیی ئیسمەت شەریف وانلی کە یەکێک بوو لە دامەزرێنەرانی KSSE و سەرۆکی کۆمەڵەکەش بوو، حەزیان لە چارەی میر بەدرخان نەدەکرد،چۆنکە میر بەدرخان،هەرچەندە ژیانی تایبەتیی میرانە

نەبوو،خۆی و ژنەکەی لە ئەپارتمانێکی یەکژووریی‌دادەژیان،لێ ،بەهۆی ئەوەوە کە نازنێوی "میر"ی پێوە بوو،هەروەها حەوت زمانی زیندووی زۆر بە باشی دەزانی، سەنتەرێکیشی دروستکردبوو بۆ خوێندنگەی کوردیی Centre d,etude Kurde و دیپلۆماتێکی شارەزا و پلەیەک بوو،ئەمە بێجگە لەو رابوردووەی کە لە سەردەمی منداتی فەرەنسادا لە سووریا و لوبنان و، پێش ئەوەش خۆی و بنەماڵەکەی لە دەوڵەتی ئوسمانییدا هەیانبوو،توانیبووی ژمارەیەکی زۆر لە رامیاران و رۆژنامەوانان و کاربەدەستانی ئەوروپا،بەتایبەتیی فەرەنسا، بکاتە دۆستی خۆی.هەر بەم هۆیەشەوە هێندەک کاری کردبوو و پێیدەکرا، کە بە هەموو خوێندکارە کوردەکان و حیزبەکەیان(پارتی) نەدەکرا، ئێرەییان دەبرد پێی. ئەوەشیان لەبێ ویژدانییەوە بوو،ئەگەرنا میر بەدرخان هیچ ناحەزییەکی بەرامبەر وان نەبوو. بگرە یارمەتیشیانی دەدا و، تەنانەت بۆرس(زەمالە)ی خوێندنی پەیدادەکرد بۆیان.شایەنی باسە،کە لە ژنێڤ بووم،لە ماڵێکی فەرەنسیزماندا ژوورێکم بەکرێ گرتبوو،کە دەمتوانی ناندین و سەرشۆرکی ماڵەکەش بەکاربهێنم. جارێکیان کە بەدرخان هاتبوو بۆ ژنێڤ،بانگێشتم کرد بۆ نانخواردن لە ماڵەوە، چەند خوێندکارێکی کوردیشم بانگێشتکرد،لەوانە ئیسمەت شەریف وانلی. ئەوانی دیی هاتن بەڵام ئیسمەت نەهات. بێجگە لەمەش،کە پەرتۆکی شلومو نکدیمون:" الموساد في العراق و دول الجوار، انهيار الامال الاسرائيلية والكردية"،ترجمة بدر عقيلي ،دار الجليل للنشر،عمان ١٩٩٧،ص ١٢٦،١١٢،٧٠،٥٤،٤٣،٤٢دەرچوو،هەواڵێکی تێدا بوو، کە میر بەدرخان پێوەندییکردبوو بە ئیسرائیلەوەبۆ یارمەتییدانی کورد،بەڵام ئیسمەت شەریف وانلی لای ئیسرائیلییەکان و مەلا مستەفای بارزانی تێچێنیی دژ بە میر بەدرخان کردبوو، لە ئەنجامدا ئیسمەت کرا بە " نوێنەری شۆرش" لەلایەن مەلا مستەفاوە.(سەرچاوەی پێشوو ل ١١٢_١١٦). بەدرخان بۆ دامەزراندنی دەوڵەتێکی کوردستانیی هەوڵیدەدا،چ لەسەردەمی منداتی فەرەنسا بەسەر سووریا و لوبنانەوە و چ دوای ئەوەش ، تا ناچارکرا سووریا بەجێبهێڵێ و رووبکاتە پاریس. تەنانەت پێوەندیی هەبوو بە زەئیم (زعیم)حوسنی ئەلزەئیم(حسنی الزعیم)(١٨٩٧_١٩٤٩) رێبەری کودەتا لە سوریا کە لەلایەن سامی ئەلحەناوییەوە(سامی الحناوی)تێرۆرکرا.

ئەم ناحەزییەی خوێندکارە کوردەکان،بەتایبەتیی ئیسمەت شەریف وانلی دژ بە میر بەدرخان،کارێکی وای کرد کە لە منیش زۆر دڵگران بن، چۆنکە لە ڕێی حەبیبوڵلای رەشیدیی سنەییەوە،زانیبوویان کە ئەودەنگوباسانەی بەدرخان لە

رۆژنامەکانی فەرەنسادا بڵاویان دەکاتەوە،ئەز دەیاننێرم بۆی. ئەوەش بووەتە هۆی ئەوەی کە دەزگەی راگەیاندنی فەڕەنسا و ئەوروپا ،میر بەدرخان بە نوێنەری پێشمەرگەکان بزانن و، بۆ پرسیارکردن لەبارەی کوردەوە رووبکەنە بەدرخان،نەک خوێندکارەکان.چۆنکە ئەوان،وەک کۆمەڵەی کورد لە ئەوروپا، دەیانویست هەرخۆیان بە "نوێنەری شۆرش" بناسرێن. بەتایبەتیی کە میر بەدرخان لەوسەردەمەدا چەند سەفەرێکی کرد بۆ ئەمریکا و بەریتانیا و ئەڵمانیا و لەگەڵ کاربەدەستان و رۆژنامەوانانی ئەو وڵاتانە لەبارەی شۆرشی کوردەوە قسەی کردبوو،لەهەموو لایەکەوە وەک دیپلۆماتێکی کورد نێوی کەوتە سەر لاپەڕەی رۆژنامەکان. ئەمەش دەردێکی کوردە کە چاوی بە هەڵکەوتووەکانی خۆی هەڵنایەت.زۆرجاریش ئەز رەخنەم لێدەگرت،لێ،ئەو(بەدرخان) دڵی نەدەیەشا لێم،دەیگوت"دەزانم ئامانجی تۆ خزمەت بە خەڵکە، بەڵام رادیکالیت...".

ئەز کە ئەم قسەیە دەکەم هەر بۆ لایەنگیریی لە راستیی دەیکەم،ئەگەرنا میر بەدرخان هیچ جۆرە چاکەیەکی کەسێنیی بەسەرمنەوە نەبوو،بگرە ئەز چاکەم بەسەرییەوە هەبوو،ئەو دەنگوباسانەم دەگەیاندن پێی.خۆشم هیچ داخوازییەکم بۆ خۆم نەبوولێی.هەردووکمان رێزی یەکدییمان دەگرت.

هەرچی چۆنێک بێ،کاربەدەستانی کانتۆنی ژنێڤ رازی نەبوون مافی مانەوەم لە ژنێڤ درێژ بکەنەوە بۆم،بەڵگەیان بۆ ئەمەش ئەوە بوو کە تەمەنم لە ٢٥ساڵ بەرەوژوورترە و،شوێنی نیشتەجێبوونیش لە ژنێڤ کەمە. ئەمەش هەر بڕوبیانوو بوو.چۆنکە زانستگەی ژنێڤ منی وەک خوێندکار وەرگرتبوو،لە زانستگە خوێندکاربووم.ژووریشم بەکرێ گرتبوو.خاوەن ماڵەکەش زۆر لێم رازی بوو. لە کۆرسی زمانی فەرەنسیشدا بەشداریم کردبوو.هەڵوێستی نادادپەروەرانەی کاربەدەستانی فەرمانگەی مافی مانەوە لە ژنێڤ، سانديکای خوێندکارانی زانستگەی ژنێڤی بێزار کرد و کەوتنە بێزاری دەربڕینی توند بەرامبەر کاربەدەستان و، رۆژنامەکانی ژنێڤیش لەم بارەیەوە چەند وتارێکیان بڵاوکردەوە بۆ پشتگیریی من. ئەم بابەتەشم لە نامیلکەی نێوبراو "رۆژانی ئاوارەییم لە سوێسرە"دا خستووەتە بەرچاو،لەبەرئەوە لێرەدا هەر هێندە دەبێژم،پاش لێکدانەوەی کێشەکە،بڕیارم دا سوێسرە بەجێبهێڵم و،روو بکەمە ئەلمانیا بۆ خوێندن،هەرچەندە زمانی فەرەنسیی تا رادەیەکی باش فێربووبووم،بەڵام زمانی ئەلمانیم نەدەزانی.لەگەڵ ئەوەشدا، لە شاری میونشن(خوارووی ئەلمانیا)گیرسامەوە و، لەوێ دەستمکرد بە خوێندن لە

زانستگەی میونشن و لەپاڵ خوێندنەکەشمدا کارم دەکرد. چۆنکە ئەڵمانیا بەهۆی وێرانبوونییەوە لە ئەنجامی دووەمین جەنگی جیهانیی دا، بەشێکی زۆری کاول بووبوو،کار زۆر وزەوەندەبوو.
بەرلەوەی سوێسرە بەجێبهێڵم،داخوازیینامەم نووسی بوو بۆ بەرێوەبەرێتیی KSSE و داوام کردبوو کە بەئەندام وەربگیرێم. لەگەڵ ئەو داخوازیینامەیەشدا نووسینێکم بە ئارەبیی ناردبوو بۆیان کە لەوەدا لە هێندەک هەڵوێستی KSSE رەخنەم گرتبوو، بەتایبەتیی بۆ ئەو هەموو پەسندانەی یەکێتیی سۆڤێت و،نووسیبووم، یەکێتیی سۆڤێت و ئەمریکا هەردووکیان بەدوای بەرژەوەندیی خۆیاندا دەگەرێن.هیچ کامێکیان دۆستی کوردنین. لەو سەردەمەدا دکتۆر کەمال فوئاد لەبەرێوەبەرێتیی KSSE دا بوو. لەوەرامی نامەکەمدا نووسیبووی کە ئەوان (KSSE) یەکێتیی سۆڤێت بە دوژمنی کورد نازانن،ئەگەرچی یەکێتیی سۆڤێت یارمەتیی رژێمی قاسم دەدا...هتد، پاشان نامەیەک هات بۆم کە وەک ئەندامی کۆمەڵەی KSSE وەرگیراوم.
لە میونشن ژمارەیەک کورد هەبوون،کە زۆربەی هەرە زۆریان خوێندکار و سەر بە کۆمەڵە بوون.چەند کوردێکیشی لێبوو سەربەخۆبوون.لەوانە تالب رۆستەم فەیلیی کە لە بەخداوە دەمناسی. ئەبدوللاقادری هەڵەبجەیی کەلەوێ ناسیم.کاک ئەبدوللا خوێندکار نەبوو،بەڵام پێوەندیی بە خوێندکارە کوردەکانەوە هەبوو. شێخ ئەحمەد نەقیب کە هەر لە منداڵیی و لە قوتابخانەی نێوەندیی سلێمانییەوە بووبووینە هاورێ، ئەحمەد لە میونشن لە کۆلیژی کشتوکاڵ دەیخوێند.بروسکە کوری مامۆستا ئەحمەد ئیبراهیم قازیی، کە لە قوتابخانەی دوانێوەندیی سلێمانی مامۆستامان بوو.پێوەندیم لەگەڵ کاک بروسکە لە هەموو ئەوانی دیی توندوتۆڵتربوو.لە کاک بروسکەدا گەنجێکم دەدی کە دوای قسەی باو و چاولێکەریی و خۆفرۆشیی ناکەوێ،بەمێشکی خۆی بیر دەکاتەوە.پێکەوەکەوتینە لێکۆڵینەوە لە هەڵوێستی خوێندکارەکان کە لە بنەرەتدا و، لە هەموو روویەکەوە وەک هەڵوێستی پارتی و حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران و حیزبە کۆمۆنیستەکانی ئێراق و ئێران و ترکیا و سووریا و، بەکورتیی، زۆرناژەنیی بوو بۆ یەکێتیی سۆڤێت و ، پیرۆز راگرتنی بیرۆکەی مارکسێتیی سۆڤێتانەی ستالینانە باڵی خۆی کێشابوو بەسەر هەست و هۆشی هەموویاندا.بروسکە و ئەز،لەگەڵ کات، بووینە هاوبیری یەک و، لە کۆبوونەوەکانی کۆمەڵەدا کە هەردووکمان ئەندام بووین تێیدا،رەخنەی توندوتێژمان دەگرت لێیان. ئەوانیش دەروێشانە دەکەوتنە دوژمنایەتیی ئێمە.

چۆنکە دەیاندی رژێمی سۆڤێت چەک و یارمەتیی دەنێرێ بۆ رژێمی قاسم و دژ بە شۆڕشی کورد بەکاردەبرێن،کەچی بە یەک وشەش رەخنەیان لە سۆڤێت نەدەگرت.

پاش ئەوەی هاورێیەتیمان(بروسکە و ئەز)بنجبەست بوو،باسی بیرورێبازی کاژیکم کرد بۆی،زۆر بەدڵی بوو. لە کۆنگرەی کۆمەڵەدا لە میونشن لە ٩ـ١٥ ی مارتی ١٩٦٣ دا هەردووکمان بەشداریمان کرد. ئەوکاتە بەئسییەکان لە ٨|٢ ی ئەوساڵەدا کودەتایەکیان کردبوو دژ بە قاسم و قاسمیان کوشتبوو،لەگەڵ کوردیش رێکنەکەوتبوون و، شەڕیان لە دژی کورد درێژە پێدابوو.رژێمی سۆڤێت،سەبارەت بەوەی بەئسییەکان کوشتارێکی گەورەیان لە کۆمۆنیستەکانی ئێراق کردبوو،هەڵوێستیشیان بەرامبەر سۆڤێت دوژمنانە بوو،رژێمی سۆڤێت ماوەی چەند مانگێک پشتگیریی کوردی کرد. لە کۆنگرەی کۆمەڵەدا کۆمۆنیستەکان و پارتییەکان تووکەی سمێڵیان دەهات.بۆ ئەو کۆنگرەیە، جەلال تاڵەبانی و محەمەد مەهدی جەواهیریی و گەلێک کەسی دیی وەک میوان هاتبوون.لە کۆنگرەکەدا کاک بروسکە و ئەز گوتمان،" ئێمە ئەم هەڵوێستەی دواییی سۆڤێت بەباش دەزانین و هیوامان وایە سۆڤێت لەسەر ئەم هەڵوێستە بمێنێتەوە، لەگەڵ ئەوەشدا نابێ رابوردووی یەکێتیی سۆڤێت دژ بە کورد لە بیر خۆمان ببەینەوە". ئەم قسانە هەڵایەکی گەورەیان نایەوە.سەیر ئەوەیە کاک ئەلیی قازی(کوڕی پێشەوای شەهید قازی محەمەد)کە ئەوکاتە لە کۆنسلخانەی ئێران لە بەرلین کارمەند بوو،لەنێو ئەو خەڵکانەداداوای ئەوەی کرد کە کاک بروسکە و ئەز لە کۆمەڵەی خوێندکارانی KSSE دەربکرێین، چۆنکە قسەمان بە یەکێتیی سۆڤێت گوتووە. تاریق ئەزیز کوردیی،کە کوردێکی قسەخۆش و پێکەنینهێنەرە، گوتی"کاک ئەلیی ئەم قسانە چەندیان بەچەند؟ تۆ لە کۆنسلخانەی شای ئێران کار دەکەیت کە باوکتی لەسێدارە دا، کەچی ئێستە لەسەر سۆڤێت دەکەیتەوە. ئەمە " تناقض فضيع" ە". ئەم دوو وشەیەی بە ئارەبیی گوت،چۆنکە تاریق لە بەخدا گەورە بووە، کوردییەکەی تۆز دەکا.

وەک لەمەوبەر ئاماژەم بۆ کرد، هەر لە رۆژانی باشتر لە یەکگەیشنمانەوە،باسی کاژیکم بۆ هاوبیر بروسکە کرد بوو و، ئەویش ئارەزووی خۆی پێشاندابوو کە ببێتە ئەندامی کاژیک.پێمگوت بوونە ئەندام بەدەست بەرێوەبەێتییی کاژیکە لە کوردستان و،ئەز لایەنگرتم بۆ ئەندامەتیی. بەڵام لە کوردستانەوە هیچ نامەیەکی کاژیک،یان هەواڵێکی کاژیک نەگەیشتە دەستمان. کۆتاییی ساڵی ١٩٦٣ و بەهاری ساڵی ١٩٦٤ هەردووکمان لەگەڵ هاورێیانمان

کاک ئەحمەد نەقیب و کاک تالیب رۆستەم فەیلیی گەشتینە ئەو باوەڕەی کە لە رێی KSSE وە، کە هەر چوارمان تا ئەو کاتە ئەندامی بووین،هیچ خزمەتێک بە کێشەی کورد ناکرێ و، پێویستە بیر لە دامەزراندنی کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەی نەتەوەییی بکەینەوە، کە سەر بە هیچ دەوڵەت و هیچ حیزب و هیچ هێزێکی نێودەوڵەتیی نەبێ،ئەگەرچی بەژمارەش کەمین و تووشی بەربەرەکانیی سەخت دەبین.لەگەڵ ئەوەشدا، وەک تەماشامانکرد، ژمارەیەکی یەکجارکەم خوێندکاری کورد هەن، چ لە ئەڵمانیا و چ لە شوێنانی دیکەی ئەوروپادا،کە بیانەوێ،یان بوێرن ببنە ئەندام.هێندەک لەوانە دەیانگوت": بییرەکەی ئێوەمان پێباشە و،رەخنەکانی ئێوەمان بەدڵە،بەڵام تکایە نێومان نەبەن. با شتەکە نهێنیی بێ و، جارێ لەگەڵ کۆمەلە بین".لەم جۆرە "میستەر ئیکس"انە زۆربوون.

بۆ بڵاوکردنەوەی بیروڕاکانمان پێویستمان بە ئامێری نووسین(تایپکردن)و زۆرکردن هەبوو.ئەو سەردەمە تلینقیسی کوردیی هەر نەبوو. لە دوکانێکی تلینقیسفرۆش،تلینقیسێکی ئەڵمانیم کڕی کە دەمتوانی بەوە ئەڵمانیش و ئینگلیزیش بنووسم،لەخاوەن دوکانەکەم پرسی، "دەکرێ بپرسیت بۆم،ئایە ئەگەرتلینقیسێکی کوردیی بەدروستکردن بدەم،چەندی تێدەچێ"،کە پرسیاری کرد بۆم، گوتبوویان ،" یەک دانە تلینقیس دروستناکەین،دەبێ بەلایەنی کەمەوە (۱۰۰۰)هەزار دانە بەدروستکردن بدا، ئەوجا". گوتم" باشە بپرسە بزانە لەکوێ تلینقیسی فارسیی دەفرۆشن"،وەرامەکە ئەوە بوو،ئەوەش دەبێ دروستبکرێ و لە هەزار(۱۰۰۰)دانە کەمتر نابێ". کابرا گوتی" بۆچی لە ئێران ئەوە ناکرێت؟" گوتم: "سوپاس".

راستییەکەی دەمتوانی بە پرسیار تلینقیسکی ئارەبیی پەیدا بکەم. بەڵام هی فارسییم پێباشتر بوو،چۆنکە تیپەکانی پ،چ،ژ،گ لە ئارەبیی دا نین،بەڵام تلینقیسی فارسیی ،بێجگەلە (ڤ)،تیپەکانی دیکەی تێدایە و چوکڵەکانیش بەدەست دەخرانە سەریان. بە تلینقیسی فارسیی،ئارەبییش دەنووسرێ.

ساڵی ١٩٦٤ کاک ئەحمەد نەقیب لەگەڵ پارێزەر حەمە سالح قەراخی(مەفتون)،لە رێی ئێرانەوە،سەرێکی نێوچەی شۆرشیان دایەوە. پارەم دا بە کاک ئەحمەد و،گوتم تکایە لە تاران تلینقیسێکی فارسیی بکرە بۆم. ئەحمەد،ماڵی ئاوابێ، کە هاتەوە میونشن،تلینقیسێکی فارسیی پێبوو.گوتی: "کرینی تلینیقیس لە بازاری تاران زەحمەتە و،پێویستی بە پرکردنەوەی کرپینامەیە،لەگەڵ نێوونێونیشانی ئەو کەسەی کرپویێتی و، دەبوو ماوەیەکیش چاوەڕوانم بکردایە". ئەحمەد لەسەر قسەکەی رۆیی و گوتی:

" ماموٚستا جەمیلی روٚژبەیانیی گوتی: " تلینڤیسەکەی من ببە بوٚ جەمال،خوٚم لەسەرخوٚ دانەیەکی دیی پەیدا دەکەمەوە".ئەحمەد گوتی: " ئەو پارەیەی توٚ دابووت بە من، دام بە ماموٚستا جەمیل.ماموٚستا جەمیل گوتی: ئەوە پارەی جەمالە،وەک مووفەرِک وایە". رەوانی هەردووکیان شاد بێ.

ئەو تلینڤیسە،بوو بەهوٚی ئەوەی بتوانم گەلێک بلاڤوٚک و پەرتوٚک تایپ بکەم پێی و،دوایی بوو بە تلینیڤسی نوٚکسەNUKSE و کاژیک.لە کوٚتایی هەفتاکاندا دام بە فریاد فازیل بە دیاریی.بوٚ چاپکردنیش،ئێدی پێویستمان بە روٚنیوٚ نەبوو.چوٚنکە دەزگەی فوٚتوٚکوٚپیی و ئوٚڤیست داهاتبوون، بابەتەکەم تایپ دەکرد و دەمنارد بوٚ چاپخانە،چەند دانەمان بویستایە بە ماوەیەکی کەم دەیدایە دەستمان.شایەنی باسە،لەگەل ماموٚستا جەمیلی روٚژبەیانیی،هەر لە ولاتەوە پێوەندییەکی زوٚر دوٚستانەم هەبوو. پاش ئەوەی دەستەی جەلال تالەبانی و برایم ئەحمەد،کە سەر بە لیژنەی نێوەندییی پارتی بوون،لەگەڵ مەلا مستەفای بارزانیدا کە سەروٚکی پارتی و پێشمەرگەکان بوو،لە بەهاری ١٩٦٤ دا کەوتنە ناکوٚکیی و لە یەکنەگەیشتن و، دەستەی جەلال تالەبانی و برایم ئەحمەد، لە کوٚبوونەوەیەکدا کە بەنێوی کوٚنفرانسی پارتییەوەلە ٤ـ٩|٤|١٩٦٤ لە ماوەت بەستیان، مەلا مستەفایان بە ناپاک و نیشتمانفروٚش تاوانبارکرد و، بەوەی خوٚی رادەستی موشیر ئەبدولسەلام ئارف کردووە. مەلا مستەفایان لە حیزب دەرکرد و، بلاڤوٚکێکیان لەو بارەیەوە لە ١٩ی نیسانی ١٩٦٤ دا بە ئارەبیی لەژێر سەرنێوی"اتفاقية المشير- بارزاني اصلح آم استسلام؟". دەرکرد. ئەمە بوو بە هوٚی شەرِ لەنێوانی هەردوولادا. ئێرانیش وەک لەدواییدا دەرکەوت، لەرِێی ئیسا پژمانی کارمەندی ساواکەوە، دەستی لە بەگژیەکداکردنی هەردوو لا هەبوو.لایەنگرانی بارزانیش لە تەمووزی ١٩٦٤ دا کوٚنگرەیەکیان بەست و ١٤ ئەندامی سەر بە لیژنەی نێوەندییان لە حیزب دەرکرد و، هێزەکانی مەلا مستەفا توانیان هێزەکانی سەر بە برایم ئەحمەد- جەلال تالەبانی بەرەودوابنێن تا بەر سنووری روٚژهەلاتی کوردستان و،ئێرانیش رێی دا پێیان بچنە ژوورەوە و، بوونە پەنابەر لەوێ و، ناردیانن بوٚ هەمەدان. ئەو کاتە نوکسە دامەزرا بوو، وتارێکم لە ١٩٦٧/٧/٥ دا نووسی لەژێر نێوی "مع الزمرة الهمدانية في تخرصاتها". لە ١٩٦٦/٥/١٠ دا وتارێکم نووسی بوو بوٚ بەرپێچدانەوەی دروٚودەلەسەکانی سەفارەتخانەی ئێراق لە لوبنان لەژێر نێوی" انتم مجرموا حرب و لستم كحكام سويسرا".

مامۆستا مەلا جەمیلی ڕۆژبەیانیی سالآنێکی دوورودرێژ لە ئێران مایەوە وەک پەنابەر،بەلآم نەبوو بەئەندام و لایەنگری هیچ لایەکیان،لەگەڵ شەمسەدین مفتیش کە "نوێنەری شۆڕش"بوو لە تاران، نێوانی خۆش نەبوو. جاروبار لەگەڵ مامۆستا ڕۆژبەیانیی نامەمان دەگۆڕییەوەو،بلاقۆکەکانی خۆمانمان دەناردن بۆی.

لە مانگی تەباخی ١٩٦٤ دا بوو کە هاوبیر بروسکە ئیبراهیم لە پشووی زانستگەدا چووەوە بۆ کوردستان و،پێوەندییکرد بە هاوبیرانی کاژیکەوە. لە سلێمانی چاوی بە هاوبیران فایەق ئارف(کە کاتی خۆی مامۆستای بوو بوو لە قوتابخانەی دوانێوەندییی سلێمانی)،کامیل ژیر و ئەحمەد هەردیی کەوتبوو. پێیانی گوتبوو کە دەیەوێ ببێ بە ئەندامی کاژیک.ئەوانیش بەخۆشییەوە ڕازی بووبوون. هاوبیر بروسکە،ئەوەشی گوتبوو پێیان کە لەگەڵ من و کاک تالیب ڕۆستەم فەیلیی و کاک ئەحمەد نەقیب بیرمان لەدامەزراندنی کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەی نەتەوەیی کردووەتەوە،بەلآم جارێ دوودڵین.چۆنکە کەم خوێندکار هەن کە سەربەخۆ بیربکەنەوە و،بیانەوێ،یان بوێرن بێنە ڕیزی ئەو کۆمەڵەیەوە.هاوبیران، بەتایبەتیی هاوبیر فایەق عارف لە کوردستان بە هاوبیر بروسکە ئیبراهیمیان گوتبوو:ئێوە دایمەزرێنن،ئێمە خوێندکار دەنێرین بۆتان".

هاوبیر بروسکە کە هاتەوە میونشن چەند بلاقۆک و نووسینێک کە هاوبیران دابوویان پێی،لەگەڵ خۆی هێنانییەوە و، نووسینەکانی خوێندبوونەوە و دانیە دەست من. یەکێک لەو نووسینانە بیرخەرەوەیەک بوو لە ١٣|٥|١٩٦٤ دا بە ئارەبیی نووسرابوو درابوو بە مەلا مستەفای بارزانی و باسی ئەوەی تێداکرابوو کە جەمال ئەبدولناسر ئەو" پیاوەنیشتمانپەروەرە، لە کێشەی کورد تێگەیشتووە" نییە وەک جەلال تالەبانی بە ڕۆژنامەی "خەبات" ی گوتووە و، لەوەپێش برایم ئەحمەدیش ساڵی ١٩٥٨ لە ڕادیۆ و تەلەڤیزیۆنی بەخدادا باسیکردووە، بەلکو ئەبدولناسر کوردستان بە بەشێک لە نیشتمانی ئارەب دەداتە قەڵەم و دەستوورەکەی ئارفیش کە تا دوێنی بوو هاودەستی بەئسییەکان بوو، گەلی کورد بە بەشێک لە "نەتەوەی ئارەب"دەداتە قەڵەم."بیرخەرەوەکە پاش ئەوە باسی ئەو هێزانەی کردبوو کە پێوەندییان بە کێشەی کورد و یەکێتیی ئارەبەوە هەیە،ترکیا ،ئێران، ئەمریکا،پاکستان،حکوومەتی بەئسی سووریا، ئیمپریالیزمی بەریتانیا، کۆمۆنیستەکان و، ڕۆڵی هەر یەکێکیانی شیکردبووەوە و ئەوجا گوتبووی" **ئەگەر شەڕ سەپێندرایەوە بەسەرماندا، یان**

خۆمان کردمانەوە، دەبێ کێشەکەمان لە کێشەیەکی نێوخۆییەوە بگوێزینەوە بۆ کێشەیەکی نێونەتەوەیی". ئەمەش یەکەمجار بوو کە شتی وا باسدەکرا.

لە یەکێک لە نووسینەکاندا، باسی ئەوە کرابوو کە حیزبێک بە نێوی "پارتی گەلی کورد" ەوە لەگەڵ کاژیک یەکیگرتووە، هەر لە ژێر نێوی کاژیکدا .لە هاوبیر بروسکەم پرسی لەو رووەوە هیچیان بە تۆ گوت؟.گوتی: "نا"/ ئەم نهێنییە،هەروا بە نهێنیی مایەوە،هەتا لە هاوینی ۱۹۷۰ دا هاوبیر کامیل ژیر هات بۆ بەرلین و،گوتی: ئەوانەی سەر بە" پارتی گەلی کورد" بوون،کاک حەمەی ئەزیز(ناسراو بە حەمەی ئەزە دۆم) و شێخ محەمەدی هەرسینی و چەند کەسێکی دیی بوون.لەبارەی ئەو دووکەسەشەوە،بەتایبەتیی کاک محەمەد ئەزیز قسەی باشی نەکرد. لەو بارەیەوە گوتی:ئێمە ئەو دوو کەسەمان ناردنە نێو شۆرشەوە کە خزمەتی بیری کاژیک بکەن لە نێو شۆرشدا،کەچی خزمەتی پارتییان کرد و هیچ خێرێکییان بۆ کاژیک نەبوو.

پاش گەڕانەوەی هاوبیر بروسکە لە کوردستان،دوو کەسی خەڵکی سلێمانی هاتن بۆ میونشن. یەکێکیان خولەی حاجی بوو.خولەی حاجی قەساب بوو،دوایی بوو بە بازرگانی مەڕوبزن.خولە ماوەیەک لە ریزی پێشمەرگەدا بوو.چاوێکی زیانی هێنابوو. لە سلێمانی نامەیەکیان دابوویە بۆ من کە بیبەم بۆ لای دکتۆرلە میونشن، ئەوەی پێمکرا بیکەم بۆی،کردم. خولە گوتی: "برادەرانتان لە کوردستان لە بارودۆخێکی خراپدان، دوژمنێکی زۆریان هەیە لە نێو پێشمەرگەدا. تەنانەت مەلا مستەفای بارزانییان کردووە بە دوژمنی کاژیک".شایانی باسە، لکی سلێمانی پارتی لە بلاڤۆکێکیدا هێرشێکی توندیان کردبووە سەر کاژیک (ئەو بلاڤۆکە لە کۆتاییی ئەم نووسینەدا پێشان دەدرێ:ج.ن) ئەوجا گوتی:" هەرچی چۆنێک بوو،خۆم گەیاندە لای بارزانی و تێمگەیاند کە کاژیک، نە دوژمنی جەنابتە و،نە دوژمنی شۆرش،کە رەخنە لە هێندەک شت دەگرن،ئەوە لە دڵسۆزییانە،نەک دوژمنایەتیی". پاشان خولە گوتی: " ئەوجا نازانم بارزانی باوەری بە قسەکانم کرد، یان نا. چۆنکە تاقمی برایم و جەلال تا بەهاری ۱۹٦٤ زۆر دەسەڵاتداربوون لە نێو شۆرشدا. ئێستەش لایەنگرانیان لە نێو پارتی و شۆرشدا زۆرن بەڵام، خۆیان بە درۆ بەلایەنگری بارزانی دەدەنە قەڵەم".

پاش گەڕانەوەی هاوبیر بروسکە ئیبراهیم لە کوردستان،هاوبیر لەتیف ئەلیی لە مانگی ئۆکتۆبەری ۱۹٦٤هات بۆ میونشن.وەک لە نامەیەکدا کە هاوبیران لە کوردستان دابوویانە دەستی بۆ ئەوەی ئێمە لێرە یارمەتیی بدەین،بۆ

چارەسەرکردنی نەخۆشیی هەناسەسواریی هاتبوو.،هەروەها بۆ خوێندنیش.هەر زوو جێگەمان پەیداکرد بۆی و بردمان بۆ لای دوکتۆر. پاش ئەوەی بە تیشک لە سنگیان نۆڕی،دەرکەوت کە نەخۆشیی سیلی هەیە.

لەبەرئەوە،دەستبەجێ خرایە نەخۆشخانەی سیلاوییەکان لە شارۆچکەی Gauting کە نێزیک میونشنە. ماوەیەک نەخۆشخانە ڕێی پێوەندییان بە خەڵکەوە لێ گرتبوو،هەتا میکرۆبی سیلەکەیان لە نێو برد،ئەوجا دەمانتوانی یەکدی ببینین،بەڵام دکتۆرەکان بڕیاریان دا ماوەیەکی باش لە نەخۆشخانەدا بمێنێتەوە.

هاوبیر ئەحمەد نەقیب کە لە سەردانێکی کوردستان گەڕایەوە لە سەرەتای بەهاری ١٩٦٥ دا، تاکە بڵاڤۆکێکی کاژیکی لەگەڵ خۆی هێنابوو کە لە ١٩٦٥/٢/١٢ دا بە ئارەبیی،لەبارەی بارودۆخی سلێمانییەوە دەرکرابوو. باسی وەستاندنی چالاکیی کاژیکی تێدابوو بە هۆی بەرچاوگرتنی بارودۆخەکەوە.ئێمە وامان دەزانی وەستاندنی چالاکییەکە بۆ ماوەیەکی کورتە،بەڵام بەداخەوە هەتا سەر بوو. ئەوەش دوا بلاڤۆکی کاژیک بوو کە بگاتە دەستمان لە ئەوروپا.

بە پشتبەستن بەو بەڵێنەی هاوبیرانی کوردستان،بە تایبەتیی مامۆستا فایەق ئارف، دابوویان بە هاوبیر بروسکە کە ئەوان خوێندکار دەنێرن بۆ لای ئێمە و ، بەخستنەبەرچاوی هەلومەرجی پرۆسەی ئاوادانکردنەوەی ئەلمانیای وێرانبوو،پاش دووەمین جەنگی جیهانیی،کە کار لە ئەلمانیا وەک خۆڵ وابوو،کارگەکان هەموویان بەدوای کارکەردا دەگەران،هەر خوێندکارێک بهاتایە ئەلمانیا دەیتوانی لە پاڵ خوێندنەکەیدا،کاریش بکا و بە پارەی کارەکەی بژی.

ئێمەی هاوبیران :بروسکە ئیبراهیم،ئەحمەد نەقیب، تالیب رۆستەم فەیلیی و ئەز، کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەمان دامەزراند بە نێوی" National-Union of the Kurdish Students in Europe(NUKSE)

کە National-Union Kurdischer Studenten in Europa(NUKSE) کورتکراوەکەی بە ئینگلیزیش و ئەڵمانیش نۆکسە/ NUKSE یە.

پێڕۆنامەیەکمان بۆ نۆکسە ئامادەکرد بە کوردیی و ئارەبیی و ئەلمانیی و،ئۆرگانێکمان بۆ نۆکسە دەستنیشانکرد بە زمانی ئەلمانیی بە نێوی **کوردستان ئینفۆرماسیۆن** ـKurdistan Information وە، لەگەڵ بڵاڤۆکێک بە کوردیی بە نێوی **"دەنگوباسی کوردستان"**، کە ئەم دووانە هەردووکیان کاتنامە بوون و، بە پێی پێویست بڵاودەکرانەوە.کاتنامەیەکیشمان بە نێوی **" خوێندکاری کورد"**وە دەرکرد.

لە رۆژی نەورۆزی ساڵی ١٩٦٥ دا نۆکسە بوونی خۆی بە نووسین ڕاگەیاند.هاوبیر بروسکە بوو بە سکرتێری گشتیی نۆکسە،هاوبیر تالب بوو بە بەرپرسیاری پێوەندییەکان بەدەرەوە. هاوبیر ئەحمەد بوو بە بەرپرسیاری دارایی و ژمارەگریی و،ئەز بە قسەکەری چاپنامە Presserefernt (سەرنج: وشەی "چاپنامە" بۆ Presse (صحافة)بەکاردەبەم و "چاپەمەنیی" بۆ (مطبوعات).

هەرچەندە هاوبیر لەتیف ئەلیی لە نەخۆشخانەبوو،بەڵام ئەویشمان تێگەیاند کە کارێکی وامان بەدەستەوەیە و، پێڕۆنامەکەمان بە کوردیی دایە دەستی و،ئەویش بە خۆشییەوە هاتە نێو دەستەی دامەزرێنەرەوە. بەڵام لەبەرئەوەی نەخۆش بوو، چالاکیی نەبوو،هەرچەندە زۆرحەزی بە چالاکیی دەکرد.

هەر ئەوەندە هەواڵی هاتنە کایەی نوکسە لەلایەن خوێندکارانی سەر بە کۆمەڵەی - KSSE وە بیسترا،ئێدی دوژمنی گیانت بێ! بووینە ئامانجی پەلاماردانی هەموویان.بە هاوبیر بروسکەیان دەگوت: "تۆ جەمال نەبەز هەڵیخڵەتاندووی" لەسەرێکەوە دەیانگوت:" جا ئێوە چین و چیتان لەدەست دێ! ئێوە دووکەس و لەتێکن!" کەچی لەسەرێکی دیکەوە دەیانگوت:" ئێوە بوونەتە مایەی پارچەپارچەکردنی ریزی خوێندکارانی کورد". ئێمەش دەمانگوت" باشە کە ئێمە دووکەس و لەتێکین و،ئێوەش (کۆمەڵە) لە ئەوروپادا، نامەخوا، ٢٥٠ تا ٣٠٠ کەسێک دەبن،ئێدی چ پێویست دەکات سێسەت کەسێکی زل و زەلام لە دووکەس و لەتێک بترسن؟پاشان ئێمە لەدژی ئێوە نین،ئێمە باوەڕمان بەو ڕێبازە نییە،کە ئێوە گرتووتانە،خۆ ئەگەر ئێوە کارێکی باش بکەن،ئافەرین دەکەین لێتان. ئێرەش ئەوروپایە،رۆژهەلات نییە،ناتوانن زۆربکەن لێمان."

لەگەڵ ئەوەشدا،لەبوختان و درۆ و دەلەسە دژ بە ئێمە درێخییان نەکرد. بەتایبەتیی پاش ئەوەی ئەو نووسینانەی کاژیک کە هاوبیر بروسکە لەگەڵ خۆی هێنابوونی، بلاومان کردنەوە.ئێمەش،سەرەڕای کەمیی ئەندامانی خۆمان، دەستمانکرد بە چالاکییەکی فراوان،بە سەمینارگرتن،بلاڤۆک بلاوکردنەوە،بە پێوەندیبەستن بە رۆژنامەنووسان و نووسەران و رامیاران وهونەرمەندان و خوێندکارانی ئەلمانیا و ئەوروپا و خوێندکارە بیانییەکانی ئەلمانیاوە. هەروەها بە نووسین و چاپکردنی گەلێک پەرتۆک لەبارەی فەرهەنگ و کێشەی کوردەوە بە چەند زمانێک و بلاوکردنەوەی بە خۆڕایی،کە تێچووی زۆربەی زۆریان بە پارەی کرێکاریی من دابین دەکران. چۆنکە ئەز لەپاڵ خوێندنەکەمدا لە زانستگە،لە فابریقەکاندا کارمدەکرد و، بەشێکی ئەو پارەیەم بۆ کرێی ژوور و

پێویستییەکانی رۆژانەی خۆم بەکاردەبرد و،بەشێکی گەورەشیم بەخت دەکرد بۆ چاپی پەرتۆک و بڵاڤۆک و پوولی پۆستە و پارەی سەفەرەکانم بۆ بینینی هاووڵاتانی کورد و خوێندکارانی بیانیی و خەڵکی دیکە،بۆ تێگەیاندنیان لە ئامانجەکانی نوکسە و کێشەی کورد و بۆ یارمەتیی ئەو کوردانەی کە تازە هاتبوونە ئەلمانیا و، پێویستییان بە یارمەتیی و رێپێشاندان هەبوو، بۆ هەڵسووڕاندنی ژیان و خوێندن و پەیداکردنی کار لە ئەڵمانیا،بەتایبەتیی پێوەندیبەستن بە کرێکاری کوردەوە کە بە هەزارانیان لە باکووری کوردستان و ترکیاوە دەهاتن بۆ کارکردن لە ئەلمانیا،وەک کارکەری میوان"کە ئەمەش بە پێی رێکەوتنێک لە نێوان حکوومەتی ئەلمانیا و حکوومەتی ترکدا لە ۱۹٦۱/۱۰/۳ دا دەستیپێکرد بوو. ئەم کوردانە زۆر دەترسان لەوەی بە ئاشکرا بە کوردیی قسە بکەن و بە خۆیان بڵێن "کورد".لەم ماوەیەدا هێندەک خوێندکاری خەلکی باکووری کوردستانمان ناسی، وەک حەمدیی تۆرانلی(حەمرەش رەشۆ)،رەزا باران و براکەی و، کەمال دەرمان.

هێشتا دوو مانگی تەواو بەسەر دامەزراندنی نوکسەدا تێنەپەڕیبوو،هەواڵێکم لە رۆژنامەی Abend -Zeitungی میونشن دا خوێندەوەلەسەرەتای مانگی گوڵانی ۱۹٦٥ دا، باس لەوە کرابوو کە دووکەسیان گرتووە،شتیان پێبووە و ویستوویانە، لە ئەڵمانیا بیبەنە دەرەوە و گوومرگیان نەداوە. کە لێیان پرسیون ئێوە چین و ئەو شتانە بۆ کوێ دەبەن؟ گوتوویانە "کوردین و ئەو شتانە دەبەین بۆ شۆرشی کورد، بۆ فرۆشتن نییە". کێشەکە کەوتبووە دادگە. ئەز، نە ئەو کوردانەم دەناسی و نە لە راستیی کێشەکە ئاگاداربووم،بەڵام ئەم رۆژنامەیە نووسیبووی کە ئەمانە حوکم دەدرێن. منیش بە نێوی رەفەرەنتی چاپنامەی نوکسەوە نامەیەکم نووسی بۆ رۆژنامەکە و گوتبووم: ئێوە مافی ئەوەتان نییە بەرلەوەی دادگە قسە بکا، باسیی حوکمەکە بکەن و، لەوەدا باسیی چەوسانەوەی کوردم کردبوو بەدەست داگیرکەرانی کوردستانەوە. رۆژنامەکە لە رۆژی ۱۹٦٥/٥/٥ دا و لە لاپەرە (٤) دا تەواوی نووسینەکەمی وەک خۆی بڵاونەکردبووەوە،بەڵام لەژێر سەرنێوی "کوردە چەوساوەکان" دا بەشێکی لێ بڵاوکردبووە. لەگەڵ نێوی من و کارەکەم،وەک رەفەرەنتی چاپنامەی نوکسە. ئەمە ئێرەیی خوێندکارەکانی سەر بە کۆمەڵەیKSSE و حیزبییەکانی سەر بە پارتی هەستاند و، دەریخست شتێک خۆیان نەیکەن کە پێشیان ناکرێ، نایانەوێ کەسی دیی بیکا. لە کۆبوونەوەیەکی کۆمەڵەدا لە شاری میونشن دژی ئەوە قسەیان کردبوو، کە ئێمەی سەر بە نوکسە بۆ ئەو کۆبوونەوەیە، نە بانگ کرابووین، نە

ئاگادارکرابووین،بەڕێز ئەبدوڵڵا قادر ئەمەی گێڕایەوە بۆمان. وتارەکەی من بەم جۆرە بوو:Jemal Nebez : Unterjochte Kurden (کوردە چەوساوەکان) , Abend – Zeitung,München 5.5.1965,s.4

لێرەدا مەبەستم ئەوە نییە بەدوورودرێژیی باسی کار و تێکۆشینەکانی نوکسە بکەم،بەڵام هەر هێندە دەڵێم نوکسە هەر لە ڕۆژی دامەزراندنییەوە لە ١٩٦٥/٣/٢١ دا تا ڕۆژی هەڵوەشاندنەوەی لە ١٩٧٧/٩/٣ دا،واتە لە ماوەی ئەو ١٣ ساڵەی بوونی دا، سەرەڕای کەمیی ئەندامانی و، بێهێزییی ئابووریی کە پارەکەی تەنێ لە گیرفانی من و هاوبیر بروسکە دەردەچوو،توانی کێشەی کورد لە سنوورێکی فراواندا بە ئەوروپاییەکان بناسێنێ.بەرهەمەکانی نوکسە کە بە زۆریی سەمینارەکان و لێکۆڵینەوەکانی من بوون و چاپەکران و بڵاودەکرانەوە،بۆ نموونە : حول المشكلة الكردية(چاپی ساڵی ١٩٦٩) بە ئارەبیی،کوردستان و شۆرشەکەی(چاپی ١٩٧٢) بە ئەڵمانیی،ئەفسانە و چیرۆکی دەمیی کوردیی (چاپی ساڵی ١٩٧٢)بە ئەلمانیی، پەندی پێشینان و قسەی نەستەق لە کوردستانەوە (چاپی ساڵی ١٩٧٠) بە ئەلمانیی،وەرگێڕانی مەم و زین بە ئەلمانیی(چاپی یەکەم ١٩٦٩، چاپی دووەم ١٩٩٤) و ...هتد. هەروەها کاتنامەی" کوردستان ئینفەرماسیۆن" بە ئەلمانیی کە هاوبیران بروسکە و ئیرمگاردی خێزانی دەریاندەکرد، رۆڵێکی بەرچاویان دەنواند لە هێنانە پێشەوەی کێشەی کورددا. ڕۆژنامەکانی ئەڵمانیا و ئەوروپا دەنگوباسیان لە کاتنامەی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن" وەردەگرت. ڕۆژنامەنووسێکی بەنێوبانگی نەمسەیی کە لە قاهیرەوە پەیامنێری ڕۆژنامەکانی ئەلمانیا و نەمسا بوو نێوی د. هاینتز گستراین Dr. Heinz Gstrein بوو،پاش ئەوەی سەمینارەکەم" کوردستان و شۆرشەکەی "خوێندبووەوە و، لەگەل من پێوەندیی پەیداکرد، نامیلکەیەکی بە ئەلمانیی لەسەر کێشەی کورد نووسییەوە لە ژێرنێوی "گەلێکی بێ پارێزەر" کێشەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی ناڤین" دا و لە گەلێک شوێنی پەرتووکەکەی دا باسی کاژیکی کرد.سەرنجی:

Heinz Gstrein; Volk ohne Anwalt / Die Kurdenfrage im Mittleren Osten,stein/Nürnberg Imba- Verlag 1974

هاوبیر بروسکە, ساڵی چەند جارێک بانگهێشتنامە لە تیرۆلی خوارووەوە Südtirolدەهات بۆی, (سەرنج: گەلی تیرۆلی خواروو گەلێکی ئەڵمانیزمانن بەڵام وڵاتەکەیان خراوەتە سەر ئیتالیا و داوای ئۆتۆنۆمییان

دەکرد: ج.ن).هاوبیر بروسکە لەوێ سەمیناری لەبارەی کوردستانەوە دەکرد بۆیان.
هەرچەندە نوکسە، وەک رێکخراو، سەربەخۆ بوو،بەڵام لەسەر رێبازی کاژیک دەچوو بەرێوە،کە ئەو رێبازەش بریتییە لە ئازادیی و یەکسانییی مرۆڤ. هەر لەو کاتەشدا ژمارەیەک لە بەرهەمەکانی کاژیک بڵاوکرانەوە،وەک کاژیکنامە کە لە لایەن منەوەوەرگێردرایە سەر زمانی ئارەبیی و، بە تلینفیسە فارسییەکە تایپمکرد و بە ئۆفیسێت چاپکرا. شەش ژمارە کاتنامەی "بانگی کاژیک" م لە ١٩٦٨ دا دەرکرد کە گەلێک بەڵگەنامەیان تێدا بڵاوکرانەوە لە ژێر سەرنێوی " بخوێنەوە و خۆت سەرپشک بە". نامیلکەی "چۆن هاوبیرێک بۆ کاژیک بەدەست دەهێنیت" بەنێوی خواستەمەنییی "رەسووڵ"ەوە،کە لە کوردستان نووسیبووم و تایپمکردبوو،لە ١٩٦٨ دا جارەکی دیی چاپ و بڵاومکردەوە. نامیلکەی "حقیقة کاژیک" کە بە ئارەبیی نووسیم بۆ بەرپێچدانەوەی بوختانەکانی حیزبی بەئس و دژ بە کاژیک، کە لەمەدا تیۆریی کاژیکم رۆنکردووەتەوە."کاژیک و نکسة الثورة الكردية"(کاژیک و نووچدانی شۆرشی کورد)کە پاش ئاشبەتاڵی مارتی ١٩٧٥ نووسیم. ئەمانە هەموویم بە تلینفیسە فارسییەکە تایپکرد و بە ئۆفسێت چاپکران. بە پارەی من و بە خۆڕایی بڵاوکرانەوە کە پارەی پۆستەکانیشم دەدا.
نوکسە،تاکە رێکخراوێکی کوردیی بووکە بیرخەرەوەنامەیەکی لەبارەی کێشەی کوردەوە نارد بۆ سەرۆکی ئەوکاتەی یەکێتیی سۆڤێت ئەلەکسی کۆسیگین لە ١٩٦٦/٣/٣٠ دا، کە چەک نەنێرێ بۆ رژێمی ئێراق و،هەروەها بۆ سەرکۆماری ئەو سەردەمەی ئەمریکا Lynden B. Johnson (١٩٠٨ _١٩٧٣) لە ١٩٦٦/٤/٢٤ دا و، داوای کرد لێی کە یارمەتییی رژێمی ئێراق نەدا،بەڵکو دۆستایەتیی بەرامبەر کورد پێشان بدا. هەرلەم رووەوە کێشەی کورد و رەوایەتییی چارەسەرکردنی خرایە پێشچاویان.
خوێندکارەکانی سەر بە کۆمەڵەیKSSE،هەرچەند رژێمی سۆڤێتیان دەپەرست،بەڵام نەیاندەوێرا یەک داخوازییان هەبێ لێی و، ئەمریکایان وەک درندە لە قەڵەم دەدا و، بۆ هیچ داخوازییەکی کورد روویان تێنەدەکرد. هەر کەسێکیش ئەمریکا و سۆڤێتی بە یەک چاو تەماشا بکردایە،وەک نوکسە دەیکرد، ئەوا بە کافریان دادەنا. نوکسە،لە کاتێکدا جیاوازیی نەدەخستە نێوان ئەمریکا و سۆڤێتەوە و،هەردووکیانی بە دوو زلهێز دادەنا کە هەر یەکەیان بۆ بەرژەوەندییی خۆی کار دەکا،پێی باش بوو کە کورد لەگەڵ هەردوو لا لە باری رامیارییەوە وتووێژ بکا. ئەم بیرەش پێچەوانەی بیری سۆڤێتپەرستەکان بوو، کە

پێیان وابوو سۆڤێت دۆستی کورد و قەڵای ئاشتییە و هەموو چالاکییەکی بۆ بەرژەوەندیی کورد کردووە.
کە بەئسییەکان لە ١٩٧٠/٣/١١ دا داخۆیانییەکیان دەرکرد و، بە پێی ئەوە،لەسەر کاغەز دانیان نا بە مافی ئۆتۆنۆمییدا بۆ کورد،نوکسە هەرچەند هیوای خواست کە ئەو بەڵێنانە بهێندرێنە جێی،بەڵام نوکسە،تاکە رێکخراوێکی کورد بوو کە گومانی خۆی بەرامبەر بەوبەیانەی بەئس دەربڕی و،ئەوەش لە ئۆرگانەکەیدا "کوردستان ئینفۆرماسیۆن" ژمارە (١٤)، ١٩٧٠/٣/٢١ بە ئەلمانیی بڵاوکردەوە، بەم شێوەیەی خوارەوە،پاش ئەوەی باسی هەر پێنج رێکەوتن و شەڕ راگرتنی پێشووی نیوان کورد و ئێراقی کردبوو،کە هیچیان نەبرانەسەر،گوتبووی:
" ئەم پێداچوونەوەی رابوردوو، هی ئەوە نییە کە بە گەشبینیی تەواوەوە تێی بڕوانین. بەڵکو پێویستە بیرێکی لێبکەینەوە(چۆنکە)هەموو شەڕ راگرتنەکانی پێشووش،رێکەوتنێکی لەم بابەتەیان لە پاڵ دا بوو، بێ ئەوەی هیچ جارێک جێبەجێ بکرێن. تەنێ هەنگاوەکانی پاش ئەم رێکەوتنەی دوایی، پێشانی دەدەن،ئایا رژێمی ئێراق بەڕاستیی بەتەنگ راپەڕاندنی ئەرکەکانی سەرشانی خۆیەوەیە بەرامبەر بە کورد؟ ئایا چارەسەرێکی،ئاشتییانە دەگرێتە بەر؟ئێمە لەگەڵ ئەم بۆچوون و هەڵسەنگاندنە گوماندارەی بارودۆخەکەشدا،هێشتا لەدڵەوە پیرۆزبایی ئەو رێکەوتنە دەکەین و هیوامان وایە سەر بگرێت".
هاوبیر کامیل ژیر لە وتوووێژەکەیدا لەگەڵ NRT گوتی کە ئێمە (نوکسە)ئەو هەڵوێستەی نوکسەمان ناردووە بۆ مەلا مستەفای بارزانی. ئەوە راست نییە.ئیمە بە ئەلمانیی بلاومان کردەوە.بۆ رای گشتی،نەک بە تایبەتیی بۆ تاکە کەسێک.
شایانی باسە، سەرکردەکانی پارتی (رێبازی برایم/جەلال)کە رایانکردبووە ئێران،لە ساڵی ١٩٦٦ دا گەڕانەوە ئێراق و، چوونە بەغدا و، کەوتنە هاوکاریی رامیاریی و سوپایی لەگەڵ رژێمی ئێراق و،شەڕێکی خوێناویی لە نێوان بەرەی مەلایی و بەرەی جەلالیی دا هاتە کایەوە و، جەلالییەکان بە چەکی رژێمی ئێراق کەوتنە وێزەی ئەوانەی لەگەڵ بارزانی بوون. پاش هاتنە سەرکاری بەئس بۆ جاری دووەم لە ١٩٦٨/٧/١٧ دا رژێمی بەئس رۆژنامەیەکی دا بەم تاقمە بە نێوی "النور"ەوە کە لە١٩٦٨/١٠/١٢ ەوە تا ١٩٧٠/٣/١٩ لە بەغدا بە ئارەبیی و بەسەرنووسەریی برایم ئەحمەد دەردەچوو، داکۆکیی بۆ رێباز و نەخشەی بەئس دەکرد دژ بە بارزانی. رۆژنامەکە دەهات بۆ سەفارەتخانەی ئێراق لە بەرلینی رۆژهەڵات و کوردێکی هەولێریی کە خوێندکاربوو، دوایی بوو

بە دکتۆر، دەچوو رۆژنامەکەی دەهێنایە ئەمبەر(بەرلینی رۆژاوا) و بە خۆڕایی دەیدا بە خەڵک.
بەیەکدادانی جەلالیی و مەلایی کارکردی بەسەر خوێندکارە کوردەکانی ئەوروپادا شکایەوە و، لە ئەوروپاش بوون بە دووبەرە،بەڵام کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد KSSE نەبوو بە دوو پارچەوە،چۆنکە جەلالییەکان لە کۆمەڵەدا کەمتربوون لە مەلاییەکان و، خوێندکارە کۆمۆنیستەکانیش لە دژی جەلالییەکان بوون،چۆنکە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق پشتگیریی بارزانی دەکرد. نوکسەش، نە پشتگیریی پارتی دەکرد و نە جەلالیی و، کۆمەڵەیەکی سەربەخۆ بوو.
نوکسە هەرچەندە هەڵوێستێکی رەخنەگرانەی هەبوو بەرامبەر بە کۆمەڵەیKSSE،بەڵام لە کۆنگرەکانی کۆمەڵەدا بەشداریدەکرد وەک میوانی بانگهێشتنەکراو،تەنێ بۆ ئەوەی لە نێو خوێندکارە کوردەکاندا بیروڕای خۆی دەببڕێ. هەر لەبەرئەوە بوو کە لە کۆنگرەی میونشن لە٩ـ١٩٦٣/٨/١٥ دا بەشداریکرد،وەک لەمەوپێش باسکرا.بێجگە لەمەش لە "سیانزەمین کۆنگرەیKSSE " دا لە ١١ـ١٩٦٩/٨/١٧ ی کۆمەڵەدا لە بەرلینی رۆژاوا،بەسێ ئەندام،هاوبیران بروسکە ئیبراهیم، یۆسف زەند و جەمال نەبەز بەشداریی تێداکرد.بۆ ئەو کۆنگرەیە د. ئەورەحمانی قاسملۆ،د. کەمال فوئاد(کە هێشتا خوێندنی خۆی لە بەرلینی رۆژهەڵات تەواو نەکردبوو).د. پاکیزە رەفیق حیلمی، هیوا مستەفا بەهجەت،دارا تۆفیق(وەک نوێنەری سەرکردایەتیی شۆڕش).محەمەد مەحمود ئەبدۆ(سامی ئەبدولرەحمان)،میر کامران بەدرخان و خێزانەکەی،دکتۆر جەمال رەشید کە ئەودەمە هێشتا خوێندکار بوو،جۆیس بلۆ و حیلمی ئەلیی شەریف،ئیسمەت شەریف وانلی بەشدارییان تێداکرد.هەر لەسەرەتاوە زانرا کە ناکۆکییەکی زۆر هەیە لە نێوان خوێندکارە جەلالیی و مەلاییەکاندا. قسەکەری نوکسە لە کۆنگرەکەدا هاوبیری کۆچکردوو یۆسف مارف زەند، لە قسەکانیدا کە چەند جارێک پێیانبڕی،رەخنەی توندی ئاڕاستەی هەردوولا کرد. کە رێ درا بە من قسە بکەم،گوتم " ئێمە کە لە ئەوروپا دەژین، پێویستە هێندە فێربین لێیانەوە کە بەلایەنی کەمەوە رێزی بیروباوەڕی یەک بگرین و قسە بە یەکدیی نەبڕین.، هەوڵ بدەین کاربکەینە سەر خەڵکی کوردستان کە بەرامبەر داگیرکەران یەک بگرن،نەک ناکۆکییەکەی ئەوێ بهێنینە ئێرە". هەموو خۆشی خۆیان بە چەپڵەلێدان پێشاندا..سامی

ئەبدولڕەحمان گوتی:" دەزانم ئێوە کاژیکن. شۆرش دژی کاژیک نییە". وەرامم نەدایەوە،چۆنکە زانیم درۆ دەکا.

هەر بەهۆی ئەو بۆنەیەوە،لەگەڵ دارا تۆفیق کە نوێنەری سەرکردەیەتییی شۆرش بوو، لە کۆنەوە دەمناسی،چۆنکە لە قوتابخانەی نێوەندییی سلێمانیش هاوقوتابیی بووین، دوو بە دوو قسەمان کرد،باسی ئەوەی کرد کە ئێران زۆر دەستی خستۆتە نێو شۆرشەوە و،پێویستە کارێک بکرێ بەئسییەکان لە ترسی ئێران و بەنێوانکارییی سۆڤێت،دان بە ئۆتۆنۆمییی کوردستاندا بنێن. لەوەوە هەستم کرد بەوەی شۆرش بەرەو نەمان دەچێ.زۆر لەگەڵ دارا تۆفیق خەریک بووم کە رێ بدرێ پێم بگەڕێمەوە کوردستان.

دارا گوتی، ئەو خۆی حەز دەکا کە ئەز لە نێو ریزەکانی شۆرشدا بم،بەلام ئەوە بەدەستی وی نییە.گوتم ئەی بەدەست مەلا مستەفای بارزانییە؟، گوتی "باوەڕ بکە هەموو شتێک لە شۆرشدا بەدەست بارزانی نییە. ئێران شتێکی بەدڵ نەبێ،ناکرێ". کاتی خۆیشیی کە ئەحمەد نەقیب گەڕابووە کوردستان و چاوی بە بارزانی کەوتبوو،پێی گوتبوو، پێویستە جەمال نەبەز بهێنیتەوە بۆ کوردستان. بارزانی پێیگوتبوو،"دەبێ پرس بکرێ". ئەحمەد دەیگوت،" دیاربوو پرسەکە بە بێگانە بوو،نەک بە کورد".

وابزانم زەینم بەهەڵە نەچوو بوو،کە داخۆیانی ١١ی مارتی ١٩٧٠ لە لایەن رژێمی بەئسەوە دەرکرا،ئەوەم بەئاشبەتاڵی یەکەم زانی.

سەیر ئەوە بوو، کابرایەک هاتبوو بۆ کۆنگرەی کۆمەڵە لە تەباخی ١٩٦٩ دا، بلاڤۆکێکی بلاودەکردەوە لەسەری نووسرابوو " کوردستان ئینفۆرماسیون" گوتم تۆ کێیت؟. گوتی نێوی ئەلێکساندەر فۆن شتێرنبێرگە.گوتم ئەو سەرنێوە(کوردستان ئینفۆرماسیۆن) هی ئێمەیە لە مارتی ١٩٦٥ ەوە، ئەو کارەی تۆ دزێتییە.گوتی دەیەوێ خزمەتی کورد بکا.ساڵی ١٩٧٠ لە بەرلین لای من و گەلێک کەسی دیی گوتی کوری مەلا مستەفای بارزانیە لە ژنە رووسەکەی.ئەم پیاوە پەنجا ساڵە لەگەڵ بنەماڵەی بارزانیە و لە درۆکردن و خراپەکاریی بەرامبەر بە ئێمە بە تایبەتیی نوکسە، هیچ درێخییەکی نەکردووە.لەم پەنجا ساڵەشدا دوو وشە کوردیی فێر نەبووە،کەچی دڵشادی کوڕی مەلا مستەفای بارزانی کردوویەتی بە کاربەدەستی نوێنەرێتیی هەرێمی کوردستان لە بەرلین.

کە لە کۆتایی ساڵی ١٩٦٩ دا یەکەمین خوێندنی خۆم لە ئەلمانیا لە زانستگەی هامبۆرگ بە پلەی دکتۆرا لە رۆژهەلاتناسیی و زانستی پەروەردەی بەراوردکارییدا تەواو کردو،دەستم کرد بە خوێندنی دووەم:

رامیاریی،قانون،رۆژنامەوانیی، هەر لەو زانستگەیە، ئەگەرچی بوارێکی باش کەوتە دەستم لە زانستگەی هامبۆرگ وەک لێکتۆری زمانی فارسیی کار بکەم،بەڵام، بەهۆی ئەوەوە کە بەکری حاجی مەلا خالید لە بەرلینەوە چەندجار نامەی نارد بۆم و نووسیبووی کە لە بەرلین خوێندکاری کورد زۆرن و دەیانەوێ لەگەڵ نوکسە کار بکەن،وازم لە هامبۆرگ هێنا و،خوێندنەکەم گواستەوە بەرلینی رۆژاوا. داخەکەم قسەکانی کۆچکردوو بەکر خالید کە دەیگوت لە سلێمانی کاژیک بووە،راست دەرنەچوون.چەند کوردێکی کەم لە بەرلین وەک جەمالی حەمەی قەپانچی و قادر خەریب ئامادەی هاوکاریی بوون لەگەڵ نوکسە،ئەوانیش بەمەرجی چەقۆ. بەڵام ئەمە ئەو خێرەی تێدا هەبوو کە لە بەرلین،لە ماڵی حەمرەش رەشۆ،کە لەسەردەمی میوننشنەوە یەکدیمان دەناسی،کاک جەواد مەلام ناسی،ئەوە لە پاییزی ۱۹۷۰ دا بوو. کاک جەوادیش پاش گوێگرتن لە بیروراکانی کاژیک و نوکسە ،بوو بە ئەندامی نوکسە و کاژیک و، بریاری دا هەر ئەو ساڵە لەرێی لوبنانەوە بە دزییەوە بچێتەوە بۆ سووریا و، لەوێ کۆمەڵەیەکی خوێندکارانی نەتەوەیی کورد دابمەزرێنێ.ئەمەش پاش ئەوەی کە کاک کامیل ژیری هەر لە پاییزی ئەو ساڵەدا(۱۹۷۰) لە بەرلین دیی. کە چووەوە بۆ سووریا"کۆمەڵەی خوێندکارانی نەتەوەییی کورد لە سوریا و لوبنان"ی دامەزراند و، کاتنامەیەکی بە نێویHishyari یەوە بە کوردیی و ئارەبیی دەرکرد و لکێکی بۆ کاژیک دامەزراند. لە ساڵی ۱۹۷۲ دا کاک جەواد چووە سلێمانی لەسەر بانگهێشتنی کاک ئادیل موردای ئەندامی پارتی، بۆ بەشداریکردن لە کۆنفرانسی کۆمەڵەی قوتابییانیی کوردستاندا. کاک جەواد لە سلیمانی کاک کامیل و هاوبیرانی دیکەی کاژیکی دیبوو. هەر لە ساڵی ۱۹۷۲ دا کە لە سلێمانی بوو، کاک فەرەیدونی برای فەرهاد ئەبدولقادری دیبوو کە لە نێو پارتییدا پاییەکی هەبوو، کاک فەرەیدوون بە کاک جەوادی گوتبوو،ئەو هەرچەندە لەنێو پارتییدایە، بەڵام کاژیکە.کاک جەواد گێڕایەوە دەیگووت،" کە لە سلێمانی بووم، وا هەستم دەکرد هەموو خەڵکەکە کاژیکن".

بە تاقیکردنەوەی رۆژگار، بۆم دەرکەوت کە هێژا جەواد مەلا مرۆڤێکی دڵسۆژ و خۆنەفرۆش و باوەڕ پتەوە بە مافی نەتەوەی کورد بۆ سەربەخۆییی کوردستان. ساڵانێک لە شام، هاوکاری شۆرشگێڕی ناسراوی کورد ئاپۆ ئۆسمان سەبریی (۱۹۰۵/۱/۷_۱۹۹۳/۱۰/۱۱) بووە و ، گەلێک دەربەدەریی و زیندانیی چێشتووە. نیشتمانپەروەریی لە باوک و باپیرییەوە بۆ بەجێماوە. باپیری خەڵکی باکووری کوردستان بووە و لە شۆرشی شێخ سەئیدی پیران دا بەشداریکردووە و پاش

تێکشکانی شۆرش، هاتووەتە شام و، باوکی کاک جەواد، ئیبراهیم مەلا لە شام لە دایکبووە،وەک مامۆستا و، وەک پێشمەرگە خزمەتی کوردی کردووە. هاوبیر جەواد لەو بنەماڵەیەیە.

داخۆیانیی ١١ی مارت،یەکێک لە مەرجەکانی ئەوە بوو کە رژێمی بەئس چوار ساڵ ماوەی پێبدرێ بۆ بەجێهێنانی ئۆتۆنۆمیی. لەماوەی ئەم چوارساڵەدا کە تەقە وەستابوو،حیزبی بەئس خۆی لە نێوەوە و دەرەوە ئامادە دەکرد بۆ نەهێشتنی بزووتنەوەی کورد. سەرکردەکانی پارتیش، لە پێش هەموویانەوە مەحموود ئەلیی ئۆسمان سۆرانیی (خولە فیرنە گولە) شار بە شار لەگەڵ نوێنەرانی بەئس دەگەران بۆ پروپاگەندەکردن بۆ حیزبی بەئس و هەڤاڵبەندییەتیی پارتی و بەئس و دوژمنایەتیی پێشاندان بەرامبەر بە کاژیک و،بەتایبەتیی بەرامبەر بە من. کاژیکیش کە لە زستانی ساڵی ١٩٦٥ بەولاوە هیچ جۆرە چالاکییەکی پێوە دیار نەبوو،تەنانەت ساڵی ١٩٦٩ کاتێک نامەیەکم بەهۆی برادەرێکەوە کە لە تاران دەژیا، گەیاند بەسەرکردایەتیی کاژیک و داوام کرد هەوڵی گەرانەوەم بدەن بۆ نێو ریزەکانی شۆرش،هاوبیر فەرەیدوون ئەلیی ئەمین وەرامی دامەوە کە ناتوانن هیچ یارمەتییەکم بدەن.

ئەوەش دەبێ بێژم کە لە ساڵی ١٩٦٤ ەوە، کاتێک هاوبیر بروسکە ئیبراهیم چووەوە کوردستان و هێندەک بلاڤۆکی لەگەڵ خۆی هێنا تا ئەو نامەیەی هاوبیر فەرەیدون هات،بێجگە لەو بلاڤۆکەی هاوبیر ئەحمەد نەقیب هێنای و بەرواری ١٩٦٥/٢/٢١ ی لەسەر بوو، هیچ نامە و هیچ بلاوکراوەیەکی کاژیکمان پێنەگەیشت. کە کاک کامیل ژیریش ساڵی ١٩٧٠ هات بۆ بەرلین هیچ بلاوکراوەیەکی لەگەڵ خۆی نەهانی،چۆنکە نەبوو.بەلام نامەیەکی مامۆستا ئەحمەد هەردیم پێگەیشت، نووسیبووی لە "نووسینەکانتاندا پەرگیرنەبن،باسی ئۆتۆنۆمیی بکەن".

پاش داخۆیانییی مارتی ١٩٧٠، رۆژێکیان نامەیەکم لە لەندەنەوە پێگەیشت کە خوێندمەوە هی فەتاح ئاغای فەرماندەری هێزی خەبات بوو،نووسیبووی لەگەڵ ئیدریسی کوری مەلا مستەفای بارزانی هاتووە بۆ لەندەن و، ئەگەر کارێک، یان راسپێرییەکم هەیە بۆ برادەران لە ولات، بنووسم بۆی تا بیگەیەنێ. ئەز دەستبەجێ نامەیەکم نارد بۆی بە پۆستی ئێکسپرێس و نووسیم ،تکایە ئەگەر بۆ رۆژێکیش بێ سەرێکم بدە لە بەرلین،ڤیزەی بەریتانیا بۆ من کە پەساپۆرتی ئێراقیم هەیە زۆر زەحمەتە، ئەگەرنا دەهاتم بۆ لات، هاتنت زۆر بە پێویست دەزانم. پاش ٧-٨ رۆژ وەرامی نامەکەم هاتەوە،نووسیبووی ئەو رۆژەی کە

نامەکەی ناردووە بۆم لەو هوتێلە گواستوویەتەوە بۆ لایەکی دیی،بەڵام بە ڕێکەوت ڕێی کەوتووەتەوە ئەو هوتێلە و کارمەندی هوتێلەکە پێیگوتووە،نامەیەکی بۆ هاتووە،کە کردوویەتەوە نامەی من بووە. کاک فەتاح لە وەرامدا نووسیبووی ئەو" نایەوێ بێ بۆ ئەلمانیا و، دەگەڕێتەوە بۆ وڵات". ئەمە هەموو پێوەندییەکی من و ڕەحمەتیی فەتاح ئاغای فەرماندەری هێزی خەبات بوو،کە خۆی و هێزەکەی لەسەر کاژیک حسێب بوون. بێجگە لەمەش کە هوتێلەکەی گۆڕیوە و نێونیشانی تازەی خۆی نەناردووە بۆ من، دیارە وەرامی منی بەلاوە گرنگ نەبووە،نامەکەیشی بۆ شەرم لەسەرخۆ لابردن بووە.هەر بەم بۆنەیەوە دەمەوێ بێژم کە پاش ئاشبەتاڵ،ئازادی کوری پوورم (ئازاد قەراخیی) کە لە ڕۆژانی دەستپێکی شۆرشی ئەیلوولەوە تا کۆچیدواییکرد چەکی پێشمەرگەیەتیی بەشانەوە بوو، هاتبوو بۆ نەمسا بۆ سەرپەرشتییی کاروباری ئەو پەنابەرە کوردانەی کە حکوومەتی نەمسا بە کۆمەڵ وەریگرتبوون و، ماوەیەکی کورت لە نەمسا مایەوە و، بەو بۆنەیەوە چووم بۆ بینینیی، چۆنکە ڤیزەی ئەلمانیایان وەرنەگرتبوو بۆی،تاکو نەتوانێ من ببینێ.ئازاد گوتی کە ئاشبەتاڵ ڕوویدا، لەگەڵ گەلێک کەس قسەمکرد بۆ ئەوەی بزانم بیروڕایان چییە، یەکێک لەوانە فەتاح ئاغا بوو،گوتم دەڵێیت چی؟ فەتاح ئاغا گوتی: "سەرۆک بارزانی چی بڵێ گوێرایەڵیم".

پێش ئەوەی شەڕو پشێوی لە نێوان ڕژێمی بەئس و سەرکردەیەتییی شۆڕشدا ڕوویداتەوە،بەڵام لە زستانی ١٩٧٤/١٩٧٣ دا نیشانەی ئەوە دەرکەوتبوو، ڕۆژێکیان تەلەفونێک کرا بۆم،کە هەڵمگرت دکتۆر ئەورەحمانی قاسملۆ بوو.گوتم:ها...لە کوێیت؟گوتی: لە بەرلینم و حەزدەکەم چاومان بەیەک بکەوێ و، ژمارە دووی گۆڤاری کۆڕی زانیارییشم هێناوە بۆت کە گوتارێکی تۆی تێدایە،یەک دوو برادەری دیکەش هەن حەزدەکەن بتبینن. چۆنە لەو چایخانەیەی بە کرانسلەر نێوی ڕۆیشتووە چاومان بەیەک بکەوێ ؟،گوتم بەسەر چاو، ئەوا دێم. شایەنی باسە،لەو سەردەمەدا شەهید قاسملۆ لە بەغدا دەژیا و لە زانستگەی بەغدا و کۆڕی زانیارییدا کاریدەکرد.کە چووم بۆ کرانسلەر،دووسێ کەسی دیکەشی لەگەڵ بوو،بیرم نەماوە کێ بوون.دکتۆر قاسملۆ باسی ئەوەی کرد بۆیان کە بۆ یەکەمجار لە پاییزی ١٩٥٦ دا هاتووە بۆ لام لە قوتابخانەی نێوەندییی موسەڵلا لە کەرکووک کە لەوێ مامۆستابووم و، بۆ جاری دووەم لە ڕێی شەقلاوە لە هاوینی ١٩٥٩دا چاومان بەیەک کەوتەوە کاتێک لەگەڵ ئوستاد بەشیر موشیر چووم بۆ شەقلاوە. کە باسی وڵاتم پرسی لێی،گوتی:" لە نێوان

کورد و حکوومەتی بەئسدا شەڕ تازە دەبێتەوە و، ئەوەش بە بەرژەوەندیی کورد نابێ". هەروەها گوتی "بە سامی ئەبدولرەحمان(محەمەد مەحموود ئەبدۆی شەنگاریی)م گوت،هەوڵبدەن نەبێتەوە بەشەڕ، دەنا دەیدۆڕێنین،بەڵام سامی گوتی:" ئێمە دڵنیاین کە دەیبەینەوە".

ئەوجا قاسملۆ گوتی :" باوەڕم بەو شەڕە، کە بەداخەوە ڕوودەدا، نییە. نەشمدەتوانی لە ئێراق بمێنمەوە،ئەگەر پشتی بەئسم نەگرتایە. خۆ نەمدەتوانی پشتی بەئس بگرم. لەبەر ئەوە ڕوومکردە ئەورووپا و،دەچم بۆ چیکۆسلۆڤاکیا و لەوێ دەمێنمەوە جارێ". دکتۆر قاسملۆ لە ئەورووپا مایەوە هەتا ڕژێمی مەلاکان لە ئێران هاتنە سەرکار،ئەوجا گەڕایەوە کوردستان.

دکتۆر قاسملۆ، ژمارەی دووەمی گۆڤاری کۆڕی زانیاریی کوردی داپێم کە وتارێکی منیشی تێدابوو لە بارەی کوردناسییەوە لە ئەلمانیا و ئەو وڵاتانەدا کە بە زمانی ئەلمانیی قسەدەکەن. لەو وتارەدا باسی خەباتی نوکسەشم کردبوو،وەک بڵاوکەرەوەی هێندەک لە نووسینەکانی من و چالاکییەکانی. کە ئەمەش بوو بە هۆی ناساندنی نوکسە و تێکۆشانەکەی لە وڵات. شایەنی باسە، وتارەکەم لەو گۆڤارەدا گەلێک هەڵەی چاپیی تێکەوتبوو،چۆنکە ڕەشنووسەکەیان بەرلەچاپکردن نەناردەوە بۆم.دکتۆر کەمال مەزهەر ئەوسەردەمە سکرتێری مەسئوود محەمەدی سەرکردەی "کۆڕی زانیاریی کورد" بوو. کۆمۆنیستەکان (د. کەمال مەزهەر،محەمەدی مەلا کەریم...) و دوژمنی کۆمۆنیست (مەسئوود محەمەد) دەستیان لەگەڵ یەک تێکەڵ کردبوو، لە پێناوی بەرژەوەندیی تایبەتییاندا.

لەزستانی١٩٧٥ دا شتێک ڕوویدا بوو کە ماوەیەکی زۆر دوای ئەوە بیستم.کەسانێک، بەرلەوەی ئاشبەتاڵ ڕووبدا،بڵاڤۆکێکیان لە دژی سەرکردەکانی کاژیک دەرکردووە و گوایە، ئەو سەرکردایەتییەیان "هەڵپەساردووە" و سەرکردەیەکی تازەیان دامەزراندووە. ئەم قسەیەم لە دکتۆر کەمال فوئاد بیست.هاوبیرانی کاژیک لە کوردستانەوە، بە هیچ شێوەیەک ئێمەیان ئاگادار نەکرد لەوە. وەک لە خەڵک و، دوایی لە خۆشیانم بیست،وەرامی ئەوەیان نەداوەتەوە.مامۆستا فایەق ئارف ئەندامی دامەزرێنەری کاژیک کە لە ١٩٧٧/٧/٦ دا لە بەرلین چاومان بەیەک کەوت،دانی بەوەدانا کە وەرامنەدانەوەیان هەڵەبووە،چۆنکە ئەوەیان بە ناگرنگ گرتووە.گوتی:"ئەوە هەڵەیەک بوو کردمان ، دەبوو زوو وەرامان بدایەوە".کە پرسیارم کرد لێی،کێ ئەوەی کردووە،گوتی، دەستی گەلێک لایەنی

تێدابوو،دەستی بەئس،دەستی پارتی،دەستی ساواک،دەستی کۆمۆنیستەکانی سەر بە ئەزیزولحاجی فەیلی.
لە لایەکی دیکەوە،ئەوانەی گوایە بووبوونە سەرکردەی نوێی کاژیک، بێجگە لەو بەیانە هیچ چالاکییەکیان بەنێوی کاژیکەوە لێ دەرنەکەوت. ئەمەش دەری دەخا کە هەر ئەو ئەرکە سپێردرابێ پێیان.بێجگە لەمەش،بە پێی هەواڵێک،کە دوکتۆر کەمال خۆشناو کاتی خۆی بڵاویکردەوە،پارتی بەتەمابووە هەشتا کەسێک لە ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک بکوژێ،بەڵام کەمال خۆشناو گوتی ئاشبەتاڵی ١٩٧٥ بوو بە هۆی سەرنەگرتنی ئەو پیلانە.(سەرنج : ئەم هەواڵە لە تەلەفزیۆنی NRTدا لە چاوپێکەوتنەکەی شێرزاد فاتیح دا باسکرا،ج.ن).
لە ماوەی تازەبوونەوەی شەڕەکەدا لە نێوان رژێمی بەئس و پێشمەرگەکاندا،لە مانگی مارتی ١٩٧٤ دا، سەرەڕای هەڵوێستی دوژمنانەی پارتی و ئەوانەی سەرکردایەتییی شۆرشییان دەکرد دژ بە من و هاوبیرانی نوکسە و کاژیک،هەوڵمدا دەنگوباسی لێقەوماوانی کورد بگەیەنم بە خەڵکی ئەوروپا،لەرێی پێوەندیکردنەوە بە رۆژنامەوانانەوە و،باسی بارودۆخی کوردستان و نێوچەکەم دەکرد بۆیان، بۆ ئەوەی سووت وەربگرن لێی لە کاتی وتارنووسین و هەواڵگەیاندندا. یەکێک لەو رۆژنامەوانانەی کە بۆ تەلەفزیۆنی ZDF ی ئەلمانیی کاریدەکرد نێوی لۆتار مویللەرLothar Müller بوو، لە رێی بەرێز حیلمی ماوەرسبێرگەرەوە پێوەندیکرد پێمەوە،بۆ ئەوەی بچێ بۆ کوردستان و، بۆ ZDF فیلمێکی چەند دەمژمێریی لەسەر شۆرشی کوردستان وەربگرێ و بڵاوییکاتەوە، کە ئەمە ئەگەر بکرایە، خزمەتێکی زۆر گەورە دەبوو لەو رۆژەدا. نامەیەکم نارد بۆ رۆژنامەنووسەکە،کە لە تاران بیدا بە مامۆستا جەمیل رۆژبەیانیی تاکو بیبا بۆ لای نوێنەرایەتییی شۆرش لەوێ. نامەیەکی دیکەشم بۆ نارد کە کاتێک چاوی بە مەلا مستەفای بارزانی کەوت بیداتە دەست خۆی. ئەو رۆژنامەنووسە بەدبەختە و کامێرامانەکەی ZDF چوار هەفتە پتر لە تاران مانەوە،بەڵام رێیان نەدان بچن بۆ کوردستان. ئەمە هەر لەبەرئەوەی من ئەو پیاوەم ناردبوو.کاک حیلمیش وای دەزانی ئەو کارە بەدەست منە و پشتگیریی ناکەم.پاش ئەوەش پەنام بردە بەر میر کامەران بەدرخان، ئەویش هیچی پێنەکرا. ئێدی دەبێ بگوترێ،ئایا ئەو ئاشبەتاڵە شتێکی سەیر و کوتوپڕ بوو؟
{ سەرنج: حیلمی ماوەرسبێرگەر کوری پاشایەکی کوردی سەردەمی ئوسمانیی یە.باوکی سەفیری دەوڵەتی ئۆسمانیی بووە لە نەمسا و لەوێ ژنی هێناوە و

حیلمی لەو ژنە نەمساوییە ولەو باوکە کوردە لە دایکبووە. کاک حیلمی خۆی و ژنەکەی کە نێوی ڤاڵتراودە لە نێزیک شتوتگارت دەژین:ج.ن}

کاک حیلمی پەرتۆکێکیشی لەبارەی سترانی کوردیی شەڕ و دڵداریی یەوە بە ئەڵمانی بڵاوکردووەتەوە، بەم نێوەوە:

Alt Kurdische Kampf und Liebeslieder...Bechtler Verlag München 1964

Anton Graf Knyphausen بەگزادە(گراف)ئەنتۆن کنیپهاوزن پێشەکی نووسیوە بۆی.

تێکشکانی شۆرشی ئەیلوول و ئاشبەتاڵی مارتی ١٩٧٥

ئاشبەتاڵی بەهاری ١٩٧٥ کارەساتیکی یەکجار گەورە و شوێندیارە لە مێژووی نەتەوەی کورد دا، بەڵام ئەم کارەساتە وەیشوومەیەکی کوتوپڕ نەبوو، بەڵکو ئەنجامێکی ئاساییی ئاشبەتاڵی بەهاری ١٩٧٠ بوو.راستییەکەی،وەستاندنی شۆرش و رێکەوتن لەگەڵ حیزبی بەئس لە بەهاری ١٩٧٠دا،هەرچەندە لەسەر کاخەز هێندەک ماف بۆ کورد دیاریکران،بەڵام ئەم رێکەوتنە لەهەردوولاوە، لە ڕووی باوەڕەوە نەبوو، بەلکو لە ناچارییەوە بوو. بەئسییەکان کە بە کودەتای سەربازیی دەسەڵاتیان گرتبووە دەست و لەنێو جەماوەری ئێراق و کوردستاندا دوژمنێکی زۆریان هەبوو، هەروەها سەرکردەکانی حیزبەکەشیان لە نێوخۆیاندا ناکۆک بوون، پێویستیان بە پاککردنەوەی ریزەکانیان هەبوو لەوانەی سەر بە حافز ئەسەد و دژ بە دەستەی ئەفلەق ـسەددام بوون، بۆ ئەمەش ناچاربوون ماوەیەک خۆیان لە شەڕی کورد دووربخەنەوە.سەرکردەکانی شۆرشی کوردیش،واتە،مەلا مستەفای بارزانی و دکتۆر مەحموود ئەلیی ئۆسمان (خولە)و دارا تۆفیق و حەبیب محەمەد کەریم و... هتد،لە ترسی لەنێوچوون بەدەستی جەلالییەکان کە بووبوونە هاوکاری حیزبی بەئس و لەشکری ئێراق،ئەمانیش پێویستیان بە حەوانەوەیەک بوو.لەم باری ناچاریی و بێباوەڕییەی هەردوولاوە بە یەکدیی،لە کاتی حەوانەوەدا کە بە رەزامەندیی لایەنی شۆرشیش، ماوەکەی کرابوو بە چوارساڵ،هەردوولایان بە دوو رێی جیاوازدا رۆیشتن،بەڵام هەردوو رێ چەوتوچەوێڵ. بەئسییەکان کە حیزبێکی ئارەبیی شۆڤێنیی کورددوژمن و بە کودەتای سەربازیی هاتبوونە سەر دەسەڵات،دیارە لەباتی ئەوەی داخوازییی کورد،کە شتێکی گەورە وگرانیش نەبوو،بهێننەجێ و کێشەکە ببڕێننەوە،کەوتنە پیلان رێکخستن و کەینوبەین سازدان دژ بە کورد و پەنابردنە بەر کردەوەی تێرۆریستانە و رێکەوتن لەگەڵ دەوڵەتە

گەورەکان،بەتایبەتی سۆڤێت و، کردنەوەی دەرگەی بازرگانیکردن لەگەڵیان و نەفتفرۆشتن پێیان و،هەر لەوکاتەشدا دەستیاندا بە پشتی کۆمۆنیستە ئێراقییەکاندا بۆ خەڵەتاندن و هاندانیان لە کورد،کە بەداخەوە ئەوانیش کەوتنە داوەوە.سەرکردەکانی شۆرشی ئەیلوولیش کە خۆیان و شۆرشیان خستبووە داوی داخۆیانیی ١١ی مارتەوە،لەباتی ئەوەی هەوڵبدەن خۆیان لە شای ئێران دووربخەنەوە و،شەڕی نێوان کورد و بەئس بگۆڕن بە شەڕی بەئس و ئێران،کە دەرفەت و هەلومەرج زۆر لەباربوو بۆ ئەوە و، کاتی خۆشی لە مانگی گوڵانی ١٩٧٠دا،ئەم پێشنیازەم دا بە میر کامەران بەدرخان کە لەسەر سەفەر بوو بۆ کوردستان بۆ بەشداریکردن لە کۆنگرەی پارتی لە ١٩٧٠/٦/١ دا تاکو مەلا مستەفای بارزانی بەم نەخشەیە رازی بکا، بەڵام مخابن بە قسەمی نەکرد. ئەوەبوو شۆرشی ئەیلوول پتر لە جاران خۆی لە شای ئێران نێزیک کردەوە و، ئەمەش گەورەترین هەڵە و نەزانین و پێهەڵخلیسکان بوو کە کارەساتی ئاشبەتاڵی لێکەوتەوە.

راستە،مەلا مستەفای بارزانی،لەم ئاشبەتاڵەدا بەشی گەورەی گوناهەکە دەکەوێتە ئەستۆی،ئەگەرچی،ئەوانەی کە تا رۆژی ئاشبەتال لەگەڵی بوون،بە تایبەتیی دوکتۆر مەحموود ئەلیی ئۆسمان(خولە)هەموو گۆتاورۆکەی ئاشبەتاڵیان خستە ملی مەلا مستەفا و بنەماڵەکەی،بەڵام ئەوانە هەموویان،زۆروکەم ،گوناهبارن.ئەوەی مەلا مستەفا لەسەری بوو بیکا و نەیکرد،ئەوەبوو کە شکستەکە هاتە پێشەوە،دەبوو دەستبەجێ بەرپرسیارێتیی بخاتە مل خۆی و، وازبهێنێ لە سەرکردەیەتیی و،کارەکە بسپێرێ بە کەسانێک کە خەلکەکە هەلیانبژاردنایە بۆ بریاردان لەبارەی چارەنووسی شۆرشەوە. زۆر بەداخەوە کە ئەمەی نەکرد و، دەمی هەموو لایەکی بەڕەوا و ناڕەوا لە خۆی کردەوە. گوناهی ئەوانی دیکەش ئەوەبوو کە خاوەن هەڵوێست نەبوون و نەیانگوت،"مەلا مستەفا و کێش لەگەڵی دەرۆن، خوایان لەگەڵ،ئێمە درێژە بە شۆرش دەدەین". ئەز پێموایە ئەگەر فەتاح ئاغای فەرماندەری هێزی "خەبات" ئەو هەڵوێستەی بنواندایە،شەڕ و هەراو بەیەکدادانی لێنەدەکەوتەوە و،ئەوی بویستایە بچێتە ئێران،یان ئێراق دەیتوانی بچێتەوە. پێشمەرگە،ئەودەمە بە ژمارەیەکی کەم، بەڵام هەڵبژاردە، دەیانتوانی رژێمی ئێراقیش و ئێرانیش بە چۆکدا بهێنن و، دوژمنانی ئیرانیش و ئێراقیش دەستی یارمەتیدانیان درێژ دەکرد بۆی و،شۆرشی کوردیش رێزێکی گەورەی دەبوو کە سەربەخۆیە و دەستکەلای دەستی کەس نییە.بەداخەوە ئەمە رووی نەدا.

لە ئەنجامی ئاشبەتاڵەوە،کوردێکی بە ژمارە یەکجار زۆر،بە ناچاریی خۆیان رادەستی رژێمی سەددام کرد و،هێندێکیش لە خەفەتاندا خۆیان کوشت،لەوانە چەند ئەندامێکی کاژیک.

سەرنج: کێشەی ئاشبەتاڵ و گوناهبارییی گوناهکاران لە نامیلکەی "کاژیک و نکسة الثورة الكردية" (کاژیک و نووچدانی شۆرشی کورد)بڵاوکراوەی کاژیک لە ئەوروپا (١٩٧٥) بە هوردیی خراوەتە روو.

زیندووکردنەوەی دوژمنایەتیی مەلایی و جەلالیی لە لایەن رژێمی شای ئیران و رژیمی حافز ئەسەدی سووریاوە"

زۆربەی زۆری لایەنگرانی جەلال تالەبانیی کە پاش داخۆیانیی ١١ی مارتی ١٩٧٠ بەناچاریی و نابەدڵ چووبوونەوە نێو پارتی بە سەرۆکایەتییی مەلا مستەفای بارزانیی و لەو ماوەیەدا،واتە هەتا ئاشبەتالی مارتی ١٩٧٥ روویدا،هیچ دەنگیان لێوە نەهات،کەچی هەر لەگەل جاری ئاشبەتال درا، کەوتنە جموجۆل و خۆ کۆکردنەوە.شای ئیران ، لە رۆژی ١٩٧٥/٣/٦ دا لە جەزاییر لەگەڵ سەددام حسەین رێکەوتبوو کە شا یارمەتیی لە کورد ببڕێ و،سەددام حسەینیش نیوەی "شەتولئەرەب(شط العرب)کە رۆبارێکی ئێراقە، بدا بە ئێران و، یارمەتیی لە شۆرشگێرانی ئارەبی خۆزستان ببڕێ و، بەوە کێشەی نێوان هەردوولا کۆتایی بێ. شا دەیزانی کە سەددام لە ناچارییەوە ئەوەی کردووە بۆی، لەبەر ئەوە باوەڕی پێی نەبوو. ئەمەش وایکرد لێی، چاو لەوە بپۆشێ کە پارتیی هەڵوەشاوە و لە ئێراندا پەنابەر،جارەکی دیی بە نێوی" رێبەرێتییی کاتی" (قیادە موەققەت)ەوە، بە سەرۆکایەتییی هەردوو کوڕەکەی مەلا مستەفا، مەسئوود و ئیدریس لەگەڵ سامی ئەبدولرەحمان، خۆی کۆبکاتەوە.هاوکات لەگەڵ ئەمەدا، رێکەوتنێکی ژێر بە ژێریی لە نێوان شای ئێران و حافز ئەسەدی سووریادا کە دوژمنی باوەکوشتەی سەددام بوو هاتە کایە،بە پێی ئەوە، شا چاوی لە گەلێک لە لایەنگرانی جەلال تالەبانیی گرت کە لە ئێران پەنابەربوون، تاکو بچن بۆ سووریا،هەر بۆ نموونە:ئادیل موراد و ئەبدولرەزاق فەیلی. ئەمانە هەموو لەدەوری جەلال تالەبانیی کۆبوونەوە،کە ئەویش خۆی گەیاندبووە سووریا. بەم جۆرە دوو کۆمەڵ کوردی دژ بە سەددام هاتنە پەیدابوون، بەڵام هەردووکیان دژ بە یەک،یەکێکیان پشتی بە ئێران و ئەوی دیی پشتی بە سووریا قایم بوو.

چەند دەمژمێرێک لەگەڵ جەلال تالەبانیی لە بەرلینی رۆژاوا

رۆژێکیان لە مانگی نیسانی ١٩٧٥ دا بوو، دوکتۆر کەمال فوئاد کە پێش ئاشبەتاڵ بە ماوەیەک هاتبووەوە بۆ بەرلینی رۆژاوا،تەلەفۆنیکرد بۆم و گوتی :حەزدەکا چاومان بە یەک بکەوێ و،گوتی "برادەرێکیشت هاتووە،ئەویش زۆر حەزدەکا بتبینێ".گوتم: ئەو برادەرەم کێیە؟گوتی: "کەهاتین دەیبینیت"کە هاتن،خۆی و مام جەلال بوون. لە ماوەی چەند دەمژمێرێک وتوویژدا هێندەک پرسیارمکرد لێی،لەوانە:ئەوە چۆن بوو ئەمجارە کە شەڕ تازەبووەوە لە بەهاری پاردا(مەبەست بەهاری ١٩٧٤ بوو:ج.ن)لەگەڵ بەئسییەکان رێکنەکەوتیت دژ بە مەلا مستەفا؟گوتی:" بەئسییەکان بەدوای هاورێ و کەسێکدا ناگەڕێن کە بیروڕای خۆی هەبێ،بەدوای خزمەتکاردا دەگەڕێن،نەمویست خزمەتکارییان بکەم.بێجگەلەمەش، کەرکووکیان بە کوردستان دانەدەنا".گوتم:ئەگەر بەئسییەکان کەرکووکیان بە کوردستان دابنایە،شەڕی بارزانیت دەکرد؟"گوتی:ئەگەر بارزانی بەوە رازی نەبووایە و دژی بوەستایەتەوە،شەڕی بارزانیم دەکرد".گوتم"بە چ پەساپۆرتێک هاتوویت بۆ ئەلمانیا؟گوتی:" بە پاسپۆرتی سووریا".گوتم "دوکتۆر مەحموود سۆرانیی(خولە)دەیەوێ پارتی زیندوو بکاتەوە".گوتی :"ناتوانێ".گوتم: " تۆ بەتەمانیت جارەکی دیی پارتی زیندوو بکەیتەوە".گوتی:" بە هیچ جۆرێک ئەوە ناکەم".دیارە دەیزانی کوڕەکانی مەلا مستەفارێنادەن پێی لە پارتی دا رۆڵی سەرکردەیەتیی هەبێ.گوتم:" باشە،دەتەوێ حیزبێکی دیکە دروست بکەیت،بەنێوێکی دیکەوە".گوتی:"دەمانەوێ حیزب دروستنەکەین.شتێک دروستبکەین وەکو بەرەیەکی نیشتمانیی کە گەلێک حیزب و لایەن بگرێتە خۆی".لە نێوان قسەکاندا لێم پرسی،کاتی خۆی سۆڤێت هیچ یارمەتییەکی شۆرشی دەدا؟گوتی:" مانگی ٥٠٠٠ هەزار دیناری دەداینێ،بەلام ئەم قسەیە با هەر لای خۆت بێ".

دوایی هەرسێکمان پێکەوە چووین بۆ نانخواردن لە چێشتخانەیەک لە شەقامی ئولاند Uhlandstrasse و پاش نانخواردنیش ماوەیەک پێکەوە چووین بۆ پیاسە .کە پرسیاری رژێمی حافز ئەسەدی دژ بە کورد و بارودۆخی کوردەکانی سووریا و پشتێنی ئارەب(الحزام العربی)م پرسی لێی،گوتی:" حافز ئەسەد هیچ دوژمنی کورد نییە".گوتم:" ئەی بۆچی مافی کوردەکانی ئەوێ نادا و،بۆچی ئەو "الحزام العربی'یە لانابا؟گوتی:جا "الحزام العربی" چییە؟".گوتم: "چۆن چییە".گوتی:" بە کوردەکان دەڵێ کەمێک بچنە ئەولاوە".گوتم:" جا ئەگەرواش بێ، خۆ ئیسرائیلیش هەر ئەوە بە فەلەستینییەکان دەڵێ.گوتی؛'ئاخر بزانە ئێمە دۆستمان نییە".گوتم:"بۆچی حافز ئەسەد دۆستمانە؟" گوتی:"دژی سەددامە و

یارمەتیمان دەدا دژ بە سەددام".ئەوجا گوتی دەچێتەوە بۆ سووریا و کە گەڕایەوە چاومان بەیەک دەکەوێتەوە.بەلام کە گەڕایەوە بەرلین چاومان بەیەک نەکەوتەوە.

دامەزراندنی "یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان(ی.ن.ک)لە نێوان بەرلینی رۆژاوا و دیمەشق دا

لە مانگی گولان(مایس)ی ۱۹۷۵ دا مام جەلال جارەکیی دیی بە دزییەوە هاتبووە بەرلینی رۆژاوا.وەک بیستم،لە کۆتایی ئەم مانگەدا کۆبوونەوەیەک کراوە لە چێشتخانە و چایخانەیAlter Krugکە دەکەویتە گەرەکی دالم، Dahlem و نێوچەی زانستگەی ئازاد Freie Universität بەسەرۆکایەتیی مام جەلال و ئامادەبوونی دوکتۆر جەبار شەریف،دوکتۆر حەسەن حەمە ئەلیی،دوکتۆر ئەنجومەن سەدیق،دوکتۆر هۆمەر شێخمووس،دوکتۆر کەمال فوئاد،سەلاح رەشید،نەوشیروان مستەفا،لاوچاک ئەحمەد فەهمی و نیزامەدین کایا(ئەم نیزامەدین کایایە خەڵکی باکووری کوردستانە، خۆی بە نێوی "سەردار ئاراراتی" دەناساند و بەو نێوە خواستەمەنییەوە لە کاتنامەیەکی ترکییدا کە نێوی Özgürlük Yolü(رێی ئازادیی)بوو زۆرناژەنێتی بۆ رژێمی سۆڤێت و رژێمی DDRدەکرد.

لەو کۆبوونەوەیەدا و لەسەر داخوازیی جەلال تاڵەبانیی بریاردرا بوو کە "یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان"(ی.ن.ک)دابمەزرێ و رۆژی ۱۹۷۵/٦/۱ یش بکرێ بە رۆژی دامەزراندنی.ئەوجاکە مام جەلال چووەوە سووریا،هەواڵی دامەزراندنی "ی.ن.ک"ی راگەیاندو، رادیۆی دیمەشق ئەو هەواڵەی بلاوکردەوە. بەلام رژێمی شا لەبارەی خۆکۆکردنەوەی پارتییەوە، هیچی بلاونەکردەوە. هاوکات لەگەڵ دامەزراندنی "ی.ن.ک"هەر لە دیمەشق کاتنامەی"الشرارة"(پزیسک)لە لایەن "ی.ن.ک"ەوە بە ئارەبیی بلاوکرایەوە،کە خۆی بە لایەنگری رژێمی سۆڤێت دەناساند و زۆر دژ بە مەلاییەکان بوو.

وەک دەبینین ،یەکێک لە ئەنجامەکانی ئاشبەتاڵی ۱۹۷۵ نەمانی رێسای "تاکە حیزب" بوو لە نێو کورددا،پاش دامەزراندنی ی.ن.ک چەند حیزبێکی دیکەش هاتنە کایەوە،وەک پاسۆک و حسیک،بەلام لافلێدانی "پێشڕەوێتیی"و چوونە شەڕەوە لە دژ یەک لەسەر ئەو رۆڵە، بەوپەڕی توندوتێژییەوە هاتە کایە.

خۆپێشاندانێک لە بەرلینی رۆژاوا بە نێوی کۆنگرەی"خوێندکارانی کورد"ەوە

لە رۆژانی ۲۷_۱۹۷۵/۸/۲۸ دا لە بەرلینی رۆژاوا کۆبوونەوەیەکی گەورە سازکرا بە نێوی خوێندکارانی کوردەوە کە بێجگە لە خوێندکار،ژمارەیەکی زۆر مرۆڤی

بێکار و میوان و سەیرکەر هاتبوون. بەڕاستیی ئەو کۆبوونەوەیە خۆپێشاندانێک بوو بۆ دەربڕینی رک و کین و داخوخەفەتی لە زگدا پۆنگخواردوو دژ بە بنەماڵەی بارزانیی کە تاوانی ئاشبەتاڵی دەخرایە پاڵ.شایانی باسە،ژمارەی ئەوانەی کە خوێندکارنەبوون و لە کۆبوونەوەکاندا بەشداربوون چوار هێندەی ژمارەی ئەوانەبوو کە خوێندکاری راستینەبوون.خەڵکانێک لە ئەمریکا و هەموو لایەکی ئەوروپا و ئێران و سووریا و ترکیاوە هاتبوون،لەوانە پرۆفیسۆر جەلال خێلانی (لە ئەمریکاوە)،دوکتۆر نورەدین زازا (لە سوێسرەوە)،نەوشیروان مستەفا (لە نەمساوە)،هۆمەری شێخمووس (لە سوێدەوە).محەمەدی موهتەدیی،ئەمیری قازی،سەلیم بابان(ئەم سێانەی دوایی بە نێوی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێرانەوە قسەیاندەکرد) سەیر ئەوەیە دوکتۆر ئەورەحمانی قاسملۆ نەهاتبوو.هەروەها ئیسمەت شەریف وانلی کە هەتا ئاشبەتاڵ،سەرۆکی کۆمەڵەی KSSE و نوێنەر و قسەکەری بارزانی بوو لەدەرەوەی ولات،ئەویش نەهاتبوو،چۆنکە بارزانی،پاش ئاشبەتاڵ،لە ئێران گەلێک سووکایەتیی کردبوو پێی و بە "دێوزمە"نێوی بردبوو، کەچی گوینتەر سپۆر Günter Spoor کە خۆی بە ئەلێکساندەر فۆن(؟) شتێرنبێرگ Alexander von (?) Sternberg دەناساندو ،دەیگوت کوڕی بارزانییە لە ژنەرووسەکەی ،وەک لەمەوبەر باسمکرد ،هاتبوو.بەڵام هەر زوو دەریانکردە دەرەوە.ئەوانەی سەر بە بەرەی مەلایی بوون نەیانوێرا لەسەری بکەنەوە. سلڤیۆ فان رۆی Silvio Van Rooy سەرۆکی کۆمەڵەی نێونەتەوەییی کوردستانیش هاتبوو. رێ درا پێی وتارێک پێشکێش بکا. کاتێک کە لە هەیوانە پان و بەرینەکەی پێش سالۆنەکە راوەستابووم،تەماشامکرد میر بەدرخان لەگەڵ حەمڕەش رەشۆ(حەمدی تورانلی) لەدەرەوە هاتنە نێو هەیوانەکەوە کە میر بەدرخان منی دیی،رەنگی تێکچوو،گوتی:" نەبەز،دەزانم ئێستە چی بەخەیاڵتا دێ...بەڵام زۆر باش بزانە،ئەز مرۆڤێکی سادە و دڵپاکم،هەرچییەکم کردبێ بۆ خزمەتی کورد کردوومە، چاوەڕوانی ئەمەم نەدەکرد. .هەرچی چۆنێک بێ هەق بەلای تۆوە بوو." گوتم:" میرم ئەز ژی دڵپاکم،بەڵام دەمزانی کە شای ئێران دۆستی کورد نییە. خۆ ئەگەر دۆستی جەنابیشت بووبێ،ئەوە مانای ئەوە نییە دۆستی گەلەکەت بێ".

جا لەبەرئەوەی بەدرخان ماوەیەکی کورت پێش ئەوە،ژنەکەی مرد بوو،ژیانی بە تەنیایی دەبردە سەر و، تەمەنیشی هەشتا ساڵ دەبوو،نەمویست دڵی بشکێنم.دەشمزانی ئەو پێوەندییەی لەگەڵ شای ئێران بەستبووی،بۆ

بەرژەوەندییی خۆی نەیبەستبوو.دەیویست کورد بگەیەنێ بە شتێک.میر بەدرخان هەر بە نێو میر بوو،ئەگەرنا ژیانێکی هەژارانە دەژیا. کە پێیمدەگوت،شای ئێران دوژمنی کوردە و دەیەوێ کورد بەکاربهێنێ بۆ نیازی پیسی خۆی،دەیگوت:نەبەز، تۆ زۆر رادیکالیت. باشە کێ هەیە یارمەتییەکی پێشمەرگەی کورد بدا بێجگە لە شا؟ئەم باسەشم لە شوێنی دیکەدا خستووەتە بەرچاو.

هاوبیرانی نوکسە NUKSE لە کۆنگرەی بەرلیندا

کۆنگرەی بەرلین،ئەگەرچی بە بانگێشتی کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا KSSE بەسترا،بەڵام کۆبوونەوەیەکی گەورە بوو،گەلێک کەسان و کۆمەڵان و دەستە بەشدارییان تێدا کرد کە نەک هەر سەر بە KSSE نەبوون،بەڵکو هێندێکیان هەر بۆ سەیرکردن هاتبوون و سەردڵی خۆیان هەنوو بوو بە ئاشبەتاڵی شۆرشی کورد. لەولاشەوە، شەڕەزرِتانێیی جەلالیی و مەلایی رێی بە هیچ جۆرە وتووێژێکی ژیربێژانە نەدەدا. ئێمەی هاوبیرانی نوکسە NUKSEکە سەر بە کۆمەڵەیەکی بە ژمارە کەم،بەڵام بە کردەوە گەورە و ناسراو بووین،دەنگی خۆمان گەیاندە بەشداران و دەزگەکانی راگەیاندنی گشتیی.

ئێمە، هاوبیرانی نوکسە بۆ ئەم کارە،بروسکە ئیبراهیم،یوسف ناسرۆ،لۆفری نابۆ، یۆسف مارف زەند و ئەز و چەند کەسێکی دیکە کە ئەندامی نوکسە نەبوون،بەڵام یارمەتییی ئێمەیان دەدا،چالاکییەکی بەرچاومان نواند لەو کۆبوونەوانەدا،چ بە بلاقۆک دابەشکردن بە چەند زمانیک،لەگەڵ ژمارەیەکی نوێی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن"،ئۆرگانی نوکسە بە زمانی ئەلمانیی و،چ بە وتووێژ لەگەڵ بەشداران و میوانانی کۆنگرە لە بارەی هۆکارە بابەتییەکانی هەرەسهینانی شۆرشی ئەیلوول و رێی چارەسەری کێشەی کورد بە گشتیی. رۆڵی ئێمە رۆڵێکی هۆشیارکەرەوە بوو. ئێمە لایەنی هیچ لایەکمان نەدەگرت دژ بە لایەنەکەی دیی، بەڵکو رەخنەی بابەتانەمان لە هەردوولایان دەگرت،بە تایبەتیی لەسەرکردەکانی شۆرش.ئیمە دەمێک بوو نارەزاییی خۆمان لە وەستاندنی شۆرش لە مارتی ١٩٧٠ دا خستبووەڕوو و، گومانی خۆمان بەرامبەر هینانەدییی ئەو ریکەوتنە.لە ژمارە ١٤ی رۆژی ١٩٧٠/٣/٢١ ی کوردستان ئینفۆرماسیۆندا بلاوکردبووەوە.

سەرنج: هێندەک لەو بلاقۆکانەمان کە لە ڕۆژانی کۆبوونەوەکاندا لە ۲۸،۱۹۷۵/۸/۲۷ دا دابەشمانکردن،لە بەشی بەڵگەنامەکانی ئەم نامیلکەیەدا پێشاندراون.

کۆبوونەوەکە کۆبوونەوەیەکی جەماوەریی بوو، نێزیکەی ٤٥٠ ـ٥٠٠ کەسێک هاتبوون.شوێنی کۆبوونەوەکە سالۆنیکی گەورەبوو لە سالۆنە گەورەکانی زانستگەی تێکنۆلۆژیای بەرلینی ڕۆژاوا.

{ سەرنج: ئەو کاتە بەرلین دوو پارچە بوو، بەرلینی ڕۆژهەڵات کە بەدەست سۆڤێتەوە بوو.بەرلینی ڕۆژاوا کە بەدەست ئەمریکا و بەریتانیا و فەرەنساوە بوو، بەڵام کاروباری بەڕێوەبەرێتیی بەدەست ئەلمانەکان خۆیانەوە بوو.بەرلینی ڕۆژاوا یەکینەیەکی تایبەتیی بوو،سەر بە کۆماری فێدەراڵی ئەلمانیا نەبوو:ج.ن}.

هەر کە چووینە ژوورەوە،تەماشامان کرد وێنەیەکی یەکجار گەورەی مەلا مستەفای بارزانی هەڵواسراوە و، چەند کەسیک لە بەشداربووان بە دەنگی بەرز و تووڕەییەوە داوای لابردنی وێنەکەی مەلا مستەفای بارزانییان دەکرد. بەڵام مەلاییەکان،بەتایبەتی تاریق ئاکرەیی(طارق عقراوی) و سیامەند بەننا، دەیانگوت بە هیچ جۆرێک لای نابەن.لەوەوە بوو بە هەرایەکی گەورە.

بیروڕای ئێمەی هاوبیرانی نوکسە ئەوە بوو،ئەگەر ئەم کۆنگرەیە، یان ئەم کۆبوونەوەیە،کۆبوونەوە،یان کۆنگرەی خوێندکارانەیە،ئەوا دەبێ وێنەی ئەو خوێندکارانە پێشانبدرێن کە لەلایەن داگیرکەرانی کوردستانەوە کوژراون، یان خەباتیان کردووە بۆ ڕزگاریی و سەربەخۆیی کوردستان، هەر بۆ وێنە خوێندکارانی زانستگەی سلێمانی کە لە بۆمبابارانیی قەلادزێ دا کوژراون. خۆ ئەگەر ئەوەش ناکەن،با نەخشەی کوردستان و ئالای کوردستان هەڵواسن. ئەوەی ڕاستیی بێ،مەلاییش و جەلالییش،هەردوولایان دژ بە هەڵواسینی ئاڵای کوردستان و نەخشەی کوردستان بوون و، ئەوەیان بە جیابوونەوەخوازیی و سۆڤێنێتیی ئێمەی سەر بە نوکسە دەدایە قەڵەم.زۆر دژی ئەوەش بوون کە باسی ڕۆژاوای کوردستان بکرێ. دەیانگوت " لە سووریا کوردستان نییە" تەنانەت دژی ئەوەش بوون باسی مافی کوردەکانی سووریا بکرێ.دەیانگووت:"ئێستە کاتی ئەوە نییە".چۆنکە لەگەڵ ڕژێمی سووریا هاوکاربوون.گوتمان،باشە ئێوە باسی مەکەن،ئێمە باسی دەکەین،بەڵام لە دژمان مەوەستن و بێدەنگ بن. سووتی نەبوو.

لەکاتی پشوویەکی کوردتدا کە دەرگەی سالۆنی کۆبوونەوەکە بە تەواویی کرابووەوە و،وێنەکەی مەلا مستەفای بارزانی لە دەرەوە دەبیندرا،ئێمەش لە هەیوانەکەی پێش دەرگەی سالۆنەکەدا وەستابووین،خوێندکارێکی ئەلمان بەویدا تێپەڕی و کە تەماشای وێنەکەی کرد،لە ئێمەی پرسی، ئەم کۆبوونەوەیە چییە؟ئێمەش گوتمان،ئەمە کۆبوونەوەی خوێندکارانی کوردە و ئێمەش کوردین و هێندەک باسی کوردمان کرد بۆی. خوێندکارە ئەلمانەکە بە پێکەنینەوە گوتی:"وادیارە وێنەی پیرترین خوێندکارتان هەڵواسیوە".ئەو خوێندکارە ئەڵمانە مەلا مستەفای بارزانی بە خوێندکارێکی پییر دابووە قەڵەم.

کورت و کرمانجیی،پاش حەنەحەبەشێیەکی دووردرێژ و قسەی ناشرین بە یەکدی گوتن،مەلاییەکان ئامادە نەبوون وێنەکەی مەلا مستەفا لا ببەن.تاریق ئاکرەیی کە لە ئێرانەوە هاتبوو،بلاڤۆکێکی بە نێوی "قیادەی موەققەت"ەوە هانیبوو،دەشیگوت،مەلا مستەفا گوتوویەتی: " درێژە بە شۆرش دەدەین". جەلالییەکان و هێندەک لە کوردەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان پێیاندەگوت: خۆ(مەلا مسەفا)بەئاشکرا گوتی"کاری ویی تەواوبووە،شۆرشی چی؟".

پاش ئەوەی هەردوولا نەگەیشتنە هیچ جۆرە لەیەکتێگەیشتنێک،ئەوانەی سەر بە رێبازی جەلالیی بوون،لەگەڵ ژمارەیەک لە کوردەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان،کۆبوونەوەکەیان بەجێهێشت و هاتنەدەرەوە.لەو کاتەدا دوکتۆر کەمال فوئاد کە لە سەرکردەیەتییی KSSEدا بوو بە ئێمەی سەر بە نوکسەی گوت"ئەگەر ئێوە نوکسە هەڵبوەشێننەوە،ئەوا بە هەردوولامان کۆمەڵەیەکی خوێندکاریی دروستدەکەین کە سەربەخۆ بی و سەر بە هیچ حیزبێک نەبێ".

ئەز بەو پێشنیازە رازیبووم،چۆنکە پێموابوو خوێندکارانی کورد لە دەرەوەی وڵات،سەرەڕای جیاوازییی بیروڕا و پێوەندارێتییی حیزبییان،لە یەک کۆمەڵەدا بن باشترە، بە مەرجێک ئەو کۆمەڵە بە فەرمانی هیچ حیزبێک بەڕێوە نەچێ.بەڵام هاوبیر بروسکە ئیبراهیم زۆر دژی ئەوە بوو،دەیگوت"ئەوان هیچ کاتێک نابنە یەک کۆمەڵە".بە تێپەڕبوونی کات دەرکەوت کە هەق بەلای هاوبیر بروسکەوە بوو،نەک بە لای منەوە.چۆنکە جەلالییەکان پاش جیابوونەوەیان لە KSSE ، بۆ ساڵی دوای ئەوە و،بە تەواویی لە ١٣ _١٩٧٦/٨/١٧ لە فرانکفۆرت/ماین کۆبوونەوەیەکیان گرت،بێ ئەوەی ئێمەی سەر بە نوکسە بانگهێشبکەن،یان هیچ نەبێ ئاگادارمان بکەن. لەو کۆبوونەوەیەدا بڕیاریان دا، کۆمەڵەی خوێندکارانیی سەر بە "یەکێتیی نیشتمانییی کوردستان"(ی.ن.ک)

دابمەزرێنن بە نێوی "کۆمەڵەی خوێندکارانی کوردستان لە دەرەوەی وڵات "Union of the Kurdistan Students in abroad کە کورتەکەی AKSA یە.
سامی ئەبدولرەحمانیش کە یەکێک بوو لە دامەزرێنەرانی "قیادەی موەققەت" ،پاش ئەوەی لەگەڵ کوڕەکانی مەلا مستەفای بارزانی ئیدریس و مەسئوود تێکچوو،لەسەرئەوەی کە سامی ئەبدولرەحمان بلاڤۆکەکانی "قیادەی موەققەت"ی کردبوو بە پەسننامەی رژێمی سۆڤێت و مارکسێتی،دیارە بە درۆ،چۆنکە لە ژێرەوە پێوەندیی بە ئیسرائیلەوە هەبوو، ئێدی کوڕەکانی مەلا مستەفای بارزانی کە لە ئێران پەنابەربوون،نەیاندەتوانی، نە بەڕاست و نە بە درۆ پشتگیریی رژێمی سۆڤێت و مارکسێتیی بکەن،سامی ئەبدولرەحمان جیابووەوە لێیان و " حیزبی گەلی کوردستانی" دروستکرد،چۆنکە جەلالییەکان لە "ی.ن.ک" دا وەریاننەگرت.سامی کۆمەڵەیەکی خوێندکارانەشی لەدەرەوەی وڵات دامەزراند بە نێوی "یەکێتیی خوێندکاران و لاوانی کوردستان لە ئەوروپا "union of kurdistan students and Youth in Europe کە کورتەکەی UKSYE یە.
ئەم کۆمەلەیە لەسەرەتاوە لەلایەن بنەماڵەی حاجۆ ئاخاوە دەبرابەرێوە.بەڵام زۆر نەژیا. ئەم کۆمەڵەیە هەرچەندە پڕ بوو لە مرۆڤی هەلپەرست،بەڵام چەند مرۆڤێکی رۆشنبیری تێدا بوو کە سەر بە ریبازی کۆمۆنیستیی بوون،لەوانە بەختیار ئەبدوڵڵا.
بە کورتیی : کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە دەرەوەی وڵات، پتر لە جاران بوو بە گۆڕەپانی حیزبحیزبێنە و AKSA، و KSSEبە هەموو شێوەیەک کەوتنە دژایەتیی یەکدیی. هەردوو لاشیان دژی NUKSE بوون. لە کوردستانیش،پارتی و یەکێتیی بە چەک کەوتنە گیانی یەکدیی و ژمارەیەکی زۆر لە هەردوو لا کوژران و شەهیدبوون. ئەم کوردکوژییەش ساڵانی ساڵ درێژەی کێشا تا بە زۆری ئەمریکالە ١٩٩٨ دا راوەستێندرا.
نوکسەNUKSE وەک رێکخراو هەڵوەشایەوە،ئاکارەکانی هەر لەبەرچاومانن.
شایەنی باسە پاش شەقبوونی KSSE و،دامەزراندنی AKSA و دوای ئەوەی ناخۆشییی نێوان لایەنگرانی هەردوولا لە سنوور تێپەڕیکرد،ژمارەیەک لەو کوردانەی سەر بە هەردوولا بوون پێوەندییان بە ئێمەوە کرد و،گوتیان لە هەردوولا زوییر و بێزارن و، پێویستە کۆمەڵەی خوێندکاران لە هەموو جۆرە حیزبایەتییەک دوور بکەوێتەوە و خزمەتی ئامانجەکانی خوێندکاران و کورد بکا. ئێمەش گوتمان ئەوە شتێکی باشە،دەفەرموون وەرن لەگەڵ ئێمە کار

بکەن.گوتیان دەزانین ئێوە تا ئێستە کاری باشتان کردووە و بەڕاستیی خزمەتی کێشەی کوردتان کردووە،بەڵام بۆ ئەوەی کەس نەڵێ لە لایەکەوە چووین بۆ لایەکی دیی،واباشترە کۆمەڵەیەکی خوێندکارانە لە نوێ وە دابمەزرێتەوە، سەر بە هیچ کۆمەڵەیەکی خوێندکارانە نەبێ کە ئێستە هەن. ئێمە هیچ بەڵێنێکمان نەدا پێیان ،بەڵام گوتمان ئەوە بیرێکی باشە و ئێمەش لێیدەکۆڵینەوە. ڕاستییەکەی،ئێمەش ئەندامانی نوکسە کە زۆربەی هەرەزۆرمان خوێندنی خۆمان تەواو کرد بوو،پلەی خوێندکارییمان تێپەڕاندبوو.گەلێک کاریشمان کردبوو کە هەموو کەسێک دەیدین و، پێشمان وابوو،دەبێ بەو خوێندکارانەی کە هاتبوونە لامان و ئەو پێشنیازەیان کرد بوو،ڕێبدەین پێیان، ویستەی خۆیان بخەنە کار،لە١٩٧٧/٩/٣ دا،واتە،پاش ١٣ ساڵ خەباتێکی شێلگیر،نوکسەمان بەشێوەیەکی ڕێسمی هەڵوەشاندەوە.لەگەڵ ئەوەشدا،ئەو کۆمەڵە"خوێندکارییە ناحیزبییە"،ئێستە و ئەوساش، نەهاتەبوون.

یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا(نوکسە)وەک ڕێکخراو نەما،بەڵام جێدەستی خزمەتەکانی لە پێناو خوێندکاری کورد و نەتەوەی کورد و گەلانی بەشخوراودا، هەر دەبیندرێن.بەرهەمە مێژوویی و رامیاریی و زمانەوانیی و ڕۆژنامەوانیەکانی کە لەسەر بنچینەیەکی زانستانە داڕێژراون،هەموو ماون و بوونەتە سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراو بۆ لێکۆڵەرەوەکان.ئەو نوکسەیەی کە بێ هیچ بەرامبەر و پاداشتێک،بۆ مافی بەشخوراوان و لێقەوماوانی کورد و نە کورد تێدەکۆشا،کەچی کوردی نەزان و خۆفرۆش و هەلپەرست و حیزبحیزبێنەکەر،پتر لە هەموو ناحەز و نەیارێکی بیانیی شەڕی نوکسەیان دەکرد. نوکسە ئاڵاهەڵگری ئازادیی و یەکسانیی بوو لە کۆمەڵگەیەکی بندەستی بە کۆیلەیەتیی ڕاهاتووی سەرکوێر کراودا.

لە هاوینی ساڵی ١٩٧٦ دا کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح هاتن بۆ بەرلین بۆ لام. ئەز لەوەپێش ئەو دوو بەڕێزەم نەدەناسی. هەردوکیان خۆیان بە خەڵکی کەرکووک و ئەندامی کاژیک بە من ناساند و گوتیان، بە تایبەتیی هاتوون بۆ لای من،چۆنکە بارودۆخی کاژیک زۆر خراپ بووە و،پێویستە چارەسەرێکی بکرێ.پێیانمگوت،لە پاش ئاشبەتاڵەوە کە بۆم دەرکەوت،ئەوانەی لەسەر بیر و بۆچوونی نەتەوەیی دەژمێردرێن،هیچ هەڵوێستێکیان نەبوو دژ بە ئاشبەتاڵ،ئەگەرچی فەتاح ئاخای حەمەمین ئاخای نۆڕک کە ئەو دەمە فەرماندەری هێزی خەبات بوو،خۆی و هێزەکەی بە لایەنگری کاژیک دەدرانە قەڵەم، ئەز لەو کاتەوە خۆم بە مرۆڤێکی،لە بارەی ڕێکخراوەوە،بەسەربەخۆ

دەزانم و، نامەوێ لەگەڵ هیچ ڕێکخراوێک کار بکەم و، ئەگەر ئێوەش لە کاژیک نارازین ،فەرموون لە کوردستان کۆنگرەیەک،یان کۆنفرانسێک ببەستن بۆ هەموو ئەندامانی کاژیک،با ئەو کۆبوونەوەیە بڕیاربدا چی بکرێ.گوتیان،"ئەوە نابێ،چۆنکە ئەندامە خراپەکانی کاژیک دیسانەوە دینەوە نێو کاژیک و ریسەکەمان دەکەنەوە بە موو."گوتم،ئەو ئەندامە خراپانە کێن؟ گوتیان" هەر بۆ وینە: حەمەی ئەزیز(دۆم)،شێخ محەمەدی هەرسین و... ئەو جۆرە کەسانە نێوی کاژیکیان خراپ کردووە،بۆیە بە نێوی کاژیکەوە کار ناکرێ و خەڵک کۆ ناکرێتەوە،لەبەرئەوە پێویستە نێوی کاژیک بگۆڕدرێ". گوتم،ئەگەر کێشەکە هەر نێو بێ و بیروڕاو و رێبازهەر کاژیکانە بێ،ئەوە زۆر گرنگ نییە،هەرچەندە نێویش رۆڵی خۆی هەیە. گوتم: تا ئێستە ئێوە خۆتان بیرتان لە چی کردووەتەوە؟ گوتیان،بیریان لە ریکخراوێک کردووەتەوە بە نێوی "حیزبی سۆسیالیستی نەتەوەیی"یەوە.گوتم،"سۆسیالیزمی نەتەوەیی" لە ئەورووپا و لەوشەنامەی رامیاریی دا،وەک زاراوەیەک بۆ نازێتیی و حیزبی نازیی ئەلمانیا بەکاردەبرێ.گوتیان،ئەوەیان نەزانیوە و، پرسییان،چ نێوێک باشە؟ گوتم،ئێوە پێشنیازی نێوێکی دیکە بکەن. زۆر هەوڵیان دا لەگەڵم کە نێوێک پێشنیاز بکەم.ئەز ژی لەرووی چاکەخوازییەوە و بۆئەوەی لە نەزانییەوە نێوێکی نەگونجاوی دیکە نەیە بە خەیاڵیاندا،گوتم،کاژیک وەک دەزانن،ریبازێکی سۆسیالیستانەیە، بە مانای ئازادیی و یەکسانیی مرۆڤ،ئێوە دەتوانن نێوی"پارتی سۆسیالیستی کورد"پێشنیاز بکەن کە کورتەکەی "پاسۆک"ە و،لە یۆنانیش حیزبێک هەیە بەو نێوەوە"ئەو نێوەیان زۆر بەدڵ بوو. ئەوجا تکایەکی خەستییان کرد لێم کە شتێک بنووسم بۆیان،بۆ ئەوەی کاتێک کۆنگرە بەستراو پێشنیازەکەوەرگیرا، ئەو نووسینە بڵاوبکرێتەوە وەک ناساندنێکی رێخراوەکە.

بەڕاستیی، نەمدەویست پتر لەوە بچمە پێشەوە لێیان،بەڵام زۆر تکایان کرد لێم و ، منیش ئەوەم خستە بەرچاو کە ئەو دوو کەسە لە رێیەکی دوورەوە هاتوون بۆ لای من و، بۆ ئەوەی جارەکی دیی نەکەونە هەڵەوە، گوتم،" باشە شتێک دەنووسم بۆتان،بەڵام بە دڵنیاییەوە و، جارەکی دیش دووبارەی دەکەمەوە کە ئەز هیچ جۆرە بەرپرسیارێتییەک ناگرمە دەست و،هیچ بڕیارێک نادەم، ئێوە دەبێ بچن کۆنگرە بگرن، با کۆنگرە بڕیاربدا،ئەگەر کۆنگرە ئەو پێشنیازانەی ئێوەیان پەسەند کرد و ئێوەش کەوتنە تێکۆشین و، تێکۆشینی ئێوەم بەڕاست زانی،ئەوا ئافرینتان دەکەم"بەڵێنیان دا کەوا بکەن.

بۆ سبەینێ چاومان بەیەک کەوتەوە و،نووسینەکەم خوێندەوە بۆیان.کەیفییان زۆرخۆش بوو پێی.گوتیان تکایە با رۆژی ١٩٧٦/٩/١١ ی لەسەربێ،چۆنکە لەو رۆژەدا بڵاودەکرێتەوە. ٩/١١ رۆژی هەڵگیرسانی شۆرشی ئەیلوولە. نووسینەکەیان هەڵگرت لەگەڵ خۆیان.وێنەیەکی ئەو نووسینەم لەلای خۆم پاراستووە،لەگەڵ ئەم وتارەدا بڵاویدەکەمەوە. ئاشکرایە نووسینەکە لە هێندەک شوێنیدا کاڵە. ئەمەش هی ئەوەیە کە دەزگەی فۆتۆکۆپیی و فاکسی ئەو سەردەمە بە کاخەزی مۆم کاریان دەکرد لەجیاتی کاخەزی سپیی چاپ.
پاش نانخواردنی نیوەڕۆ،مامۆستا شێرزاد و کاک فەرهادم برد بۆ وێستگەی شەمەندەفەر لە تسۆ Zoo ، تا ماڵاواییشکردن،هەر قسەکانی سەرەوەم دووبارە کردەوە لێیان. بەرلەوەی لەیەک جیاببینەوە،نێونیشانی دوکانێکیان لە سلێمانی دا پێم و، گوتیان کە نامەیان نارد بۆم وەرامەکەی بنێرم بۆ ئەو دوکانە و، بنووسم لەسەری "بگاتە دەستی کاک خالید".وابزانم کاک خالید نێوی ڤەشارتیی کاک فەرهاد ئەبدولقادر بوو. ئەم چیرۆکەشم چەند جار لەبەردەم کۆمەڵە خەڵکێکدا لە سوێد (ستۆکهۆڵم)گێڕاوەتەوە،کە کاک فەرهاد خۆشی لەو کۆبوونەوانەدا ئامادەبووە و،چیرۆکەکەی پشتڕاستکردووەتەوە. مامۆستا شێرزادیش ئەو چیرۆکەی گێڕاوەتەوە و، قسەکانی لەسەر ڤیدۆ پارێزراون.هەرچەندە لە وتووێژەکەیدا لەگەڵ NRT لە ١٩ و ٢٠١٣/١١/٢٦دا باسی ئەوەی نەکرد کە گوتم دەبێ کۆنگرە بگرن و کۆنگرە بڕیار لەسەر چارەنووسی کاژیک بدا.دوایی دەرکەوت کە ئەو کۆنگرەیەیان نەگرتووە و بێ کۆنگرە"پاسۆک"یان دامەزراندووە و، ئەوەشیان لە من شاردووەتەوە.بێجگە لەمەش ئەوەشیان لەمن شاردەوە کە ئەوانیش بەشداربوون لەگەڵ شێرکۆی هەژار و محەمەد مستەفا لەو بلاڤۆکەدا کە دژ بە سەرکردەیەتییی کاژیک دەریانکردووە.ئەمەش دەچێتە ریزی ناپاکیی و فێڵکردنەوە.
ماوەیەک پاش گەڕانەوەی مامۆستا شێرزاد و کاک فەرهاد بۆ کوردستان،بەڕێکەوت چاوم بە دکتۆر کەمال فوئاد کەوت کە بەرلەوەی ئاشبەتاڵ رووویدا هاتبوو بۆ بەرلینی رۆژاوا و لەبەرلینی رۆژاوا نیشتەجێ بوو بوو. بۆ یەکەمجار لە دکتۆر کەمال فوئادم بیست کە لە کۆتاییی زستانی ١٩٧٤دا بەر لە ئاشبەتاڵ کردن بە شۆرش لە بەهاری ١٩٧٥دا، بلاڤۆکێک لە کوردستان بلاوکراوەتەوە لە دژی سەرکردایەتییی کاژیک و، گوایەئەو سەرکردایەتییە هەڵپەسێردراوە و، سەرکردایەتییەکی نوێ دانراوە. گوتم :سەرکردایەتییی نوێ کێن؟" گوتی : " نازانم،خۆ ناونەنووسرابوون".گوتم :" نێوئاخنی بلاڤۆکەکە چۆن

بوو "، گوتی : " زۆر سەخیف بوو. هیچ گوێم نەدایە،دیاربوو کە ئاستی رۆشنبیریی ئەوانەی نووسیویانە زۆر نزمە". ئەمە قسەی دکتۆر کەمال فوئاد بوو.

ئێستە دیارە ئەو کردەوەیە ئەوەیە کە ئەبدوڵڵا ئاگرین لە رۆژی ٢٠١٣/٣/١٦دا لە تەلەفزیۆنی NRT دا باسیکرد و ئەز هەتا نامیلکەکەی ئەبدوللا ئاگرینم نەدیبوولە بەهاری ٢٠١٣ دا،ئەو بلاڤۆکەم لەوە پێش نەدیبوو. سەرنجڕاکێش ئەوەیە نێوی سەرکردەکانی کاژیکی تێدایە،بەڵام نێوی کاک حەمەی ئەزیز(دۆم)و شێخ محەمەد هەرسینی تێدا نییە.ئەمەش بۆ خۆی پرسیارێکە کە دەبێ لە ئەبدوڵڵا ئاگرین و "خاڵە حەمە"ی کاک عەبدوللا بکرێ. ئەوەش دەبێ بگوترێ کە پاش ئەو بلاڤۆکە ئێدی هیچی دیکە دەرنەچوو لە لایەن "سەرکردەیەتیی نوێی" کاژیکەوە.وا دیارە ئەوانە هەر ئەو فەرمانە سپێردراوە پێیان. ئەوجا ئەگەر کۆتایی بلاڤۆکەکە تەماشا بکرێ، داوای "حوکمی زاتی راستەقینە"دەکا بەسەرۆکایەتیی بارزانی و باسی "برا شیوعییەکانی قیادەی مەرکەزی "دەکا، ئەوسا تێدەگەین کە کێ لە پشت دەرچوونی ئەم بلاڤۆکەوە بوو!!کە ئێستە ئەبدوللا ئاگرین دەیەوێ ئەمە بشارێتەوە لێمان.کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیحیش کە بەشداربوون لە نووسین و بلاوکردنەوەی ئەو بلاڤۆکەدا و لە منیان شاردەوە سالانی ساڵ، کردەوەکەیان لە فێڵ و هەڵخەڵەتاندن بەرامبەر بە من هیچی دیکە نییە.چۆنکە ئەگەر ئەوەم بزانیایە هەڵسوکەوتم لەگەڵیان جۆرێکی دیکە دەبوو.

پاش ماوەیەک،لە گەڕانەوەی کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح ، نامەیەک لە کاک "خالید" ەوە هات بۆم،نووسیبووی، هەموو شتێک جێبەجێ کراوە و ، داوای ئەوەی کردبوو بنووسم بۆی نامەکە گەیشتووە پێم. هەر زوو وەرامم دایەوە و نووسیم نامەکەم پێگەیشتووە. ئێدی نامەی کاک "خالید" بڕا. جارێک و دووان، نامەم بە هۆی ئەو دوکانەوە ناردبۆی کە نێونیشانەکەی دابوو پێم،بەڵام وەرام نەبوو. ئەمجارە لە نێو نامەیەکدا کە بۆ دایکمم نووسیبوو،نامەیەکی کورتی چۆنی و چاکیم بۆ کاک "خالید" تێدا دانابوو کە دایکم بینێرێ بۆ ئەو دوکانە. پاش ئەوە نامەشم لە دایکمەوە، کە جاروبار،یەک دوو وشەی چاک و چۆنی دەنارد بۆم ،ئەوەش بڕا. تومەز ئەمە(وەک چەند ساڵێک دوای ئەوە هەواڵم وەرگرت) کاک "خالید" (کاک فەرهاد) و چەند کەسێکی دیی لە ١٩٧٧ دا گیراون و، ئەو نامانەی من کە بۆ "خالید" چوون. هەروەها ئەو نامانەی کە من ناردوومن بۆ دایکم گیراون. دایکیشم کە تەمەنی

ئەوساکە لە (٨٠) ساڵ نێزیک دەبووە ، بانگکراوە بۆ "ئەمن"و پێیان گوتووە، دەبێ پێیان بڵێ ئەو خالیدە کێیە. دایکیشم کە بەڕاستیی ئاگای لەو شتە نەبوو،بەڵام ژنێکی زۆر وریا و قسەخۆش بوو،گوتبووی "باوەڕ بکەن نە ئەو قوڕمساخە دەناسم و نەدیومە".گوتبوویان " ئەوەتە کوڕەکەت ئەم نامەیەی ناردووە بۆ تۆ و گوتوویەتی نامەکەی نێوی بدە بە کاک خالید و ئەدرێسەکەشی نووسیوە بۆت". دایکیشم گوتبووی :" ئێوە خۆتان ئەو نامەیەتان گرتووە و نەکەوتووەتە دەستی من ، ئێدی لەکوێ بزانم ئەو خالیدە کێ یە و لە کوێ یە؟ "ئەوجا گوتبوویان: باشە تۆ بۆچی بە کوڕەکەت نالێیت بێتەوە ئێراق،چ دەکا لە ئەوروپا؟" دایکیشم گوتبووی، جا منداڵی ئەم زەمانە بە قسەی دایک و باوکیان دەکەن؟ زۆر زۆر حەزدەکەم کوڕەکەم بگەڕێتەوە ئێرە و پێکەوە ترخێنەیەک بخۆین. ئەو بە قسەی من ناکا، فەرموو ئێوە پێی بڵێن بێتەوە...

هەرچەندە زانیبوویان کە دایکم هیچ دەستێکی نییە لە کاروکردەوەی مندا،بەڵام ئەو داخەیان بە ماڵی ئێمە رشتبوو.

شەوێکیان بە بیانووی راوەدوونانی پێشمەرگەوە کە گوایە بە کۆڵانەکەی لای ماڵی دایکمدا رایان کردبوو،لە چل گوللە پتریان نابوو بە دەرگەی ماڵەکەمانەوە.دەرگەکەش لەتەختە دارێکی ئەستوور بوو،پشتی دەرگەکە دالانێک بوو.ماوەیەک دوای ئەوە کە هاوڕێی کۆچکردووم ئەحمەد نەقیب رایکردە ئەڵمانیا گوتی، کە ئەوەم بیست هەر بۆ رۆژی دوای ئەوشەوە چوومە ماڵەوەتان و وەستایەکم برد دەرگەکەی چاککردەوە و خۆشبەختانە لەو کاتەدا کەس لە پشت دەرگەکەوە نەبووە،ئەگەرنا بەر شێڵگەی تفەنگ دەکەوت."

بێجگە لەمەش کە نامیلکەی "زمانی یەکگرتووی کوردی"م لە ئەڵمانیا لە ساڵی ١٩٧٦ دا چاپکرد و ژمارەیەکی زۆریم بە پۆستەی تۆمارکراو نارد بۆ دۆستان و ناسیاوان لە ئێراق، پۆستەخانە بە نامەیەک منی ئاگادار کرد،کە پۆستەکەیان گەیاندووە،بەڵام لە لایەن حکوومەتەوە دەستی بەسەردا گیراوە.(وێنەی نامەی پۆستەخانە لە کۆتاییی ئەم وتارەدا بڵاودەکەمەوە).

لە ١٩٧٧/٧/٦ دا مامۆستا فایەق ئارف کە یەکێک بوو لە حەوتەوانەی کاژیک هات بۆ بەرلینی رۆژاوا بۆ سەردانم، کە لێم پرسی ئەو داخۆیانییە چی بوو، کە لەدژی سەرکردەیەتیی کاژیک دەرچووە،گوتی ، ئەوە شتێک بوو دەستی گەلێک لایەنی تێدابوو. دەستی پارتی، دەستی ساواک،دەستی تاقمێک لە کۆمۆنیستەکانی سەر بە ئەزیزولحاجی فەیلی کە بوو بوو بە نۆکەری بەئسییەکان ،دەستی بەئسیش... هتد، ئەوە کارێکی یەک لایەنە نەبوو".

گوتم"باشە ئێوە هیچ وەرامێک،هەڵوێستێک،بەرپێچدانەوەیەکتان پێشاندا بەرامبەر بەوە؟" گوتی :" نەخێر". گوتم : "بۆچی؟ " گوتی " ئەوە هەڵەیەکی گەورە بوو کردمان". گوتم : " باشە،ئێوە کۆنگرەتان بەست،پاش گەڕانەوەی ماموستا شێرزاد و کاک فەرهاد بۆ کوردستان؟" لەمەدا باسی هاتنی ئەبدوللا ئاگرین و شێرکۆی هەژار و کاک فەرهاد ئەبدولقادر و ماموستا شێرزادم گێڕایەوە بۆی. گوتی:"نە ئەو برادەرانە هاتوون بۆ لامان و،نە کۆنگرەش گیراوە و،ئێستە حیزبێک بە نێوی پاسۆکەوە دامەزراوە کە ئێمەی تێدا نین". هەروەها ماموستا فایەق گوتی : " شێرکۆی هەژار و ئەبدوللا ئاگرین وەک مەقاش بەکارهێندراون".ساڵانێک دوای ئەمە ملازم مەنسوور حەفید گوتی ئەو بڵاڤۆکەی دژ بە سەرکردەیەتیی کاژیک بوو لە لایەن شێرکۆی هەژار و فاریووقی مەلا مستەفاوە دەرکرابوو.

کاک محەمەد ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسین

لە هاوینی ساڵی ١٩٧٧ دا وەزارەتی نێوخۆی ئەڵمانیا منی وەک شارەزای کێشەی کورد و رۆژهەڵات بانگهێشتکرد کە سەمینارێکی دوو ڕۆژیی لەشاری دۆرتمۆند بکەم بۆ پەنابەرە کوردەکان تاکو ئاگاداری هەلومەرجی مانەوە لە ئەڵمانیا و ماف و شێوەی ژیان لەم وڵاتەدا ببن.ئەمەیان بە زمانی کوردیی و، سەمینارێکیش بۆ ئەڵمانەکان، تاکو لە کێشەی کورد و مێژووی کورد و بارودۆخی ئەو وڵاتانە بگەن کە کوردستانیان دابەشکردووە.

لێرەدا نامەوێ بە دوورودرێژیی لەو بارەیەوە بدووم، هەر هێندە دەڵێم: سێ کەس کە بانگهێشتنەکرابوون، هاتن بۆ ئەو سەمینارە. دکتۆر حەسەن حەمە ئەلی،دکتۆر ئەرجومەند سەدیق،نیزامەدین کایا کە خۆی بە (سەردار ئاراراتی) دەناساند و پڕۆپاگەندەی بۆ رژیمی سۆڤێت و ئەلمانیای دێموکراتی دەکرد. دوایی زانیم کە ئەمانە لە کۆمیتەی ئەوروپای ی.ن.ک دا بوون. زۆربەی هەرە زۆری پەنابەرەکان کە لە ئێرانەوە هاتبوون سەر بە پارتی بوون، لەناکاو و، کاتێک پشووی نیوەڕۆ بوو،زۆری نەمابوو ببێتە شەڕ و لەیەکدادانێک کە ئابڕووی کورد بەجارێ بچێ.

کورت و کرمانجیی، لەو بۆنەیەداکاک محەمەد ئەزیز،(حەمەی ئەزە دۆم)،خۆی بە من ناساند،کە تا ئەو کاتە نە دیبووم،نە دەمناسی.کە ویستم باسیی کاژیک و بارودۆخی هاوبیرانی کوردستان بپرسم لێی،هەستم کرد بەوەی نایەوێ لەو بارەیەوە زۆر قسە بکا.وامزانی تازە هاتووە و دەترسێ،بەڵام دوایی زانیم کە دووساڵ پێش ئەو کاتە، هاتووە بۆ ئەڵمانیا و ئەز نەمزانیوە.بە کورتیی، باسی

بارودۆخی ئابووریی خۆی کرد کە زۆر خراپە،لەبەرئەوە هێندەک یارمەتیم دا.دوایی هاوبیر ئومەر کەرکووکیی کە وەک پێشمەرگە لە شۆرشی ئەیلوولدا کاک ئەزیز محەمەدی ناسیبوو، گوتی لە شۆرشدا دەسەڵاتی زۆر دەرۆی و لە بارزانی و حەبیب محەمەد کەریمی سکرتێری پارتییەوە زۆر نێزیک بوو. پارەی باشی بەدەستبوو.بە یەک و شەش چییە، باسی کاژێک نەدەبیسترا لێی. هەر کەسێکیش سەر بە کاژێک بووایە نێزیک نەدەبووەوە لێی. شایەنی باسە، پاش ئەوەی لە چیرۆکەکە کۆڵیمەوە، دەرکەوت بۆم کە کاک محەمەد ئەزیز لە پەنجاکاندا ئەندامی پارتی کۆمۆنیستی ئێراق بووە، پاش کودەتای قاسم (١٩٥٨/٧/١٤)بووە بە پارتی و ماوەیەک دوای ئەوە لەگەڵ شێخ محەمەدی هەرسین"پارتی گەلی کورد" یان دامەزراندووە کە پاش ماوەیەکی کورت خۆی لە نێو "کاژێک " دا تواندووەتەوە.

هەر لەو ماوەیەدا، رۆژێکیان شێخ محەمەدی هەرسین تەلەفونیکرد بۆم و گوتی حەز .دەکا چاوی پێم بکەویَ،لەلایەن برادەرانەوە لە کوردستان هێندەک دەنگوباسی هێناوە بۆم. گوتم لە کوێیت؟ گوتی لە هامبۆرگە. چووم بۆ هامبۆرگ.وەک دەرکەوت بۆم هیچ دەنگوباسێکی باڵکێشی پێنەبوو،بەڵام زۆر تکایکرد لێم کە یارمەتیی بدەم بۆ کرینی ترومبێلێک.گوتم ئەز لەو کارە نازانم،بەڵام برادەرێکی ئەڵقۆشیم هەیە بۆ سوپەرمارکتەکان و کۆمپانیاکانی ترومبێلفرۆشتن کاردەکا، پێیدەڵێم. شێخ محەمەدم بەو برادەرە ناساند و پێمگوت ئەم برادەرە بە هەوا ناژی. کە یارمەتیت دەدا،دەبیَ پارەی ئەو کات و کارەی بدەیەتیَ کە بەختی دەکا بۆت. پاش چەند مانگێک کە رێم کەوتەوە هامبورگ و لە برادەرەکەمم پرسی ترومبێلەکەت کری بۆی. گوتی" ئەو پیاوە بازرگانە، گەلێک شتم بە هەرزانتر لە نرخی خۆی بۆ کری".گوتم " هیچی دایتیَ بەرامبەر بەوە؟" گوتی "باوەر بکە نەک هیچی نەدامیَ،کە پێکەوە دەچووین بۆ نانخواردن،من(واتە برادەرەکەم)پارەی خواردنەکەم دەدا. خەم ناکا بە قوربانی تۆ بێت". سیَ چوار مانگی پێچوو،جارەکی دیی حەمەی هەرسین تەلەفونیکردەوە بۆم، گوتی" وام لە بەرلین و زۆر حەز دەکەم چاومان بەیەک بکەویَ".گوتم" باشە،بەڵام کاتم زۆر نییە". گوتی "باشە هەر بۆ یەکدی بینین و هیچی دیی".

بردم لەگەڵ خۆم بۆ پیتزاخانەیەک بۆ نانخواردن و گوتم تکایە باسێکی کاژێک بکە لەوکاتەوە کە ئێوە چوونە نێو کاژێکەوە. گوتی : مەبەستت لە" ئێوە "چییە؟گوتم "پارتی گەلی کورد".گوتی" ئێمە بووینە هۆی پاراستنی برادەرانی کاژێک،ئەگەرنا یەکێکیان نەدەمان.گوتم:چۆن؟ گوتی: دارودەستەی برایم و

جەلال وایان لە بارزانی گەیاندبوو،کە کاژیک دەیەوێ دەست بەسەر شۆرش و هەموو شتێکدا بگرێ و ،ئەگەر فریانەکەوتینایە ئەنجامی زۆر خراپی دەبوو.گوتم: ئەنجامی خراپ وەکو چی؟ گوتی: "وەکو ئەوەی ئەوی گومانیان بکردایە لێی کە کاژیکە،ناچاریان دەکرد،بچێ خۆی رادەستی ئێراق بکا".گوتم :" وەک هەواڵ گەیشتووە بە من هیچ خراپەیەک نەماوە، دژ بە کاژیک نەیکەن".گوتی:" نا،نا. ئێستە وا نییە".گوتم " ئێستە ئاشبەتاڵە و جارێ هیچیان بەدەست نییە". گوتی : "مەبەستم پێش ئاشبەتاڵ بوو". ئەوجا گوتی:" بەڵام حەزدەکەم بڵێم کە ئێوە لێرە زۆر شتی خراپتان نووسیوە و بڵاوکردووەتەوە،چ لەبارەی پارتییەوە و چ لەبارەی ئێرانەوە، ئەمەش بارودۆخی ئێمەی لەوێ زۆر شلۆق کردووە".گوتم "جا خۆ ئێوە لەوێ هیچ چالاکییەکتان نەبووە،ئێدی لەچی دەترسن و، بێجگەلەوەش تۆ ئەوەتە بۆ پارتی کار دەکەیت،فرۆشگەکەی پارتی بەدەست تۆیە".گوتی:" کە فرۆشگەی شۆرش بەدەست من بوو ، هی ئەوەیەکە لە کاسبی دەزانم و لەو رێیەوە خزمەتی شۆرشم کردووە.ئەمڕۆ لە جیهاندا کار بە پارە دەکرێ، بە قسەی شیووئیانەی دژ بە ئیمپریالیست و سەرمایەداریی،کورد هیچی دەستناکەوێ".گوتم :" جا خۆ تۆ نە باسی ئیمپریالیستت کردووە و نە دژی سەرمایەداریی قسەت کردووە"،گوتی "مەبەستم تۆیە،نووسینەکانت هەموو چەپیین و لە قسەی شیووئییەکان دەچن".گوتم: " کاژیکنامەت خوێندووەتەوە"؟گوتی" کاژیکنامە لە کوردستان نەماوە،دەڵێن لە ئەورووپا چاپکراوەتەوە".گوتم" کەواتە نازانیت کە کاژیک رێبازێکی سۆسیالیستییە بەمانای ئازادیی و یەکسانیی"؟ گوتی:" ئەوە شتێکی دیکەیە".گوتم:" تۆ بە چ پەساپۆرتێک هاتوویت بۆ ئەلمانیا؟ گوتی:" بە پەساپۆرتی ئێرانیی و جنسییەی ئێرانیشم وەرگرتووە".گوتم" هەروا ئاسان بوو بۆت"؟ گوتی:" نا،چەند جار پرسییان لێم، پێوەندییم هەیە بە جەمال نەبەزەوە یان نا؟ کە دژی تۆ قسەم نەکرد کارەکەم زۆر دواکەوت، هەتا پارەیەکی باشم دا بە بەرتیل،ئەوجا وەرمگرت."گوتم:" باشە"،ئێمە هەردووکمان کەینێ چاومان بەیەک کەوتووە و کەینێ پێوەندییمان بەیەکەوە هەبووە،تاکو لەبەر دژایەتیی من بۆ ئێران کاری تۆ دوا بکەوێ؟"گوتی:" تۆ پێتوایە ئاگایان لە چالاکیی تۆ و لە نووسینەکانت نییە؟" گوتم :" خۆ تۆ ئەوانەت نە نووسیوە". گوتی" ئاخر ئەوان من بە کاژیک حسێب دەکەن". گوتم " بۆچی تۆ هیچ چالاکییەکی کاژیکانەت پێشانداوە کە ئەوان تۆ بە کاژیک بزانن؟" گوتی :" ئەوان کاخەزی سپیی دەخوێننەوە". ئەوجا گوتی:" تکای من لە تۆ ئەوەیە واز لەم نووسینە زبرانەت بهێنی،دڵنیابە بە

نووسین هیچ ناکرێ" . گوتم:" ئەی بەچی دەکرێ"؟ گوتی: " ئەمڕۆ ئیش هەر بە پارە دەکرێ".گوتم:" ئێ باشە دەبچۆ بە پارە بیکە،خۆ تۆ نامەخوا پارەت زۆرە."گوتی:" ئاخر هەر کارێک بکرێ، تۆ و ئەوانەی لێرە لەگەڵتن کارەکە تێک دەدەن لێمان". ئا لەمەداپێمگوت، ببوورە،کاتەکەم تەواو بوو..." ئەوە دووەمین جار و دواجار بووکە ئەز شێخ محەمەدی هەرسین ببینم.

لە مانگی نیسانی ١٩٧٨ دا بیستم کە مامۆستا ئەحمەد هەردیی هاتووە بۆ لەندەن. ئەو دەمە هێشتا لە ئێران پەنابەر بوو. لەبەرلینەوە چووم بۆ لای.چوونم بۆ لەندەن زەحمەت نەبوو، چۆنکە دووساڵ بوو پاسەپۆرتی ئەلمانیام وەرگرتبوو،دەمتوانی بە هەموو ئەوروپادا بێ ڤیزە بگەڕێم. مامۆستا هەردیی لە ماڵی دکتۆر شەفیق قەزازی زاوای میوان بوو. لە قسەکردندا لەگەڵی گوتی: "دەڵێن حیزبێک بە نێوی پاسۆکەوە دامەزراوە و تۆیان کردووە بە برا گەورەی خۆیان و، هیچ پرسێکیش بە من (واتە بە مامۆستا هەردیی :ج.ن)نەکراوە". چیرۆکەکە چۆن بوو گێڕامەوە بۆی، گوتم" پێیانم گوت کۆنگرەیەک بگرن لە هەموو هاوبیرانی کاژیک و، کۆنگرە بریاربدا چ بکرێ و پێشمگوتن کە ئەز ئامادەی ئەندامەتیی نیم و،دەبێ بزانم کاروهەڵسوکەوتتان چۆنە،ئەوجا بیروڕای خۆم دەردەبڕم. ئێستە بۆم دەرکەوت کە ئەوان لەو ڕێکەوتنە لایانداوە".مامۆستا هەردیی گوتی: "کەس پێوەندیی نەکردووە پێوە و هیچ کەسێکیش بانگی نەکردووە بۆ کۆنگرە". ئەوجا گوتی: " خۆ ئەگەر مەسەلەش هەر گۆڕینی نێو بێ،بەڵام ڕێباز هەر ڕێبازی کاژیک بێ، ئەوا هیچ ڕەخنەیەکی نییە". گوتم: ئێوە لەماوەی ئەم(١٩)ساڵەدا تەنێ(٣) نامەتان ناردووە بۆ من و، جارێکیش کاک کامیل ژیر لە هاوینی١٩٧٠دا هاتووە بۆ سەردانی من.لە نامەیەکدا کە پاش بەیانی مارتی ١٩٧٠ تۆ خۆت ناردبووت، نووسیبووت کەدەبێ ئێمە لێرە نووسینی" توندوتیژ" بڵاونەکەینەوە و، باسی "ئۆتۆنۆمیی" بکەین لە جیاتی سەربەخۆیی. ئەمە بێجگە لەوەی ئێوە لە مانگی شوباتی ساڵی ١٩٦٥ بەولاوە تا ئەوڕۆ(نیسانی ١٩٧٨)کە ١٤ ساڵ دەکا، هیچ چالاکییەکتان نەبووە کە ئێمە لێرە ئاگامان لێی بێ. بەکورتیی :کەستان خۆتان نەکردووە بە خاوەنی کاژیک.ئەو هەموو چالاکییە کە لە ئەوروپا کراوە،ئێوە هیچ سووتتان وەرنەگرتووە لێی..." مامۆستا هەردیی گوتی: " بارودۆخی کوردستان وەک ئێرە نییە. ئەوی وەک کاژیک بناسرێ،لەلایەن پارتی و کاربەدەستانی شۆڕش و حکوومەتی ئێراق و ئێرانەوە،خوێنی ڕەوایە. ئەم کارانەی ئێوەش لێرە،ئێمەی لەوێ خستووەتە بەر مەترسیی لەنێوبردنەوە...هتد".گوتم: باشە،وەک کاک

کامیل ساڵی ١٩٧٠ گوتی : " ئێوە لە کوردستان چەند کەسێکتان ناردووەتە نێو شۆڕشەوە کە بوونەتە ئەندامی پارتی و خۆیان لە مەلا مستەفا نێزیک کردووەتەوە،ئەی ئەوانە چی!چ خێرێکیان هەیە بۆ کاژیک؟" گوتی: "ئەوانە هیچیان ناتوانن خزمەتی کاژیک بکەن.کاژیک دوژمنی یەکجار زۆرە. ئەو نووسینانەی کە ئێوە پاش ئاشبەتاڵ لێرە بڵاوتان کردووەتەوە، رکی پارتی یەکجار هەستاندووە...." گوتم : " پارتی ئاشبەتاڵی کردووە و هەڵوەشاوەتەوە و، ئێستە ئەوەتە لە تاران "قیادەی موەقەت" دروستبووە لەلایەن سامی ئەبدولڕەحمان و هەردوو کوڕەکەی مەلا مستەفای بارزانییەوە(ئیدریس و مەسئوود)و،مەحموود ئەلیی ئوسمانیش کە تا دوێنێ بوو، دەستی راستی مەلا مستەفا بوو،ئێستە هەموو گوناهەکانی خستووەتە سەر بنەماڵەی مەلا مستەفا و "لیژنەی ئامادەکاریی پارتی دێمۆکراتی کوردستان" ی لەسەرکاخەز دامەزراندووە. ئەمانەش هەموو دەسەڵاتیان نییە وەک جاران. لایەنگرانی جەلال تاڵەبانیش "یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان" یان لە شام دامەزراندووە. پارتی و یەکێتیی لە شەڕێکی خوێنیندان دژ بەیەک. باشە کاژیک هەڵوێستی چۆنە؟"مامۆستا هەردیی گوتی : " ئەوەی راستیبێ،کاژیک هەر وەک بیر ماوە،وەک رێکخراو دەمێکە نەماوە. ئەوەی تۆ دەڵێیت دەسەڵاتییان نییە وەک جاران،ئەوە وایە، بەڵام بۆ خراپەکاریی دژ بە ئێمەی(کاژیک) و سیخوڕیکردن بەسەرمانەوە و تەڵەنانەوە بۆمان، ئەوەیان بە باشیی پێدەکرێ و، بۆئەوە دەستیان باش دەڕوا. ئەگەر چاکەیان لەدەست نەیەت،کە نایێ، خراپەیان باش لەدەست دێ".

بەکورتیی، لە قسەکانی مامۆستا فایەق ئارف و مامۆستا ئەحمەد هەردیی دا،هەروەها لە قسەکانی کاک کامیل ژیردا: کە چەند ساڵێک دوای ئەوە(سەرەتای هەشتاکان، خۆی و کاک فازیلی جوانەمەرگی برای هاتن بۆ بەرلین بۆ سەردانم)و منی لەو باسە ئاگادار کرد،رۆن دەبیتەوە کە ئەو دوو برادەرەی لە بەرلین بەڵێنیان دا بە من(کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح)،لە کوردستان کۆنگرەی کاژیک بگرن و، هەموو هاوبیرانی کاژیک بانگ بکەن و، کۆنگرە بڕیاربدا، ئەوە رووی نەداوە و،پاسۆک وەک شتێکی نوێ دروستبووە،نەک وەک جێگرەوەی کاژیک. ئەمەش هۆیەک بوو لە نێو هۆیەکانی دیکەدا، بۆ دەرگەکردنەوە بە رووی کەسانی لە هەموو بابەتێک دا کە بتوانن دەستبگرن بەسەر پاسۆک دا و ،پاسۆک بەرەو بێهێزبوون و تواندنەوە لە نێو پارتیدا ببەن لەلایەن ئەبدوڵڵا ئاگرینەوە.خۆ ئەگەر مامۆستایان ئەحمەد

هەردیی و فرەیدوون ئەلی ئەمین و فایەق ئارف و کامیل ژیر و ئیحسان فوئاد بانگ بکرانایە بۆ کۆبوونەوە، دیارە رێبازی کارەکە جۆرەکی دیکە دەبوو.
لە پاییزی ١٩٧٨ دا نامەیەکم لە ڤیەنناوە بۆ هات بە نێوی سەروەت ئەلیی یەوە،دوایی خۆی بە "کوردۆ ئەلیی"ناساند.نووسیبووی نێونیشانەکەی منی لە کوردستانەوە"لە برادەران"وەرگرتووە و، زۆر حەز دەکا چاومان بەیەک بکەوێ. راستییەکەی، پاش ئەوەی ئەو شتانەم بیستبوو،ئێدی لەسەرخۆ کەوتمە کارو جووڵە. وەرامم نەدایەوە. جارەکی دیی و جارەکی دیی نامەی نووسییەوە،هەروەها تەلەفۆنی بۆ هاوبیران بروسکە ئیبراهیم و بەختیار ئیبراهیم کرد بوو، کە ئەوان لە نێوچەی میونشن دەژیان،گوتبووی زۆر حەز دەکا بمانبینێ. ئەوانیش پێوەندییان کرد بە منەوە و، بڕیارمان دا بۆ چاوکەوتن بە یەک،کاک کوردۆ و ئەز هەردووکمان بچین بۆ میونشن،کە لە میونشن هەر چوارمان یەکدیی ببینین. کە کۆبووینەوە لە چایخانەیەکی میونشن، کاک کوردۆ گوتی:" ئەندامی کاژیک بووە" گوتمان "هیچ نامەیەکی کاژیکت هێناوە؟ئەویش وەک ئەبدوڵلا ئاگرین و شێرکۆی هەژار و مامۆستا شێرزاد و کاک فەرهاد ئەبدولقادر گوتی" بە پەلەپروزکێ خۆی رزگار کردووە،لەبەر ئەوە فریای هیچ نەکەوتووە". ئەمیش بە هیچ جۆرێک باسی نەبەستنی کۆنگرەی کاژیک و دروستبوونی پاسۆک و ئەبدوڵلا ئاگرین و شێرکۆی هەژار و کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کەسی دیکەی نەکرد. هەر هێندەی گوت کە " بارودۆخی ئەوانەی نەتەوەیین لە کوردستان زۆر خراپە".
بەڵام دوایی زانیم کە کاتێک پاسۆک دروستبووە، هەر زوو شەڕ و ناخۆشیی کەوتووەتە نێوان کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک جەلالی حاجی حسەین لە لایەکەوە، محەمەد مستەفا و شێرکۆی هەژار لە لایەکی دیکەوە،کاک جەلال لە پاسۆک جیابووەتەوە و چووە بۆ سووریا و کاک فەرهادیش لە پاسۆک جیا بووەتەوە و چووە بۆ سوێد و، پاسۆک هەرچەندە پێنج ئەفسەری دیاری تێدا بوو، کەوتووەتە دەست محەمەد مستەفا،کە خۆی بە "ئازاد" دەناساند. شێرکۆی هەژار گوتوویەتی "دەبێ بیکەن بە "نوێنەر"ی پاسۆک لە لوبنان"،کە کاک جەلال زۆر دژی ئەوە بووە و، گوتوویەتی ئێمە جارێ خۆمان دروستنەکردووە،تۆ دەتەوێ بتکەین بە "سەفیر".!
کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی ئەمانەی هیچ باسنەکرد بۆمان، رەنگ و روویەکی زۆر دۆستانە و بێزیانانەی پێشاندەدا و گوتی "دەیەوێ لە زانستگەی ڤیەننا بخوێنێ، بۆ ئەمەش پێویستی بە ئامۆژگاریی و رێپیشاندان هەیە لە لایەن

ئێمەوە". پاشان گوتی،" زۆر حەز دەکا ئەو بلاڤۆک و پەرتۆکانەی لە ئەوروپا لەبارەی کاژیک و نوکسەوە دەرچوون و لە کوردستان نێویانی بیستووە، سەرودانەی بدەینێ". لەبارەی کوردستانەوە، هیچ دەنگوباسێکی نەگێڕایەوە کە شایەنی باسکردن بێ، بەڵام وەک مرۆڤێکی بەتەنگەوە هاتوو بۆ کێشەی کورد هاتە بەرچاومان،کە زۆرجار ئەمە دەبێتە هۆی بە هەڵەچوونی گەورە لە باشناسینی خەڵکدا. ئەو بلاڤۆک و پەرتۆکانەی کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی داوای کردبوون،هەموو بە دیاریی دران پێی،لەگەڵ پەرتۆکی "گەلێکی بێ پارێزەر،کێشەی کورد لە رۆژهەڵاتی نێوەراستدا" لە نووسینی رۆژنامەنووسی نەمسایی،دکتۆر هاینتز گسترایین.ئەم پیاوە پاش خوێندنەوەی "کوردستان و شۆرشەکەی" کە لەوێدا رەخنەم گرتبوو لە وتارێکی،دۆستایەتییەکی رۆنی پێشاندا بەرامبەرم و ئەو پەرتۆکەی بڵاوکردەوە بۆ پشتگیریی کورد،کە گەلێک باسی کاژیکی تێدایە.

ماوەیەکی کورت دوای ناسیاوەتیی پەیداکردنمان لەگەڵ کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی،لەناکاو نامەیەک لە کاک فەرهاد ئەبدولقادرەوە هات بۆم لە ستۆکهۆڵمی سوێدەوە. وا دیارە بیستبووی کە کاک سەروەت هاتووە بۆ نەمسا و پێوەندیی بە ئێمەوە کردووە. کاک فەرهاد نووسیبووی، ماوەیەک بوو دەیویست نامە بنووسێ بۆم و ئاگادارم بکا لە بارودۆخی پاسۆک لە کوردستان،بەڵام چۆنکە چاوم بە کاک کوردۆ کەوتوە،حەز دەکا هێندەک شت رۆن بکاتەوە بۆم. سەرم لەوە سوڕما کە کاک فەرهاد ئەبدولقادر هاتبێتە سوێد و،منی ئاگادار نەکرد بێ لە هاتنی،هیچ نەبێ بە نامەیەک ،یان تەلەفۆنێک. دوایی زانیم کە پاسۆک لە کوردستان لە چەند کەسێک پێکهاتووە: جەلالی حاجی حسەین کەلۆش،فەرهاد ئەبدولقادر،شێرکۆی هەژار، حەمەی مستەفا(ئازاد)· و چەند ئەفسەرێک :ملازم مەنسوور حەفید،ملازم کەریم، ملازم شوان، ملازم حەمە شەوقی. پاش ئەوە، سێ جار چووم بۆ ڤیەننا بۆ سەردانی کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی،جارێک لەگەڵ هاوبیر بەختیار ئیبراهیم،جارێک لەگەڵ هاوبیر بروسکە ئیبراهیم،جارەک هەر خۆم.جارێکیان کە چووم کاک جەلالی حاجی حسەین کەلۆش و ملازم شوان هەردووکیان لای کاک کوردۆ ئەلیی بوون. ئەو دەمە زانیم کاک جەلال لەگەڵ هێندەک لەوانەی بوونەتە ئەندامی کۆمیتەی پاسۆک،وەک ملازم مەنسوور حەفید و ملازم شوان و کاک فەرهاد ئەبدولقادر و شێرکۆی هەژار و محەمەد مستەفا ناکۆکیی هەیە.

ئەو رۆژەی هەردووکیان(کاک جەلال و ملازم شوان)لە لای کاک کوردۆ بوون، ملازم شوان دوور لەو ژوورەی کە کاک جەلال و کاک کوردۆ ئەلیی لێی دانیشتبوون، بە دەنگی نزم ویستی لە من بگەیەنێ کە کاک جەلال کابرایەکی زۆر سەرەڕۆیە، هەر بەدوای نێوبانگی خۆی دا دەگەڕێ و جێی باوەڕ نییە.

ئەو جارەی کە بەتەنێ چوومە لای کاک کوردۆ زۆر تکایکرد لێم کە "نوکسە" دروستبکرێتەوە. گوتم: " نوکسە لە ۱۹۷۷/۹/۳ دا هەڵوەشێندراوەتەوە و بڕایەوە". گوتی ،" بۆچی نابێ جارەکی دیی بکەوێتەوە کار؟". گوتم : " دامەزراندنی کۆمەڵ و حیزب و رێکخراو لەم وڵاتانەی ئێرە بە پێی قانوونێکی تایبەتییە. کە کۆمەڵێک، یان رێکخراوێک خۆی هەڵوەشاندەوە،تەنێ مافی ئەو کەسانەیە کە خاوەنی بوون، جارەکی دیی زیندووی بکەنەوە،چۆنکە نێوی رێکخراوەکە هی ئەوانە و ، کەسی دیی مافی ئەوەی نییە ئەو نێوە بەکاربهێنێ. ئەوانەی نوکسەیان هەڵوەشاندۆتەوە، ئامادە نین زیندووی بکەنەوە و، ئەوەش دەبێ هۆکاریی قانوونی هەبێ بۆ دووبارە رێکخستنەوەی و،ئێمەش ئەوە ناکەین،بەڵام دەکرێ هەر لەسەر رێبازی نوکسە کۆمەڵەیەکی نوێ دروستبکرێ،بەڵام بە نێوێکی دیکەوە. تۆیش مرۆڤێکی ئازادیت کە بوویت بە خوێندکار دەتوانیت ئەو کارە بکەیت". گوتی "ئەو کارە بەو ناکرێ". هاوبیر بروسکە ئیبراهیمیش هەر ئەو قسەیەی سەرەوەی بە کاک کودۆ گوت،کاتێک کە پێکەوە دیمان.

بۆ جاری دووم کە لەگەڵ هاوبیر بروسکە چووینەوە لای کاک کوردۆ ئەلیی، چۆنکە گوتی کاک حسەین کاژیک(نێوی ئەو برادەرە وابوو، خۆی نێوی حسەین شێخ حەمە ئەزیزی بەرزنجەیی بوو)لە مۆسکۆوە دێ و دەیەوێ چاوی پێتان بکەوێ و لەگەڵ ئێوە وتووێژێک بکا، لەسەر دەنگوەرگر تۆماری بکا و بیباتەوە بۆ کوردستان،کەچی چەند رۆژێک چاوەڕوانمان کرد، بەڕێز حەمەی کاژیک دیار نەبوو، نەشچووە بۆ کوردستان. نازانم کاک کوردۆ درۆی کرد لەگەڵمان و ویستی رامانبکێشێ بۆ ڤیەننا بۆ کاروباری خۆی،یان حەمەی کاژیک بەڵێنی راست نەبوو. لەو چاوپێکەوتنەدا لەگەڵ کاک سەرووەت ،بەگەرمیی تکای کرد لێمان کە پرۆگرامێک بۆ کۆمەڵەیەکی کوردییی خوێندکارانە بنووسین بۆی.گوتمان"باشە، ئێمە ئەوە دەکەین بۆت،بەڵام ئێمە هیچ بەرپرسیارێتییەکی رێکخراوەیی و بەرێوەبردن ناگرینە ئەستۆ لەو کۆمەڵە خوێندکارییەدا،دەبێ تۆ خۆت بەرپرسیارێتیی بگریتە دەست". ئەمە لە کاتێکدا ،ئەوددەمە لە نەمسا ٤ـ٥ خوێندکاری کورد هەبوون . یەکێکیان رەحمەتیی کاک سەئدوللا ئەبدوللا و ئەوی دییان کاک محەمەدی مەحویی بوو کە بە حەمەی کاژیک

ناسرابوو. ئێستە دوکتۆر محەمەد مەحویی لە زانستگەی سلیمانی کار دەکا.
کاک کوردۆ گوتی :" بەسەرچاو، هیچ ئەرکێک بەسەر ئێوەوە نابێ".
ئێمەش لەبەر بەرنامەکەی نوکسە و، بە پێی ڕەچاوکردنی بارودۆخی نوێ،پرۆگرامی کۆمەڵەیەکی خوێندکارییمان نووسییەوە بۆی بە نێوی "ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەورووپا"

Sozialistische Organisation Kurdischer Studenten in Europa
Socialist Organisation of the Kurdish Students in Europe

کە کورتکراوەکەی سۆکسە SOKSE یە و، بە سێ زمان کوردیی، ئارەبیی، ئەلمانیی دامانەدەستێ. واتە سۆکسە بەرهەمی بیر و کاری کاک کوردۆ ئەلیی نەبوو. بەڵکو ئەو هاتە سەر خوانی ئامادە کراو. بەلام نانخۆری سفرە دڕ دەرچوو.

ئەو سەردەمەی کە ئەم باسەی تێدا دەکەم،سەردەمی کۆتاییی هاتنی هەفتاکان و سەرەتای هەشتاکان بوو. سەددام حسەین هێزی بەتەواویی سەندبوو،بەوپەڕی جانەوەرێتییەوە شەڕی کورد و کۆمۆنیستەکانی دەکرد و،ژمارەیەکی زۆری لە کۆمۆنیستتەکان و کورد لە سێدارە دابوو، بە هەزاران کوردیی فەیلیی کرد بوو بە سنووری ئێراندا و ماڵی داگیرکردبوون و، بەئاسانیی سەرکۆماری ئێراق، ئەحمەد حەسەنولبەکری لەسەر کورسیی هێنابووە خوارەوە و خۆی کرد بوو بە سەرکۆمار و ژمارەیەکی زۆری لە بەئسییەکانی هەڤاڵی خۆی کوشتبوو، بە بیانووی ئەوەوە کە گوایە لەگەڵ حافز ئەسەد ڕێکەووتون بۆ ڕووخاندنی دەسەڵاتی جەنابی.هەر لەپاڵ ئەمەشدا، شەڕ و خوێنڕێژییەکی دڕندانە لە نێوان چەکدارەکانی پارتی و یەکێتیی نیشتمانیی کوردستانیی(ی.ن.ك) تازە دروستبوودا ڕوویدەدا، بە نیازی پێشڕەوێتیی و دەستگرتن بەسەر هێندەک شیو و دۆڵی سەرسنووری ئێراق و ئێراندا،هەروەها شەڕ لە نێوان ی.ن.ک و حیزبەکانی دیکەدا،وەک پاسۆک کە ژمارەیەک چەکدار لەدەوری کۆبووبوونەوە و، لە نێوان ی.ن.ک و پارتی کۆمۆنیستی ئێراقدا کە کۆمۆنیستەکان پاش ناهومێدبوونیان لە ڕژێمی بەئس و سەددام، سەرەڕای هەموو جۆرە هاوکاریی و ماستاوکردنێکیان بۆ بەئس و سەددام،بەتایبەتیی پاش ئاشبەتاڵی دووەم (مارتی ١٩٧٥)کەوتنە دژایەتیی ڕژێمی ئێراق بە شێوەیەکی چەکدارانە لەسەر چیاکانی کوردستان. ئەوە بێجگە لە شەڕ فرۆشتنی ڕژێمی ئیسلامیی ئێران بە کورد کە پاش ڕووخانی ڕژێمی شانشینیی ئێران لە ٢٢ ی بەهمەنی١٣٥٧ (١٩٧٩/٢/١١) دا هاتبووە سەرکار و، بەوپەڕی دڕندەییەتییەوە دژ بە کورد و

حیزبەکانی رۆژهەڵاتی کوردستان لەجەنگدا بوو، تەنانەت خومەینیش لە ١٨/٨/ ١٩٧٩ (١٣٥٨/٥/٢٧ دا)فتوای جیهادی دا بوو لە دژی کورد. لەپاڵ ئەمانە هەمووشیاندا ،جەنگی ئێران و ئێراق، ئەویان بەڕێبەرێتیی خومەینی و ئەمیان بە رێبەرێتیی سەددام لە ١٩٨٠/٨/٢ دا کەوتبووە گەڕ و هەشت ساڵ درێژەی کێشا.ئەوجا رێکەوتنی چەکدارەکانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان(ئێران)و کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان(ئێران)و حیزبی رزگاریی(ئێران) لەگەڵ رژێمی سەددام دژ بە رژێمی خومەینی و،رێکەوتنی چەکدارەکانی پارتی دێمۆکراتی کوردستان(ئێراق)لەگەڵ رژێمی خومەینی دژ بە رژێمی سەددام و، گێرگۆڕینی چەندجارەی چەکدارەکانی ی.ن.ک،جارێک لەگەڵ رژێمی خومەینی دژ بە رژێمی سەددام و جارێک لەتەک رژێمی سەددام دژ بە رژێمی خومەینی،ئەوجا بادانەوە و ...هتد. ئەمانە هەمووی کوێرەوەرییەکی گەورەیان تووشی کورد کرد، لەوانە کۆچپێکردن و کاولکردنی هەزاران گوند و ئەوجا ئەنفال و کیمیاباران کردنی هەڵەبجە و قەراخ و بالیسان وسەردەشت..... هتد لە لایەن رژێمی سەددامەوە، هەروەها قڕکردنی کورد لە لایەن لەشکری ئیسلامیی ئێرانەوە،هەر بۆ وێنە کۆمەڵکوژیی لە کوردی گوندی قارناو لە سێدارەدانی سەتان کوردی بێ تاوان لە لایەن خەلخالییەوە کە ترکی ئازەریی بوو، ئەوجا کودەتای لەشکری ترک لە ١٢ ی ئەیلوولی ١٩٨٠ داو هەوڵی تواندنەوەی کورد و دروستبوونی پی کێ کێ لە ٢٧ی نۆڤەمبەری ١٩٧٨دا و تێرۆری لەشکری ترک دژ بە کورد... ئەمانە هەموو هەر لە کۆتاییی هەفتاکانەوە بوونە هۆی ئەوەی بە هەزاران کورد،لەوانە گەنج و خوێندکار و گوندیی و شاریی لە هەموو لایەکی کوردستان و ئێراق و ئێران و ترکیا و سووریاوە رابکەنە ئەورووپا،بەتایبەتیی ئەلمانیا و داوای پەنابەرێتیی بکەن. ئەمە بێجگە لەوەی کە حکوومەتی ئەڵمانیا و حکوومەتی فەرەنسا و حکوومەتی نەمسا، هەریەکەیان پاش ئاشبەتاڵ،هەزاران کوردیان بە کۆمەڵ وەک پەنابەر وەرگرت و، حکوومەتەکانی سوێد و دانیمارک و نەرویج و فینلەندەش ئاسانکارییەکی باشیان کرد بۆ وەرگرتنی کوردی راکردوو لەدەست ئەو رژێمانەی کە ئاخای کوردستانن.

ئا لەم کاتەدا،دوو کۆمەڵی خوێندکارانی کورد لە ئەورووپاهەبوون: KSSE وAKSA. KSSE سەر بە پارتی و AKSA سەر بە یەکێتیی بوو. NUKSE وەک گوترا، لە ١٩٧٧/٩/٣ دا خۆی هەڵوەشاندبووەوە و نەمابوو. هەر لەپاش ئاشبەتاڵەوە کۆمەڵەیەکی خوێندکاریی دیکەش وەک لەمەوبەر باسکرد،

بەنێوی UKSYE وە هاتبووە کایە،کە زۆر نەژیا. لەپاڵ ئەمانەشدا،لە کۆتاییی حەفتاکانەوە کۆمەڵەی خوێندکارییی SOKSE - وەک لەمەوبەر باسکرا - دامەزرابوو. بەرنامەیKSSE و AKSA دەنگدەرەوەی پارتی و یەکێتیی بوون. بەلام بەرنامەی سۆکسە کە ئێمە (بروسکە و ئەز) لەبەر رۆشناییی رێبازی نوکسە ئامادەمان کردبوو،بەرنامەیەکی دیمۆکراتانە و ئازادیخوازانە و لیبەراڵ بوو.قورساییی خستبووە سەر رێنوێنیی خوێندکاران بۆ رێبەدێیکردن لەبارەی خوێندن و راهێنانی خوێندکار لەسەر ژیان لە ئەوروپا و، دەستنەخستنە کاروباری نێوخۆییی کۆمەڵگەکانی ئەوروپا و رێزگرتن لە خوورپۆشت و ئاین و رەگەز و ، سەربەخۆییی لە هەموو حیزب و حیزبایەتییەک و بەستنی دۆستایەتییی نێوان کورد و گەلانی ئەوروپا. بەکورتیی، بەرنامەی سۆکسە بەرنامەیەکی لیبەرالی مۆدێرنی دوور لە شەڕەدەندووک و شەڕەزرتانێ بوو. لەبەر ئەوە، کۆمەڵگە ئەوروپییەکان، بەتایبەتیی ئەڵمانیا،رێزی بیروبۆچوونەکانی سۆکسەیان دەگرت و، هەر بە هۆی ئەمەشەوە، ژمارەیەکی یەکجار زۆر خوێندکار و گەنج،لەرێی ئەندامەتیی سۆکسەوە توانییان مافی پەنابەرێتیی وەربگرن. هەر لەم ماوەیەدا خەڵکێکی زۆر، چ پەنابەرەکان و چ ئەلمانەکان داوایان لە من کرد سەمینار بکەم لەبارەی کوردەوە،چ بەکوردیی و چ بە زمانە ئەوروپاییەکان. سەروەت (کوردۆ) ئەلیی تکایکردلێم کە بانگێشتکردن بۆ سەمینارەکانم بە نێوی سۆکسەوە بێ، بۆ ئەوەی خەڵکانێک سۆکسە ناسبکەن و ببنە ئەندام. منیش بەوە رازی بووم ،بەمەرجێک هیچ جۆرە پروپاگەندە و چالاکییەک بۆ پاسۆک ،یان حیزبێکی دیکە نەکا. ئەمەش،پاش ئەوەی ئەو شەڕە زرتانێییەی نێو پاسۆکم بیست و، ئەو هەموو چاوبەستەش کە لە خۆم کرا لە لایەن لایەنگرانی پاسۆکەوە. کوردۆ ئەلیی بەڵێنی دا کە سۆکسەش و خۆشی بەسەربەخۆیی بمێننەوە.بەلام دوایی دەرکەوت بۆم کە درۆی کردووە لەگەڵم و نوێنەری حەمەی مستەفایە لە ئەوروپا.

لە رۆژی ١٩٨١/٣/٥ دا بەرێزان ئەفسەری سوپای ئێراق مەنسوور حەفید کە چووبووە ریزی پێشمەرگەی پاسۆکەوە لەگەڵ پەخشانخانی خێزانی کۆچکردووی کە ئەویش پێشمەرگەبوو، و منداڵەکەیان(رێناس)هاتن بە میوانیم بۆ بەرلین و لەو ماوەیەدا تکایان کرد لێم کە نامەیەک بنووسم بۆ بەرێز فەرهاد ئەبدولقادر، کە وەک گوتیان دڵی لە بەرێز حەمەی مستەفا(ئازاد)یەشاوە، تا دڵی بێتەوە جێ. هەرچەندە پێیانمگوت کە ئەز پاسۆک نیم و ئەوە کاری من نییە، بەلام گوتیان،ئەوە کارێکی خێرە و تکایە بیکە. تکاکەیانم گرت،ئەگەرچی

کاک حەمەی مستەفام نەدیبوو و نەدەمناسی، نامەکەم نووسی بۆ کاک فەرهاد ئەبدولقادر. بەرێزان مەنسوور و پەخشانخانی خێزانی و منداڵەکەیان لە کۆتایی هەفتەی دووەمی مانگی مارتی ١٩٨١ دا بە رێی بەرلینی رۆژهەڵاتدا گەڕانەوە وڵات.

یەکەمین سەمینارم کە کوردۆ ئەلیی کردی بە بانگاشەیەک بۆ خۆی و بۆ سۆکسە، بە بۆنەی کۆنگرەی دامەزراندنی سۆکسەوە بوو کە لە ٢٣ _ ١٩٨٣/٩/٢٥ دا لە میونشن بەسترا. هەرچەندە سۆکسە پێش ئەم کاتە دامەزرابوو،بوونی خۆی بەرەسمی لە ١٩٨٠/٩/١١ دا ناساندبوو، بەڵام کوردۆ ئەلیی، زاتی ئەوەی نەدەکرد کە کۆنگرە ببەستێ،چۆنکە کەسی لەگەڵ نەبوو.ئەم کۆبوونەوەیەی بە "کۆنگرەی دووەم" نێوبرد کە کۆنگرەی یەکەم هەرنەبوو. دوو خوێندکاری کورد لەو کاتەدا لە ڤیەننا بوون (کاک سەئدوللا ئەبدوللا و کاک محەمەدی مەحویی - حەمە کاژیک) کاک کوردۆ دەیناسین نێوانی لەگەڵ هیچ کامێکیان خۆش نەبوو. سەمینارەکە لەژێر سەرنێوی"ناکۆکیی نێوان ریزەکانی گەلی کورد و خاوکردنەوەی" دا بوو. نێزیکەی سەت کەسێک لەم سەمینارەدا بەشداربوون. بابەتی سەمینارەکە و نێوئاخنەکەی سەرنجی بەشدارانی بە تەواوەتیی راکێشا و وتوویژێکی ژیربێژانە و بابەتانە کرا لەسەری.تەنانەت کوردێکی گەنجی کۆمۆنیست کە نێوی بەختیار ئەبدوللا و نوێنەری "یەکێتیی خوێندکاران و لاوانی کوردستان لە ئەورووپا **UKSYE** بوو گوتی، ئەمە بۆ یەکەمجارە کە گوێم لەم شتە نوێیانە دەبێ لەبارەی بزووتنەوەی کورد و کوردایەتییەوە، بەراستیی زۆر دڵخۆشم بە ئامادەبوونم ئەورۆ،گەلێک شت فێربووم و پیرۆزبایی دەکەم لێتان." لەو کۆنگرەیەدا لەگەڵ گەلێک هاوبیر و دۆست قسەمانکرد کە لە هەڵبژاردندا بۆ دەستنیشانکردنی سکرتێری گشتیی دەنگ بە کاک سەروەت (کوردۆ)ئەلیی بدەن،لەسەر قسەی ئێمە دەنگیان دا پێی.هاوبیر بروسکە ئیبراهیم و ئەز،کە ئەندامی سۆکسە نەبووین، دەنگمان نەدا.

ئەمەوا و،کەچی کوردۆ لەو کۆنگرەیەدا کردی بە تووڕەبوون و قسەی ناشرین گوتن بە شاندی سوێد.کە گوایە پارەی نوستنەکەیان لەو شوێنەی گیراوە بۆیان نادەن، لە کاتێکدا ئەوانە - وەک کوردۆ دەیگوت - لە لایەن حکوومەتی سوێدەوە وەک پەنابەر هاوکارییەکی باش دەکرێن و پارەیان هەیە.زۆری نەمابوو هەموو شتێک تێکبچێ.ئەو بەشدارانەی کۆنگرە کە لە سوێدەوە هاتبوون،دەیانگوت جارێ ئەو پارەیەیان پێ نییە،بەڵام کە گەڕانەوە سوێد دەینێرن. کوردۆ هانای

هێنا بۆ من و گوتی" ئەگەر فریا نەکەویت ئەمانە لە کۆنگرەکە دەچنە دەرەوە".کە لە کێشەکە کۆڵیمەوە،کوردۆ پێیانیگوتبوو کە جێگە گیراوە بۆیان و پارەکەش دراوە.کە ئەوە راست نەبوو. لەبەرئەمە، ئەوانیش پارەی شوێنی خەوتنیان لەگەڵ خۆیان نەهێنابوو. لەوکاتەدا هاورێی کۆچکردووم کاک ئەحمەد نەقیب، ماوەیەک بوو لە دەست بەئس لە کەرکووکەوە(کە لەوێ فیتەرخانەیەکی ترۆمبێلچاککردنەوەی هەبوو)رایکردبووە ئەلمانیا و فیتەرخانەکەی فرۆشتبوو،چی پارەی دیکەشی هەبوو،لەگەڵ ئەو یارمەتییەی لەماڵەوەیان وەریگرتبوو،هەمووی لەگەڵ خۆی هانیبوو بۆ ئەلمانیا.ئەحمەد،یان بڵێین شێخ ئەحمەد،کوردێکی زۆر پاک و نیشتمانپەروەر بوو،باوەڕیشی بە ئیسلامەتیی هەبوو.ئاگام لێبوو کە نوێژی دەکرد،لە خوا دەپاڕایەوە کە پشتگیریی کورد بکا بۆ رزگاریی کوردستان.ئەحمەد باوەڕی وابوو،پارە نابێ بچێتە بانک،چۆنکە سوو لە ئیسلامدا حەرامە.لەبەرئەوە ،ئەو پارەیەی کە لە وڵاتەوە هێنابووی، هەمیشە لە گیرفانی بەرباخەڵیدابوو.ئەزژی پەنام بردە بەر ئەحمەد و لە کێشەکەم گەیاند.ئەحمەد گوتی: وەی بەسەر چاو،دەستبەجێ پارەکەی دایە دەست کوردۆ و ئاوکرا بە ئاگردا.کە ئەو برادەرانەی سوێد گەڕانەوە شوێنی خۆیان لە سوێد، لە رێی کاک بورهانی مام تۆفیقەوە،ماڵی ئاوابێ، پارەکەیان ناردەوە بۆ شێخ ئەحمەد نەقیب.

سەمینارێکی دیکە، کە ئەوەشم لەسەر تکای کوردۆ هەر بە بانگهێشتی سۆکسە کرد، لەژێر سەرنێوی "بیری نەتەوەییی کوردیی، نەبیری قەومییەتی رۆژهەڵاتی و نە بیری ناسیۆنالیزمی رۆژاواییە" لە رۆژی ١٩٨٤/٨/١٨ دا لە ستۆکهۆڵم(سوێد)بوو بە بۆنەی بەستنی کۆنگرەی سێیەمی سۆکسەوە لە ١٩٨٤/٨/١٨ دا،کە سەتان کوردی هەموو لایەکی کوردستان سەر بە هەموو حیزبەکانی تێدا بەشداربوون،هەر لەسەرەتاوە بە کوردۆم گوت،بۆ ئەوەی رێزێک بۆ خۆت و سۆکسە پەیدا ببێ،تۆ وەک سکرتێری گشتیی سۆکسە من پێشکێش بە بەشدارانی سەمینارەکە بکە. هەرچەندە کاک کوردۆ شەرمی بەخۆی هات و گوتی ئەوە چۆن دەبێ!گوتم خەمناکا،ئەز بەوە کەمناکەم،بەڵام ئەمە بۆ بەرژەوەندییی رێکخراوەکەیە و، واباشە.سەمینارەکە نێزیکەی هەشت دەمژمێری خایاند، بە پێشکێشکردنی سەمینار و وتووێژکردنی چڕوپڕ و فراوان لەسەری، کە بەشداران بەوپەڕی سەربەستییەوە بیروڕای خۆیان دەردەبڕی وئەوانی دیی وەرامیان دەدانەوە، بە جۆرێک کە سەمینارەکە تەواو بوو،یەکێک گوتی"بەڕاستیی ئەم سەمینارەشەڕەشەقێکی زانستانە بوو".

سەمینارێکی دیکە لە ستۆکهۆلم لە ۱۹۸٥/٥/۱۱ دا لەژێر سەرنێوی "دۆزی ناسیۆنالی کورد"ئۆتۆنۆمیی، یان کوردستانێکی سەربەخۆ ،یان بڕیاری چارەنووس لە ئازادیدا و بۆ ئازادیی".ژمارەیەکی زۆر کورد بەشدارییان تێدا کرد و بەوە سۆکسە لایەنگرێکی زۆری پەیدا کرد.

سەمیناریکی دیکەشم هەر بە بانگێشتی سۆکە بەڕێوەچوو، لەژێر سەرنێوی "پێوەنداریتیی کوردیی،کورد کێ یە و کوردبوون مانای چی؟"ئەم سەمینارە لە کۆپنهاگن لە ۱۹۸٥/۱۲/۲۷ دا گیرا.گەلێک کورد لە وڵاتەکانی ئەسکەندنیاڤیا و بەریتانیا و ئەلمانیاوە هاتبوون.لەم سەمینارەدا بۆ یەکەمجار باسی ناسنامەی کوردیم کرد. ئەمەش لەکاتێکدا بوو،کە کوردۆ هەستی کردبوو، گومانم پەیداکردووە لێی، لەم سەمینارەدا بەشدار نەبوو،بە بیانووی نەخۆشییەوە.لیرەدا دەبی بێژم هاوبیرانی سۆکسە سەلاح کەرکوکیی،ئومەر کەرکووکیی و بورهانی مام تۆفیق و جەلال بارزانیی و ئەحمەد نەقیب زۆر خزمەتی سۆکسەیان کرد.

ئەم سەمینارانە،هەموو بە شێوەی نامیلکە بە یارمەتیی پارەی من چاپکران و لەسەرم دەنووسین "بڵاوکراوەی سۆکسە"کە هیچ رەنج و پارەیەکی سۆکسەی تێدانەبوو. ئەمەش رێزێکی دیکەی بۆ سۆکسە پەیدا کرد.لە کۆتایی ساڵی ۱۹۸٥ دا نێزیکەی ٦۰۰ کەس ئەندام و لایەنگری سۆکسەبوون.دۆستەکانی سۆکسە لە نێو کورد و ئەوروپاییەکاندا هەتا دەهات زۆرتر دەبوون.چەند ژمارەیەک کاتنامەی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن"مان دەرکرد بۆیان،کە سۆکسە یان، وەک رێکخراوێکی زانستیی و کولتووریی دا بە ناساندن.

ئەم چالاکییانە، ترس و لەرزێکی زۆری خستە دڵی مەلاکانی ئێران و سەرکردەکانی پارتی و یەکێتیی ،کە لەلایەکەوە بووبوونە لایەنگری بەئس و خومەینی و،لە لایەکی دیکەوە،لە یەکدییان دەکوشت،بەڵام بە هەموو لایەکیان (پارتی و یەکێتیی و هەموو ئەوانەی دیی کە خەریکی کورد کوردێنە بوون)سوێندیان بە مارکس و لینین دەخوارد بۆ لەنێوبردنی سۆکسە.وەک لەدواییدا زانیم،پێوەندییان کردبوو بە حەمەی مستەفاوە،و داوایانکردبوو لێی کە سۆکسە نابێ بمێنێ،یان بەو شێوەیە بمێنێ کە هەیە،بەرامبەر بە هێندەک گفت و بەڵێن،بێجگە لەمەش هەڕەشەشیان کردبوو لێی. حەمەی مستەفاش کە کۆنە جەلالیی بوو،بە هەموو جۆرێک هەوڵی دەدا من لە سۆکسە دووربخاتەوە،تەنانەت ئەگەر ئەوەش ببێتە لاوازبوون، یان نەمانی سۆکسە،تاکو دڵی ئەو لایەنانە رازی بکا.

ئەز، بە هۆی هێندەک کردەوەی کوردۆ ئەلیییەوە،وەک ئەوەی گۆڤاری "**خوێندکاری کورد**"ی ماوەیەکی درێژ وەستاندبوو،بە بیانووی ئەوەوە کە نەخۆشە و ناتوانێ بابەتەکان تایپ بکا،لە کاتێکدا کە سەفەری ئەم لاو ئەولای دەکرد و،نەخۆشیش ناتوانێ سەفەر بکا،کەمێک گومانم بەرامبەر کوردۆ لا دروست بوو بوو،بەلام ئەو کارەیم بە تەمەلێی دەدایە قەڵەم،نەک ئەوەی لەسەر فەرمانی حەمەی مستەفا ،نایەوێ ئەو وتارانەی کە دژ بە رژێمی ئێران و یەکێتیی و پارتین بلاوبکاتەوە ،وەک لە دواییدا بۆم دەرکەوت،لەبەرئەوە،هەتا ئەو کاتەش هەر بە هاوبیری خۆمم دەزانی و زۆر یارمەتیم دەدا،تەنانەت کە تکای کرد لێم رێبدەم پێی سەمیناری" کوردستان و شۆڕشەکەی" لە ئەلمانیییەوە بکاتە کوردیی کە ئەوە بەرهەمی ساڵی ١٩٧١ م بوو، لە ١٩٧٢ دا وەک بلاوکراوەی نوکسە دەرچووبوو،رێم دا پێی و لە وەرگێڕاندا یارمەتییەکی زۆرم دا .لەسەر داخوازیی خۆی،پێشگۆتنێکم نووسی بۆی کە وەک هاوبیر نێوم برد،چاویشم لەوە پۆشی کە لە دووتوێی وەرگێڕانەکەیدا، هەژاری موکریانی چڵکاوخۆری بنەماڵانی بە "مامۆستا"هەژار دابووە قەڵەم.رۆژێکیان تەلەفونیکرد بۆم و گوتی، برادەرەکان دەڵێن پێویستە کۆنگرەیەکی سۆکسە بگیرێ.گوتم ئەوە کاری خۆتان و بڕیاری خۆتانە.گوتی بەلام دەبێ لە بەرلین بگیرێ،گوتم لە ساڵی ١٩٨٤ دا لە بەرلین گیرا، با ئەمجارە لە ڤیەننا بێ.تۆ خۆت لەوێیت. گوتی لە بەرلین باشترە.گوتم بۆچی؟گوتی:چۆنکە تۆ لە بەرلینیت، خەڵکەکە بە خۆشی تۆوە دێن.گوتم کاک کوردۆ،ئەز ئەندامی سۆکسە نیم. تۆیش ماوەیەکە "خوێندکاری کورد"ت دەرنەکردووە و دەڵێیت نەخۆشیت.نەخۆش چۆن کۆنگرەی پێدەبرێ بەڕێوە؟گوتی ئێستە تەندروستیم باشتربووە و پاش کۆنگرە"خوێندکاری کورد"دەردەچێتەوە.زۆر پاڕایەوە لێم،گوتم باشە لە بەرلین بیگرە،بەلام ئەز بەشداریی ناکەم تێیدا. گوتی باوەڕبکە ئەگەر لە بەرلین نەگیرێ سەرکەوتوو نابێ و ئاوڕووچوونێک دەبێ بۆی.

لێرەدا دەبێ ئەوەش باس بکەم کە پێش بەستنی کۆنگرەکە لە بەرلین، هێندەک شت روویان دا، گومانی منیان بەرامبەر حەمەی مستەفا و کوردۆ ئەلیی، قووڵتر کردەوە:

١ـ کێشەی هاوبیر جەوادی مەلا وەک پێشمەرگەی پاسۆک لە کوردستان و هەوڵدانی حەمەی مستەفا بۆ لەناوبردنی.

هاوبیر جەوادی مەلا ـ وەک لەمەوبەر باسمکرد ـ لە ساڵی ١٩٧٠ دا لە بەرلینەوە و بە ڕێی لوبناندا بە دزییەوە چوو بۆ سووریا و لەوێ لکێکی "یەکێتیی

نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە سووریا و لوبنان" ی دامەزراند ،کاتنامەیەکی بە کوردیی بە نێوی "هیشیاریی" یەوە دەرکرد و لکێکی کاژیکی لە رۆژاوای کوردستان دامەزراند. لە ساڵی ١٩٧٢ دا چوو بۆ باشووری کوردستان و هاوبیرانی کاژیکی دیبوو، پاش تەواوکردنی خزمەتی سەربازیی لە لەشکری سووریادا،لە مانگی مایس، یان حوزەیرانی ١٩٨١ دا بوو رۆژێکیان تەلەفۆنیکرد بۆم و گوتم لە کوێوە تەلەفۆن دەکەی گوتی: لە بەرلینەوە. بەڵام لەبەرئەوەی بێ ڤیزە هاتبوو بۆ بەرلینی رۆژاوا وەرنەگیراو رەوانەکرا بۆ ئەردەن. پاشان چوو بۆ نەمسا. ئەوجا نامەیەکی نووسی بۆم کە دەیەوێ بچێتە کوردستان و ببێ بە پێشمەرگەی پاسۆک. من ئامۆژگاریم کرد کە نەچێ.بۆم نووسی پەژیوان دەبێتەوە. بە قسەی منی نەکرد و چوو.چۆنکە خزمەتی سەربازیی کردبوو پێشمەرگەیەتیی بەلاوە ئاسان بوو.لەبەرئەوەی باسی سەربەخۆییی کوردستان و دژ بە داگیرکەران و رەخنەی لە سیاسەتی پاسۆک و پارتی و بە تایبەتی یەکێتیی، دەگرت،حەمەی مستەفا کەینوبەینێکی رێکخست بۆ کوشتنی،ئاراس وەلی(کە ئێستە لە سوێد دەژی)لەگەڵ خوشکەزایەکی جەلالی حاجی حسەین کە نێوی نیازە،حەمەی مستەفا هانی دابوون بۆ کوشتنی جەواد،بەڵام جەواد هاتە دەست وپیلانەکە سەری نەگرت بۆیان و ئەوجا جەواد بە زەحمەتێکی زۆر لە رێی چیای هەکاریی و شاری وانەوە خۆی گەیاندبووە ئەستەمبووڵ و لەوێ پەساپۆرتێکی کڕی بوو و پێی هاتبووە لەندەن و لەوێ بوو بە پەنابەر. کاک جەواد لەو کاتەوە لە لەندەن دەژی و گەلێک خزمەتی کێشەی کوردی کردووە،وەک دامەزراندنی "کۆنگرەی نیشتمانییی کوردستان"١٩٨٥ و " کۆمەڵەی رۆژاوای کوردستان" و بردنی کێشەی ئەنفالکردنی هەشت هەزار بارزانییەکە بۆ لیژنەی ئاسایشی کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتووەکان،کە هەر لەوەوە بوو کۆمەڵەی نەتەوە یەکگرتووەکان و، ئەمریکا بە تایبەتیی، سەرنجیان بەرەو مەترسیی سەددام کەوتە پێشچاو. کاک جەواد یەکەمین کەس بوو کە بیری لە دامەزراندنی پارلەمانی کوردستان کردەوە لەدەرەوەی وڵات،چەندساڵێک دوای ئەوە، پێ کێ کێ هاتە سەر ئەو بیروبۆچوونەی کاک جەواد. کاک جەواد چەند کۆنگرەی بەست بۆ هەموو حیزب و کۆمەڵ و رێباز و کەسایەتییەکانی کورد و کوردستان بە نیازی کۆکردنەوەییان لەژێر سەیوانێکی نیشتمانیدا.

٢- بوختان کردن بە ئەحمەد نەقیب و هەوڵدان بۆ لەکەدارکردنی نێوونێوبانگی بەناڕەوا وەک خۆشخزمەتییەک بۆ رژێمی ئێران. لەمەو پێش باسی هەڵوێستی شێخ ئەحمەد نەقیبم کرد بەرامبەر کوردۆ ئەلیی لە کۆنگرەی میونشن دا،بەڵام

بابزانین، پێزانین و مەردایەتییی و سوپاسبژێرییی و راستبێژییی کوردۆ ئەلیی بەرانبەر شێخ ئەحمەد چۆن بوو؟

پاش هاتنەسەرکاری خومەینی،"خوێندکارانی سەر بەهێڵی ئیمام" لە ١٩٧٩/١١/٤ دا،گەمارۆی سەفارەتخانەی ئەمریکایان دا لە تاران و ٥٢ کەسیان لە کارمەندانی سەفارەتەکەیان ٤٤٤ رۆژ بە بارمتەگرت.ئەم کارەش بە پیرۆزبایی و پشتگیریی راستەوخۆی خومەینی بوو.بارمتەگرەکان دەستیانگرت بەسەر بەلگەنامەکانی سەفارەتخانەدا، کە هێندەک لەو بەڵگەنامانە بەشێوەی پەرتۆک،بەڵگەنامە بنەڕەتییەکە بە ئینگلیزیی و، وەرگێرانەکەشی بە فارسیی پێکەوە بڵاوکرانەوە.چەند بەرگێکی لەبارەی کوردستانەوەیە.لە یەکێک لەو بەڵگەنامانەدا نووسراوە کە پاش ئاشبەتاڵ، ئەحمەد نەقیب کە لە خێزانێکی ناسراوی کوردە چووەتە سەفارەت و داوای کردووە کە ئەمریکا فریای کورد بکەوێ،چۆنکە کورد لە بارودۆخێکی خراپ دایە. کاربەدەستی سەفارەت ویستویەتی شێخ ئەحمەد بە پارە بکەوێتە خزمەتی سەفارەت. شێخ ئەحمەدیش پێیگوتووە کە ئەو بە پارە کارناکا،بەڵام ئەگەر ئەمریکاییەکان رازی بن یارمەتییی کورد بدەن،ئەو ئامادەیە خۆبەخشانە هاریکارییان بکا.(ئەمەش لە بەڵگەنامەی سەفارەتی ئەمریکادا بە زەقیی تۆمارکراوە).

جا ئێستە بابێین و لەم هەڵوێستە مەردانەیەی کاک ئەحمەد بکۆڵینەوە،کە داوای لە ئەمریکا کردووە کورد لەو تەنگانەیەی پاش ئاشبەتاڵ رزگار بکا. ئەمریکاییەکان ویستوویانە شێخ ئەحمەد بە پارە بکڕن،ئەو گوتوویەتی بە پارە کارناکا،بەڵکو ئەگەر خزمەتی کورد بکەن،ئەو بە خۆڕایی هاوکارییان دەکا.شێخ ئەحمەد کە هات بۆ ئەڵمانیا و لە میونشن نیشتەجێ بوو،خۆی ئەمەی بۆ من گێڕایەوە کە هێشتا رژێمی شا نەڕووخابوو. کە رژێمی شا رووخا و پاسۆک دامەزراو، کاروباری پاسۆک کەوتە دەست محەمەد مستەفا،فەرمانی دابوو بە کوردۆ کە دەبێ ئەحمەد نەقیب لە سۆکسە دەربکرێ،چۆنکە ئێران رازی نییە بەوە،کوردۆ پێیگوتبوو شێخ ئەحمەد برادەری جەمال نەبەزە،ناتوانین دەریبکەین. کوردۆ لە نێو خەڵکەکەدا گوتبووی ئەحمەد نەقیب پیاوی ئەمریکایە.کەچی هیچ شەرمی نەدەکرد لەماڵی ئەحمەد نەقیب نانی دەخوارد.لە کاتێکدا کە ئەحمەد نەقیب هەتا مرد سەربەرزانە بەڕەنجی شانی خۆی ژیا،لەڕێی کاری فیتەرێتی و خەریکبوونی بە کشتوکاڵ و بەرهەمهینانی بڕشتی دەخڵ و دان و باخدارییەوە،کوردۆ پەنای بردەبەر پارتی و یەکێتیی و سەری شۆڕکردەوە بۆیان، وەک لە شوێنێکی دیکەدا باسی دەکەم.

٣- بانگێشتکردنی حەمەی ئەزیز(حەمەی ئەزەدۆم) بۆ کۆنگرەکە،ئەگەرچی زۆربەی زۆری ئەندامانی کۆمیتەی بەڕێوەبەرایەتیی کە لە رابووردووی حەمەی ئەزیز ئاگاداربوون،دژی ئەوەبوون حەمەی ئەزیز لە کۆنگرەدا بەشداربێ.کە لە کوردۆم پرسی بۆچی کاکە حەمەت بانگێشت کردووە بۆ کۆنگرە؟ ئەو خوێندکار نییە و گەلیک لەوانەی کە لە کوردستانەوە دەیناسن،رازی نین بەوەی ئەو بێتە کۆنگرەکە.گوتی "بەڕاستیی کاک حەمە منی منەتبار کردووە. مانگی ٢٠٠ مارک دەنێرێ بۆم. "گوتم زۆر سەیرە، هاوینی ساڵی ١٩٧٧ وەزارەتی نێوخۆی ئەلمانیا کۆنفرانسێکی گەورەی لە دۆرتموند بەست بەبۆنەی هاتنی هەزاران پەنابەری کورد، کە بە هۆی ئاشبەتاڵەوە رایانکردبووە ئێران و منیان وەک شارەزای کاروباری کوردستان بانگێشتکرد بۆ ئەوەی سەمیناریک بکەم بۆیان بە کوردییش و بە ئەڵمانییش، تا کوردەکان شارەزای ژیان و هەڵسوکەت ببن لە ئەلمانیا و ئەلمانەکانیش لە کێشەی کورد بگەن. بە بۆنەی ئەو سەمینارەوە،کاک حەمەی ئەزیز کەئەویش دووساڵ بوو،بێ ئاگاداریی من وەک پەنابەر لە دۆرتمۆند دەژیا، بۆیەکەمجار دیم و ناسیم و لە قسەکردندا لەگەڵی دەیگوت باری ئابووریی زۆر خراپە و ،منیش ئەوکاتە بەباشیی نەمدەناسی، پارەیەکم دایە وەک یارمەتیی. تا دوایی هاوبیر ئومەر کەرکووکیی کە کاتی خۆی پێشمەرگە بووە و کاک حەمەی ئەزیزی دەناسی،باسی کاک حەمەی کرد بۆم کە لە شۆڕشدا پارەی باشی بەدەست بووە و دەسەڵاتی هەبووە و لە مەلا مستەفای بارزانی نێزیک بووە.بە کوردۆم گوت کە ئەو وا هەژار بووبێ،چۆن ئەو پارەیە دەدا بە تۆ؟ کاک کوردۆ گوتی "دەبێ ئێستە بارودۆخی ژیانی باشتر بووبێ". منیش گوتم لەم ماوەیەدا بۆم دەرکەتووە کە کاک حەمە بە تەواویی لەگەڵ پارتی یە،لەگەڵ ئەوەشدا جارێکیان لە ماربۆرگ گوتی کە بەتەمایە لەگەڵ تۆ (کوردۆ)حیزبێکی "نەتەوەیی"دروست بکا،ئەی ئەوە چی؟ گوتی ئەوە هەر بیرۆکەیەک بوو.گوتم ئێوە کە کاژیکتان هەبوو،هیچتان پێنەکرا و بە مازووتێشکان، ئێستە دەتانەوێ بە سیچکان هەستنەوە؟

لەو رۆژانەدا کە کاک محەمەد ئەزیز هاتبوو بۆ بەرلین بۆ کۆبوونەوەکەی سۆکسە،چەندجار تەلەفونیکرد بۆم،رووم نەدایە.دوایی دەرکەوت کە بەڕاستیی پارتییە و سەر بە بنەماڵەی بارزانییە،ئێدی "نەتەوەیی"چی؟

ساڵانێک دوای ئەوە، کاک موحسین دزەیی کە ئەویش کەسێکە بە هۆی ئەوەی سەر بە بنەماڵەی بارزانی یە، گەلێک پلەی ڤەزیریی و سەفیریی و پارەی باشی دەستکەوتووە، بیرەوەرییەکانی خۆی بە ئارەبیی بڵاوکردەوە،کە پاشان بۆیان

کرد بە کوردیی،لەبەرگی سێیەمدا دەڵێ کە لە هاوینی ١٩٧٩ دا چووە بۆ ئەلمانیا، ئەو پارەیەی کە محەمەد ئەزیز لە کوردستان وەک ئامانەت دایناموو لای،داوێتیەوە بە کاک محەمەد ئەزیز.{محسن دزەیی.آحداث عاصرتها، کوردستان ٢٠١٣،ل ٢٣٧}،لە لاپەرە ٢٢٨ دا دەڵێ، محەمەد ئەزیز لە کوردستان بەرلەوەی بچێ بۆ ئەلمانیا، ئەو پارەیەی لەلای کاک موحسین دانابوو بە ئامانەت کە شتێک لە دە هەزار دۆلار کەمتر بوو.چۆنکە دەیزانی کە گیرفانی وی(موحسین دزەیی)ناگەرێن.(هەرئەوێ ل ٢٢٨).ئەوجا دەبێ بزانین کە دە هەزار دۆلاری ساڵی ١٩٧٩ چەندبووە و کاک محەمەد ئەزیز ئەو پارەیەی لە کوێ هانیوە.چۆنکە ئەو لە پاییزی ١٩٦٤ ەوە چووەتە نێو شۆرشەوە،خۆ لە نێو شۆرشدا بازرگانیی نەکردووە.

٤ـ هێنانی حەمەی مستەفا بۆ بەرلین بە بانگێشتی کوردۆ،بێ ئەوەی لە لای من باسیکردبێ،لە کاتێکدا کە حەمەی مستەفا ئەندامی سۆکسە نەبوو.ئەمەشی بەبێ پرسی کۆمیتەی بەرێوەبەرێتیی سۆکسە کردبوو، کە بەرێز سەلاح کەرکووکی چالاکترین ئەندامی ئەو کۆمیتەیە بوو.

حەمەی مستەفا ،وەک دوایی زانیم،چەند رۆژێک بەرلەوەی کۆنگرە دەستپێبکا هاتبوو بۆ بەرلینی رۆژاوا. پارتییەکان لە تاران پەساپۆرتی ئێرانیی و ڤیزەی ئەلمانیای رۆژهەلات و سوێدیان بۆ وەرگرتبوو.رۆژێکیان تەلەفونێک کرا بۆم ،کە هەلمگرت گوتی ئەز محەمەد مستەفا(ئازاد)م و،زۆر دەمێکە هیوای ئەوە دەخوازم چاوێکم پێت بکەوێ.سەرم سورما،وامزانی لە تارانەوە تەلەفۆن دەکا بۆم. گوتم لەدوورەوە تەلەفۆن دەکەیت؟گوتی : " نا، ئەز محەمەد مستەفا(ئازادم)م و وام لە بەرلینی رۆژاوا و، زۆردەمیکە هیوای ئەوە دەخوازم چاوم پێت بکەوێ". رێکەوتین کە بۆ سبەینێ لە چایخانەیەکی نێزیک کودام چاومان بەیەک بکەوێ. ئەز تا ئەوکاتە نە محەمەد مستەفام دیبوو،نە دووربەدووریش پێوەندیی و ناسیاوەتیم هەبوو لەگەڵی.هەر بە هۆی کوردۆوە دەمزانی کە بووە بە سکرتێری گشتیی پاسۆک،بەلام نەمدەزانی کە کوردۆ لەلایەن محەمەد مستەفاوە کراوە بە نوێنەری پاسۆک لە ئەوروپا.لە قسەکردندا لەگەڵ محەمەد مستەفا لێم پرسی، چۆنە لەم کاتەدا هاتووە بۆ بەرلین،گوتی "کاک کوردۆ منی وەک میوان و سکرتێری گشتیی پاسۆک بانگێشتکردووە بۆ کۆنگرەی سۆکسە".گوتم "بە چ پەساپۆرت و ڤیزەیەک هاتوویت؟گوتی " بە پەساپۆرتی ئێران و ڤیزەی ئەلمانیای رۆژهەلات و، لە بەرلینی رۆژهەلاتەوە بە دیوارەکەدا هاتووەتە ئەمدیو".ئەوجا گوتی:" ماڵی کاک کوردۆ ئاوابێ کە

کۆنگرەکەی هێنایە ئێرە،چۆنکە ڤیزەی نەمسام بەهیچ جۆرێک دەستنەکەوت". بەمەدا زانیم بۆچی کوردۆ کۆنگرەی هێنایە بەرلین.لە قسەکردندا لەگەڵی،گوتی"کاروباری پاسۆک باش بەڕێوە ناچێ.کاک جەلالی حاجی حسین کەلۆش و کاک فەرهاد ئەبدولقادر دژ بە پاسۆکن و، خراپەکاریی دەکەن،بەڵام هیچیان لەدەست نایەت،هەر ئێمە (مەبەستی خۆی و ئەوانەی لە گەڵین:ج.ن)دەیبەینەوە".گوتی، لە کوردستان باری ئابووریيان زۆر خراپە،یارمەتیی لە پارتی وەردەگرن و،گوتی "پارتییەکان زۆر منەت دەکەن بەسەرماندا و دەڵێن"ئێمە(واتە پارتییەکان :ج.ن)جاشەتیی ئێران دەکەین بۆ ئێوە.پارە لە ئێران وەردەگرین دەیدەین بە ئێوە". هەروەها گوتی: "پارتی و حیزبەکانی دیکە،ئێمە(واتە پاسۆک:ج.ن)بە سپڵی لاورگ دەزانن و،هەوڵی نەهێشتنمان دەدەن.ئێمەش پێیان دەڵێین ،ئامادەین لە پێناوی یەکێتیی ریزەکانی کورد دا خۆمان هەڵوەشێنییەوە". گوتم:"جا ئەو قسەیەت بەڕاستە؟" گوتی:ئا. ئێستەش بۆیە هاتووم بە ئاشکرا بە هاوبیرانی پاسۆک و سۆکسە بڵێم کە ئێمە دەبێ تا خۆ هەڵوەشاندنەوە و خۆتواندنەوە ئامادەی خۆبەختکردن بین". گوتم:گوێ بگرە، ئەز باسی پاسۆک ناکەم. هەرچەندە تۆ خۆت زۆر باش دەزانیت کە تۆ دامەزرێنەری پاسۆک نەبوویت ،ئەز نێوی پاسۆکم پێشنیاز کرد، بە شایەتیی کاک فەرهاد ئەبدولقادر و مامۆستا شێرزاد فاتیح، تۆیش، بەرێکەوت بوویتە سکرتێری پاسۆک..." لەمەدا قسەکەی بەمن بڕی و گوتی:"ئامادەم جێگەکەی خۆم بدەم بە تۆ.." بە پێکەنینەوە گوتم:"زۆر سوپاس بۆ ئەو خۆبەخشییە. بەڵام ئەگەر ئەو جێیەم بویستایە، تۆ ئەو نێو و جێگەیەت نەدەبوو. ئەز حیزبایەتیی ناکەم.بەڵام دۆستانە پێت دەڵێم.دەست نەخەیتە کاروباری سۆکسەوە.سۆکسە بە زەحمەتێکی زۆر گەیشتووەتە ئەم رادەیەی کە نێوێک و رێزێکی زۆری دەستکەوتووە، تۆیش مافی خۆتێهەڵقورتانت نییە لەم کارەدا. چارەنووسی سۆکسە بەدەست ئەو خوێندکارانەیە کە ئەندام و لایەنگری سۆکسەن".

ئەوجا گەلێک پەسنی خۆی دا و لە نێو ئەو پەسنانەدا گوتی،کە ئەو وەک لێنین وایە،ئەگەر لەگەڵ پێنج کەس بێ،جارێ لەگەڵ سیانیان دەبێ دژ بە دوانیان،تا ئەو دووانە لادەچن.ئەوجا لەگەڵ دوانیان دەبێ دژ بە یەکێکیان. کە ئەو یەکەش لاچوو، دەمێنێتەوە خۆی و دووان. ئەوجا لەگەڵ یەکێکیان دەبێ دژ بە یەکەکەی دیی.کە ئەو یەکەی دیی نەما،و هەر یەکێک ما،ئەوجا بە ئاسانیی ئەویش لەنێودەبا".گوتم:بەڕاستیی،ئەگەر ئەمە کاروکردەوەت بێ، ئەوە

گوناهبارییەکی گەورەیە". گوتی:" تۆ بە برا گەورەی خۆم دەزانم، هەرچییەک بڵێیت پێم، لەسەر سەرم". ئەوجا گوتم ئەو قسەیەش لە ستالین دەگێڕنەوە، نەک لە لێنین . کەسیش نازانێ راستە،یان هەڵبەستراوە.

پاش ئەوە، باسی هاوبیر جەوادی مەلای کرد،گوتم"هاوبیر جەواد مرۆڤێکی نیشتمانپەروەر و دڵسۆژ و خەباتکەرە. کاتی خۆی پێمگوت مەچۆ بۆ کوردستان و مەبە بە پێشمەرگە لەوێ. چۆنکە تۆ لەوێ هەڵناکەیت.ئەمانە کوردایەتیی ناکەن،حیزبحیزبێنە دەکەن،دوایی ناچاردەبی وازبهێنی لێیان." هاوبیر جەواد بە قسەی منی نەکردو گوتی،جا ئەگەر ئێستا بۆ کورد نەمرم ئەی کەینێ بمرم؟". هات بۆ لای ئێوە،ئێوەش هەوڵی لە نێوبردنیتان دا." گوتی:ئەمە راست نییە.گوتم تا ئێوارە بەڵگە بهێنیتەوە باوەڕ بە قسەکانت ناکەم".

ئەوجا باسی گەلێک کەسی کرد، لەوانە ئاری کوڕی شێخ محەمەد هەرسین و گەلێک شتی قێزەونی لە ئاری و براکەی و ناکۆکییی نێوانیان گێڕایەوە،کە گوایە ئەو (محەمەد مستەفا)هەوڵی ئاشتبوونەوەی داون.گوتم" ئامادەنیم باسی شتی تایبەتییی کەس ببیستم".سەیرە،محەمەد مستەفا ئەو قسانەی دەکرد، کەچی ئاری جارێکیان نامەیەکی ناردبوو بۆم، نووسیبووی کە ئەو (ئاری) ماموستایەتیی هەر لە کاک محەمەد مستەفا(ئازاد)ەوە دیوە..".بێجگە لەوەش،کۆبوونەوەکانی پاسۆک لە کەرەج بە زۆریی لە ماڵی گەلاوێژخانی بێوەژنی شێخ محەمەدی هەرسین بووە.

ئازاد لەو دانیشتنەدا زۆر هەوڵی دا بەرتیلی پەسندان بدا پێم،گوتی :"هەر لەبەرخاتری پیرۆزییی تۆ، نێوی منداڵەکەم ناوە " نەبەز"،چۆنکە تۆ یەکەمین کوردیت کە ئەو ناوە جوانەت بە خۆت رەوا بینیوە".

محەمەد مستەفا گوتی"لە کوردستان زۆر گلەیی لێدەکەن کەوا جەمال نەبەز بە بانگێشتی سۆکسە سەمینار دەکا و رەخنەی توندوتێژ لە حیزبە کوردییەکان و رژێمی ئێران و سووریا دەگرێ و ئەوانیش (پاسۆک)بێ دەنگن،" گوتم بۆ سەمینارەکانم پێویستم بە بانگێشتی هیچ لایەنێک نییە،سۆکسە پێویستی بە منە،نەک بە پێچەوانەوە.ئەگەر ئەوەم بەبانگێشتی سۆکسە نەکردایە،سۆکسە چوار کەس و لەتێکی لەدەور نەدەبوو. پێیان بڵێ جەمال نەبەز کەسێکی سەربەخۆیە. لە ئەوروپا دەژی و کەس ناتوانێ رێ بگرێ لێی و،لە ئەوروپاش قانوون هەیە و بەڕەڵڵایی نییە.هەموو کەسێک مافی ئەوەی هەیە بە ئازادیی بیروڕای خۆی دەرببرێ.گوتی" ئاخر ئەمان تۆڵە لە پاسۆک دەکەنەوە"گوتم" جا تۆیش داخۆیانییەک دەربکە لە دژی من و خۆت رزگار بکە. ئەز هیچ بەوە تووڕە

نابم.دەزانم ئەوە بۆ پاراستنی خۆتە،بەلاّم مەبە بە گوێڕایەڵی کەس و دەست مەخەرە کاروباری سۆکسەوە". ڕۆژێک پێش کۆنگرەکە،بە یارمەتیی کوردۆ کۆبوونەوەیەکی کردبوو لەگەڵ ئەوانەی سەر بە پاسۆک بوون،کە ئەوانیش لە سۆکسەدا ئەندام بوون. هێندەک تۆمەتی زۆر ناشرین و بێڕەوشتانەی خستبووە پاڵیان و ،پێشیگوتبوون کە ئێوە(واتە خوێندکارانی سەر بە سۆکسە و لایەنگرانی پاسۆک:ج.ن)دەبێ لە کوردستان هەرچیەکم گوت، ئێوە لێرە وەک ئەشکەوت دەنگەکەی بستێننەوە". واتە،ئێوە هیچ جۆرە بیروڕا و بۆچوونێکی دیکەتان نەبێ.تەواو فاشیستانە..

بۆ ئەو ڕۆژەی کۆنگرە بەسترا، کوردێکی بە ژمارە زۆر هاتنە بەرلینی ڕۆژاوا.لەو برادەرانەی کە لە لای من میوان بوون کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک جەمالی زاوای و خێزانەکانیان.بەلاّم ئەوان زۆر نەمانەوە لام،گوتیان،هەر بۆ بینینی من هاتوون و دەچن بۆ شارێکی دیی.لای ئێوارێ میوانانی دیکەش، بروسکە ئیبراهیم و بەختیار ئیبراهیم و کەریمی کاکە ئەوڵای کەرکووکیی و جەلالی حاجی حسەین کەلۆش و ئەحمەد نەقیب هاتن ئەوجا کوردۆ هات و پێمگوت کە ئەز نایەم بۆ کۆنگرەکە، گوتی بۆچی،گوتم ئەز ئەندامی سۆکسە و ئەندامی پاسۆک نیم و،خۆشت دەزانیت کە حەزم نەدەکرد ئەم کۆبوونەوەیە بخەیتە ئێرە و، لەمەودواشەوە دەبێ خۆت باری هەموو کارەکانی خۆت بگریتە ئەستۆ. ئەز پشتگیریی تۆم کرد لەبەرخزمەتی کێشەی ئەم کوردە دەربەدەرانە،نەک لەبەرخاتری تۆ. تۆ بەڵێنت دا کە سۆکسە لە حیزبحیزبێنە دوور بخەیتەوە،بەلاّم ڕاست نەبوویت لە گەڵم." کاک کوردۆ زۆر هەوڵیدا کە بچم بۆ کۆبوونەوەکە کە نێوی نابوو "کۆنگرە"نەچووم. کاک ئەحمەد نەقیب و بروسکە ئیبراهیمیش نەچوون بۆ کۆبوونەوەکە.

بۆ ڕۆژی دوایی کوردۆ هات بۆ لام و گوتی بە بۆنەی هاتنی کاک جەلالی حاجی حسەینەوە،واجوانە دانیشتنێک بکرێ لەگەڵی،کە تۆ(واتە ئەز جەمال)و خۆی(کوردۆ) و کاک جەلال و کاک محەمەد مستەفا، ئامادەبین،هەرچوارمان.گوتم بۆچی؟ گوتی کاک جەلال و محەمەد مستەفا قسەیان هەیە و دەیانەوێ بیکەن.گوتم فەرموو با بیکەن و، زۆرباشە،چۆنکە ئەوانەی هاتوون بۆ کۆنگرە هێشتا نەڕۆیشتوونەتەوە،با هەموویان گوێیان لێی بێ.کوردو گوتی،"بۆخاتری خوا ئابڕوومان دەچێ"،گوتم " بۆچی ئابرووت دەچێ؟" گوتی" دوور نییە کاک جەلال قسەی زۆر ڕەق بە کاک محەمەد مستەفا بڵێ،لەبەرئەوە تکات لێدەکەم،با هەر چوارمان بین و کەسی دیی گوێی لێنەبێ". پاش پاڕانەوەیەکی

زۆری کوردۆ رازی بووم. بێجگەلەوەش بە چاکم زانی کە بزانم ناکۆکییی نێوان ئەمانە چییە!. لەماڵی هاوبیرێک دانیشتین کە ژوورێکی دا پێمان بۆ قسەکردن لەگەڵ یەک .

لەو دانیشتنەدا کاک جەلال قسەی وای بە محەمەد مستەفا گوت،ئەگەر بەخۆی بگرتایە دەبوو بگریایە،دەمی بوو بوو بەتەڵەی تەقیو. کوردۆ ئەلیش دەمی نەکرایەوە،بەڵام لە چاوەکانیدا دیاربوو کە بەلای محەمەد مستەفادا دادەشکێنێ،ئەگەرچی نەیدەوێرا بڵێ لەل. ئەو هاوبیرەی لە ماڵەکەیدا کۆبووبووینەوە،بەبێ ئاگادارییی من، دەزگەیەکی دەنگوەرگری لە ژوورەکەدا قایم کردبوو،هەموو قسەکانی تۆمار کردبوو. کە ئەوەی گێڕایەوە بۆم ،تکامکردلێی کە بەهیچ جۆرێک بۆ خەڵکی لێنەدا.ئەمەش بەزمی کوردۆ ئەلیی و حەمەی مستەفا.

هەر بۆ سبەینێ محەمەد مستەفا(ئازاد) بلاڤۆکێکی بە نێوی کۆنفرانسی کانوونی دووەمی سۆکسەوە دەرکرد،تێیدا نووسیبووی کە سۆکسە دەبێ پشتگیرییی بەرەی سۆسیالیزم بکا بەسەرکردەیەتیی سۆڤێت،کە ئەو بە "مەنزوومەی ئیشتراکیی" نێوی بردبوو.هەروەها نووسیبووی " لە پێناوی رێکەوتندا لەگەڵ بەرەی حیزبەکانی دیکەی کوردستان،دەبێ سۆکسە ئامادەیی خۆهەڵوەشاندنەوە(خۆتواندنەوە)ی هەبێ و، پێویستە بە هەموو جۆرێک جەمال نەبەز لە پاسۆک و سۆکسە دووربخرێتەوە. "ئەمەش ئەنجامی ئەو رێکەوتنە نهێنییە بووکە لەنێوان کوردۆ و ئازاد دا بەسترابوو بۆ نەهێشتنی سۆکسە.کە ئەمەش هەر ئەوە دەگەیەنێ محەمەد مستەفا خۆی بەخاوەنی سۆکسە دەزانی و فەرمانی بە کوردۆ ئەلیی دا کە گوێڕایەڵی بوو،بێ ئەوەی هیچ کامێکیان پووشێکییان بۆ سۆکسە هەڵگرتبێ.دوورخستنەوەی منیش گوایە لە پاسۆک و سۆکسە،ناماقوڵیی و قسەیەکی گەوجانە بوو.چۆنکە ئەز نە ئەندامی سۆکسەبووم و نە ئەندامی پاسۆک.ئەوان بوون کە هانایان دەهێنا بۆمن و پێویستییان بە یارمەتیی من بوو،ئەز هیچ پێویستییەکم بەوان نەبوو. شتەکانیش وەک رۆژی رۆن دیاربوون و دیارن. شایەنی باسە، حەمەی مستەفا لە مانگی تەمووزی ١٩٨٦ دا بە نێوی کۆنگرەی پێنجەمی "سۆکسە"وە بلاڤۆکێکی نێوخۆیی بڵاوکردەوە کە لەبارەی منەوە(جەمال نەبەز) ئەمەی تێدا بوو:

" کۆنگرە بڕیاری دا کە کاک (جەمال نەبەز)و ئەوانەی خۆیان پێوە هەڵواسیوە،بە هیچ جۆریک لەگەڵ بیروڕای رێکخراوماندا ناگونجێن...بۆیەپەڕکردنیان بوە پیویستییەکی مەوزوعی،هەربۆیە

(سۆکسە)بەرپرسیار نی یە لە هیچ یەکێک لەو نووسینانەی (جەمال نەبەز)".نووسینەکانی منیش هەموو دژ بە کەڵەگاییی پارتی و یەکێتیی و دژ بە داگیرکەرانی کوردستان بوون.

بۆ رۆژی دوایی،لەگەڵ هاوبیر ئومەر کەرکووکیی کە ئەندامێکی چالاکی سۆکسە بوو چووینە وێستگەی شەمەندەفەری تسۆ Zoo بۆ بەرێکردنی میوانەکان کە لەدەرەوەی بەرلینەوە هاتبوون. کوردۆ ئەلی لە وێستگەی تسۆ بوو،گوتم بیرورات چییە بەرامبەر بەم کردەوانەی محەمەد مستەفا؟ وەرامی کوردۆ ئەمە بوو:" هیچ تاقەتم نەماوە و، ئێدی لەگەڵ سۆکسە کارناکەم".گوتم: تا ئێستە تاقەتت هەبوو،پارایتەوە لە من کە ئەم کۆبوونەوەیە لە بەرلین بێ،بێ ئاگادارییکردنی من،محەمەد مستەفا و حەمەی ئەزیزت هێنایە بەرلین.لەباتی ئەوەی رێ بدەیت کە کاک جەلال حسەین و کاک محەمەد مستەفا لەبەردەم جەماوەرەکەدا قسە بکەن،قسەکردنەکەت کرد بە قسەی دوو کەس و،لە دانیشتنەکەشدا یەک وشە لە دەمت نەهاتە دەرێ.ئێستەش دەبێژیت: تاقەتت چووە؟لەگەل ئەوەشدا تۆ مرۆڤێکی ئازادیت دەتوانیت دەست هەڵگریت،بەڵام دەبێ بلاڤۆکێک دەربکەیت بۆ برادەرانت و رای گشتیی و هەڵوێستی خۆت دەستنیشان بکەیت." گوتی "پێویست نییە"گوتم " زۆر پێویستە.ئەگەر دەترسیت ئەوا دڵنیابە ئەز پشتگیریت دەکەم".لەم وتووێژەدا هاوبیر ئومەر کەرکووکیی لەگەڵمان بوو. ئاگای لەم وتووێژە بوو.

هەر لە وێستگەی شەمەندەفەر،کاک حەکیم کاکە وەیسم چاوپێکەوت،گوتم،ها تۆ دەڵێیت چی؟گوتی،"مێشکی لە کاروەستاوە،ناتوانێ بیر بکاتەوە" گوتم" خوانەکا".ئێستەش شت دەنووسێ و پاکانە بۆ خۆی دەکا. پاش ئەوەی ئەو دەرفەتە هەڵکەوتووەیان لەدەست دا.

پاش گەرانەوەی کوردۆ ئەلیی بۆ ڤییەننا، پەنای بردە بەر هاوبیری کۆچکردووم جەلال بارزانی و زیمۆ و پێیگوتبوون دەیەوێ دانیشتنێک هەبێ بۆ باسکردنی ئەوەی دەبێ چی بکرێ،تاکو ئەو داخۆیانییەک دەربکا لە بارەی کۆبوونەوەی بەرلینەوە.

بە کاک جەلال بارزانیم گوت،ئەمە دواجارە کە رێ بدەم بە کوردۆ کۆبوونەوە لە رێی منەوە بکا و درۆ لەسەر درۆ بەکاربهێنێ.کاک جەلال لە هانۆڤەر شوێنێکی بۆ کۆبوونەوەکە ئامادەکرد و ئەمجارە خەڵکێکی کەم هاتبوون،چۆنکە ژمارەیەکی زۆر لە سۆکسە جیابوونەوە.لە کۆبوونەوەکەدا کوردۆ بریاری دا داخۆیانییەک دەربکا،بەڵام ئەمجارەش درۆی کرد و دەرینەکرد.

ئەوجا سۆکسەی ئاوەڕووتکراو،مایەوە سەر ئەو چەند کەسەی کە گوێڕایەڵی ئازاد مستەفا بوون. لەوانە پشکۆ ئەمین، شەماڵ ئەزیز، بەختیار شابان و ئومەر تۆفیق برای شەهید ملازم حەمە شەوقی. ئەم ئومەرە دەستی نیگارکێشیی هەبوو،درۆشمەکەی سۆکسەی گۆڕی.لەپاداشی ئەمەدا محەمەد مستەفا بەڵێنی کردنەوەی"پێشانگەی هونەریی" دا پێی. لە ماوەیەکی کەمدا لە چەند کەسێکی کەم بەولاوە جەماوەری جاران بە دەوری سۆکسەوە نەما. بەم جۆرە محەمەد مستەفا وای دەزانی ئامانجی هاتۆتەدیی. ئەوجا چوو بۆ سوێد و مژدەی برد بۆ فەرهادی شاکەلیی و شێرکۆی هەژاری موکریانی،ئەو شێرکۆیەی محەمەد مستەفا بە مامۆستای خۆیی دادەنا. فەرهادی شاکەلیی کە بە نێوی خزمەتی کولتووری کوردەوە سالانیک بە ملیۆن کرۆنی لە حکوومەتی سوێد وەردەگرت و کاتی خۆشی لە سووریا جەلال تاڵەبانی وا دەپەرست، دەیویست پانتۆڵەکەی جەلال تالەبانی بەدیاریی بدەنێ.ئەوجا لە پەرستنی مارکس و لینینەوە بوو بە نۆموسلمان و زوو زوو سەری ئێرانی دەدا.لە گۆڤارەکەیدا " مامۆستای کورد" کە بە پارەی حکوومەتی سوێد دەریدەکرد، بە نێوی خواستەمەنییەوە نووسیبووی "جەمال نەبەز خائینە،چۆنکە نە چووەتەوە بۆ کوردستان".بەڵێ نەچووم،لەپێش پاسدارەوە بڕۆم و بکەومە کوشتنی کورد.

فەرهادی شاکەلیی، محەمەد مستەفای گرتە خۆی، بەڵام کە محەمەد مستەفا هەستی بە ئاوەڕووتبوونی خۆی کرد و بۆی دەرکەوت ئەو جەماوەرەی کە بە دەوری سۆکسەوە بوو لە بەرخاتری کەراماتی جەنابی و خۆشەویستیی کوردۆی گوێڕایەڵی نەبوو، دەستی بەهەر دەرگەیەکەوە دەنا،دەریاندەکرد و یەکێتیی و پارتیش پاداشتی کارە سەرنەکەوتووەکەیان نەدایەوە،ئەوجا نامەیەکی نووسی بۆم کە لەم وتارەدا بلاوی دەکەمەوە.بۆ ئەوەی خوێنەر لە کردەوەی ئەم کابرایە تێبگا و ئەو بلاڤۆکەی کە بە نێوی کۆنگرەی سۆکسەوە دژ بە من دەریکرد بوو لەگەڵ نامەکەی بۆ من بەراورد بکا ،تا بزانێ. ئەوەی ئەم کابرایە بە سۆکسە و پاسۆکی کرد و کاژیکی بە "ماکێکی گلاو" دەدایە قەڵەم،(سەرنجی نامیلکەی "شەهیدی سەرکردە ئازاد مستەفا لە دووتوێی نووسینەکانیدا" کۆکردنەوەی بێستون ئازاد مستەفا،سلێمانی ۲۰۱۳،ل ٢٤) چ ئەنجامێکی هەبوو.

ئەز وەرامم نەدایەوە،محەمەد مستەفا نەخۆشییەکی قورسی گرت و لەسەر جێگەی مردن بوو کە بە یارمەتیی فەرهادی شاکەلیی و شێرکۆی هەژار چەند لاپەڕەیەک بە نێوی وییەوە بلاوبووەوە دژ بە کاژیک. کەچی لەو ماوەیەدا

ئەوانەی پاسۆکیان دەبرد بەڕێوە، تکایان لە مامۆستا ئەحمەد هەردیی کرد بوو کە پاسۆک بگرێتە دەست خۆی.
مامۆستا هەردیی لە تارانەوە تەلەفونیکرد بۆم و، گوتی "شتێکی وا هەیە تۆ دەڵێیت چی؟"گوتم" تۆ مرۆڤێکی ئازادیت و خۆت خاوەنی بڕیاری خۆتیت،بەڵام ئەگەر بیروڕای من دەپرسیت، تۆ سەرپەرشتییان بکەیت لە کەسێکی دیکە باشترە."گوتی" بارودۆخی ئێرە زۆر خراپ بووە". گوتم" لێرەش بەناوی محەمەد مستەفاوە چەند لاپەڕەیەک دەرچووە ئەگەر کرا دەینێرم بۆت. مامۆستا هەردیی ماوەیەک سەرپەرشتیی پاسۆکی کرد.پاش ئەوەی کە نوسینەکەی دژ بە کاژێکی پێگەیشت،داوای لەسەرکردەکانی پاسۆک کرد، بێزاریی خۆیان دژ بەوە دەرببڕن.ئەوان بە مامۆستا هەردییان گوتبوو، "هێندە راوەستە تا لاشەی محەمەد مستەفا دەگاتەوە کوردستان و دەنێژرێت،ئەوجا بەسەرچاو". کە لاشەی محەمەد مستەفاش نێژرا،ئەوان بەڵێنی خۆیان نەبردە سەر. لەبەرئەوە مامۆستا هەردیی وازی هێنا لێیان و،لەوتووێژێکدا لەگەڵ تەلەفیزیۆنی مێدتی ڤی، زۆر بە توندوتێژیی دژی پاسۆک قسەی کرد و بەرگریی بۆ هەڵوێستی من کرد.
کە مامۆستا هەردیی وازی لە سەرپەرشتکاریی پاسۆک هێنا،پاسۆک بە هۆی خزمایەتیی ملازم شوان و ئەبدوڵلا ئاگرینەوە ،کەوتە دەست ئەبدوڵلا ئاگرین و ئەوەبوو ئەویش فرۆشتی بە پارتی،بەرامبەر بە وەرگرتنی هێندەک پلە و پارە لە پارتی و، لە حکوومەتی پارتیداکرا بە ئەندامی سەرکردایەتیی پارتی و پلەی دکتۆراو پرۆفیسۆری پێدرا بەرامبەر بەوەی پاسۆکی کرد بە خۆڵەمێش.
لەو رۆژانەدا کە پاسۆک دەفرۆشرا بە پارتی ،نامەیەک لە ملازم شوانەوەهات بۆم کە باس لە بارودۆخی خراپی خۆیان دەکا.ئەز چۆن وەرامی حەمەی مستەفام نەدایەوە،وەرامی ملازم شوانیشم نەدایەوە،چۆنکە کارەکە بەدەست وان خۆیان بوو ،لەربەئەوە پێویستە جامە ژەهرەکە، وەک مامۆستا هەردیی لە هۆنراوەیەکدا دەبێژێ،بنۆشن.
پاش ماوەیەکی دیی ملازم مەنسووری حەفیدیش، نووسیبووی بۆم کە وازی لە پاسۆک هێناوە، وەرامم دایەوە و نووسیم، ئەو مرۆڤێکی ئازادە و مافی خۆی بەکارهێناوە و هیچ پێوەندییەکی بە منەوە نییە.
پاش توانەوەی داروپەردووەکانی پاسۆکی رووخاو،لەنێو پارتیدا،چەند کەسێکی بە ژمارە کەم لە ئەورووپا ،بە تایبەتیی لە بەرلین، هەر بەنێوی سۆکسەی ئاوەڕووتکراوەوە جاروبار بلاڤۆکێکیان دەردەکرد،بەزۆریی دژ بە من و هاوبیر

بروسکە ئیبراهیم. سۆکسەش بەرەسمی لە ٢٠٠٥/٤/٢٢ دا هەڵوەشایەوە،چۆنکە هیچ بنکەیەکی جەماوەریی نەمابوو.

بەم جۆرە سۆکسەی لیبەڕاڵ و سەربەخۆ کە ئاڵاهەڵگری بیری ئازادیی و یەکسانیی بوو،جەماوەریکی کوردی شەشسەت کەسیی لەدەور بوو کە هەموو ڕێزیان دەگرت و بەشانازیییەوە دەیانگوت ئەندامی سۆکسەن و بێگانەکانیش بەهۆی ئەو نووسینانەی منەوە کە وەک بڵاوکراوەی" سۆکسە"دەکەوتنە بەردەستیان، زۆر ڕێزی سۆکسەیان دەگرت، چۆنکە دەیانزانی کە لەسەر بنچینەیەکی زانستانەی ئازادیخوازانەی لیبەڕاڵ دامەزراوە،لەکاتێکدا کۆمەڵە کوردییەکانی دیکە هەموو زورناژەنی ڕژێمی تیرۆریستی سۆڤێت و پاشکۆکانی بوون، لەبەئەوە، بۆ چارەسەرکردنی هێندەک کێشە پرسیان بە سۆکسە دەکرد و، پشتیان بە بڵاوکراوەکانی سۆکسە دەبەست، بەڵام بەهۆی خراپەی کوردۆ و بازیی حەمەی مستەفاوە کۆتایی هات. پاش نەمانی سۆکسە،کوردۆ پەنای بردە بەر یەکێتیی و پارتی، ئەو یەکێتیی و پارتییەی کە چەند جارێک لە تەلەفیزیۆنی مێدتی ڤی دا،کوردۆ جنێوی بازاڕیانەی پێیان دا بوو، بۆ ئەوەی لە کوردستان کارێکی بدەنێ و لە گوومرگی ترومبێلەکەی خۆش بن{ سەرنج: بە چ پارەیەک ترومبێلی کڕیبوو،ئەوەش بۆ خۆی پرسیارێکە.چۆنکە ئەو بەدەمی خۆی دەیگوت کە محەمەد ئەزیز (حەمەی ئەزە دۆم) مانگی ٢٠٠ مارکی ئەلمانی دەداتێ:ج.ن}

کوردۆ ئامادەیی خۆشی بۆ پارتی دەربڕیبوو کە بەرامبەر بەوە شەش مانگ بە خۆڕایی خزمەتیان بکا، بەڵام پارتی ئامادە نەبوو هیچ خێرێکی پێ بکا. ئەوجا پەنای بردە بەر "یەکێتیی" لە سلێمانی، کە لەو کاتەدا یەکێتیی دژ بە پارتی بوو. یەکێتیی کارێکی بەخشی پێی،بەلام بە مەرجێک دژ بە جەمال نەبەز و کاژیک قسە بکا،ئەویش نەیکردە مەردایەتی{ سەرنج: کورد گوتوویانە:"نەیکردە نامەردیی". بەڵام ئەو" نەیکردە مەردایەتیی" :ج.ن} لە ئۆرگانەکەی یەکێتیی دا "کوردستانی نوێ"لە پاڵ تفونەحلەتکردن لە ڕابوردووی کاژیکایەتی خۆی، گوتی جەمال نەبەز هەڵیخەڵەتاندووە.ئەمە وەک ئەوەی ئەو کاتێک هاتە نەمسا و پێوەندیی بە ئێمەوە کرد، تەمەنی لە سیی ساڵ تێپەڕنەبووبێ، ئەگەرچی لە هێندەک شوێن دا کە بە پێویستی نازانم باسی بکەم، بە درۆ خۆی بە (٢٥) ساڵ دەدایە قەڵەم.دەبێ ئەو دەم هێندە منداڵ بووبێ، هەڵمخەڵەتاندبێ.ڕاستییەکەی ئەو بوو کە دڵپاکیی و هەستی مرۆڤدۆستیی منی بە پیسترین و نزمترین شێوە دادۆشی، کە ئەوەش وانەیەکی باش بوو بۆم.

بەرێز کامیل ژیر، هەر لە" کوردستانی نوێ" دا وەرامێکی دابووەوە،ئەگەر ناموسی ببوایە، سەری لووتی خۆی رەش دەکرد.ئێستەش کە پاش هەڵبژاردنی پارلەمانی هەرێم(لە ٢٠١٣/٩/٢١دا)دەبینین یەکێتیی لە لایەن جەماوەریی کوردستانەوە ئاوەڕووتکرایەوە،بەشێکی هی ئەوەیە یەکێتیی پشتی بەو جۆرە هەلپەرست و کوڕی رۆژانەی وەک کوردۆ ئەلیی و هێندەک لە هەلپەرستە بێیارەکانی بەڕێوەبەرانی "کوردستانی نوێ " بەستبوو لە جۆری سالار باسیرە.

تەلەفیزیۆنی NRT (کۆمپانیای نالیا)و ئەبە ئاگرین و ئامانجی هەردوولایان

جارێ با بزانین هۆکاری تەلەفیزیۆنی NRT لەم گوتوبێژە لەگەڵ ئەبە ئاگرین و لەم کاتەدا چییە؟

ماوەیەک بەرلەوەی تەلەڤیزیۆنی NRT بکەوێتە کار،دامەزرێنەرانی ئێن ئار تی چووبونە لای دۆستێکی من و، پێیان گوتبوو،بەتەمان وێستگەیەکی تەلەڤیزیۆنی سەتەلایت دابمەزرێنن و،زۆر سوپاسبژێر و کەیفخۆش دەبن ئەگەر جەمال نەبەز رازی ببێ تەلەڤیزیۆنەکە بە وتووێژێک لەگەڵ وی دەستپێبکا. ئەویش گوتبووی،باشە پێیدەڵێم.کە ئەو دۆستە ئەوەی گێڕایەوە بۆم، گوتم تکایە بپرسە لێیان،بزانە ئەو تەلەڤیزیۆنە سەر بە حیزبێکە،یان سەربەخۆیە. ئەگەر سەر بە حیزبێکە،ئەوا دەبێ ببوورن لێم،لەگەڵ تەلەفیزیۆنی هیچ حیزبێک وتووێژ ناکەم،چۆنکە ئەگەر لەگەڵ تەلەڤیزیۆنی سەربەحیزبێک قسە بکەم،تەلەفیزیۆنێکی سەر بە حیزبێکی دیش دێ بۆ لام و،دەڵێ وەک لەگەڵ ئەوانت کرد،لەگەڵ منیش بیکە.بەڵام ئەگەر ئەوە تەلەڤیزیۆنێکی سەربەخۆیە،تکایە بپرسە بزانە خاوەنەکەی کێ یە،یان کێن و، پارەی ئەو سەتەلایتە لە کوێوە دێ،چۆنکە سەتەلایت پارەیەکی یەکجار زۆری دەوێ. کە دۆستەکەم لەو بارەیەوە پرسیاری کردبوولێیان،گوتبوویان:" تەلەڤیزیۆنەکە سەربەخۆیە و، پارەکەشی هی چەند کەسێکی خێرەومەندە،کە دەیانەوێ خزمەت بکەن". ئەوجا پرسیبووی لێیان: ئەو خێرەومەندانە کێن ؟ پێیان نەگوتبوو.بە دۆستەکەمم گوت، تکایە پێیان بڵێ : کە ئێوە دەڵێن تەلەفیزیۆنەکە سەربەخۆیە و،سەر بە هیچ حیزبێک نییە،دەبێ دڵنیابم لەوەی کە پارەی لە کێ و لە کوێوە دێ،بەدۆستەکەمیان نەگوتبوو،منیش وتووێژم نەکرد لەگەڵیان،چۆنکە دەمویست بزانم ئەو مستەر ئیکس(X)ە خێرەومەندە کێ یە، کە هێندە پارەی هەیە،بەشێکی لێدەرژێ بۆ "خێرێکی وا". دیارە وەرامەکەی من بەردڵی خاوەن و هەڵسوڕاوانی NRT ی توندگرتبوو،چۆنکە بەتەمای ئەو وەرامە نەبوون،ئەمە لەکاتێکدا کە زۆر کەس هەن دەپاڕێنەوە بۆ ئەوەی چەند

خولەکێک لە تەلەڤیزیۆنێکدا دەربکەون. لەبەرئەوە بۆ هەلێک گەڕاون کە بە بیری خۆیان، تۆڵە بکەنەوە لێم،بەڵام بە هەڵبژاردنی ئەبە ئاگرین بۆ گێڕانی ئەو رۆڵە بە پەندبووانەیە،دەریانخست کە نەک هەر سەربەخۆنین،بەڵکو لە رامیاریشدا گێل و نەزانن.چۆنکە ئەگەر سەربەخۆبوونایە،دەبوو سەرچاوەی پارەکەیان بدرکێنن و خۆیان نەخەنە بەردەم گومانی رەوای جەماوەری کوردەوە،کە هێندەک بە پارەی ئومەر فەتاح و،هێندەک بە پارەی ئێران و هێندەکی دیی بە پارەی دکتۆر بەرهەم ساڵحی دەزانن.پاشان دەبێ منیان باش نەناسیبێ و، پێیان وابووبێ کە بەو کردەوە گەمژانەیەیان من ناچاردەکەن لە TV"خێراتییەکەیان"دا وەرام بدەمەوە. هێنانی ئەبە ئاگرین بۆ سەرتەلەڤیزیۆنی ئێن ئاڕ تی بۆ باسی کاژیک کە کاژیک نێزیکەی پەنجا ساڵە،نە هیچ بڵاڤۆکێکی لە کوردستان بڵاوکردووەتەوە و،نە هیچ چالاکییەکی پێشانداوە،ئەبە ئاگرینیش ئەو کەسەیە کە پاسۆکی فرۆشت بە پارتی،وەک لەمەوبەر باسکرا. ئەوجا ئەبە ئاگرین بەرامبەر بەچی وا پاشڵی پیسی خۆی دەرخستووە،جارێ نازانم.خۆئەگەر مەبەستیی NRT زانیاریی مێژوویی بوایە، دەبووهیچ نەبێ پرسیارێکی لە دکتۆر بەرهەم ساڵحیش بکردایە،چۆنکە جەنابی دکتۆر بەرهەم دوومانگ و پێنج رۆژ (بە پێی زانیارییەک کە لە مامۆستا ئەحمەد هەردیم بیست) ئەندامی کاژیک بووە. ئەوجا حکوومەتی بەئس ناردوویەتی بۆ لەندەن بۆ خوێندن. لەوتووێژێکی تەلەڤیزیۆنی"جزیرە"دا لەگەڵ پرۆفیسۆر کەمال ئەبدولمەجید کە مامۆستای د.بەرهەم بووە هەروەها لەگەڵ کاک محەمەد ئیحسان وەزیری مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستان، پرۆفیسۆر کەمال باسی گەندەڵیی د.بەرهەمی کرد. با ئێستە بزانین NRT کە وێژەرەکەی، فەیسەڵ محەمەد، بە پرسیارەکانی وەرامەکانی دەخستە دەمی ئەبە ئاگرینەوە،چ زانیارییەکی بەنرخی لە ئەبە ئاگرین کڕیوە.ئەبە ئاگرین لەوتووێژەکەیدا لەگەڵ ئێن ئاڕ تی خۆی هەڵدەکێشێ پڕ بە کراسێ،وەک ئەوەی کەس نەیناسێ،چۆنکە پێیوایە کە بەڕێزان ئەبدوڵڵا جەوهەر و ئەحمەد هەردیی و فەرەیدوون ئەلیی ئەمین و ئیحسان ئەبدولکەریم کۆچییدواییان کردووە،هەر درۆیەک بفرۆشێ بەنرخی رۆژ لێیدەکڕدرێ. ئەوە نازانێ کە هێشتا هی وا ماون کە باش دەیناسن و، ئەگەر چەند وێنەیەکی لەگەڵ دامەزرێنەرانی کاژیک بڵاوبکاتەوە،ئەوە ناگەیەنێ کە پاشڵی پاک بووە.

ئەبە ئاگرین دەبێژێ، پاش جیابوونەوەی بەڕێز ئەبدوللا جەوهەر لە کاژیک و چوونی ئیحسان فوئاد بۆ خوێندن لە مۆسکۆ،کاروباری کاژیک کەوتە دەست

دووکەس. کاروباری ڕێکخراوەیی کەوتووەتە دەست جەنابی لە کوردستان و،کاروباری نووسین کەوتۆتە دەست بەندە(جەمال نەبەز).ئەوەش زۆر باش دەزانێ کە لە پاش ۱۹٦٥/۱۹٦٤ ەوە کاژیک لە کوردستان هیچ جۆرە چالاکییەکی نەبووە،بە هۆی دوژمنایەتیی لەسنووربەدەری پارتی و پاراستن بەرامبەر بە کاژیک،ئەو پارتییەی ئەبە ئاگرین دەمێکە بووە بە ئەڵقەلەگوێی،ئەمە بێجگە لە دوژمنایەتییی ڕژێمی ئێراق وهەموو ڕژێمە داگیرکەرەکانی دیکە. ئەبە ئاگرین بۆیە باسی چالاکیی ڕێکخراوەیی دەکالە کوردستاندا،چۆنکە دەزانێ لە ۱۹٦٤ ەوە یەک دێڕ لە لایەن کاژیکەوە نەخراوەتە سەر کاخەز لە کوردستان، ئەوەی لە ئەورووپاش کراوە و، ڕەوانەی کوردستان کراوە،ئەوان خۆیان نەکردووە بە خاوەنی.هیچ هاوبیرێکی کوردستانیش رووی لەمن نەناوە کە بنووسم،ئەگەر شتێکم کردبێ بۆ ئارامیی ویژدانم کردوومە. پارتی و چڵکاوخۆرەکانیشی هەموو کاتێک لە دژم بوون.بە پێچەوانەی درۆکانی ئەبە ئاگرینەوە،کاژیک لە ۱۹٦٤ بەولاوە،بە نێوی کاژیک و وەک ڕێکخراو،هیچ جۆرە چالاکییەکی نەبووە لە کوردستان.

ئەگەر دامەزرێنەرانی کاژیک لە کوردستان چالاک بوونایە،ئەوا هاوبیران ئەحمەد هەردیی،فەرەیدوون ئەلیی ئەمین،فایەق ئارف و کامیل ژیر،هەموویان مرۆڤی خاوەن پێنووس بوون. ئەحمەد هەردیی و کامیل ژیر دوو هەڵبەستوانی ناسراوی کوردبوون. فەرەیدوون ئەلیی ئەمین نووسەرێکی ژێهاتی بوو. فایەق ئارف، ڕاستە مامۆستای کیمیا بوو،بەڵام ئەویش دەستی نووسینی هەبوو. لەبەرئەوە لەسەر نووسەر لە کوردستان یەک نەکەوتبوو. قوربەسەرییی کاژیک ئەوە بووکە ئەو جۆرە کەسانەی وەک ئەبە ئاگرین لە ڕێی" پارتی گەلی کورد"ەوە کەوتنە نێو کاژیکەوە، گابەردیان خستە بەر ڕەوڕەوەی کاژیک و ، ئێستەش پاش پەنجاساڵ لە ڕێی درۆ و دەلەسەوە، نان و کەبابی پێوە دەخۆن.

وەک لەمەوبەر گوتم ،کاژیک لە ۱۹٥۹/٤/۱٤ دا لە سلێمانی لەلایەن حەوت کەسەوە دامەزرێندرا. ئەز کە وڵاتم بەجێهێشت لە ۱۹٦۲/٥/۱۹ دا بوو،واتە ۳ ساڵ دوای دامەزراندنی کاژیک.لەو سێ ساڵەدا ئەبە ئاگرین و محەمەد ئەزیز (حەمەی ئەزە دۆم) و شێخ محەمەدی هەرسین،هیچیان پێوەندییان بە کاژیکەوە نەبوو.ئەمانە لە ساڵی ۱۹٦٤ ەوە پاش توانەوەی ئەوەی نێویاننابوو"پارتی گەلی کورد" کە ئەز هەر بە نێو بیستوومە،هاتنە نێو سەرکردەیەتییی کاژیکەوە.ئەمەش بە بێ پرسوڕای من و بێ ئاگادارییی من. ئەز یەکەمجار لە

۱۹۷۰ دا لە کاک کامیل ژیر، نێوی محەمەد ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسینم بیست. کاتێک لە کوردستان بووم ئەو دووانە و ئەبە ئاگرینم نەدەناسین.
شتێکی دیکە کە ئەبە ئاگرین هەوڵدەدا بۆی،ئەوەیە، دامەزراندنی کاژیک ببەستێ بە بنەماڵەی بارزانییەوە. ئەز هەموو لایەک ئاگادار دەکەمەوە، نە ئیدریس بارزانی و،نە هیچ کەسێکی دیکە لە بنەماڵەی بارزانی، دەستییان نەبووە لە دامەزراندنی کاژیک دا.پارتی و مەلا مستەفای بارزانیش زۆر دژی کاژیک بوون. ئەبە ئاگرین بەم درۆ بۆگەنەی دەیەوێ ماستاوێکی دیکە بۆ بنەماڵەی بارزانی بکا کە ئێستە بووە بەنانخۆری وان.تەنانەت بەم درۆیەش هیچ خزمەتێکی بنەماڵەی بارزانی نەکرد،بەڵکو کۆنە برینی کولاندەوە. چۆنکە هەر لەرێی NRT و وتووێژەکەی لەگەڵ بەرێز شێرزاد فاتیح دەرکەوت کە پارتی بەر لە ئاشبەتاڵی ۱۹۷٥ ، فەرمانی بە پاراستن دابوو، هەشتا کەسێک لە ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک تیرۆر بکا،خۆ ئەگەر ئاشبەتاڵ روونەدایە، هەشتا کاژیکیی دەبوونە کۆچی قوربانیی.
شایانی باسە، لەسەردەمی سەرەتای شۆرشی ئەیلوولدا،هێشتا مەلایی و جەلالیی نەهاتبوونە کایە.سەرکردەیەتیی پارتی کە پێکهاتبوو لە برایم ئەحمەد،جەلال تاڵەبانی،حیلمی ئەلی شەریف،ئومەر دەبابە،ئەلی ئەبدوڵڵا، نووری ئەحمەدی تەها،هەموویان مەلا مستەفایان بە سەرۆکی خۆیان دەزانی. تەنانەت لەسەرەتای شۆرشی ئەیلوولەوە،مەلا مستەفای بارزانی،بە فیتی سەرکردەکانی پارتی،بوو بوو بە دوژمنێکی سەرسەختی کاژیک. دوژمنایەتیی پارتی و بنەماڵەی بارزانی بەرامبەر بە کاژیک، پاش جیابوونەوەی دەستەی برایم /جەلالیش هەردرێژەی کێشا. فەرموو تەماشای ئەو بەیانە بکەن کە لکی چواری پارتی سەر بە بارزانی لە ۲٥ /۹ /۱۹٦٤ دا دژ بە کاژیک دەریکردووە.وێنەکەی لە کۆتاییی ئەم وتارەدا پێشاندراوە.
لەبەرئەوە، بنەماڵەی بارزانی هیچ پێوەندییەکیان نە ڕاستەوخۆ و نە ناراستەوخۆ بەدامەزراندنی کاژیکەوە نەبوو. لە ئەوروپاش دوژمنایەتیی بنەماڵەی بارزانی دژ بە کاژیک ئاشکرابوو. پارتی، یەکێکیان راگرتبوو نێوی راستینەی گوینتەر سپۆر بوو بەڵام نێوی خۆی کردبوو بە ئەلەکساندەر فۆن شتێرنبێرگ کە "فۆن" لە ئەڵمانیدا نیشانەیەکە بۆ "بەگزادەیەتی"...!!! کەسیش نازانێ ئەم پیاوە بنەچە و رەچەڵەکی لە کوێیە. خۆی دەیگووت لە کییێڤ(ئۆکرانیا) لەدایکبووە. لە لای من، لە ساڵی ۱۹۷۰ لە بەرلین گوتی کە کوری مەلا مستەفای بارزانییە لە ژنە رووسەکەی. ئەم کابرایە نێزیکەی پەنجا

ساڵە لە ڕێی پارتیەوە بە نانی کورد دەژی،بێ ئەوەی هیچی بۆ کورد کردبێ،ئەوە نەبێ کوردی کردووە بە گژ کورد دا،بەتایبەتیی بە ئاشکرا و نهێنیی دوژمنایەتیی ئێمەی سەر بە نوکسە و هەموو مرۆڤێکی کردووە کە سەر بە پارتی نەبووبێ. ئێستەش وا لە نوێنەرایەتیی هەرێمی کوردستان لە بەرلین کاربەدەستە و، مووچەی باش وەردەگرێ و، نوێنەرایەتیی دلشادی کوڕی مەلا مستەفای بارزانی دەکا.

بە پێچەوانەی ئەبە ئاگرینەوە کە دەیەوێ بنەماڵەی بارزانی بە نەتەوەیی پێشان بدا،بنەماڵەی بارزانی نەتەوەیی نین،چۆنکە ئەگەر نەتەوەیی بوونایە دوژمنایەتیی کوردی نەتەوەییان نەدەکردو پێوەندییان بە یەکێکی وەک ئەو ئەلێکسەندەرەوە نەدەبوو،کە ئێستەش لە نوێنەرایەتیی یەکەیاندا بەخێوی دەکەن و،هەتا ئێستەش دوو وشە کوردیی فێرنەبووە.پاشان ،ئەبەئاگرین هیچ مافی ئەوەی نییە مرۆڤی نەتەوەیی دەستنیشان بکا،چۆنکە خۆی نەتەوەیی نییە.ئەگەر نەتەوەیی بووایە،خۆیی و پاسۆکی نەدەفرۆشت بە پارتی. مرۆڤی نەتەوەیی خۆی بە هیچ بنەماڵە و حیزب و کەسایەتیی و دەوڵەتێک نافرۆشێ. مرۆڤی نەتەوەیی حیزبحیزبێنە ناکا، بۆ ئازادیی و ئاشتیی و یەکسانیی هەوڵدەدا. هەروەها مرۆڤێکی خاوەن ڕێوشت و ئاوڕوودار، نەتەوەیی بێ، یان نەتەوەیی نەبێ،خۆی بە هیچ لایەنێک نافرۆشێ،ماستاو بۆکەس ناکا و، وەک کورد دەبێژن "گونی هیچ زۆرداریێکیش هەڵناسەنگێنێ".

جا ئێستە با وادابنیین،کاتێ ئەبە ئاگرین چووە نێو پاسۆکەوە و زانی ،پاسۆک لەبەر هەر هۆیەک دەبێ با ببێ،کەڵکی بە پێوە وەستانی نەماوە و،دەبێ لە حیزبێکی دیکەدا بتوێتەوە،تەنانەت ئەوەشی ئەو دەمە هەر بە بیروڕایەکی تایبەتیی خۆی بۆ دادەندرا،ئەگەر خۆی هیچ پلە و پایە و پارەیەکی لەو حیزبە (پارتی)وەرنەگرتایە،نەک ئەوەی بەرامبەر بەو خۆفرۆشییە، بیکەنە ئەندامی سەرکردەیەتیی پارتی و پلەی دوکتۆرا و پرۆفیسۆریی پێبدەن. ئەوجا چۆن بەڕێوەبەرانی شۆرشی ئەیلوول ئاشبەتاڵیان بە شۆرش کرد بۆ ڕژێمی ئێران،هەر ئاواش ئەبە ئاگرین ئاشبەتاڵی بە پاسۆک کرد بۆ پارتی لە ۱۹۹۳/۷/۲۷ دا.

ئەم کردەوەیەی ئەبە ئاگرین، مەبەستم لە درۆکانێتی لە وتووێژەکەی NRT دا، لەوپەڕی گەوجێتییەوە بوو،بەوە هیچ خزمەتێکی بنەماڵەی بارزانی نەکرد کە نانبدەر و پلەبدەری ئەبە ئاگرینن،هەروەها گومانی خەڵکی لە ناسەربەخۆییی تەلەڤیزیۆنی ئێن ئار تی و کۆمپانیای نالیاش پتر خەست کردەوە و، ئەم

کۆمپانیا و تەلەفیزیۆنەش پێویستە تازووە گومانی خەڵک بڕەوێننەوە و، بە ئاشکرا بڵێن بۆ چ لایەنێک کاردەکەن و ئەو "مستەر ئیکسە خێرەومەندە" کێ یە. کە هێندە لە پارەکەی دەڕژێ،وا بە "خێری خۆی" ئەم تەلەفیزیۆنەی دامەزراندووە بۆ دوژمنایەتیی مرۆڤی خۆنەفرۆش،ئەگەرنا گومانەکە خەستتر دەبێ، بە تایبەتیی لەم ڕۆژانەدا کە " یەکێتیی " بەهۆی کردەوەی لەم جۆرەوە کەوتووەتە ئەو تەنگانەیەوە. ئەوجا لەبارەی ئەوەوە کە ئەبە خۆڵەمێشی دەڵێ،کاژیک کۆبوونەوەیەکی کردووە بۆ ئەوەی گوایە جەمال نەبەز لەگەڵ حیزبی پان ئێرانیست و سەرۆکەکەی موحسینی پزیشکپور پێوەندی هەبووە،لەکاتێکدا ئەو حیزبە سەر بە شای ئێران بووە، ئەم پێوەندییەش لەرێی میر کامەران بەدرخانەوە بووە (ل ٦٨ و ٧١ی نامیلکەکەی)، حەزدەکەم لێرەدا ئەوە بڵێم، ئێمە لە ئەوروپا(ئەلمانیا)خوێندکاربووین و،کۆمەڵەیەکی خوێندکاریمان هەبوو - وەک لەمەوبەر باسمکرد - بە نێوی نوکسەوە، کە بە چالاکیی خۆی،سەرنجی گەلێک لایەنیی دۆست و نادۆستی بۆ خۆی راکێشابوو. ئێمەی هاوبیرانی نوکسە،لایەنگریی شۆرشی کوردمان دەکرد دژ بە رژێمی ئێراق. سەرەڕای هەموو خراپە و تاوانێکی کاربەدەستانی شۆرشی ئەیلوول و پارتی بەرامبەرمان، هەوڵمان دەدا دۆست و لایەنگر بۆ شۆرشی ئەیلوول بدۆزینەوە،بەهیوای ئەوەی شۆرشەکە بەسەر رژێمی ئێراقدا سەرکەوێ،کەمخابن ئاشبەتاڵی لێدەرچوو. ئەم ئاشبەتاڵەش رێکەوت نەبوو، چۆنکە لەو شۆرشەدا کەسانی زۆری وەک شێخ محەمەدی هەرسین و محەمەد ئەزیز و ئەبە ئاگرینی تێدا بوو،کە هەر بیریان لە دەستکەوتی خۆیان دەکردەوە. ئێمە ، پێوەندییمان بە ژمارەیەکی زۆر خوێندکاری ئەلمان و خوێندکاری بیانییەوە هەبوو.لەوانە : خوێندکارانی ئەرمەنیی،خوێندکارانی یۆنانیی، خوێندکارانی قوبرسیی،خوێندکارانی ئاشووریی،خوێندکارانی ئیرلەندیی،خوێندکارانی باسکیی، خوێندکارانی باشووری تیرۆڵ،خوێندکارانی خوارووی سۆدان،خوێندکارانی ئەریتیریایی،خوێندکارانی ئێراقیی،خوێندکارانی ئەمازیخیی،و لە نێو ئەم خوێندکارانەدا خوێندکارانی فارس،کە هێندێکیان سەر بە دکتۆر موسەدیق بوون و، هێندیکیان توودەیی ،ئەمانە بە هیچ جۆرێک پشتی کوردیان نەدەگرت. دەیانگوت مەلا مستەفا پیاوی شای ئێران و ئەمریکایە،بەلاَم هێندێکیان سەر بە حیزبی پان ئێرانیست بوون،کە توانیمان کاربکەینە سەریان، پشتگیریی شۆرشی کورد بکەن و بەرامبەر خوێندکارە ئارەب و ترکە شۆڤێنییەکان بەرگریی بۆ کورد بکەن.

یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی من ئەوەیە:لەگەڵ هەموو کەسێک وتووێژدەکەم،تەنانەت ئەگەر بیروڕای سەتی سەت پێچەوانەی بیروڕای من بێ،بەمەرجێک باوەڕی بەو شتە هەبێ کە پشتگیریی دەکا و ئامادەی گوێگرتن بێ و قسە وەربگرێ، بەکرێگیراو نەبێ. بەزمانی شیرین و گوێگرتن بۆ قسەی دژبیر،رک و کین خاودەکرێنەوە.

لەگەڵ ئەو خوێندکارانەدا کەسەر بە حیزبی پان ئێرانیست بوون وتووێژمان کرد و تێمانگەیاندن کە ئەگەر ئەوان بۆ ئازادیی و بەختیاریی گەلانی ئێران کاردەکەن،ئەو گەلانەی کە لەدەرەوەی سنووری ئێران دەژین و، پێوەندییەکی مێژوویی و فەرهەنگیی کۆنیان بە ئێرانەوە هەیە، ژمارەیان دەهێندەی ئەو خەڵکەن کە لە نێو سنووری ئێراندا دەژین،بۆ وێنە کورد کە وڵاتەکەی بە پێی شەرەفنامەی شەرەفەدینی بیتلیسیی لە تەنگەی هورمزەوە دەستپێدەکا تا چیاکانی قەفقاس و لەوێوە تا دەوروبەری زەریای سپیی ناڤین.گەلی بەلووج کە ژمارەیان لە پاکستان و ئەفغانستان پترە لەوانەی لە ئێرانن و گەلی داریزمانی ئەفغانستان و گەلی ئۆسێت کە لە سنووری یەکێتیی سۆڤێتدا دەژین و چەندین گەلانی دیی وەک تاجیکەکان. ئەمانە هەموو لەرووی ئێتنۆلۆژییەوە،بە گەلانی ئێرانیی دێنە ژماردن.وشەی ئێران(نەک ئیران ـوەک فارسەکان بە هەڵە دەریدەبڕن) لە وشەی کۆنی"بوومی ئاریانام"ەوە،واتە "زەویی ئارییەکان" هاتووە. کە بووم بەمانای زەوییە (سەرنجی وشەی بوومەلەرزە بدە) .وشەی "ئاریا"ش پیوەندییی بە ئاگرەوە هەیە،واتە بە فەرهەنگی پەرستنی خوای رۆناکی یەوە،نەک بە رەگەزێکی تایبەتییەوە.

گەلی فارسیزمان لەچاو ئەم گەلانەدا ١٠% ـ ١٥ % یە. لەبەرئەوە، کاتێک وشەی پان ـ ئێرانیزم راست دەردەچێ کە مشووری هەموو ئەم گەلانە بخورێ. ئێستە(مەبەستمان لە "ئێستە" ئەو کاتە بوو کە ئەم قسانەدەکرا، واتە لە شەستەکانی سەتەی رابوردوودا: ج.ن)ئەگەر ئەو گەلانەی ئارەبیزمانن و لە بنەڕەتدا ئارەبیش نەبوون و، بە هۆی پسوڵمانەتییەوە بوون بە ئارەب،هەوڵی "یەکێتییی ئارەب"بدەن ،بۆچی دەبێ هەوڵی جۆرە کۆنفیدراسیۆنێک بۆ گەلانی ئێرانیی نەدرێ ،ئەو دەمە دەوڵەتێکی کۆنفیدەراڵی ئێرانیی لە کورد و فارس و بەلووج و پەشتوون و داریزمان و تاژیک و ئۆسێت و.... هتد دروست دەبێ بەرامبەر یەکێتییی ئارەب و تۆرانیزم و یەکێتییی ئەوروپا کە رۆژێک دێ دروست دەبێ (سەرنج: ئەو سەردەمە هێشتا یەکێتیی ئەوروپا دروست نەبووبوو). دیمان ئەم قسانەیان بەدڵ بوو، کەوتنە پشتگیریی شۆرشی کورد و

ڕۆژنامەکەیان "خاک و خون" خستە خزمەتی شۆڕشی ئەیلوولەوە. مامۆستا جەمیل ڕۆژبەیانیی کە ئەوددەمە لە تاران دەژیا و، پەنابەربوو، لەم ڕۆژنامەیەدا وتاری لەبارەی مێژووی کورد و جوگرافیای کوردستان و کێشەی کورد و زمانی کوردییەوە دەنووسی. تەنانەت دوکتۆر مەحموود ئەلیی ئوسمان کە بە نێوی سەرکردەیەتییی شۆڕش و نوێنەرێتیی مەلا مستەفای بارزانییەوە قسەی دەکرد،وتووێژی لەگەڵ ئەم ڕۆژنامەیەدا دەکرد و بیروڕای خۆی تێدا بڵاودەکردەوە.پێوەندییی نوکسە بەم خوێندکارانەی سەر بە حیزبی پان ئێرانیستەوە لە ڕێی میر بەدرخانەوە نەبوو، ئەبە ئاگرین بەدرۆ ئەو قسەیە دەکا. بەڵکو پێوەندییەکی نێوان دوو کۆمەڵەی خوێندکارانە بوو. کە شای ئێران و سەددام حسەین پەیمانی جەزائیریان گرێ دا، سەرکردەی پان ئێرانیست موحسینی پزیشکپوور دژی پەیماننامەی جەزائیر قسەی کرد و لەسەر کوردی کردەوە دژ بە سەددام حسەین و، ئەمەش رکی شای ئێرانی هەستاند لێیان . دیارە لە نێو ئەم پان ئێرانیستانەدا وەک چۆن مرۆڤی ڕۆشنبیر، بژیشک، هەندازیار، ئابووریناس، نووسەر...هتد هەبوو،مرۆڤی خراپیش هەبوون کە دەیانگوت " باشە ئەگەر کورد توانییان لە ئێراق جیاببنەوە و دەوڵەتێکی سەربەخۆیان دروستکرد،ئەوە نابێتە مەترسیی بۆ ئێران. موحسینی پزیشکپوور وەرامی ئەمەی بەوە دەدایەوە: دەوڵەتێکی کورد لەسەر سنووری ئێران بێ باشترە ،یان دەوڵەتێکی ئارەب و ترک؟. لە کۆبوونەوەی ساڵانەی خوێندکارانی پان ئێرانیستدا، مارشی کوردستان " سروودی ئەی ڕەقیب" دەچڕێندرا و چەپڵە لێدەدرا بۆی. نوکسە بە پێچەوانەی پارتی و حیزبە کوردییەکانی دیکەوە،تاکە کۆمەڵەیەک بوو کە ئاڵای کوردستانی لە کۆبوونەوەکانیدا هەڵدەکرد. پارتی وەک ئارەب و ترک و فارسە شۆڤێنییەکان لە دژی هەڵگرتنی ئاڵای کوردستان بوو. ئێمەی بە شۆڤێنی و جیابوونەوەخواز (انفصالی)و کۆنەپەرست(واتە دژ بە سۆڤێت)دەدایە قەڵەم،دەیگوت لە سووریا کوردستان نییە.

ئەمە بەرهەمی کاری ئێمە بوو،بێ ئەوەی بۆ هیچ کەسێک دەست لە هیچ بیروبۆچوونێکی خۆمان هەڵگرین. بەڵام شۆڕشی ئەیلوول یەکسەر لەژێر دەسەڵاتی شای ئێران و ساواکدا بوو،هەر ئەوەش بوو کە ئاشبەتاڵی لێکەوتەوە. هەڵوێستی من بەرامبەر ڕژێمی شای ئێران و داروودەستەی ئاشکرا بوو. شای ئێران پاش بەیانی مارتی ١٩٧٠ بە میر کامران بەدرخانی گوتبوو،دەیەوێ کورسییەک لە زانستگەی تاران تەرخان بکا بۆ زمانی کوردیی و، داوای لە میر کردبوو دوو پسپۆڕی زمانی کوردیی دەستنیشان بکا بۆی کە ببنە پرۆفیسۆر لە

زانستگەی تاران. میر بەدرخان نێوی من و دوکتۆر نوورەدین زازای دابوویە. پاش ماوەیەک کە شا بە هۆی ساڤاکەوە قەباڵەی ئێمەی بۆ چوو بوو، بە میر بەدرخانی گوتبوو، زۆر پێی سەیرە کە ئەو دۆستی میر بەدرخانە، کەچی دووکەس پێشنیاز دەکا،یەکێکیان (نوورەدین زازا)کۆمۆنیستە و ئەوی دی(جەمال نەبەز) لە کۆمۆنیست خراپترە، جیابوونەوەخوازە. ئەگەر ئەوە بکا ئیمپراتۆریێتیی ئێران تێکدەچێ. ئەم باسە میر خۆی، نەک هەر بۆ من بەڵکو بۆ شەهید ئەورەحمانی قاسملۆشی گێڕابووە و قاسملۆش بۆ مامۆستا کەریمی حوسامی باسکردبوو، کە ئەویش لە بیرەوەرییەکەیدا لە زمانی قاسملۆوە تۆماری کردووە:

" کامران بەدرخان چۆتە ئێران، هەموو کوردستان گەڕاوە،ئاخرین جاری ساڵی ١٩٧٠ چاوی بە شا کەوتوە،بە شای گووتوە: مەدرەسەی کورد دابنێ و ڕۆژنامەی کوردی بڵاوبکاتەوە. لە زانستگەی تاران دەرسی زمانی کوردی بکاتەوە.پێشنیازی کردووە کە جەمال نەبەز و نورەدین زازا بۆ مامۆستای زمانی کوردی لە زانستگەی تاران بانگ بکا. شا لەوەرامدا گوتویە: ئەگەر ئەم پێشنیارانەی تۆ جێ بە جێ بکەم،ئیمپراتۆری ئێران تێک دەچێ".{ کەریمی حیسامی: لە بیرەوەرییەکانم ١٩٧٠ _١٩٧٥، بەرگی چوارەم.ستۆکهۆڵم ١٩٩٠ ل ١٤٤ }. راستییەکەی کردنەوەی بەشێکی کوردیی لە زانستگەی تاران، کردەوەی شای ئێران خۆی بوو، پاش داخۆیانیی ١١ی مارتی ١٩٧٠،نەک پێشنیازی میر بەدرخان.

درێژەی ئەم باسەشم لە "ڕۆژانی ئاوارەییم لە سویسرە"(سلێمانی،بنکەی گەلاوێژ ١٩٩٩)و "باسنامە" (هەولێر ٢٠١١) دا خستۆتەڕوو.

ئێ باشە ،جەمال ئەبدولناسری سەرکۆماری میسر،ئاڵا هەڵگری ناسیۆنالیزمی ئارەب و ڕێبەری نەتەوەی ئارەب نەبوو؟ ئەی چۆن توانیم لە ڕێی نامیلکەی "کفاح الاکراد" و پێوەندییەوە لەگەڵی،کارێک بکەم کە بەرنامەیەکی کوردیی لە رادیۆی قاهیرەدا بکاتەوە و ئاوڕێک لە کێشەی کورد بداتەوە، با بەرژەوەندییی خۆشی تێدابووبێ؟ئایا ئەمە بە پارتی، یان هیچ کوردێکی دیکە، بێجگە لە من کرا؟ لە لاپەڕە(٣١)ی نامیلکەی ناوبراوی ئەبدوللا ئاگریندا،ئەبە ئاگرین شێخ محەمەد هەرسین و " خاڵە حەمەی" (واتە: محەمەد ئەزیز) وەک دامەزرێنەری "پارتی گەلی کورد" دەداتە قەڵەم و لە ژێر وێنەکەی محەمەد ئەزیزدا دا دەنووسێ (١٩٦٢) کەچی هەر لەو لاپەڕەیەدا دەنووسێ کە لە سەرەتای ساڵی ١٩٦٣ شێخ محەمەدی هەرسینی پێیگوتووە " ئەبێ حیزبێ هەبێ سەرپەرشتی

ئەو ڕێکخراوانە بکات".واتە: یەکێتیی قوتابییان و یەکێتیی لاوان و هێزی پێشمەرگە هەبووە،بەڵام حیزب نەبووە سەرپەرشتییان بکا. دەوەرن خەڵکینە باوەڕ بەم قسەیە بکەن.

لە لاپەڕە (٣٥)دا ئەبە ئاگرین دەنووسێ: کاژیک نوخبەیەکی دانسقەی زۆر زۆر کەمیان لەگەڵدابوو. کاتێک لە نێوان هەردوو سەرکردایەتیی کاژیک و حیزبی گەلی کورد دا مداوەلات کرا، بەبێ کۆنگرە بڕیار درا، بووین بە یەک حیزب، ئەویش بەناوی کاژیکەوە ساڵی ١٩٦٤ ". واتە لە ساڵی ١٩٦٤ەوە باسی کاژیکی بیست" ووە.

سەیرەکە لێرەدا لەوەدایە کە حیزبێکی بە قسەی ئەبدوڵلا ئاگرین گەورەوگرانی وەک "پارتی گەلی کورد" خاوەنی ڕێکخراوی" یەکێتیی لاوانی نەتەوەییی کورد" و " یەکێتیی قوتابیانی نەتەوەییی کورد" و خاوەنی ڕێکخستنی "هێزی پێشمەرگەیی" بووبێ، کەچی خۆی لەنێو حیزبێکی چوارپێنج نەفەری وەک کاژیکدا تواندبێتەوە. ئەوەش بێ بەستنی کۆنگرە و، هەر لەبەرخاتری ئەوەی دووکەس"شێخ محەمەدی هەرسین و محەمەدی ئەزیز" ببنە دوو ئەندامی سەرکردەیەتیی کاژیک. پاش ماوەیەکی کەمیش کارەساتی کانیی ماسیی ڕوودەدا،هەر پاش ئەوەش،ئەو دوو سەرکردەیە (شێخ محەمەد هەرسین و محەمەد ئەزیز) دەچن بۆ شاخ و، پارتی و بارزانی بەخێرهاتنیان دەکەن، تەنانەت ڕۆژنامەی "خەبات"لەسەر محەمەد ئەزیز دەکاتەوە، کاتێک هێندەک کەس بە کاژیکی دەدەنە قەڵەم و دەڵێ نا،ئەو خزمەتی ئامانجەکانی شۆڕش دەکا و، ئێدی ببڕای ببڕای بە نێوی کاژیکەوە لە کوردستان هیچ بڵاڤۆکیک دەرناچێ. بە هەمو هێزێک هەوڵ دەدرێ چالاکییی کاژیک لە کوردستاندا بوەستێندرێ و هەوڵدەدەن ئەوانەی لە ئەوروپا کاژیکن بێدەنگ بکرێن. محەمەد ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسین هیچ جووڵەیەک ناکەن و لە " خەباتکاری مەزنیش" ئەبدوڵڵا ئاگرین پزیسکیک دەرناچێ، نازانم ئەبدوڵلا ئاگرین ئەم قسانە بۆ منداڵ دەنووسێ ؟یان دەیەوێ دەوری "پاراستن"ی سەر بە پارتی، لەم کەینوبەینەدا بەم شێوە گەوجانەیە بشارێتەوە؟؟؟.

لەبارەی کارەساتی کانیی ماسییەوە کە لە١١ی ئەیلوولی ساڵی ١٩٦٤ دا ڕوویدا،گوایە بە بۆنەی هێنانەوە بیریی ڕۆژی هەڵگیرسانی شۆڕشی ئەیلوولەوە کە پارتی سەرکردەیەتیی دەکرد،ئەبدوللا ئاگرین بە "ڕووداوی خوێناوی "دەیدا لە قەڵەم بەڵام دەڵێ:" ئەو لە بەغدا قوتابی بووە" و دەڵێ: "ئەبوایە سەرکردایەتی کاژیک بەیانێکی دەربکردایە،هەم نارەزایی و هەم بێ بەری

خۆی لەو کارەساتە ناخۆشە بە جەماوەر و خەڵکی شاری سلێمانی خۆشەویست و هەموو دنیا رابگەیاندایە.مەخابن ئەوەی نەکرد.هەڵەیەکی زۆر گەورە بوو،چۆنکە بە دڵنیاییەوە ئەیڵێم :ئێمەی کاژیک نەبووین...رەنگە هەندێ عەناسری ناو کانی ماسی هەبوو بن سەر بە تەنزیمی کاژیک بوون؟بەڵام بە ئاگاداری و ئەمری کاژیک ئەو کارە نەکرا". ل(٥٧) باشە ئایا خاڵە حەمەی ئەبدوڵڵا ئاگرین و شێخ محەمەدی هەرسین دووسەرکردەی کاژیک نەبوون،بۆچی دەنگیان لێوە نەهات؟باشە، کە ئەبدوللا ئاگرین دەبێژێ، رەنگە هەندێ عەناسری کاژیک هەبووبێ،باشە ئەمانە کێ بوون؟ بۆچی نێویان ناهێنێ؟

ئەبە ئاگرین لە نامیلکە پڕ لە هەڵەی زمانەوانیی و رێنووس و پەلە پروسکێدا کە لە هێندەک شوێندا دەستکاریی قسەکانی خۆیی نێو NRTشی کردووە، گەلێک قسەی ناڕاستی دیکەشی تێدایە. بۆ وێنە: دەڵێ چوونی کاک کامیل ژیر بۆ بەرلین ساڵی ١٩٧٢ بوو.ئەمە ناڕاستە.ئەز رۆژی ٢٦ی ئەیلوولی ١٩٧٠ بوو کە پێشوازییم لە کاک کامیل کرد لە بەرلین. لەوکاتەدا هێشتا کاک جەواد مەلا لە بەرلین بوو، و هەردووکیانم بەیەکدی دا بەناسین.واتە کاکە جەوادیش ئاگای لەوە هەیە کە لە ساڵی ١٩٧٠ دا بووە، نەک ١٩٧٢ . لە تەلەفونێکدا لە رۆژی ٢٠١٤/١/١٤ دا لەگەڵ کاکە جەواد، گوتی "پاییزی ١٩٧٠ ، کاک کامیلم لە بەرلین لە رێی تۆوە ناسی".

هێژای گوتنە، کاک کامیل ساڵی ١٩٨٢ لەگەڵ رەحمەتیی کاکە فازیلی برای هاتن.بۆ بەرلین بۆ سەردانم و ماوەیەک پێکەوەبووین.کاک کامیل بە یەک وشە باسی ئەبدوللا ئاگرینی نەکرد. بە پێچەوانەی قسەکەی ئەبدوللا ئاگرینەوە کە دەڵێ جەمال نەبەز و کامیل ژیر پێکەوە چوونە ئەوروپا بۆ خوێندن، ئێمە پێکەوە نەچووین. ئەز چووم بۆ سوێسرە،بۆ خوێندن. پاش ماوەیەک کاک کامیل هات، جا لەبەر ئەوەی کارەکەی سەری نەگرت، گەڕایەوە بەغدا.ئەمەشم لەمەوبەر باسکرد. کاک کامیل لەو ساڵەوە(١٩٦٢) هەر لە کوردستان بووە تا ئەورۆ.

بەرلەوەی ئەبدوللا ئاگرین لەسەروبەندی تازەبوونەوەی شەڕی نێوان بەئس و سەرکردایەتییی بارزانی،لە مارت ١٩٧٤دا، بێ بۆ لای من لە بەرلین،چوو بووە شام بۆ لای کاک جەواد.کاک جەواد برایانە میوانداریکردبوو و سەرەڕای سەختیی سەفەر لە دیمەشقەوە بۆ بێرووت،کاک جەواد بردبووی بۆ بێرووت و ئەویش بە فڕۆکە لە بێرووتەوە هاتبوو بۆ ئەوروپا. کە لە بەرلین چاومان بەیەککەوت، هیچ باسی کاروباری کاژیک و هاوبیران و ئەو شتانەی کە لە ئێن

ئارتی و ناميلکەکەيدا گوتويەتی و نووسيويەتی هيچ باسێکيان نەبوو. چەند جارێک بەجەختەوە گوتی: دەيەوێ بمباتەوە بۆ کوردستان،چۆنکە ژيانی من لە ئەوروپا لە مەترسيدايە، ئەو دەتوانێ لە کوردستان بمپارێزێ و بمشارێتەوە.راستييەکەی ئەو کاتە کاک ئەبدوللا ئاگرينم نەدەناسی و نە نێويشيم بيستبوو،لەبەرئەوە هيچ جۆرە کاردانەوە و بەرتەکێکم پێشاننەدا لە زەردەخەنەيەک پتر.چۆنکە گوتم ئەگەر ئەو کاژيک بێ،ئەوا کاژيکەکان خۆيان پێ ناپارێزدرێ و کەوتوونەتە بەر هەڕەشەی "پاراستن"و"بەئس"و رژێمی شا و چی و چی. خۆ ئەگەر کاژيک نەبێ،بۆچی دەبێ من بپارێزێ و بە چ هێزێک و لەبەرچی....بيرم بۆ هيچ پيلان و نەخشەيەکی پشت پەردە نەچوو بۆ لەناوبردنم. پاش گەڕانەوەی ئەبە ئاگرين چەند نامەيەکی نارد بۆم و، منيش چەند جارێک وەرامم دايەوە هەتا ئاگادارکرام کە پێوەندييی ژێربەژێری بە پارتييەوە هەيە،ئێدی وەرامی نامەکانيم نەدايەوە.

گوناهی ئەمانە هەموو دەکەوێتە ئەستۆی ئەو هاوبيرانەی کە هيچ دەنگوباسێکيان نەدەنارد بۆ من. لەبەرئەوە، هەر کەسێک بهاتايە و بيگوتايە کاژيکم ناچاربووم باوەڕ بکەم پێی. چۆنکە بەدەگمەن کەسێک هەڵدەکەوت کە بە ئاشکرا بڵێ کاژيکم.

لە ناميلکەکەی ئەبە ئاگريندا گەلێک قسەی هەڵبەستراوی ديکە هەن،وەک ئەوەی لە لاپەرە ١١٨ و ١٢٠ دەڵێ:" کاک کاميلم بينی،ئەرزيمکرد با دانيشتنێک يا کۆبوونەوەيەک بکەين...لەسەر پێشنياری من برياردرا...کۆنفرانسێک....ببەستين. ئەو کۆنفرانسە لە مانگی دووی ١٩٧٥ دا لە ماڵی کاک هەردی لە نەغەدە سازکرا "کاک کاميل لەم بارەيەوە دەڵێ" راستييەکەی ئەو کۆنفرانسە لە سەرەتای پاييزيی ١٩٧٤ دا بوو. ئەويشی تێدا نەبوو.هاوبير فەرهاد ئەبدولحەميديش ئەڵێ ئەوی تيا نەبوو(وەرامی ژمارە (٦٠) ی کاک کاميل ژير بۆ پرسيارەکانی کاک هەڵۆ بەرزنجەيی). ئەم پرسيار و وارامانەم لە لايە.

هەروەها کاک کاميل دەڵێ؛ "ديارە هەموو ئەو قسانەش لە ناميلکەکەيدا کە گوايە لەو کۆنفرانسەدا کردوومانە،بوونيان نييە و راست نين".ئێدی ئەگەر ئێستا چرا بۆ قسەکانی جەنابی ئەبدوڵلا ئاگرين هەڵکەين، دەبێ چی تێدا مابێ؟

لێرەدا دەمێنيتەوە چەند تێبينييەک لەبارەی وتووێژەکەی هاوبير کاميلژيرەوە لەگەل تەلەفيزيۆنی NRT لە ٢٤ و ٢٠١٤/٢/١٨ دا،(بەتايبەتيی لە ٢/٢٤ دا)

ئەوەی کە گوتی "مەلا مستەفای بارزانی ئاگای لەوە نەبووە کە پارتی و پاراستن بەوجۆرە دژ بە کاژیک بوون و،بارزانی لەسەرەتاوە گومانی هەبووە بەرانبەر کاژیک بەڵام دوایی گومانەکەی رەواوەتەوە و،فرۆشگەی شۆرشی داوە بە شێخ محەمەدی هەرسین و زۆر رێزی محەمەد ئەزیزی گرتووە". باشە، بۆچی پاش ئەوە،چالاکییی رۆشنبیریی و رێکخراوەیی کاژیک لە کوردستاندا بە جارێک وەستاون و، پارتی و پاراستن هەر وەک جاران و لە جاران توند و تێژتر دوژمنایەتیی کاژیکییان کردووە؟ بۆچی شێخ محەمەدی هەرسین و کاک محەمەدی ئەزیز کە بوونەتە باوەڕپێکراوی بارزانی،رێیان لەو دوژمنایەتییە نەگرتووە و، هیچ چالاکییەکی کاژیکانەیان نەبووە/ بۆچی ئەحمەد تۆفیق(ئەولای ئیسحاقیی)کە زۆر دلسۆژ و سەرلەپێناوی مەلا مستەفای بارزانی بوو، بە (قسەی کاک کامیل ژیر)،ئەو پێشنیازی ئەوەی کردووە کە کاژیک دوو ئەندامی خۆی بنێرێ بۆ لای بارزانی و نێو شۆرش؟ بەڵگە چییە بۆئەوەی کە ئەو پێشنیازە پێشنیازی ئەحمەد تۆفیق خۆی بووە و رانەسپێردراوە بۆ ئەو کارە؟ پاشان بۆچی ئەو دوو کەسەی نێردراون، کاک محەمەدی ئەزیز و شێخ محەمەدی هەرسین بوون و دوو کەسی دیکە نەبوون؟کێ ئەو دووانەی هەڵبژارد و بە پێی چ پێوانەیەک؟راستییەکەی مرۆڤ ناتوانێ هەروا بە سادەیی باوەڕ بەمە بکا و نەیەتە سەر ئەو بیرەی کە تەواوییی چیرۆکی لە پڕ پەیدابوونی "پارتی گەلی کورد" و خۆتواندنەوەی لە نێو کاژیکدا بێ کۆنگرە و بێ هیچ پرسکردن بە من و بێ وەرگرتنی بیروڕای من و، هەر پاش ئەوەش رووداني کارەساتی کانی ماسیی و چوونی محەمەد ئەزیز و محەمەد هەرسین بۆ لای بارزانی، نەخشە و پلانێک نەبووبێ بۆ نەهێشتنی کاژیک،هەروەک پلانی کوردۆ(سەرووەت)ئەلیی بۆ نەهێشتنی سۆکسە.کە سەرووەت (کوردۆ)ئەلیی هەر پاش ئەو رۆڵەی گێڕای بۆ نەهێشتنی سۆکسە، لە نەمساوە بەجارێ هاتە ئەلمانیا و ماوەیەک خەریکی کاری ئێکسپۆرت و ئیمپۆرت و خانوو کڕین و بازرگانیی بوو، کە ئەم کارانە هەموو پێویستییان بە سەرمایەیە و، ئەو سەرمایەیە لە کوێوە هات؟ پاشان چوونەوەی بۆ سلێمانی و تفونەحلەتکردن لە رابوردووی خۆی لە رۆژنامەکەی "یەکێتی" دا(کوردستانی نوێ)هەروەها درۆکردن لە بارەی منەوە کە گوایە هەڵمخەڵەتاندووە،وەک من کردبێتم بە نوێنەری پاسۆک لە ئەوروپا.ئەمەش هەمووی بەرامبەر مووچەخۆرییەکی "یەکێتی".

ئەو قسەیەی کە کاک شێرزاد فاتیح لە تەلەفیزیۆنی NRT دا کردی و گوتی گوایە ئەز (جەمال نەبەز)رازی بووم بەوەی بچن بێ کۆنگرەی کاژیک،پاسۆک

دروست بکەن، ناڕاستە وەک لەمەوبەر باسمکرد.کاک فەرهاد ئەبدولقادر ماوە و ئاگای لەمە هەیە. پاشان ئەو ڕەخنەیەی کە کاک شێرزاد لە منی گرت،گوایە نەچوومەتەوە کوردستان،دەبێ ئەوە بزانێ کە ئەگەر بچووما یەوە کوردستان، ئەو دەیتوانی لە NRT TV کاژیکنامە بگرێ بەدەستیەوە و خۆی پێوە هەڵکێشێ؟.پاشان ئەز دەمتوانی وەک بەڕێزی، سالانی ساڵ لە سەردەمی بەئسدا لە کەرکووک مامۆستایەتی بکەم و ئەندامی سەرکردەی پاسۆک بم و هیچیشم بەسەر نەیەت.؟

هەرچی تەلەفیزیۆنی ئێن ئاڕ تیبیشە، ئەوا هی کۆمپانیای نالیایە. دوایی دەرکەوت بۆم کە خاوەنی ئێن ئاڕ تی بەڕێز شاسوار واحیدە کە کاتی خۆی وەک ئەوانەی دەیناسن گوتیان باوکی کەبابچی بووە،لەگەڵ هەموو ڕێزێکم بۆ پیشەی کەبابچێتی،کاک شاسوار مرۆڤێکی بێ سەرمایە بوو،بەڵام یەکێتیی، پرۆژەی گوندی ئەڵمانیی و چاڤی لاند و بناری گۆیژە و چی و چی داوەتێ و هەر لە پڕێ کردیان بە کوڕێ.لەبەرئەوە ئێن ئاڕ تی بە دەزگەیەکی سەربەخۆ دانانرێ.

تەلەڤێزیۆنی " رووداو" یش پاش تەلەڤیزیۆنی "NRT" کەوتە باسی کاژیک

TV ی "رووداو" لە ئێوارێی ڕۆژی دووشەممەی ٢٠١٤/٤/٢١ دا بەرنامەیەکی لە بارەی (کاژیک)ەوە پێشاندا،ئەمەش پاش ئەوەی چەند جارێک لەوەبەر کاتی ئەو بەرنامەیەی دیارییکردبوو،خەڵکێکی بۆ بینینی بەتەماکردبوو،بەڵام نەیهێنابووە دیی.

لەم بەرنامەیەدا،بەڕێزان:کامیل ژیر،فایەق ئارف،شێرکۆ بێکەس،فوئاد حەمەمین ،شێرزاد فاتیح،فەرهاد ئەبدولحەمید، مامۆستا خەفوور ئەمین،ئەنوەر برزوو،ئەلیی ساماخا و ئاسۆس ئەحمەد هەردیی بەشداربوون.

ئامادەکاریی بۆ ئەم بەرنامەیە دەبێ زۆر لە مێژ بێ.چۆنکە شێرکۆ بێکەس (١٩٤٠/٥/٢ _ ٢٠١٣/٨/٤) لە ٢٠١٣/٨/٤ دا لە ستۆکهۆڵم کۆچیدواییی کردووە،ماوەیەکیش بەر لە کۆچیدوایی زۆر نەخۆش بوو. لەبەرئەوە،دەکرێ بگوترێ وتووێژکردن لەگەڵی، ڕەنگە ساڵێک تا ساڵونیوێک لەوە پێش بووبێ.

سەرنجڕاکێش لە کەسە بەشداربووەکانی بەرنامەکەدا ئەوەیە،هەریەکەیان،بێجگە لە ئاسۆس ئەحمەد هەردیی،بە جۆرێک پێوەندیی بە ڕێکخراوی کاژیکەوە هەبووە،سا یان وەک دامەزرینەر(فایەق ئارف و کامیل ژیر)،یان وەک ئەندام(مامۆستا خەفوور ئەمین،ئەلیی ساماخا،ئەبدوللا ئاگرین، فوئاد حەمەئەمین، شێرزاد فاتیح،ئەنوەر برزوو)،بەڵام ئاسۆس ئەحمەد هەردیی،ئەودەمەی کە کاژیک دامەزرا،یان هێشتا لە دایک نەبووە، یان زۆر

منداڵ بووە. دوور نییە هەر لەبەرئەوە بانگکرابێ کە کوڕی ئەحمەد هەردیی یە.ئەحمەد هەردیی یەکێک بوو لە حەوت دامەزرێنەرەکەی کاژیک.لێرەدا دەبێ تیڤی " رووداو" بە پێی دەستووری بنەماڵەیی جووڵابێتەوە،چونکە تیڤی "رووداو" خۆشی تەلەڤیزیۆنی بنەماڵەیەکە.بەڵام کاژیک ڕێکخراوێکی بنەماڵەیی نەبوو. نێزێکترین کەس لە دامەزرێنەرانی کاژیک هیچ زانیارییەکیان لەبارەی دامەزرێنەرانەوە پێنەدەگەشت.

سەرنجێکی دیکەش ئەوەیە، هەردوو کۆنە ئەندامی چالاکی کاژیک،بەڕێزان جەواد مەلا و بروسکە ئیبراهیم کە بەدرێژاییی پەنجا ساڵ لە خزمەت بیر و ریبازی کاژیک دابوون و هەردووکیشیان سەرچاوەیەکی گرنگن بۆ مێژووی کاژیک و نوکسە و پاسۆک و سۆکسە، نە لە NRT و نە لە Rudaw دا بەشدارنەبوون.

ئێستە دەمەوێ رۆناکییەک بخەمە سەر هێندەک لەو شتانەی لەوتووێژەکاندا گوتران:

١)- یەکێک لەو قسە ناڕاستانەی کە کران ئەوبوو، گوایە"کاژیکنامە"لەلایەن ئەبدوللا جەوهەرەوە نووسراوە،یان جومگە سەرەکییەکانی هی ئەحمەد هەردیی یە.راستییەکەی ئەوەیە،تەنێ سەرەتاکەی"مژدە و بانگ" و دواوشەی،نووسینی ئەبدوڵلا جەوهەرە.بەشی تیۆریی و سۆسیالیزمەکەی هی منە.بەشە مێژوویی‌یەکەی هی هەموومانە،بە تایبەتی چەند تێبینییەکی ئەحمەد هەردیی و فرەیدوون ئەلیی ئەمین و ئەبدوڵلا جەوهەر.

بە کورتیی، کاژیکنامە کارێکی نێوکۆییە،بەڵام لە هەموو کۆبوونەوەکاندا،پوختەی بیروڕاو قسەکان لە لایەن منەوە دەخرانە سەر کاخەز و،پاش کۆکردنەوەیان وتووێژێکی خەستوخۆڵ کرا لە سەریان و، دوای نێزیکەی دووساڵ لێوردبوونەوە و، رازیبوونی هەمووان لەسەری، ئەوجا لە لایەن منەوە پاکنووس کرا و، بە پێشنیازی من نێونرا **"کاژیکنامە"**لەسەر کێشی "شەرەفنامە"ی شەرەفەدینی بیتلیسی. پاش ئەوە - وەک لەمەوبەر باسمکرد - بە تلینڤیسەکەی خۆم ،لە رۆژانێکی پڕ مەترسییدا،لە شێوەی نامیلکەیەکی گیرفاندا تایپمکرد و بەرگم تێگرت و،وینەیەکیم بە دەستنووس لەسەر کاخەزی زۆر تەنک لێگرتەوە و لای خۆم هەڵمگرت.کاژیکنامە دەستنووسەکە و گەلێک وتاری کاژیکم لەگەڵ خۆم هێنایە ئەورووپا و، تلینڤیسەکەم دایە دەست هاوبیران.بەڵام هاوبیران،نە کاژیکنامەکەیان پاراست و نە تلینڤیسەکە.خۆ ئەگەر ئەو روونووسەی "کاژیکنامە"و نووسینەکانی دیکە و، ئەو نووسینانەی کاژیک کە هاوبیر بروسکە ئیبراهیم ساڵی ١٩٦٤ لە کوردستانەوە هێنانی بۆم لە گەڕانەوەیدا بۆ میونشن،

لە لایەن منەوە نەپارێزرانایە و چاپنەکرانایە،ئێستە کاژێکنامە و ئەو بەرهەمانەی دیکە هەر دەنگیان دەما و رەنگیان نەدەما.

٢)باسی ئەوە کرا کە کاژیک بۆ نووسینی کاژیکنامە سووتی لە نووسینەکانی ساتیئولعوسەریی (ساطح الحصری) وەرگرتووە،یان لاسایی کردووەتەوە، ئەوە بوختانێکی یەکجار گەوجانەیە. هەرکەسێک بە هوردیی کاژیکنامە بخوێنیتەوە،بۆی دەردەکەوێ کە کاژیکنامە هیچ پێوەندییەکی بە نووسینەکانی ئەو ناسیونالیستە ئارەبەوە نییە. پاشان ئەگەر یەکێ خویندەوارییەکی بەرزنا،بەڵکو مام نێوەندیی هەبێ و نووسینەکان و سەمینارەکانی من بخوێنیتەوە،بەتایبەتی "حقیقە کاژیک"(راستینەکانی کاژیک) ١٩٧١،"دۆزی ناسیونالی کورد،ئۆتۆنۆمیی؟یان کوردستانێکی سەربەخۆ؟یان بڕیاری چارەنووس لە ئازادییدا و بۆ ئازادیی؟(چاپی سوێد ١٩٨٥،چاپی بەریتانیا ٢٠٠٢،چاپی هەولیر٢٠٠٧)،گۆڤاری نیشتمان،ئۆرگانی کۆمەڵەی ژێکاف و ئیدۆلۆژیای هوردە بۆرژوای رۆشنبیری ناسیونالیستی کورد"(چاپی سوێد ١٩٨٥،چاپی هەولێر ٢٠١٠)،گۆڤاری کۆمۆنیستانەی "یەکێتیی تێکۆشین"و ئیدیۆلۆژیای هوردە بۆرژوای مارکسیستی کورد"(چاپی ستۆکهۆڵم ١٩٨٨)،یان "بیری نەتەوەیی کوردیی،نە بیری "قەومیەت"ی رۆژهەڵاتی و نە بیری ناسیۆنالیزمی رۆژئاواییە"(چاپی سوێد ١٩٨٤،چاپی بەریتانیا ٢٠٠٢)،یەکسەر هەست بەوە دەکا کە رێبازی کاژیک زۆر جیاوازە لە بیری ناسیۆنالیزمی ئەوروپایی و "قەومییەت"ی ئارەب و ترک و فارس.

راستییەکەی،بیری کاژیک لەسەر بنچینەی قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم دامەزراوەکە ئەز ئەم بیرەم لەگەڵ چەند کەسانێکی بە ژمارە کەم لەوانە : ئەبدوللا حاجی ئەلیاس(میدیا، سەرسام)،کاکە جەلال تۆفیق(خاوەنی کۆگای سرۆچک لە سلیمانی)،فایەق ئارف(مامۆستای کیمیا و دوایی یەکێک لە دامەزرینەرانی کاژیک)،ئەلیی تۆفیق(موئیدی بەشی کیمیا لە زانستگەی بەخدا و دوایی دکتۆر لە کیمیادا و مامۆستا لە زانکۆی سلیمانی و بەخدا)،مەلا ئەبدولی مەلا سەئیدی بەرگدروو(لە سلیمانی کە هاورێی منداڵیشم بوو)ئەبدوللا زێباریی(مامۆستای قوتابخانەی نیوەندیی سلێمانی)،ئەحمەدی حەمائاغای برایماغای خوبیلە(ناسراو بە ئەحمەد سمێڵ کاکەیی)ئەحمەد شێخ رەئووف نەقیب،ئیحسان فوئاد(دوایی دوکتۆر لە زمانی کوردیی).ئەمە لە نیوەی یەکەمی پەنجاکانی سەتەی رابووردا بوو، چەند ساڵێک پێش دامەزراندنی **کاژیک**. کە قسەمان لەگەڵ خەڵکەکە دەکرد و بیروڕای خۆمان پێدەگوتن و دەیاندیی

قسەکانمان لە قسەی پارتییەکان و کۆمۆنیستەکان ناچن،دەیانگوت ئەمانە"رێبازی سێیەمن".قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم،ئەو بیرە بوو کە سۆسیالیزمی بە ئازادیی و یەکسانیی مرۆڤ دەزانی ،نەک بە بیری "دیکتاتۆرێتییی پرۆلیتاریا"وەک کۆمۆنیستەکان دەیانگوت،چۆنکە هیچ جۆرە دیکتاتۆرێتییەک سۆسیالیزم نائافەرینێ،یان بە بیری سۆسیال دێمۆکراتیی کە ئەویش رێبازێکی هەلپەرستانەی بیری مارکسیزمە و لە خزمەتی سەرمایەدارییدایە. قوتابخانەی کوردیی سۆسیالیزم،قوتابخانەیەکە بیروبۆچوونی کوردە سۆسیالیستەکان بۆ سۆسیالیزم پێشاندەدا، کە کرۆکی ئەم بیرە ئازادییی مرۆڤە و، ئازادییش هەر لە یەکسانیدا بوونی هەیە،واتە ئازادیی و یەکسانیی تەواوکەری یەکن و،بێ یەکدیی بونیان نییە و نابێ.ئازادیی بەپێی ئەم تیۆرییە یەکینەیەکە شیوای پلەپلەکردن نییە.واتە،ئازادیی،یان هەیە،یان نییە.کەمێک ئازادیی بۆ یەکێک و زۆریک ئازادیی بۆ یەکیکی دیی،درۆیەکی گەورەیە،وەک ئەو درۆیەی کە بگوتری ژنێک کەمێک زگی پڕە. چۆنکە زگپڕیی کەموزۆریی نییە.ئازادییش کەموزۆریی نییە و،کەمیک ئازادیی مانای دیلێتیی یە و هیچی دیی.کورتەی ئەم تیۆرییەشم لە نامیلکەی "هێندەک لە کێشە بنەڕەتییەکانی قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم" کە لە نێوەڕاستی هەشتاکانی سەتەی رابوردوووەوە چەند جارێک چاپکراوەتەوە، خستۆتەڕوو.

کاتێک ئەم بیرورێبازە بەسەر کێشەی کورد دا،دەچەسپێندرێ، دۆزی ئازادیی و یەکسانیی وەک تەواوکەری یەک،واتە یەکسانیی لە دەسەڵاتدا، دیتە پێشەوە.جا کە ئارەب و ترک و فارس دەوڵەتی ناسیۆنالی خۆیانیان هەبێ و کورد بە "مافی خوێندەواریی"یان مافی هاونیشتمانبوون"یان" مافی ئۆتۆنۆمیی"یان "مافی فیدرالیی یان" مافی کۆنفێدەرالیی" دەمکوتکەن، مانای وایە ئازادییی ئارەب و ترک و فارس پترە لە ئازادییی کورد. بەوتەیەکی دیی کورد لەگەڵ ئارەب، ترک ،فارس یەکسان نین،واتە:دیلن و بڕایەوە. کاتێک کورد دەتوانن بە مافی کەمتر لە دەولەتی سەربەخۆ رازی بن،کە ئەو گەلانەش بۆ خۆیان بەو مافە کەمانە رازیی بن بۆ وێنە: مافی ئۆتۆنۆمیی،یان فێدەراڵیی،یان کۆنفێدەرالییان هەبی.بەڵام ئایە ئارەب و ترک و فارس بەمە رازیی دەبن؟ئەگەر بەوە رازی بوون باشە، خۆ ئەگەر رازی نەبوون"کوردیش دەبێ وەک ئەوان دەوڵەتی ناسیۆنالی خۆی هەبێ.دەوڵەتی ناسیۆنال،دەوڵەتی ناسیۆنالیستی نییە،بەلکو دەوڵەتێکی نیشتمانییە.

جا ئێستە ئەم بیرو بۆچوونە لە کوێ و بیروبۆچوونی ئارەب و ترک و فارسە ناسیۆنالیستەکان لەکوێ؟کە هاتمە ئەوروپا هەل هەلکەوت بۆم،تیۆریی کاژیک لەسەر بنچینەی قوتابخانەی کوردیی سۆسیالیزم دابڕێژم. هەر لە نووسینەکانمدا بیری ناسیۆنالیزم و بیری نەتەوەییم لە یەک جیاکردووەتەوە.ڕێکخراوی کاژیک ڕێکخراوێکی ناسیۆنالیستانە نەبوو،بەڵکو ڕێکخراوێکی نەتەوەیی بوو،واتە هەموو نەتەوەکەی دەگرتە بەرچاو بە یەکسانیی،ئەمە لە کاتێکدا کە دەوڵەتێکی ناسیۆنالیستی، تەنێ دەوڵەتی چین ،یان دەستە،یان توێژێکە.جیاوزیی چینایەتیم وەک نەخۆشییەکی کۆمەڵگە خستە بەرچاو.

نووسینەکانم و سەمینارەکانم و لێکۆڵینەوەکانم هەموویانم لە سنوورێکی فراواندا بڵاوکردەوە و ئەمانەم هەموو لەسەر ئەرکی خۆم چاپ کرد.بوونم لە ئەوروپا،دوور لە دیکتاتۆرێتیی دەوڵەتەکانی ئارەب و ترک و فارسەوە،دەرفەتێکی هانییە پێشەوە بۆم کە بتوانم نووسینەکانم بگەیەنمە ئەوانەی ئارەزووی خوێندنەوەیان دەکەن،ئەمەش چەمۆڵەیەکی دەمکوتکەرانەیە بۆ ئەوانەی لە رووی دوژمنایەتییەوە،رەخنەی ئەوە دەگرن لێم کە لە ئەوروپام و، نەگەراومەتەوە کوردستان.پرسیار ئەمەیە،ئایا ئەوانە دەیانتوانی هەلومەرجێک بهێننە کایەوە کە بمتوانییایە ئەو بیر و بەرهەمانە، نەک بڵاو بکەمەوە،بەڵکو هەر بیاننووسم؟. بەڵێ قسەی بێ گومرگ خۆراکی مرۆڤی نابووتە.

مەودای رۆشنکردنەوەی بیروڕێبازی کاژیک بە شێوەیەکە کە جارێکیان رەحمەتی برایم ئەحمەد بە خۆمی گوت: " کە نووسینەکانت دەخوێنمەوە،هەست بەوە دەکەم، بەشارەزاییەکی زۆرەوە کوردایەتیت کردووە بە زانستێک کە بەسەرپێی خۆیەوە وەستاوە".ئەم گۆڤانیی(شایەتی)یەی کەسێکی وەک ئەو نووسەر و قانووناس و رامیارە ناسراوە،بەڵگەیەکە بۆ قسەکانم و بەرپێچێکە بۆ درۆ و بوختانی نەزانان و نابووتان.

بێجگە لەمەش، رەحمەتی برایم ئەحمەد گوتی:" باوەڕ بکە،ئەگەر کاژیک نەدەچووە لای مەلا مستەفا،خۆم یەکەم کەس دەبووم کە دەهاتمە ناو کاژیکەوە".رەحمەتی برایم ئەحمەد،ئەم قسەیەشی جارێک لەوەپێش،لە وتووێژێکدا کردبوو لەگەڵ شێخ حسەینی بەرزنجەیی(ناسراو بە شێخ کاژیک)ووتووێژەکە لە نامیلکەیەکدا بڵاوکرایەوە،لەسەردەمی ژیانی رەحمەتی برایم ئەحمەددا.

٣)- یەکێک لە ئەندامانی کاژیک (شێرکۆ بێکەس)لە کاتی رەخنەگرتندا لە کاژیک گوتی،کە گەورەترین هەڵەی کاژیک ئەوەبوو کە چووە لای مەلا مستەفای بارزانی.ئەز ئەو رەخنەیە بەڕاست دەزانم.خۆم لە هەموو ژیانمدا سێ چوار جار مەلا مستەفای بارزانیم دیوە. لەسەردەمی منداڵیمدا کە مەلا مستەفا لە سلێمانی دەستبەسەر بوو لە سەرەتای چلەکانی سەتەی رابووردوودا و، لە ماڵێکدا دەژیا لەسەروو قاوەخانەی سەرچیمەنەوە و جاروبار بە کۆڵانەکەی لای ماڵی ئیمەدا خۆیی و چەند خزمێکی تێدەپەرین بەرەو بازار. کە ئەمەشم لە بیرەوەرینامەکەمدا باسکردووە.جاری دووەم کاتی گەڕانەوەی لە سۆڤێتەوە بۆ بەخدا پاش کودەتای لەشکری ئێراق بەسەرکردەیەتیی ئەبدولکەریم قاسم لە ١٩٥٨/٧/١٤ دا. کە ئەمەش هەر بۆ بەخێرهاتنەوەکردنی بوو،هیچ جۆرە وتووێژ و باس و راپرسینێکی تێدا نەبوو.جاری سێیەم لە بەخدا لە ساڵی ١٩٥٩ دا بوو ، مام جەلال بردمی بۆ ماڵی بارزانی کە لە کۆنە خانووەکەی نووری سەئیدی کۆنە سەرۆکڤەزیرانی ئێراق لەسەردەمی شانشینییدا بوو. ئەوجارەش هیچ ماوەیەک نەبوو بۆ هیچ جۆرە قسەکردنێک لەگەڵی،چۆنکە بە ژمارەیەکی زۆر لە کەسانی خۆهەڵپەسپێر و خۆبژێن و ماستاوکەر دەورەدرابوو.جارەکی دیکە لە ئاهەنگێکی نەورۆزدا بوو کە چەند قسەیەکی کرد و داوای لە خەڵکەکە کرد چەپڵە لێنەدەن بۆی بەلکو چەپڵە بۆ ئەبدولکەریم قاسم لێبدەن،چۆنکە ئەوە کە ئێراقی لە زۆرداریی رزگار کرد...هتد. کە لە ١٩/گولانی١٩٦٢ دا لە کوردستان و رۆژهەڵات دەرچووم و روومکردە ئەوروپا،ئەوددەمە مەلا مستەفای بارزانی سەرکردەی لەشکری پێشمەرگە و شۆرشی ئەیلوول بوو.کە لە ساڵی ١٩٦٤ دا و بۆ یەکەمجار ئەو بیرخەرەوانەی کاژیک گەیشتنە دەستم کە درابوون بە بارزانی و پێموابوو، لەسەر ئەو رێ یە رۆیشتووە کە کاژیک لە ئامۆژگارییەکانیدا پێشانی داوە. ئێدی کاژیک تا ١٩٧٠ هیچ پێوەندییەکی بەمنەوە نەکردەوە تا، بزانم هەڵوێستی بارزانی بەرامبەر کاژیک چۆن بووە. هیچ وتار و نامیلکە و پەرتوکێکی بارزانیشم نەدیوە تا بتوانم بیروڕای خۆم لەبارەی بارزانییەوە لەسەر بنچینەی نووسینەکانی دەرببڕم.کە کاک کامیل ژیر لە ١٩٧٠/٩/٢٦ دا هات بۆ بەرلین بۆ لام، بۆ یەکەمجار ئەوەم بیست کە پارتی بەدوای سێبەری سەری کاژیکدا دەگەڕێ تا پانی بکاتەوە و تکای کرد لێم کە چاوێکمان لە هەلومەرجی ژیانی هاوبیران بێ لە کوردستان.چۆنکە نوکسە ئەگەرچی لە ئۆرگانەکەی دا "کوردستان ئینفۆرماسیون" هیوای خواستبوو کە رێکەوتنی مارتی ١٩٧٠ سەربگرێ،بەڵام گومانەکانی لەو رێکەوتنە

نەشاردبووەوە.ئێمەش لێرە،واتە هاوبیرانی نوکسە،ناچاربووین بارودۆخی هاوبیران لە کوردستان بگرینەرچاو، ئەگەرچی هاوبیر کامیل ژیر دەیزانی کە بیروڕای من بەرامبەر ڕێکەوتنی مارتی ١٩٧٠ ئەوەیە چاوبەستێکە لە کورد کراوە و ئاشبەتاڵێکە سەپێندراوە بەسەر شۆڕشی کورد دا. ئێدی هەتا ئاشبەتاڵی دووەم(مارتی ١٩٧٥)و پاش ئەوەش تا هاوینی ١٩٧٧ کە هاوبیر فایەق ئارف هات بۆ بەرلین بۆ لام، یەک کەسی کاژیک نەهات بۆ لام و یەک نامەی کاژیک نەگەیشتە دەستم.

پاش ئاشبەتاڵی دووەم(١٩٧٥)کە دیم هاوبیرانی کاژیک هیچ چالاکیی و هەڵویستێکیان نەبوو لە سەروبەندی ئاشبەتاڵدا،ئێدی خۆم بەدەروێست نەدیی بە بڕیارەکانی هاوبیرانی کوردستانەوە،وەک مرۆڤێکی سەربەخۆ کەوتمە کار. ئەوی نامیلکەی "کاژیک و نکسة الثورة الكردية" (کاژیک و نووچدانی شۆڕشی کورد) کە لە ١٩٧٥ دا چاپکراوە بخوێنێتەوە،بەجوانیی جیاوازیی هەڵوێستی من و هاوبیرانی ئەوروپا لە هەلوێستی هاوبیرانی کوردستان دەبینێ. پاش ئەوەش هیچ شتێک بە نێوی ڕێکخراوی کاژیکەوە لە ئەوروپا دەرنەچوو.

٤)- ڕەخنە لەوەگیراوە کە کاژیک زۆر بە نهێنیی کاری کردووە،لەبەرئەوە جەماوەری زۆر نەبووە.هەرچەندە لەمەوبەر ئەم بابەتەم ڕۆنکردەوە،بەڵام دەمەوێ لێرەدا بێژم کە هێندەک کەس ناهەقیان نییە ئەو گلەییە بکەن. چۆنکە یان گەنجن و ئەو سەردەمەیان نەدیوە،یان هێندە پیربوون و ئەو سەردەمەیان لە بیرنەماوە،ئەگەرنا ئەو زەمانە زەمانێک بوو هەر کەسێک بە سووسەیەک شتێک ببیسترایە لێی،یان گومانێکی لەسەر بوایە،پێستی دەبرا بۆ دەباخانە.ئەوددەمە،هەر لە یەکەمین جەزرەبەدا هەموو ئەوانەی کە سەر بە بیروباوەڕ و ڕێبازی کاژیک بوون لە نێودەبران و بیرەکەش شوێنەواریشی نەدەما. پێدەچێ شێرکۆ بێکەس لەبەر پیریی و خراپیی تەندروستیی کە بە باشی لە تەلەفیزیۆنەکەدا دەرکەوت،ئەوەی لە بیرچووبێتەوە کە بردیانە بەکرەجۆ بە پەلبەستراویی و هێندە دارکارییان کرد،زۆری نەمابوو بمرێ.

هێندەک کەسیش قسەی بەر سێبەر دەکەن. کاژیک نەک هەر داگیرکەرانی کوردستان لە دژی بوون،بەلکو کوردەکە خۆشیی، هەر لە کۆمۆنیستەکان و ئاخاکان و بازرگانەکانەوە بگرە هەتا دەگاتە داروددەستەی پارتی،پێیان بە سێبەری سەریدا دەنا.ئەوەتا ئێستەش پەنجاساڵ بەسەر ئەو ڕۆژانەدا تێپەڕیوە و کاژیک وەک ڕێکخراو بە لایەنی کەمەوە چل سالە نەماوە،کەچی هێشتا

زراویان لێی کەوتووە و مووچە خۆرەکانیان وەک کاوە ئەمین و تەلەفیزیۆنیەکەیان"ڕووداو" لە کۆڵمان نابنەوە.

٥(- باسی پێوەندیی کاژیک بە زەردەشتێتییەوە کرا،گوایە کاژیک دەیەوێ ئاینی زەردەشتیی زیندوو بکاتەوە.ئەمەش بوختانێکی گەوجانەی دیکەیە. ئەوی شارەزای ئەلفوبیی کاژیک بێ دەزانێ کە کاژیک بیرێک و ڕیبازێکی زانستانەیە،واتە،لەسەر بنچینەی زانست دامەزراوە،نەک باوەڕ.زانست و باوەڕ دوو شتی زۆر جیاوازن لە یەک.زانست سنوور و پێوانەی خۆی هەیە و دەچێتە ژێر ڕکێفی ئەزموون و گومان و دەمەتەقێ دەکرێ لەسەری و شێوای گۆڕانە.بەڵام باوەڕ جۆرە پێوەندییەکی گیانیی و تایبەتیی کەسێکە بەو شتەوە کە باوەڕی پێیەتی، نە پێوانەی هەیە و نە سنوور دادەنرێ بۆی و، نە دەخریتە ئەزموون و تاقیکردنەوەوە و شێوای گۆڕانیش نییە.لەبەرئەوە،ئاین کە باوەڕە و ناچێتە خانەی زانستەوە،هیچ پێوەندییەکی نییە بە بیری کاژیکەوە.ئەوەشم لە "حقیقة کاژیک"دا ڕۆنکردووەتەوە. ئاین ڕێزی دەگیرێ،بەڵام تێکەڵ بە ڕامیاریی ناکرێ. بێجگە لەمەش ،زەردەشتێتیی هەر باوەڕ(واتە:ئاین) نییە،بەلکو فەلسەفەیەکە لەسەر سێ کوچکەی پێکەوە بەستراو وەستاوە: **بیر و گوتە و کردەوە** . سێ کوچکەی زەردەشتیی بریتییە لە : بیری باش و گوتەی باش و کردەوەی باش.بیری باش دەبێتە هۆی گوتەی باش و خۆدەربڕینی باش. هەردووکیان پێکەوە دەبنە هۆی کردەوەی باش.بیری خراپیش بە پێچەوانەی ئەمەوەیە. جا ئێستە ئەگەر ئەم فەلسەفەیە:بیری باش و گوتەی باش و کردەوەی باش، لە زەردەشتێتییەوە نەهاتبێ،دەبێ چ خراپەیەکی تێدا هەبێ؟مەگەر ئەوانەی کە ناتوانن بە مێشکی خۆیان بیر بکەنەوە و مێشکیان بووە بە کۆیلەی ئەم و ئەو.

٦)- باسی وشەی "ئاریا" کرا کە هێندەک نەزان و ئامانجپیس دەیانەوێ ئەوە بە "ڕەگەزپەرستیی" بدەنە قەڵەم.وشەی "ئاریا" ئاماژەیەکە بۆ فەرهەنگی کۆنی ئێران و هیندستانی کۆن، کە فەرهەنگی میترایزم بووە. واتە، **پەرستنی خوای خۆر** بە کورتی : پەرستنی خوای ڕۆناکیی،دژ بە هێزی تاریکیی. کە ئەم بیرەی کۆنی کورد کەوتووەتە ئاینی ئیسلامەوە. ئەوەتا ئایەتێکی قورئان دەبێژێ:" الله نور السموات والارض"(خوا ڕۆناکیی ئاسمانەکان و ئەرزە){سورەتی : النور(ڕۆناکیی)ئایەتی:٣٥}.وشەی ئاگر کە لە کۆندا نیشانەیەک بووە بۆ ڕۆناکیی و گەلێک هاو وشەی دیکەی هەیە وەک :ئار،ئاور،ئایر...هتد ئاماژەن بۆ ئەو نێوە کۆنە و ئەو فەرهەنگە کۆنە و، ئەوەتا گەلێک شوێنی کوردستان وەک

ئارارات،ئاربیل، ئاردەلان...هتد پێشکۆی "ئار" یان پێوەیە. وشەی "ئێران"یش لە "ئاریان"ەوە وەرگیراوە و هیچ پێوەندییەکی بە رەگەزەوە نییە.
لە نامیلکەی "حول المشكلة الكردية"دا کە لە ساڵی ١٩٦٩ دا لە هامبۆرگ نووسیومە و هەر لەو ساڵەدا وەک بڵاوکراوەی "نوکسە" کەوتوەتە بەردەست ئارەزوومەندانی،بێ پێچوپەنا ئاماژەم بۆ ئەمە کرد.شایانی باسە لە سەردەمی دەسەڵاتی نازییەکاندا لە ئەلمانیا،وەک چۆن وشەی سۆسیالیزم و ناسیۆنالیزم بە درۆ و ساختەکاریتیی بەکارهێندران،هەروەها وشەی"ئاریا" و"ئاریی"ش بە هەڵە بۆ ساختەکاریتی بەکاربرا، ئەگەرنا، گەلی ئەلمان سەر بە فەرهەنگی ئاریایی نین.گەلی ئەلمان جەرمانی باکوورن،نەک ئاریایی. ئاریاییەکان تەنی خەڵکی ئێرانی کۆن و هیندستانی کۆن بوون و بەس،کە کوردیش یەکێکە لەو نەتەوانەی ئەو فەرهەنگە(کولتوورە) کۆنەی هەبووە. ئەوەش فەرهەنگی رۆناکیی یە،بەرامبەر هێزی تاریکیی،واتە فەرهەنگیی راستیی و بەرچاو،دژ بە فەرهەنگی درۆ و دەلەسەو چاوبەست و ژێرپەردە.
٧) باسی ئەوە کرا کە ئەوانەی کاژیکیان دامەزراند خوێندەواربوون،بەڵام پیاوی سیاسەت نەبوون. باشە.نازانم ئەو بەڕێزانە رامیاریی(سیاسەت)بەچی دەزانن؟ ئەوانەی ساڵانێک شەڕی کوردکوژییان کرد و نێویان نا براکوژیی، لە رامیاریی دا قاڵ بوون؟ ئەوانەی پەنجاساڵ تەپڵوزورنایان بۆ رژێمی تێرۆریستی سۆڤێت و ستالینی کوردکوژ لێدا،رامیارییان باش دەزانی؟ ئەوانەی پاش ١٤ ساڵ قوربانیدان لە لایەن کوردەوە ئاشبەتاڵیان بە شۆرشی کورد کرد،وەستای رامیاریی بوون؟ ئەوانەی هەر لەشکری ئەمریکا هاتە کوردستان و ئیراقەوە پێش مارینزەکان کەوتن ،بێ هیچ پەیمان و گەرەنتییەک، ئەوانە رامیاریزان بوون؟ کاژیک فەلسەفەیەکی نوێ و رێبازێکی نوێی هێنایە پێشەوە،چەکێکی زانستانەی دایە دەست بەشخوراوان، جا ئەگەر ئەو بەشخوراوانە نەیانزانیبێ بەکاری بهێنن،یان رێیان لێگیرابێ بۆ بەکارهێنانی،گوناهی دامەزرینەرانی کاژیک چییە؟ هەی قسە زلی هیچ لە باردا نەبووان...
٨) کێشەی کانی ماسیی، یەکێک بوو لەو باسانەی لە تیڤی" ئێن ئار تی" یش و، تیڤی"رووداو"یش هاتە پێشەوە، ئەم تاوانە دەستدرێژییەک بوو بۆ سەر گیانی چەند کەسێک کە بە کۆمۆنیست ناسرابوون و، لە بەرنامەکەدا گوترا لە ئەستۆی پارتییە. ئەم باسەشم لە شوێنێکی دیکەی ئەم نامیلکەیەدا خستەڕوو.بەڵام لەبەرئەوەی ئەبدوللا ئاگرین لە نامیلکەکەیدا "لاپەڕەیەکی گەش لە مێژووی کاژیک ١٩٦١ _١٩٧٥،هەولێر ٢٠١٣،لە لایەکەوە دەبێژی،ئەگەرچی من (واتە

ئەبدوللا ئاگرین:ج.ن)لە ساڵی رووداوەکەدا لە بەغا قوتابی بووم،ئەبوایە سەرکردایەتی کاژیک بەیانێکی دەربکردایە،هەم نارەزایی و هەم بێ بەری خۆی لەو کارەساتە ناخۆشە بە جەماوەر و خەڵکی شاری سلێمانی خۆشەویست و هەموو دنیا رابگەیاندایە،مەخابن ئەوەی نەکرد هەڵەیەکی زۆر گەورە بوو،چۆنکە بە دلنیاییەوە دەیڵێم : ئێمەی کاژیک نەبووین...هتد (ل ٥٧)،بەلام لە لایەکی دیکەوە دەبێژێ کە لە "١٩٦٩ـ ١٩٧٤ لە لقی رێکخستنەکانی کاژیکدا بەرپرسیار بووە"(ل ٥٦).

باشە بۆچی ئەو (ئەبدوللا ئاگرین)ە، لەماوەی ئەو پێنج ساڵەدا کە بەرپرسیاری لکی رێکخستنەکانی کاژیک بووە ئەم کێشەیەی رۆننەکردووەتەوە؟بۆ لە وتووێژە تەلەفیزیۆنییەکاندا بە ئاشکرا نەیگوت،کێ بووە؟ لە کاتێکدا کە حەمە سەئید حەسەن لە ژمارە (٣٢)ی کاتنامەی "پەیام"دا (مارتی ٢٠٠١)واتە١٣ ساڵ لەمەوبەر،بە ئاشکرا نێوی " پیاوکوژەکانی کانی ماسی "نووسیوە(ل ٤٢)کە محەمەد ئەزیز(خاڵە حەمەی کاک ئەبدوللا ئاگرین)یەکێکە لەو ریزەدا.

ئەبدوللا ئاگرین هەواڵ و زانیاریی ناراست بڵاودەکاتەوە:

١ـ ئەبدوللا ئاگرین لە لاپەڕە (٣٨ـ٥٠) ی نامیلکەی نێوبراودا دەبێژێ کە ئەو نامەیەکی کاژیک کە لە رۆژی ١٩٦٤/٥/١٣ دا نووسراوە بۆ مەلا مستەفای بارزانی، هەر ئەو رۆژە بردوویەتی بۆی. مامۆستا ئەحمەد هەردیی لە لەندەن لە ١٩٧٨ دا پێمیڕاگەیاند کە ئەو نامەیەیان بە حەمەی ئەزیزدا ناردووە بۆ بارزانی. بێجگە لەمەش،مامۆستا هەردیی گوتی" چوارنامەمان نارد بۆ بارزانی ،بەڵام ئەو (بارزانی)وەرامی هیچ نامەیەکی ئێمە(کاژیک)ی نەدایەوە".شایەنی باسە ئەحمەد نەقیب لە سەفەرێکی دا بۆ کوردستان کە گەڕایەوە میونشن نامەی چوارەمی کاژیک بۆ بارزانی کە بەرواری ١٩٦٥/٢/٢١ ی لەسەر بوو،هێنابووی لەگەڵ خۆی.پاش ئەوە هیچ بلاڤۆک و نامە و نووسینیکی کاژیک دەرنەچوو.

٢ـ ئەبدوللا ئاگرین لە ل ٤٦ـ٤٩ ی نامیلکەی نێوبراودا نامەیەکی بڵاوکردووەتەوە بە دەستنووس کە بەرواری ١٩٦٤/٥/١٣ ی لەسەرە و گوایە ئەو نامەیە بووە کە ئەو بردوویەتی بۆ بارزانی. بە دڵنیاییەوە دەبێژم کە ئەو قسەیە ناڕاستە. هاوبیر بروسکە ئیبراهیم ئەو نامەیە و دوو نامەی دیکەی لەگەڵ خۆی هێنا بۆ میونشن. نامەکان هەموو بە ئارەبیی نوسرابوون و تایپ کرابوون. ئەز لە لەندەن لە مامۆستا هەردییم پرسی بۆچی نامەکانتان بۆ بارزانی بە ئارەبیی بوو،گوتی" چۆنکە پێمان وایە بارزانی ئارەبیی لە کوردیی

ئاسانتر دەخوێنێتەوە". ئەبدوللا ئاگرین کاخەزی ئەو نامەیەی وا ژاکاندووە و لە هیندەک شوێندا دڕاندوویەتی، پێی وایە منداڵ دەخڵەتێنێ.

٣)ئەبدوللا ئاگرین لە لاپەڕە (٤٢) ی نامیلکەکەیدا بە تیپی درشت دەنووسێ"دیسان بارزانی ژمارە (١) مانگی شوبات ساڵی ١٩٦٢" ئەز بۆ یەکەمجار لە سەمیناری "کوردستان و شۆرشەکەی"دا کە لە ساڵی ١٩٧١ دا بە زمانی ئەلمانی پێشکێشمکرد و لە ساڵی ١٩٨٤ دا بە کوردیی بڵاوکرایەوە، بۆ یەکەمجار ئاماژەم بۆ ئەو بلاڤۆکە کرد و گوتم ئەم "دیسان بارزانی"یە لەلایەن ئەولای ئیسحاقی (ئەحمەد تۆفیق)ەوە لە سلێمانی دەردەکرا و بەسەر ماڵاندا شەوانە بڵاودەکرایەوە بۆ پشتگیریبی مەلا مستەفای بارزانی دژ بە سەرکردەکانی ئەو سەردەمەی پارتی (برایم ئەحمەد،جەلال تاڵەبانی...هتد) دڵنیام کە ئەبدوللا ئاگرین ئەو بلاڤۆکەی بڵاونەکردووەتەوە. ئەو سەردەمە لە سلیمانی بووم و دەزانم کە کوردێکی خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان هاورێی ئەحمەد تۆفیق ئەو کارەی دەکرد. نێوانی من لەگەڵ ئەحمەد تۆفیق خۆش بوو. زۆر هاتووچۆی منی دەکرد. بۆ خۆیی و هاورێکانی خانوویەکی گەورەم پەیدا کرد کە ماوەیەک وەک "کۆمۆنە" یان لێکردبوو.شوێنی نیشتەجێ بوونیان بوو.پاشان ئەو بلاڤۆکە"دیسان بارزانی" چ پێوەندییەکی بە کاژیکەوە هەیە، ئەگەر مەبەستی ئەبدوللا ئاگرین تەنێ ماستاوکردن نەبێ بۆ بنەماڵەی بارزانی؟ کە بەم نامیلکەیە و بە قسەکانی لە ئینتەرنێتدا کەڵکی نەگەیاند بە بنەماڵەی بارزانی، بەلکو زیانی گەیاند پێیان.

٤)ـ بۆ ئەوەی ناڕاستییەکانی ئەبدوللا ئاگرین باشتر دەربکەون،دەستنووسێکی هاوبیری کۆچکردوو لەتیف ئەلیی وەک خۆی بلاودەکەمەوە کە ماوەیەکی کورت پاش هاتنی بۆ میونشن نووسی و دایە دەستم.هاوبیر لەتیف ئەلیی کە لە مانگی ئۆکتۆبەری ١٩٦٤دا هات بۆ میونشن، دەیگوت لە ساڵی ١٩٦١وە لە ڕێی شێرکۆ بێکەسەوە زانیوێتی کە کاژیک هەیە و بووە بە کاژیک.بەڵام ـ وەک ئەو دەیگوت ـ کاژیک زۆر بە نهێنی کاریدەکرد و زۆر بە زەحمەت و درەنگ یەکێکیان کردووە بە ئەندام. دەستنووسەکەی هاوبیر لەتیف ئەلیی بەرواری ١٩٦٥/٢/٢٨ ی لەسەرە.لەو نووسینەدا دەردەکەوی کە لە ساڵی ١٩٦١ دا زانراوە کە کاژیک هەیە،بەڵام ئەبدوللا ئاگرین دەڵێ ئەو لە ساڵی ١٩٦٤ دا زانیوێتی کە کاژیک هەیە. لێرەدا هیندەک پرسیار هەن کە دەبێ هاوبیران کامیل ژیر و فایەق ئارف وەرامی بدەنەوە. بۆچی کاژیک کە هیندە بە نهێنیی کاریدەکرد، دەرگەی خۆی هەروا بە ئاسانی بۆ "پارتی گەلی کورد" خستە سەر پشت؟پارتی کە ئەو هەموو

رک و کین و دوژمنایەتییەی هەبوو بەرامبەر کاژیک، کاتیک محەمەد ئەزیز و محەمەد هەرسین چوونە نێو پارتییەوە، بۆچی پارتی هیچ وشەیەکی دژ بە "پارتی گەلی کورد" و ئەم دوو کەسە پێ نەبوو؟

کۆچی دوایی هاوبیر لەتیف ئەلیی

هاوبیر لەتیف ئەلیی کە تووشی نەخۆشیی سنگ بوو بوو.بە نەخۆشی هات بۆ میونشن.هاوبیر بروسکە و ئەز بردمان بۆ لای دکتۆر.دەرکەوت کە تووشی سیل بووە.ئەوجا بردمانە نەخۆشخانەی سیلدارەکان لە Gautingلەوێ باش خزمەتی دەکرا،بەتایبەتیی یەکێک لە دکتۆرەکانی نەخۆشخانەکە کوردی باکوور بوو.هاوبیر لەتیف بەرەو چاکبوونەوە هەنگاوی دەنا.بەڵام زۆر حەزی دەکرد زوو لە نەخۆشخانە دەربچێ،دەیگوت" نەهاتوومەتە ئێرە بۆ خواردن و خەوتن".

هەرچەندە ئێمە(هاوبیر بروسکە و ئەز) زۆر خەریک بووین لەگەڵی،دان بە خۆیدا بگرێ و جارێ لە نەخۆشخانە بمێنێتەوە. بەڵام بە قسەمانی نەکرد و لەگەڵ دکتۆری نژدار(جراح) رێکەوتبوو کە سیی نژداریی بکەن،گوایە بۆ ئەوەی زوو چاک ببێتەوە. پاش نژداریی کردن چووین بۆ لای،دیسانەوە پێمان گوت کە دەبێ پەلە نەکا هەتا تەواو چاک دەبێتەوە.رۆژێک دوای ئەوە بە تەلەفون ئاگادارکراین کە بە نەخۆشیی ئەمبۆلی کۆچیدواییی کردووە. ئەم نەخۆشییە، وەک دەڵێن،لە نێو چەند هەزار کەسێک دا تەنێ یەکێک پاش نژداریکردن تووشی دەبێ.لەتیف ئەلیی لە ١٩٦٨/٣/٨ دا کۆچیدواییکرد و لەو تەمەنە گەنجییەدا، گوناهی خۆشی تێدا هەبوو. سیل نەخۆشییەکی کوشندەیە و ئەوی تووشی بێ، دەبی باش بحەسێتەوە. ئەو زۆر بە پەلە بوو بۆ دەرچوون لە نەخۆشخانە.

شایەنی باسە، ئەز وێنەیەکیی گۆڕەکەی هاوبیر لەتیف ئەلیم نارد بۆ ئەبدوللا ئاگرین.بەڵام هەر لە ئاماژەکردن دا بۆ ئەو وێنەیە دوو هەڵەی کردووە.١ ـ نێوی ئەو شوێنەی کە هاوبیر لەتیف لێی نێژراوە گاویتنگە Gauting نەک گاوستنگ. ٢ ـ گۆڕستانی گاوتینگ وا لە نێزیک میونشن نەک بەرلین.

وتووێژی مووچەخۆری پارتی (کاوە ئەمین) لەگەڵ شێرکۆی کوڕی هەژاری موکریانیی ، پارتی و بنەماڵەی بارزانی پاش پەنجا سالیش سامی تارماییی کاژیک بەرینەداون

کاوە ئەمین کە یەکێکە لە مووچەخۆرەکانی بنەماڵەی بارزانی و لە نێوان سوێد و هەولێردا لە جرتوفرتدایە، وتوویژێکی لەگەڵ شێرکۆی کوری هەژار کردووە و، لە هەفتەنامەی "رووداو" دا بڵاویکردووەتەوە {"رووداو" چاپی هەولێر

٢٠١٤/٥/٥،چاپی کوێلن ژ ٢٤٨ ٢٠١٤/٥/٨}لێرەدا دەمەوێ بە چەند خاڵێک درۆکانی شێرکۆی کوڕی هەژار بخەمە بەرچاو:

١)- مووچەخۆری بنەماڵە(کاوە ئەمین) وەک ئەوەی هەنگوینی لە هیلانەدا دۆزیبێتەوە، هەر لە سەرووی لاپەڕەکەوە بە مانشێتێکی گەورە لە زمان شێرکۆی کوڕی هەژارەوە نووسیوێتی:" بارزانی کاژیکی بە هیچ نەدەزانی،چۆنکە هیچ نەبوون".

جارێ ئەوانەی سەر بە کاژیک بوون"هیچ بووبن" یان " هیچ نەبووبن" ئەوە بابەتێکی دیکەیە. با بڵێین "هیچ نەبووبن". بەڵام ئایا ئەوانەی شۆرشێکی (١٤)ساڵییان بە ئاشبەتاڵ کۆتایی هانیی،"زۆرهیچ" بوون؟.ئەوانەی ساڵانی ساڵ کوردکوژییان کرد لە پێناوی پارە و دەسەڵاتدا و نێویاننا"براکوژیی" ئەوانە"زۆر هیچ"بوون؟

پاشان،ئایا مووچەخۆرەکانی بنەماڵەی بارزانی لە هۆشیارییەوە دلیان بەم قسەیەی بارزانی دژ بە کاژیک خۆشە؟ دیارە هێندە هۆشیان نییە،تا ئەو پرسیارە لە خۆیان بکەن،ئایا مەلا مستەفای بارزانی کە کاژیکی "بە هیچ نەزانیوە" ،حیزبەکەی خۆی، واتە "پارتی" کە خۆی سەرکردەی بوو"، بە هیچ دەزانی؟هەڵوێستی مەلا مستەفای بارزانی بەرامبەر پارتی و سەرکردەکانی پارتی چووەتە مێژووەوە و خەڵک ئەوە دەزانن.ئەز نامەوێ گەلێک نموونە بهێنمەوە،تەنێ یەک نموونەی سووک باس دەکەم، تا بزانن نرخاندنی مەلا مستەفای بارزانی بۆ سەرکردەکانی حیزبەکەی خۆی چۆن بووە:

دەستەیەک لە کوردەکانی رۆژاوای کوردستان(چەپاژۆ و راستاژۆ)چووبوونە لای بارزانی بۆ ئەوەی رێکیان بخاتەوە و ئاشتیان بکاتەوە. لە نێو قسەکردنیاندا،مەلا مستەفا گەلێک جنێوی دابوو بە ئاپۆ ئۆسمان سەبری.لەوەدا محەمەد بەکر کە خەباتکارێکی کورد و دژ بە رژێمی سووریا و، لەسەر ئەوە ساڵانی ساڵ کەوتە زیندان و دەربەدەریی،لەو کۆبوونەوەیەدا بەشدار بوو.محەمەد بەکر بە مەلا مستەفای گوتبوو" باشە جەنابت وا بە ئاپۆ ئۆسمان دەڵێیت،ئەی خۆ ئەوەتا رۆژنامەی "خەبات" زۆر بە باشیی باسی ئۆسمان سەبری دەکا و،بە تێکۆشەرێکی مەزنی دەداتە قەڵەم".مەلا مستەفا بە پەنجە ئاماژەی بۆ حەبیب محەمەد کەریم و مەحموود ئۆسمان سۆرانی و ئەوانی دیی کردبوو کە لەوێ بوون و گوتبووی:"ئێ خۆ رۆژنامەی خەبات بەدەست ئەم مندالانەوەیە...".

دوایی،کاژیک هیچ جۆرە چاوەڕوانییەکی خۆیی لە مەلا مستەفا نەبووە.کاژیک ئامۆژگارییی مەلا مستەفای کردووە و ڕێی ڕاستی پێشانداوە لە پێناوی چاکەی خەلکی کوردستاندا،نەک لە پیناوی پلەوپایە و پارەدا وەک هەژاری باوکی شێرکۆ کە شێرکۆ بەو نانە"حەلالە"ی باوکی بەخێوکراوە و، ئێستەش لە درۆ و دەلەسە و بوختان و قسە هەڵبەستندا، دەی وەکو باوکی ناگەن پێی.

مەلا مستەفا هیچ چاکەیەکی بەسەر کاژیکەوە نەبووە،کاژیک چاکەی بەسەر مەلا مستەفاوە بووە.کاتیک کە دەزگەی ڕاگەیاندنی گشتیی لە ئەوروپا مەلا مستەفایان بە "مەلا سوورەکە"The Red Molla و داردەستی سۆڤێت لە قەڵەم دەدا، ئەز ئەو دەمە تاکە کەسێک بووم کە ئەو قسانەم بە درۆ دەخستەوە،ئەوەش لە پیناوی خراپنەبوونی نێوی کورد دا.ئەمەش سوپاس و پێزانینی ئەم بنەماڵەیە.

٢). مانشێتێکی دیکەی "ڕووداو" ئەمەیە: "کوردایەتی نەیتوانیوە ڕێکخراوێکی لە دەرەوەی بارزانییەکان هەبێت".جارێ با ئەم مانشێتە لەگەل قسەکانی شێرکۆی هەژار دا بەراورد بکەین کە لە دەقی وتووێژەکەدا هاتووە،تابزانین کاوە ئەمین و هاوکارەکانی چەندە دەسپاکن لە کاری ڕۆژنامەوانیدا.دەقی قسەکەی شێرکۆی هەژار ئەمەیە:" ئێستا بیری نەتەوەیی کوردستانی،جگە لە بنەماڵەی بارزانی و بەو شێوە کۆنەی خۆیان،هیچ ڕێکخراوێکی نییە".باشە،ئەمە لە کوێ و مانشێتەکەی "ڕووداو" لە کوێ.ئەمە دەستکاریکردنی دەقەکەیە.بۆ بەرژەوەندیی بنەماڵە.چۆنکە وشەی "کوردایەتیی"لە قسەکەی شێرکۆی کوڕی هەژاردا نییە. پاشان شێرکۆی هەژار نابێژێ "ڕێکخراوێکی لەدەرەوەی بارزانییەکان هەبێت"،بەڵکو دەڵێ"جگە لە بنەماڵەی بارزانی بەو شێوە کۆنەی خۆیان".واتە بارزانییەکان بە "بنەماڵە" و شێوەکەیان بە"کۆنە" دەداتە قەڵەم.بەڵام کە دەبێژێ: "ئێستا بیری نەتەوەیی کوردستانی،جگە لە بنەماڵەی بارزانی...هتد"مانای وایەڕێکخراوەکەی بنەماڵەی بارزانی کە پارتییە بە خاوەنی "بیری نەتەوەیی کوردستانی" دەناسێنێ،ئەگەرچی"بەشێوەی کۆنی خۆیان".ئەمەش ماستاوکردنێکی شێرکۆی هەژارە بۆ بنەماڵەی بارزانی و میراتێکە لە باوکییەوە بۆی بەجێ ماوە".

٣). لەبارەی ئەو بلاڤۆکەوە کە لە ١٩٧٥/١/٢٥ دا، واتە،دوومانگێک پێش ئاشبەتاڵ دژی سەرکردەیەتیی کاژیک دەرچووە،کاوە ئەمین لە نەزانییەوە پرسیاری بلاڤۆکێک دەکا کە گوایە لە ساڵی ١٩٧٤ دا دەرچووە.شێرکۆی هەژار دەڵێ:

"من ئەو بەیانەم بەناوی سەرکردایەتیی کاژیک نووسیوە و بە پێشنیازی مامۆستا عوسمان رەشید و،رەزامەندی کاک ئازاد (محەمەد مستەفا)ئەوسا هەر ئەو سێیە لە سەرکردایەتی کاژیکدا ،مابووینەوە...هتد؟."باشە،کە شێرکۆی کوڕی هەژار دەبێژی:"کاژیک هیچ نەبوون،کەچی ئەو بە "نێوی سەرکردایەتیی کاژیکەوە" بەیانی دەرکردووە. واتە، ئەو خۆی بەنێوی "هیچی نەبووەوە بەیانی دەرکردووە". ئەمەش ئەوە دەگەیەنێ کە خۆی هەر بە قسەی خۆی "هیچ نەبووە".

بێجگە لەوەش، " هیچ نەبوون"ی شێرکۆی هەژار و ئازاد مستەفا(حەمەی مستەفا)لەوەدا دەردەکەوێ کە داوای "حوکمی زاتی"یان کردووە بەسەرکردایەتیی بارزانی - وەک لە بلاڤۆکەکەیاندا نووسراوە،واتە داوای ئەو شتەیان کردووە کە پارتی هەزاران کەسی بۆ بە کوشت داوە و دوایی ئاشبەتالی کردووە. ئامانجی کاژیک حوکمی زاتی نەبوو. ئێستادیارە پەنجەی کێ لەم قورەدابووە بۆ خراپ کردنی کاژیک و سیخوڕێتی بەسەریانەوە.

٤) لەبارەی ئەو سیخوڕێتیی(جاسووسێتیی)یەی کە خۆی و حەمەی مستەفا(ئازاد)و ئوسمان رەشید پێکەوە کردوویانە و نێوی سەرکردەکانی کاژیکیان خستووەتە بەردەم رژێمی بەئس و رژێمی شای ئێران ،بابزانین لە وتووێژەکەیدا لەگەڵ موچەخۆرەکەی بنەماڵەی بارزانی،واتە کاوە ئەمین چی گوتووە و بەچی پاساوی ئەم سیخوڕێتییەی خۆی داوەتەوە:

"رووداو" :گلەیی ئەوەشتان لێدەکرێت کە ئێوە ناوی سەرکردەکانی کاژیکتان نووسیوە، بەرەمزیش بێت،وەکو (ا.هـ)کە هەموو کەس دەزانێت مامۆستا ئەحمەد هەردییە؟ئەوە تا چەند راستە و مەبەستتان چی بووە لەوە؟".

"شێرکۆی هەژار" ئەوە راستە.من روونمکردەوە کە دەمانویست ئیعتباری نوێنەریی کاژیک لەوانە بستێنین،نەوەکا بەناوی کاژیک لەگەڵ کۆنە ئەندامێک و پێشمەرگەدا بدوێن و کار لە دژی ئێمە بکەن".

"رووداو" :دوای دەرکردنی ئەو بەیاننامەیە،ئەو گرووپە چیتان کرد؟ ئایا درێژەتان بەکاری سیاسی دا،بە چ ناوێکەوە؟".

"شێرکۆی هەژار: پێنج - شەش حەفتەیەک دوای ئەو بەیانە،هەرەسی شۆرش بڵاوەی پێکردین".

سەرنج: لێرەدا شێرکۆی کوڕی هەژار دان بەوەدا دەنێ کە کارێکی راستی کردووە نێوی سەرکردەکانی کاژیکی بۆ رژێمی بەئس و رژێمی ئێران و ...هتد ئاشکرا کردووە.ئەم زانیارییانەشی لە ئەبدوللا ئاگرین وەرگرتووە - وەک

ئەبدوللا ئاگرین خۆی دان بەمەدا دەنێ لە نامیلکەکەی دا.واتە شێرکۆی هەژار دان بە سیخوڕێتیی خۆی دا دەنێ. هەر بە قسەی خۆی(شێرکۆی هەژار)لەگەڵ هاودەستەکەی حەمەی مستەفا(ئازاد)پاش ئاشبەتاڵی پارتی ئەو (شێرکۆی کوڕی هەژار) و ئازادی هاودەستی، ئەوانیش ئاشبەتالیان کردووە،چۆنکە ئەو فەرمانەی پێیان سپێردرابوو تەواو بووە و ،ئێدی فەرماندەر کاری نەماوە پێیان. شێرکۆ رایکردووە بۆ ئەوروپا بۆ ئەوەی لەسەر حسێبی کرێکار و کارکەری ئەوروپا چەند سالێک ژیان بباتە سەر.ئەوجا ساڵی ١٩٧٩ گەڕاوەتەوە ئێراق و ئێران.رژێمی بەئسیش هیچ ئازارێکی نەگەیاندووە پێی. دوای ئەوە هاتووەتەوە ئەوروپا و لە هۆڵەندە نیشتەجێ بووە.

٥) هەر لەو وتووێژەدا شێرکۆی کوڕی هەژار کە خۆی ماوەیەک و لەسەرەتاوە لەگەڵ پاسۆک دا بووە و، تەنانەت ویستوویەتی پاسۆک بینێرێ بۆ لوبنان و لەوێ بیکەن بە "نوێنەری پاسۆک" کاک جەلالی حاجی حسەین کەلۆش پێیگوتووە،ئێمە جارێ خۆمان نەخستووەتە سەرپێ، تۆ داوای پلە و پایە دەکەیت لێمان؟ لەوەوە شێرکۆی هەژار رای کردەوە بۆ نەمسا. ئەم زانیارییە کاک جەلالی حاجی حسەین پێمی ڕاگەیاند.

لە وەرامی پرسیارەکەی کاوە ئەمین دا لە بارەی پاسۆکەوە دەبێژێ:

"ئەوەندەی من بزانم دامەزرێنەرانی پاسۆک پێشتر ئەندامانی کاژیک بوون. کاژیک چەند فکری هەبوو،ئەمانیش هەر ئەوەندە،تاقە یەک دانەشیان تێیدا نەبوو،مانای وشەی "سۆسیالیست"بزانێت. جەمال نەبەز بۆ مەبەستی خۆی لەناوی "نەتەوەیی"ی دوورخستەوە و "سۆسیالیست"ی بۆ هەڵبژاردن...و هتد".

سەرنج: ئەوەی پاسۆکەکان چییان زانیوە و نەزانیوە،ئەوە دەبێ خۆیان وەرامی ئەوە بدەنەوە. شێرکۆی هەژاریش خۆی یەکێک بووە لەوان.ئەوەی کە گوتوویەتی : "جەمال نەبەز بۆ مەبەستی خۆی لەناوی "نەتەوەیی" ی دوورخستەوە و و"سۆسیالیست" ی بۆ هەلبژاردن، بوختانێکی ئاشکرایە،وەک هەموو درۆ و بوختانەکانی دیکەی. ئەز نە کاک فەرهاد ئەبدولقادرم دەناسی و نە کاک شێرزاد فاتیح،ئەوان هاتنە لای من و بە منیان گوت حیزبێکیان دروستکردووە بە نێوی"حیزبی سۆسیالیزمی نەتەوەیی کورد"ەوە.واتە، ئەوان خۆیان وشەی سۆسیالیزمیان بۆ خۆیان هەلبژاردبوو،بەلام بە شێوەیەکی خراپ. ئەز لەرووی چاکەخوازییەوە پێیانمگوت "سۆسیالیزمی نەتەوەیی" زاراوەیەکە بە تایبەتیی لە ئەوروپا و هەموو رۆژاوا بۆ حیزبی نازیی بەکاردەبرێ. واتە،من هەڵەکەیانم سەرڕاستکردەوە بۆیان، نەک بچم لە نێوی نەتەوەیی دووریان بخەمەوە و

سۆسیالیست هەڵبژێرم بۆیان،جگەلەمەش کاژیک کۆمەڵە و ڕێبازێکی سۆسیالیستی بوو.کاک شێرزاد فاتیح لە تەلەفیزیۆنی ئێن ئار تی دا باسی ئەمەی کرد،ئەگەرچی باسی ئەوەی نەکرد کە پێیانگوت ئەم یارمەتییەی من واتەی ئەوەی نییە کە کار دەکەم لەگەڵتان، ئێوە دەبێ کۆنگرە بگرن بۆ ئەندامەکانی کاژیک و کۆنگرە بڕیار بدا بۆ گۆڕینی نێوی کاژیک. ئەمان بەداخەوە چاوبەستیان لە من کرد و باسی ئەوەیان نەکرد کە ئەوان ئاگایان لەو بەیانە بووە کە دژی سەرکردەکانی کاژیک لە لایەن شێرکۆی کوڕی هەژار و محەمەد مستەفا(ئازاد)و ئۆسمان ڕەشیدەوە دەرچووە.ئەو زانیاریانەیان لە من شاردەوە و دڵی پاکی منیان بە خراپترین شێوە بەکار هێنا.

٦)لەبارەی ئەو تۆمەتەوە کە لە **کوردستان پۆست** دا بەڕێز کەمالی جەمال موختار خستوویەتە مل شێرکۆی هەژار کە شێرکۆ ویستوویەتی بیکوژێ،کاوە ئەمین قوڕوقەپی لێکرد و پرسیاری نەکرد لێی کە لە بارەی ئەو تۆمەتە سەختەوە چ دەڵێ...ئەوەش هاوکاریی کۆن و نوێی پارتی و شێرکۆی کوڕی هەژار باش دەردەخا.

٧)ـ شێرکۆی کوڕی هەژار کە هیچ چالاکییەکی ڕامیاریی نەبووە ئەو جاسووسێتییە نەبێ کە باسکرا.لە وتووێژەکەدا گوتوویەتی کە نایەوێ وێنەی خۆی بڵاوبکاتەوە،چۆنکە شتی بەدەستەوەیە بیکا.وا دیارە دەبێ فەرمانێکی دیکەی پێ سپێردرا بێ.

زلترین درۆی هەژاری مۆکریانی: "ئەم هەتیوەم(شێرکۆ) زۆڵە" لچۆن هەژاری موکریانی و شێرکۆی کوڕیم ناسی؟

ئەز لە نیوەی یەکەمی پەنجاکانی سەتەی ڕابوردوودا خوێندکاربووم لە کۆلیژی پەروەردەی زانستگەی بەخدا.ئەو سەردەمەش سەردەمێکی پڕ لە چالاکییی خوێندکاران و ڕامیاران بوو لە ئێراقدا،بە تایبەتیی چەپییەکان و حیزبی نیشتمانیی دێمۆکراتیی(الحزب الوطنی الدیمقراطی) بەسەرۆکایەتییی کۆچکردوو کامیل چادرچی. ئەز ژیی بە پێی پێویست ،وتارم لە ڕۆژنامەی "صدی الاهالی" ئۆرگانی حیزبی نیشتمانیی دێمۆکراتیی دا بڵاودەکردەوە،کە جارێک بۆ مافی خوێندەواریی بە زمانی کوردیی و جارێک بۆ بەرپەرچدانەوەی قسەکانی جەلال بایار سەرکۆماری ترکیای ئەو سەردەمە کە لە ئەمریکا گوتبووی لە ترکیا هەر ترک هەن، گەلێکی دیکە نییە. هەروەها لە گۆڤاری"صدی المستقبل"یشدا کە ڕەسمی ئەلئامل(رسمی العامل)دەریدەکرد، ئەم وتارانەم بە نێوی خواستەمەنیی ج.ا.کلۆڵ ەوە دەنووسین.لەو کاتەدا مام جەلال لە کۆلیژی مافیەل(حقوق)

دەیخوێند. بەهۆی خەریکبوونمانەوە بە چالاکیی خوێندکارانە دژ بە رژێمی ئێراق و کێشەی کوردەوە،هاوڕێیەتیمان لەگەڵ یەک زۆر خۆش بوو.ڕۆژێکیان گوتی، دەزانیت کێ حەز دەکات بتبینێ؟گوتم:کێ.گوتی: هەژار.گوتم هەژار کێ یە؟گوتی: هەژاری هەڵبەستوان.گوتم:بۆچی لێرەیە؟گوتی:ئا،بەڵام لێرە نێوی ئەزیزە و نابێ کەس پێبزانێ.گوتی:لەگەرەکی فەزڵ(فضل)لە ستۆدیۆیەک کاری وێنەگریی دەکا،ئێستە دەچین بۆ لای. کە چووین بۆ لای، هەر لەیەکەمین ناسینەوە هەستمکرد کە کابرایەکی گاڵتەزان و قسە خۆشە.لەگەڵ کات، بە ئوستاد بەشیر موشیر و چەند کەسێکی دیکەم ناساند.ئەو ستۆدیۆیەی کە کاری تێدا دەکرد هی کاک جەلال بێتووشی بوو،بەلام هەژار هەر وەک خاوەنی ستودیۆکە بێ وابوو.پاش ماوەیەک زانیم کە نەخۆشیی هەناسەسواریی هەیە، بردم بۆ لای دکتۆر نووری فەتووحی کە خەڵکی سلێمانی و لە بنەماڵەی ئەلەکە بوو،گوتی دەبێ بە ڕۆنتگەن وێنەی سنگی بگیرێ.کە وێنەی سنگی گیرا،نەخۆشیی سیل دەرچوو.تومەز ئەمە کۆنیش ئەم نەخۆشییەی هەبووە و ناردوویانە بۆ لوبنان و ماوەیەک لەوێ بووە و گوایە چاکبووەتەوە و گەراوەتەوە بەخدا.بەڵام دیارە لێیهەڵداوەتەوە، بە زەحمەتێکی زۆر توانیم ماوەیەک لە نەخۆشخانەیەکی سنگ وەربگیرێ.دوکتۆر گوتبووی دەبێ ماوەیەک لە شوێنێکی هاوینەهەوار بژی.جا لەبەر ئەوەی کەس خۆی تێنەدەگەیاند،ئەوەی لەدەستم هات بۆ یارمەتیدانی کردم و رەوانەی شەقلاوەم کرد.

بۆ سەفەری شەقلاوە، ئەز تاکە کەسێک بووم کە بە شەمەندەفەری بەخدا - هەولێر بە رێمکرد لە شەقلاوەوە هەڵبەستێکی پڕ لە گاڵتە و قسەی خۆشی نارد بوو بۆم،وەک سوپاسنامەیەک. هەڵبەستەکەیم لە "باسنامە"دا چاپی هەولێر(٢٠١٢)دا بڵاوکردووەتەوە.

پاش چەند مانگێک گەڕایەوە بەخدا و تەندروستیی بەرەو باشیی چوو بوو.دەستیکردەوە بە کار لە شوێنەکەی خۆی.نێوانمان بەرەو خۆشتر چوو.جاروبار بە ئێواران لە دوکانی ئوستاد و بە قسەی خۆش و گاڵتە و گەپ کاتی خۆشمان دەبردەسەر.

ڕۆژێکیان لە دوکانی ئوستاد بەشیر موشیر بووم،رەفیق چالاک هات گوتی"فەرمانگەی لێکۆڵینەوەی تاوانەکان"(دائرة التحقیقات الجنائیة) کە فەرمانگەیەک بوو وەک "ئاسایش"،بانگیان کردم و کە چووم گوتیان ئاگاداریی هاتووە بۆیان کە کوردێکی ئێرانی تۆمەتبار رایکردووە بۆ ئێراق و ئێستە لە بەخدا لە گەرەکی فەزل لە دوکانێک کار دەکا و نێوی "هاجەر"ە. رەفیق

گوتی،"هەر زوو زانیم کە هەژارە،چۆنکە ئارەب "ژ" دەکەن بە "ج".(رەفیق هەژاری باش دەناسی).رەفیق گوتی: " گوتم شتی وا نییە و نایناسم".کە رەفیق ئەوەی گوت، دەستبەجێ چوومە لای هەژار و باسەکەم گێڕایەوە بۆی.ئەویش دەمودەست شتی کۆکردەوە و گوتی"تۆ برۆ هەقت نەبێ"گوتم"ئاخر چۆن؟" گوتی: " خۆم جێبەجێی دەکەم". دەرگەی دوکانەکەی داخست و ئێدی نەمزانی چی بەسەر هات.پاش ئەوەی بەتەواویی نازانم کەینێ بوو کە پۆلیس چووبوونە دوکانەکە، هەر براکەی جەلال بێتووشییان لەوێ دیی بوو.هەژار بەرنەکەوت.دەنگوباسی هەژار بڕا.ئەز خوێندنی خۆم لە زانستگە تەواو کرد و بوومە مامۆستا لە قوتابخانەی نێوەندییی موسەللا و نێوەندییی رۆژاوا لە کەرکووک.سالی ١٩٥٦ بوو، رۆژێکیان مامۆستا ئەباس هەبوو سەر بە پارتی بوو لە کەرکووک گوتی: ئەم ئێوارەیە هەژار لە چایخانەی پشت سەرا دەبێ،چۆنکە دەیەوێ سەفەر بکا،حەز دەکەین تۆیش بێیت.گوتم بۆچی هەژار لە کوێیە؟گوتی لە کەرکووکە.گوتم، ئەم ماوەیە لە کوێ بوو،گوتی هەر لە کەرکووک.گوتم چی دەکرد لە کەرکووک؟گوتی کاری دەکرد.گوتم ،دەیزانی کە ئەز لە کەرکووکم.گوتی:ئا،پێمان گوتووە کە تۆ لە کەرکووکیت.سەرم سوڕما. لای ئێوارێ کە چووم بۆ چایخانەکە چەند کەسێک هاتبوون لەوانە مامۆستا ئیحسان ئەبدولحەمید .وەک بیستم ئەبدوللای شەریفی(خەلکی سنە و خاوەنی مەلهای ئەبدوللا لە بەخدا کە بە هۆی دەوڵەمەندییەوە، گەلێ کەسی دەناسی)رووی لە حەسەن تۆحلە ناوە کە سەرمایەدارێکی گەورەی مووسڵ بوو،هەژار بە دزییەوە بگەیەنێتە تورپاسپی کە گوندی بنەماڵەی حاجۆ ئاخا بوو. لە هاوینی ساڵی ١٩٦٥ دا کە چووم بۆ سووریا هەژارم لە دیمەشق دیی بە تەما بوو بینێرن بۆ فیستیڤاڵی لاوان و خوێندکاران کە کۆمۆنیستەکان لە وڵاتێکی ئەورووپای رۆژهەڵات سازیان دەکرد.(وابزانم وارشۆ/پۆلۆنییا بوو) هەژار لەوێ مایەوە تا کودەتای قاسم، ئەوجا گەڕایەوە بەخدا و جەلال بێتۆشی دوکانەکەی خستەوە خزمەتی.ئەمە ساڵی ١٩٥٨ بوو.بووبووم بە مامۆستا لە قوتابخانەی دوا نێوەندییی جافەرییە لە بەخدا کە قوتابخانەی شیئەکان بوو.

هەژار ئەمجا کەوتە زورنازەنین بۆ رژێمی قاسم و خۆ نێزیککردنەوە لە مەلا مستەفای بارزانی.رۆژێکیان گوتی تکایەک دەکەم لێت خێرێک بۆ خۆت بکە.گوتم خێری چی؟گوتی مردووم بەدەست شێرکۆوە، بە ڕاستیی ئەم هەتیوە زۆڵە.کورە پێی بڵێ بچۆ گوو بکە نازانێ گوو بکا.گوتم بیبەم بۆ مزگەوت گووی پێ بکەم؟گوتی کوڕە نا. بیبە بۆ ئەو قوتابخانەیەی لەوێ کاردەکەیت. لە کورتیی

بیبرمەوە شێرکۆم بردە ئەوێ و بەڕێوەبەری قوتابخانە مامۆستا حەسەن زەلزەلە وەریگرت.ئەو کاتە شێرکۆ ١٣ ساڵان بوو.هەر بۆ رۆژی دوایی بەردەستی قوتابخانەکە هات گوتی: ئەو منداڵەی دوێنێ هێنات، ئەورۆ هەرەشەی لە قوتابییەکان کردووە و چووە بە گژیاندا.منیش گوتم بانگی کە بۆم. کە شێرکۆ هات گوتم ئەوە چیت کردووە؟ بێ وەرامدانەوە دەستیکرد بە گریان و قوتابخانەی بە جێ هێشت.دوایی کە لە باوکیم پرسی،گوتی بردمان بۆ شوێنێکی دیی.بە کورتی شێرکۆ تەنیا دوو رۆژ لە قوتابخانەی جافەرییە بوو بەس. ئێدی شێرکۆم نەدییەوە تا ساڵی ١٩٧٥.

شێرکۆی هەژار پاش ئاشبەتاڵی ١٩٧٥ هات بۆ بەرلین بۆ لام

چۆن کاک فەرهاد ئەبدولقادر و کاک شێرزاد فاتیح بە چاوبەست و خۆگۆڕین هاتنە لام و هەموو شتێکییان لە من شاردەوە،بەتایبەتیی ئەو بەیانەی لە دژی سەرکردەیەتییی کاژیک لە ١٩٧٥/١/٢٥ دا بە ئاگاداریی وان دەرچووبوو، هەروەها پێچەوانەی ئەو بەڵێنەش کەوتنەکار کە لە بەرلین دابوویان پێم لە بارەی ئەوەوە کە چوونەوە بۆ وڵات کۆنگرەیەک بگرن و هەموو ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک بانگهێشت بکەن و کۆنگرە بڕیاربدا لەسەر گۆڕینی نێوی کاژیک(ئەمەشم لەمەوبەر باسکرد)،بەڵام ئەوان ئەمەیان نەکردبوو،هەر لە خۆیانەوە و بێ کۆنگرە "پاسۆک"یان لە چەند کەسێک دامەزراندبوو.هەر بەو جۆرە،شێرکۆی هەژاریش کە بەداخەوە دوایی دەرکەوت بۆم هاوکاروهاودەستی وان بووە،هات بۆ بەرلین بۆ لام و ،خۆی بە ئەندامی کاژیک ناساند و،بەیەک وشەش چییە باسی ئەوەی نەکرد کە ئەو، ئەو بەیانەی لە دژی سەرکردەکانی کاژیک دەرکردووە.هیچ گلەییەکیشی لە هیچ ئەندامێکی سەرکردەیەتیی کاژیک نەبوو.هەر هێندەی گوت کە رەوشی کاژیک لە باری ئابوورییەوە زۆر خراپە و،پێویستییان بە یارمەتییە و دەیەوێ بڕواتەوە بۆ کوردستان.منیش حەفسەت(٧٠٠)مارکی ئەلمانیای رۆژاوام دا پێی تاکو بیباتەوە بۆ برادەرەکان.دوایی دەرکەوت کە پارەکەی هەڵگرتووە بۆ خۆی و نەیدابوو بە برادەران.کاتێک بەڕێز ملازم مەنسوور حەفید ئەوەی پرسی بوو لێی،شێرکۆی هەژار گوتبووی"جەمال نەبەز ئەو پارەیەی داوەتێ بۆ خۆی".هەرچەندە ئەمە درۆیەکی رووتە و دەیەوێ بەوە دەستپیسیی خۆی و پیاکێشانی پارەکە بشارێتەوە،بەڵام با وادابنێین کە پارەکە بۆ خۆی بووە،کە وا نییە،ئەوێک کە هێندە دوژمنی من بووە و بە قسەی خۆی لای خەڵک گوتبووی چووە بۆ بەرلین بۆ ئەوەی بە دزییەوە دەنگی جەمال نەبەز بە دەزگەی دەنگوەرگر بگرێ، کە

نازانم بۆ چ دەزگەیەکی نهێنیی ئەو کارەی کردووە،بێجگەلەوەش ئەو بەیانە جاسووسانەیەی بە دڵی رژێمی ئێراق و ئێران دژی من و چەند کەسێکی دیکە دەرکردبوو، کە لەمەدا ئەبدوللا ئاگرین هاوتاوانە،چۆنکە ئەو وەک خۆی دانی پێداناوە کۆڵێک نهێنیی لا باس کردووە.(سەرنجی ئەبدوللا ئاگرین:لاپەرەیەکی گەش لە مێژووی کاژیک،بەشێ یەکەم،هەولێر ۲۰۱۳،ل ۸۲ و ۱۰۲). باشە،شێرکۆی کوڕی هەژار دەبێ چەند ناموسی هەبێ کە سەرەڕای ئەمانەش هەر پارەی لە من وەرگرتووە؟ لەمەشدا بە تەواویی کوڕی باوکی خۆیەتی.چۆنکە هەژاری باوکیشی هەروابوو. بە خێری ئەم و ئەو و بە تایبەتیی کاک جەلال بێتووشی دەژیا،کەچی جوێنی پێدەدا، دیارە لەبەردەمی کاک جەلال خۆیدا نا،چۆنکە لەبەردەمی ئەواندا کە دایدەدۆشین دەیبردنە ئاسمان،بەڵام لەپاشملە دەیبردن بە ناخی زەویدا.

هەژار لە درۆنامەکەیدا "چێشتی مجێور" کە پڕە لە بوختان و قسە هەڵبەستن و باسکردنی هێندەک شت کە ئاگام لێیان بووە و دەزانم سەتی سەت درۆن ،تایبەتکارەکانی خۆی پێشانداوە:درۆودەلەسە،بوختان کردن، چیرۆک هەڵبەستن،گاڵتەکردن بە خەڵک،پوولەکێتیی،سپڵەیی و پێنەزانیی. شێرکۆی کوڕی کە لە بوختان و خەیاڵپڵاویی و هەستکردن بە ناتەواویی، ئەو هەموو لایەنە خراپانەی باوکی خستووەتە سەرکاخەز،کەچی باوکی ئەو درۆ زلەی دەکرد کە دەیگوت"ئەم شێرکۆ....زۆڵە"راستییەکەی شێرکۆ زۆڵ نییە،کوڕی باوکی خۆیەتیی.

<u>سەرنج</u>: کاوە ئەمین کە مووچەخۆری بنەماڵەی بارزانییە،لەگەڵ مووچەخۆرەکانی دیکەی بنەماڵە،وەک بەڕێوەبەرانی تیڤی "رووداو" و ئەبدوللا ئاگرین ،بەدوای خراپکردنی نێوی "کاژیک" دا دەگەڕێن. جا کێ دوو قسەی بە کاژیک گوتبێ و دوو درۆی کردبێ لە بارەی کاژیکەوە بۆ داپۆشینی دەستەوستانیی خۆی، وەک محەمەد مستەفا(ئازاد)کە چارەکە چەرخێکە کۆچیدواییکردووە و،بنەماڵەی بارزانیی هیچ باسێکیان نەکردووە،ئێستە کاوە ئەمین بەدوایاندا دەگەڕێ. لە هەفتەنامەی "رووداو"(ژ ۲٤۳ ی ۲۰۱٤/٤/۳،چاپی کوێلن)وتارێکی نووسیوە بەم سەردێرە: " ئازاد مستەفا...خەونێک لە غەریبی سەردەنێتەوە".ئەوجا دوای ئەوە سەرە هاتووەتە سەر هاودەستەکەی محەمەد مستەفا،واتە شێرکۆی کوڕی هەژار کە پاش ئاشبەتاڵ هات بۆ بەرلین و خۆی بە پەروەردەی دەستی باوکی پێشاندەدا و گوتی: "لەگەڵ باوکی خۆم گەورە بووم بە نیشتمانپەروەریی".هێندەک لە درۆزلەکانی ئەوەیە کە باسی قوتابخانەی

جافەرییە لە بەخدا دەکا و نێوی مامۆستا شێخ ئەبدولزەهرە دەهێنێ،وەک ئەوەی نان و پیازیان پێکەوە خواردبێ.ئەم خەیاڵپلاوە تەنێ دوو رۆژ لەو قوتابخانەیە بوو.ئەوەش بە تکای من وەرگیرا لەوێ. هەر بۆ رۆژی دوایی شەڕی فرۆشت بە قوتابییەکان و هەرەشەی کرد بوو لێیان. کە ئاگادارکرام بانگم کرد بزانم کێشەکە چییە.بێ وەرامدانەوە دەستی کرد بە گریان و لە قوتابخانە چووە دەرەوە. پاش ئەوەش ساڵێک،مامۆستای ئەو قوتابخانەیە بووم،جارەکی دیی لەوێ نەمدییەوە.باوکیشی هەر وابوو.شتی نەدیبوو،تێیدا نەبوو،بە درۆ دەیکرد بە هی خۆی و دەیگێڕایەوە.درۆنامەکەی "چێشتی مجێور" پڕن لەو چیرۆکانە.هەر بۆیە وەسێتی کردبوو پاش مردنی چاپی بکەن.شێرکۆی کوڕیشی نوسیوێتی گوایە من نەخشەیەکم پێشان داوە کە دێرسیمم کردووە بە ئەرمەنستان.بەڕاستیی درۆی وا هەر بۆ بەنگکێشێک دەستدەدا.

لەبارەی ئەو تۆمەتە سەختەوە کە بەڕێز کەمال جەمال موختار لە "کوردستان پۆست"دا خستوویەتە مل شێرکۆی کوڕی هەژار کە شێرکۆ ویستوویەتی کاک کەمال بکوژێ،هەروەها کەسانی دیکەش ئەو تۆمەتەیان خستووەتە پاڵ، بەڵام مووچەخۆری بنەماڵەی بارزانی کاوە ئەمین ئەو پرسیارە ناکا لێی. ئەوەش دەبێ بێژم،کاتێک شێرکۆی کوڕی هەژار باسی رۆیشتنەوەی دەکرد بۆ کوردستان ،گوتی دەیەوێ کاتمێک(دەمانچەی بێدەنگ) بکڕێ،ئامۆژگاریم کرد کە بیر لە شتی وانەکاتەوە.ئەوروپا ئێراق و ئێران نییە، گەوجێتی نەنوێنێ.دوایی چی کردنازانم، چۆنکە جارەکی دیی نەمدییەوە.شێرکۆی کوڕی هەژار دەبێ وەرامی ئەو تۆمەتەی کاک کەمال جەمال موختار بداتەوە،ئەگەرنا وەرامنەدانەوە،وارامدانەوەیە.

ئەوەش دەبێ بگوتری کە ئەم چەند کەسە گومانلێکراوانە پێوەندییان بە پارتی کۆمۆنیستی ئێراق(رێبەرێتیی نێوەندیی - القيادة المركزية) وە هەبووە کە سەربە نۆکەری حیزبی بەئس ئەزیزولحاج قولی فەیلی بوون. فاروقی مەلا مستەفای حاجی مەلا رەسوول نوێنەری ئەم تاقمە کۆمۆنیستە بووە لە کوردستاندا،هەرچەندە شێرکۆی کوڕی هەژار لەوتووێژەکەیدا لەگەڵ کاوە ئەمین دەڵی هەر یەکجار فاروقی مەلا مستەفای دیوە و هیچ پێوەندیی نەبووە بەو کارەوە،بەلام ملازم مەنسوور حەفید منی ئاگادار کرد کە فاروقی مەلا مستەفا هاوکاری شێرکۆی کوڕی هەژار بووە لەو کارەدا. دوایی فاروقی مەلا مستەفا پاش ئەوەی ئەو تاقمەی بە نێوی "رێبەرێتیی نێوەندیی" پارتی کۆمۆنیستی ئێراقەوە بوون، تەفروتوونا بوون،ئەوجا فاروقی مەلا مستەفا خۆی لە ی.ن.ک

نێزیککردەوە، جەلال تالەبانی کردی بە نوێنەری ی.ن.ک لە ئێران بۆ کاروباری بازرگانیی.دوایی هەر لە ڕێی ی.ن.ک وە بوو بە ملیاردێر.

چەند وشەیەک بۆ کۆتاییی ئەم باسە کە کۆتاییی نەهاتووە

ئۆخەی و سەت ئۆخەی لە خۆم کە توانیم لە دوا کاتی ژیانمدا،ئەو زانیاریی و بەڵگەنامانەی لە لای من هەن،لە بارەی کاژیک و پاسۆک و پێشخان و پاشخانی هەردووکیانەوە،واتە:قوتابخانەی کوردییی سۆسیالیزم(ڕێبازی سێیەم)،وەک پێشخان و، دوو ڕێکخراوی خوێندکارانەی کورد لە ئەوروپا،واتە:نوکسە و سۆکسە،وەک پاشخان، تۆمار بکەم و،بەوە کونجێکی مێژووی بیر و بزاڤی رامیارییی کورد و کوردستان،تا هەندازەیەک لە ڤالایی بپارێزم. لەگەڵ ئەمەشدا،ئەم بابەتە گەلێک کەلێنی پێوە دیارە کە پڕکردنەوەیان پێویستی بە یارمەتیی و هاوکارییی کۆنە کاژیکەکان هەیە، زۆر بە تایبەتیی،هەردوو هاوبیری بەڕێز کاک کامیل ژیر و مامۆستا فایەق ئارف،چۆنکە ئەو دوو هاوبیرە،تەمەنیان درێژ بێ،دوو دامەزرێنەری کاژیکن،کە هێشتا لە ژیاندا ماون و،هەموو کاتەکەش هەر لە کوردستان بوون و، بەشداری بڕیارەکان بوون.دیارە،وەک خۆشیان دەزانن،ئاگایان لە گەلێک شتە کە منی دوور لە کوردستان،ئاگام لێیان نەبووە و نییە.هەرچەندە هاوبیر کامیل،لە وەرامی چەند پرسیارێکی هاوبیر هەڵۆ بەرزنجەیی دا،تا ڕاددەیەک،ڕۆشنایی خستە سەر چەند خاڵێکی پێوەند بە کاژیک،لەگەڵ ئەمەشدا،گەلێک پرسیاری زۆر گرنگ ماون کە چاوەڕوانی بەرسیڤدانن و، ئەز ژی هێندێک لەو پرسیارانەم لە لاپەڕەکانی ئەم باسەدا بەرەو ڕووی ئەو دوو هاوبیرەم کردووەتەوە،نەمازە،لەپڕ هاتنە کایەی "پارتی گەلی کورد"و خۆتواندنەوەی ئەم "پارتە" لە نێو کاژیک دا،بێ بەستنی هیچ جۆرە کۆنگرە،یان کۆنفرانسێک ،ئەوەش بێ بەشدارییپێکردنی من لە دەنگداندا بۆ ئەو هاتنە نێوەوەیە و،بێ پرسکردن پێم،هیچ نەبێ،پرسە گورگانەیەکیش.ئەوجا ڕوودانی کوشتاری کانی ماسیی هەر پاش ئەوە و، چوونی دوو سەرگەورەکەی "پارتی تواوەی گەل"،کاک محەمەد ئەزیز (دۆم) و شێخ محەمەدی هەرسین بۆ لای مستەفا بارزانی و نێو شۆڕش و،پێدانی پلەوپایە پێیان لە لایەن پارتی یەوە. شان بە شانی ئەمەش،وەستاندنی هەموو چالاکییەکی کاژیک لە کوردستاندا و، پێنانی پارتی بە سێبەری سەری کاژیک دا...

ئەوەی کە کاژیک، بێجگە لەوەی نیشانەی تیری کوژەری داگیرکەرانی کوردستان و زلهێزەکانی پاڵپشتیان بووە،بە نیازی نەهێشتنی و،ئامانجی

ناپاکانە و دزێوی تەواوی حیزب و حیزبۆلکەکانی کوردستان،بە تایبەتیی پارتی، لەنێوبردنی کاژیک بوو،بە پەلاماردانە سەر ئەوانەی گومانی کاژیکایەتیی کراوە لێیان و،بوختان و درۆ هەڵبەستن بۆیان،بۆ زڕاندنی نێویان،ئەوە شتێکی راستی راستە و، ئەورۆ لایەنێکی ئەو تاوانانەی کە دژ بە کاژیک کراون،بە هەموو گەمارییی و بۆگەنییەکییەوە، بۆ کۆمەڵگە دەرکەوتووە،لێ ئەمە بەس نییە و، دەبێ رۆڵی دژبەران و دەستدرێژییی تاوانباران بە ڕۆنی بخرێنە بەرچاوی نەوەی نوێ،لە پێناوی خزمەتی مێژووی کورددا.

ئەگەرچی،وەستانی چالاکیی و جموجۆڵی هاوبیرانی کاژیک لە کوردستان،پاش خۆتواندنەوەی ئەوەی بە نێوی "پارتی گەلی کورد"ەوە،وەک قارچک لە زەوی هەڵتۆقی،سا لە ترسی ئەو شەپۆلە دوژمنانەیە بووبێ کە ناحەزانی کاژیک و چڵکاوخۆرانی داگیرکەران و، حیزبحیزبێنەکەران و،کەسانی گێل و نەزان،بەرەوڕووی کاژیکیان کردووەتەوە،کە ئەمەش شتێک بووە نکوولی لە مەترسیدارێتییی ناکرێ،یان لەبەرئەوە بووبێ کە هاوبیرانی کوردستان پێیان وابووبێ،هەموو چالاکییەکی کاژیک دەبێ رابگیرێ و بکرێ بە قوربانی شۆرشی ئەیلوول و سەرکردەیەتییی مەلا مستەفای بارزانی،لێ بە دڵنیاییەوە،بەشێکیشی دەگەڕێتەوە بۆ تەمەلیی و تەوەزەلی ئەو هاوبیرانە و،سووک و سادە روانینیان بۆ رووداوەکان.هەر بۆ نموونە:وەرامنەدانەوەی ئەو بلاڤۆکەی کە شێرکۆی کوڕی هەژار و محەمەد مستەفا و هاودەستەکانیان لە ١٩٧٥/١/٢٥ دا لە دژی سەرکردەیەتییی کاژیک دەریانکردبوو، کە سیخوڕێتیی ئەم تاقمەی بۆ رژێمی بەئس و شای ئێرانی، بە ڕۆنی پێوە دیار بوو.

ئەز،سەرەڕای هەموو پرسپێنەکردن و پشتگوێخستنم لە لایەن هاوبیرانی کوردستانەوە، ئەو بارەی هەڵگرتنی لەسەر ویژدانی من بووبێ بە ماڵ، بۆ پێشاندانی رووی گەشی کاژیک، بەوپەڕی لێبووردنەوە،درێخیم نەکردووە لێی و،پتر لە وزە و سنووری توانست و دەسەڵاتی خۆم جێبەجێم کردووە و، شوێنەواریشیان دیارن و دەمێنن. ئەمەش لە پێناوی ئەوەدا بووە کە باوەڕێکی پتەوم بە بیرۆکە و رێبازی کاژیک هەیە لە پێناوی چاوهەڵهێنانی مرۆڤدا،نەک تەنێ کورد.چۆنکە رێبازی کاژیک ئەو رێبازەیە کە خەڵک فێردەکا،رێ نەدەن کەس لە باتی وان بیربکاتەوە بۆیان،بەڵکو خۆیان بە مێشکی ئازادی خۆیان ژیرانە بیربکەنەوە و بڕیار لە چارەنووسی خۆیان بدەن.رێبازی کاژیک ئەو رێبازەیە کە ئازادیی و یەکسانیی مرۆڤ،وەک تەواوکەری یەکدی دەبینێ و

نەبوونی هەردووکیان پێکەوە ،بە نەبوونیان دادەنێ.ئازادیی ،کەموزۆریی هەڵناگرێ و، کە یەکسانی لە دەسەڵاتدا نەبوو،ئەوا ئازادییش بۆ کەمدەسەڵات درۆیەکی رووتە.

رێبازی کاژێک ئەو رێبازەیە کە هەوڵی دەدا کۆمەڵگەی سەقەتی کورد،لە کۆمەڵگەیەکی ئاخایەتیی و مسکێنیی،سەرکردەییی پیاو و ژێرکردەییی ژن،دەسەڵاتی نارەوای حیزب و بنەماڵە،کەسایەتیپەرستن،ژێردەستەییی کورد و سەردەستەییی داگیرکەرانی کوردستان،لە رەگوڕیشەوە دەربهێنێ. ئەمەش لە رێی رۆشنکاریی و رۆشنبیرکردنی خەلکی کوردستانەوە و، زاتنانە بەریان بۆ پشتبەستن بە خۆیان و، پەندوەرگرتن لە بەسەرهات و رووداوەکانی رابوردوویان و، دوورکەوتنەوە لە ناهومێدیی و پشتساردبوونەوەیان. بەکورتیی: هەڵگێڕانەوەی کۆمەڵگە لە کۆمەڵگەیەکی سەقەتەوە بۆ کۆمەڵگەیەکی تەندروست.

جا لەبەر ئەمە،هیچ سەیروسەمەرە نییە،ئەوانەی دژ بەم بیرورێبازە جوانانەن و، بەرژەوەندییی کۆمەڵگە و مرۆڤایەتیی دەکەنە قوربانیی بەرژەوەندییەکانی خۆیان، بە خوێنی سەری هەڵگرانی رێبازی کاژێک تینووبن، ئەوجا، نەک هەر بە درۆ و دەلەسە رێکخستن بۆیان،نەک هەر بە تۆقاندن و دەستوەشاندن لێیان،نەک هەر بە پاشقول لێگرتن و چاڵهەڵکەندن بۆیان،بەڵکو بە هێنانە سەرکاری کەسانێک بە نێوی نەتەوەییخوازییەوە کە ئەلقە لە گوێی خۆیانن و، راهێنانیان بۆ چوونە نێو ریزەکانی کاژێکخوازانەوە،بەئامانجی سیخوڕییکردن بەسەریانەوە و، ئاشکراکردنیان بۆ داگیرکەرانی کوردستان،کە ئەم هەوڵە لە جرتوفرتەکانی شێرکۆی کوڕی هەژار و حەمەی مستەفا(ئازاد) و، هاودەستەکانیاندا دەردەکەوێ،کە لە لایەن ئەبدوللا ئاگرینی کۆنە ئەندامی "پارتی گەلی کورد"ی" خۆتوێنەرەوە" لە نێو کاژێکدا،گەلێک نهێنێتی رێکخراوی کاژێکییان پێدراوە و،ئەوانیش بە نێوی گوایە"سەرکردەیەتییی کاژێک"ەوە، نێوی سەرکردە راستینەکانی کاژێکییان بە بلاڤۆکێک کە لە ١٩٧٥/١/٢٠ دا دەریانکردووە، بۆ رژێمی بەئسی ئێراق و رژێمی شای ئێران و هەموو دژبەران، یەکالا کردووەتەوە.

هەر بەمەش وازییان نەهێناوە،چوونە نێو پاسۆکەوە و، پاسۆکیشیان شەق و پەق کردووە و، ئەبدوللا ئاگرینیش لاشەکەی پاسۆکی بە پارتی فرۆشتووە. ئەوجا،لە رێی سەروەت ئەلیی(کوردۆ)وە چوونەتە نێو "سۆکسە"وە و ئەوەشیان

لە نێو بردووە و، سەرووەت ئەلیی(کوردۆ)، لە پاداشی ئەم "خزمەتە"دا، کراوە بە کارمەند لە زانستگەی سلێمانی.
ئەو کارەساتەی کە لە مانگی تەمووزی ئەمساڵدا لە شەنگار روویدا و،بوو بە هۆی کۆمەڵکوژییەکی بێوێنە لە هاونەتەوە و هاووڵاتە کوردە ئێزدییەکان لە لایەن " دەوڵەتی ئیسلامیی(داعش)ەوە،بە بەرچاوی کارمەندان و چەکدارانی پارتییەوە کە نێوچەکەیان، بێ هیچ جۆرە بەربەرەکانێیەک چۆڵکرد، بە بیانووی ئەوەی کە چەکی وایان نەبووە بەربەرەکانێیی "داعش" ی پێبکەن.
ئەم بیانووە ئەگەرچی زۆر جێی گومانە،چۆنکە YPG(یەکیینەکانی پاراستنی گەل) سەر بە حیزبی PYD(پارتی یەکێتیی دێمۆکرات)لە رۆژاوای کورستان ،ساڵێک پترە بەو جۆرە چەکە سووکانە شەڕی "نوسرە"و"داعش"دەکا،بەڵام خۆ ئەوە سەرکردەکانی پارتی بوون کە دەیانگوت "سەردەمی چەکبەکارهێنان نەماوە،سەردەم سەردەمی وتووێژە"و دەیانویست سەربەخۆیی کوردستان بە "وتووێژ" بە ئەنجام بگەیەنن.هەرچی چۆنێک بێ، ئەم بارودۆخەی ئێستە و، سەرەڕای ئامادەیی هێندەک لە دەوڵەتانی رۆژاوا و ئەمریکا بۆ ناردنی هێندەک چەک بۆ پێشمەرگە و مەشقکردن بە پێشمەرگە،نەک لەبەرخاتری چاوی کورد،بەلکو لەبەرئەوەی "داعش"مەترسییەکە بۆ ئەوروپاش و ئەمریکاش،ئەم پاشەکشەیەی پارتی بوو بە هۆی دەرخستنی لاوازیی پارتی و دەرگەخستنە سەر پشت بۆ خۆشکردنی ئاگری حیزبحیزبێنە و کرکردنی بانگاشەیدرۆزنانەی پارتی بۆ "سەربەخۆکردنی کوردستان".
هەرچی چۆنێک بێ،سەبارەت بەوەی کورد لە جەنگێکی یەکجار گەورەدا،رۆڵی بریکار(نیابة)ێکی نێونەتەوەیی دەنوێنێ،پێویستە ئەوانەی بەنێوی کوردەوە قسەدەکەن،داوای بەڵێنێکی نێونەتەوەیی بکەن بۆ برینەوەی چارەنووسی کورد.
کوردو کوردستانیان و دۆستەکانیشیان بە خۆپێشاندانی چڕوپڕ پشتگیرییان بکەن،ئەگەرنا ئەمجارەش خوێنی کورد دەبێتە قوربانیی بەرژەوەندیی دەوڵەتە زلەکان و داگیرکەرانی کوردستان. داخوازییی ئەم بەڵێنە نێونەتەوەییەم ئەورۆ (٢٠١٤/٩/١٠) لە لاپەڕەکەمدا لە فێس بوک بڵاوکردەوە.
بەرلین ٢٠١٤/٩/١٥

بەڵگەنامەکان

ڕامانژەری پاسەوانگە (آمر الحامیة) ی
سلێمانی (پاییزی ١٩٦١) مەجید کاکە
دری مەلا عارف

سەبریە خانی یەحیى تۆفیقە فەندی
ئاغای گەورە ، خێزانی نووری مەلا عارف

حەسەنی تۆفیقە فەندی ، مامۆستای کیمیا ،
حەسەنی جوانەمەرگ پاش ئەوەی ناچار
کرا رابکا بۆ سووریا ، لە شاری دەرعا وەک
پەنابەر دەژیا ، لەپڕ هەواڵی مردنیان بیست .
هۆی مردنەکەشی بە تەواوی ساغ نەبووەوە .

چەند وشەیەک لە بارەی ئەم بزووتنەوە چەکدارەوە

هاوبیرە بەشەرەفەکانمان . برا کوردە نیشتمانپەروەرەکانمان :

لەبەیاننامەکانی پێشووماندا زۆر بە وردی روونمان کردەوە کە بزووتنەوەیەکی نەتەوەیی ی راستەقینە چۆن دروست ئەبێ و لەسەر چ بنچینەیەک رەگی خۆی دائەکوتێ . لەبەر ئەوە پێویست ناکا جارێکی تر بە تانوپۆی ئەو باسە درێژەدا بێینەوە خوارێ ، تەنیا ئەوەندەتان بیرئەخەینەوە کە هۆی هەرە بنچینەیی و مەرجی هەرە پێویستی سەرگرتنی بزووتنەوەیەک (نەتەوەیی بێ یا نەتەوەیی نەبێ) ئەوەیە ئەو بزووتنەوەیە تەنیا ملی یەک ڕێڕوو (مسار، اتجاه) ی ئاشکرا بگرێ و تاقە یەک سەرکردەیی (قیادة) بیبیا بە ڕێوە . چونکە ئەگەر هاتوو بزووتنەوەیەک چەند ڕێڕوویەکی جیاوازی گرتە بەر و لەچەند سەرکردەیی یەکی جیاوازەوە گوڕ و تینی خۆی وەرگرت ، دیارە لە کاتی پەلامارداندا لە لایەن دوژمنەوە ، زوو پەرشوبڵاو ئەبێتەوە و هەربەشەی بۆ لایەک مل ئەنێ . کەئەمەش ئەبێتە هۆی پچڕپچڕبوونی ئەو بزووتنەوەیە و سەرنەگرتنی لە ئەنجامـــدا .

جا ئەگەر لەبەر ڕۆشنایی ئەم راستی یەدا تەماشەیەکی ئەم بزووتنەوەیەی ئێستە بکەین کە پارتی بە دەم لافوگەزافی سەرکردەیەتـــی ی لێ ئەدا ، دەمودەست دوو ڕێڕووی زۆر لە یەک جیاواز لەم بزووتنەوەیەدا ئەبینین :-

(١) ـ ڕێڕوویەک کە لە ناو خەڵکدا بە حیزبی " شۆڕش " دراوەتە قەڵەم ـ هەرچەندە مەرج نیە ئەم ناوەش راست بێ (×) بەڵام زوربەی هێزی ئەم بزووتنەوەیە بریتی یە لەو چەند ئاغا و خاوەن زەوی یانەی کە هەزاران جار پارتی بەسەروگوێلاکیاندا هاتووەتـــە خوارەوە و بە پیاوی " ئیمپریالیزم " و " هەڵاتوو لە دەست کۆماری سەربەخۆ و دیموکراسی عێراق " ی داناون و تەنانەت لە گەلێک بەیاننامەی پارتی دا بە ئاشکرا ناویان بە خراپ براوە و پەلاماردراون . کەچی ئەمانە ئێستە وان لە ریزەکانی پێشەوەی ئـــەم بزووتنەوەیەدا و پارتی دەستی وا بە دەستیانەوە .

ئێمە بەلامانەوە وایە ئەوەی زۆرتر ئەمانەی کۆکردووەتەوە ئەوەیە زوربەی ئەم ئاغا و خاوەن زەوی یانە رقێکی ئەستووریان لە کۆمۆنیستی یە و ئەوەش سەبارەت بەو دەستەدرێژی و پیاوخراپی یەیە کە کۆمۆنیستەکان لە کاتی خۆی دا بەرامبەریان کردووە . بێجگە لەوەش بــە داخەوە ئەڵێین زۆربەشیان ساویلکە و نەشارەزای سیاسەت و بێ تەجروبەن و لە بەدبەختی ی کورد هەندێکیان هەر بە جارێ بــو چوونە ژێر ڕێکخستن (تنظیم) دەست نادەن . هەرچەندە ئینکاری ئەوە ناکەین کە هی وایان تێدایە زۆر دڵسۆز و کوردپەروەر و بەشەرەفن .

(٢) ـ ڕێڕووی پارتی کە وەکو لەمەوپێش وتمان حیزبێکە نە یەکێتی ی بیروباوەڕ و نە یەکێتی ی ڕێکخستنانە (تنظیمی) تێدایـە . دەمێک بەلای ئەو پەڕی چەپدا و دەمێکی تر بە لای ئەو پەڕی راستدا مل ئەنێ . دیارە ئەمەش کردەوەی هیچ حیزبێکی خـــاوەن بیروباوەڕ نیە . کە باوەڕ بنچینەی هەموو جۆرە بزووتنەوەیەکە . هەر لەبەر ئەوەشە ئەوەتا ئەبینین لە کاتێکدا کە پارتیەکان بیرخەرەوە-کەیان بریتی یە لە " پاراستنی یەکێتی ی عێراق " و " بنبەستکردنی ژیانی دیموکراسی " (××) و تەنانەت داوای بەرەڵاکردنـــی ڕۆژنامەی " ئازادی " ـ زمانی حاڵی حیزبی کۆمۆنیستی عێراق ـ ئەکا کە ئەم ڕۆژنامەیە بارەها پەلاماری پارتی داوە ، هەر لـــە هەمان کاتدا پارتی دەرری ئەندامەکانی وا دائەدا کە ئەم بزووتنەوەیە جووڵانەوەیەکی ی نەتەوەیی ی پەتی یە و هەندێ جاریش وا لە خەڵک ئەگەیەنن کە ئامانجی ی سەربەخۆیی ی کوردە ، واتا جیابوونەوەی کوردستانی عێراقە .

ئەم ئاڵۆزاویی یەی ئێستە و ئامانج شاراوەیی ئەم بزووتنەوەیە زۆرتری لە ئاژاوەو ئاڵۆزانی باری بیروباوەڕی " پارت " و لە یەک نەچوونی دامودەزگای " پارت " و حیزبی " شۆڕش "ەوە هاتووە . وادەرئەکەوێ هەر لەبەر ئەمەشە کە پارتەکان ناتوانن رەپوڕاســـت بەیاننامەیەکی حیزبی لەسەر بزووتنەوەکە دەربکەن و بە ئاشکرا پشتگیری ی بکەن . چونکە حیزبێک کە ئامادە بێ ڕۆژی بەلای چەپ و ڕۆژی بە لای راستدا بڕوا ، بێ گومان ئەوەی بۆ خۆی داناوە کە ئەگەر هاتوو سبەینێ ئەم هەڵایە سەری نەگرت ، ئەبێ لـــە لای کۆمۆنیستەکان وا خۆی نیشان بدا کە گوایە پارتی نەی هێشتووە ئەو کۆمەڵی شۆڕشە بکەوێتە هەڵەوە و داوای جیابوونەوە بکا (×××) . و لە هامان کاتدا بیشیکا بە منەت بەسەر کۆمۆنیستەکانەوە کە گوایە ئەمان ئەم هەموو " ئاغا و دەرەبەگانەیان " وا لێ کردووە کە بـــۆ " یەکێتی ی عێراق " تێ بکۆشن و بۆ " سەربەستی ی دیموکراتی " هەوڵ بدەن و بە " قسەی ئیمپریالیستەکان " هەڵنەخڵەتێـــن و نەبنە " دەستەچیلەی پەیمانی سەنتۆ " . هەمووی پار بوو کە مستەفا بارزانی سەرۆکی پارتی لەگەڵ هەندێک لەم ئاغایانەدا لـــە بەغدا کۆئەبوونەوە کەچی ڕۆژنامەی " خەبات " یەیتا یەیتا پەلاماری ئاغاکانی ئەدا و بە پیاوی ئەمریکا و کۆمپانیەکانی نەوتی ئەدانە قەڵەم . جا لەبەر ئەمە ئەم دوو کۆمەڵە ڕێڕوو جیاوازە بکەونە یەک ـ بەو هیوای هێنانە دی ئامانجێک ، دیارە هەر لە یەکەم جەزرەبەدا ناکۆکی و ناتەبایی ئەکەوێتە بەینیانەوە و کەڵێنی ناویان ئاواڵەتر ئەبێ . واتا بە جارێک لەیەک هەڵ ئەوەشێ و لێدانی بـــۆ

(×) ـ دوایی دەرکەوت کە حیزبێکی نهێنی هەیە بە ناوی " شۆڕش "ەوە . لە هەڵێکدا شتێکی لەسەر ئەنووسین (بانگی کاژیک) .
(××) ـ لە کاتی کرژبوونی باری سیاسی دا لە کوردستان پارتی لە بیرخەرەوەیەکی دا بە قاسم .
(×××) ـ پارتیەکان لە بەیانی ٢٤/ ٩/ ١٩٦١ یاندا دانیان بەوەدا نا کە گوایە ئەم " بزووتنەوە چەکدارە (انفصالی) نیە و " نۆکەری پەیمانی سەنتۆ " شی تیدا نیە . ئەم پێشبینیەی کاژیک راست دەرچوو .
(+) ـ ئەم قسەیەی عەسەاش لە ڕۆژی ٣/ ٧/ ١٩٦٣ دا بوو .

دوژمن ئاسانتر ئەبێ . ئەمە بێجگە لەوەی کە هێشتا هەستی نەتەوەیی نەبووەتە بیروباوەڕێکی بنەبەستووی پتەو و لە قاڵبێکی ڕێکخراوانەی بەهێزدا دانەڕێژراوە. لەبەر ئەوە ئەگەر ئەم بزووتنەوەیە وا بڕوا هیوای سەرکەوتنی زۆر کزە و خۆ ئەگەر دەستکەوتێشی بێ شتێکی ئەوتۆ نابێ لە چاو ئەو قوربانی یە زۆرەدا کە بۆی ئەدرێ . ئەمە ئەگەر بێتو کارەساتێکی گەورە یا گۆڕانێکی کتوپڕی چاوەڕوان نەکراو لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا ڕوونەدا . بێجگە لەوەش بەداخەوە ئەڵێینەوە کە ژێرکەوتنیشی ئەبێتە هۆی ئەوەی کە بزووتنەوەی کوردایەتی چەند قۆناغێکی زۆر بخاتە دواوە و دوژمنی داگیرکەر و جاسووس و پاشڵپیس و کۆمۆنیست و نۆکەر و کاسەلێسی بێگانەی زۆرتر لێ هان بدا و ئەم بەڵگەیەشیان بۆ بخاتە سەر بەڵگەکانی تریان بۆ بەربەرەکانی جووڵانەوی کوردایەتی ی ڕاستەقینە . هیچ دووریش نیە کە پارت لە نیوەی ڕێگەدا ئەگەر هاتوو زۆری بۆ هات یا چەند داخوازی یەکی حیزبیانەی خۆی هاتە دی، دەست لە وانی تر بەر بدا و پاشەوپاش بگەڕێتەوە. لەبەر ئەوە ئێمە وای بەباش ئەزانین کە ئەم هێزە گەورەیە جارێ بپارێزرێ و زیاتر ئامادە بکرێ و چاکتر ڕێکبخرێ بۆ پاشەڕۆژ تاکو ئەم وزە پەزمەند مکراوە (قوة احتياطية) لە هەلێکی باشتر و لە شێوەیەکی چاکتر و لەژێر ئاڵای دامودەزگایەکی سیاسی بە دەسەڵاتتر و شارەزاتردا بەکاربهێنرێ .

ئێمە هەرچەندە ئەزانین کە سەرکەوتنی ئەم بزووتنەوەیە سوودێکی زۆرە بۆ کوردایەتی لەم ڕۆژەدا، ژێرکەوتنیشی زیانێکی زۆر ئەدا لە بزووتنەوەی کوردایەتی، لەبەر ئەوە لە کانی دڵمانەوە حەز بە سەرکەوتنی ئەکەین، بەڵام حەز و خوزگە و ئاوات هیچ لایەک لە م ڕاستی یانەی سەرەوە ناگۆڕن و دیارە "حەقیش ڕەقە" . . .

ئیتر هەربژی بەربەرەکانی نەتەوەی کورد بەرامبەر ئیستیعمار و داگیرکەران و هەموو دوژمنان لەپێناوی ڕزگاری ی کورد و سەربەخۆیی ی کوردستاندا .

مردن بۆ ئیستیعمار و داگیرکەران و نۆکەران و بێگانەپەرستان .

بژی حیزبەکەمان ـ حیزبی کاژیك ـ تاکە حیزبی نەتەوەیی لە کوردستاندا .

بژی تێکۆشانی نەتەوەی کورد بە سەرکردەیەتی کاژیك بۆ دامەزراندنی کوردستانێکی یەکگرتووی ئازادی هەڵگری بیروباوەڕی کاژیکی .

۳۱ ی ئابی ۱۹٦۱

ئەم بزووتنەوە چەکدارە و تاکتیکی سوپایی

هاوبیرە پێشمەرگەکانمان. برا کوردە نیشتمانپەروەرەکانمان :

لە بەیاننامەی رۆژی ٣١ ی ئابی ١٩٦١ ماندا جەوهەری ئەم بزووتنەوەیەی ئێستەمان لە باری سیاسی یەوە خستە بەر چاو و وتمان ئەم بزووتنەوەیە کە پارتی لافی رابەرێتی ی لێ ئەدا لە بنەڕەتدا دوو ڕێڕەوی جیاواز ئەیبا بەڕێوە. ڕێڕەوی حیزبی " شۆڕش " ئەگەرچی مەرجیش نیە ئەم ناوە ڕاست بێ، بەڵام گەلەکۆمەیەکی هەستپێکراو لەبەینی هەندێ کەسدا هەیە کە بە ناوی " شۆڕش "ەوە لە ناو خەڵکدا ناسراوە کە ئەم حیزبی شۆڕشە وەك دەرئەکەوێ ڕەپوراست لایەنی ڕاستڕەوی " یمینی " گرتووە. ڕێڕەوی دووەم ڕێڕەوی پارتە کە تەواو پێچەوانەی یەکەمە و لایەنی چەپڕەوێتی (یسارية) ی گرتووە. وە وتمان بەرەیەکی ئاوا دوو چەشن نابێتە هۆی ئەوەی خۆراگێکی هەمیشەیی ی بەسوود بو بەرێوەچوونی بزووتنەوەیەکی سیاسی شۆڕشگێڕ ئامادە بکا . بەڵکو بە پێچەوانەوە لە یەکەمین لێدانیدا لە لایەن دوژمنەوە ناکۆکی ئەکەوێتە ناوی و پەرشوبڵاو ئەبێتەوە . ئەمە هەمووی لە ڕووی سیاسی یەوە بوو. ئێستە ئەمانەوێ لە ڕووی تاکتیکی سوپایی یەوە نەختێك لەم بزووتنەوەیە بکۆڵینەوە .

وەك لە پێشەوە دەرمان خست " پارتی " حیزبێکی چەپڕەوە و هەمیشە بڕوای بە کارکردنی دیموکراتیانەیە لەژێر سایەی دەوڵەتە داگیرکەرەکانی کورد ستاندا . ئەوەتا تەنانەت لەم ڕۆژانەشدا کە بەدەم لە ناو خەڵکدا لافوگەزافی شۆڕشی پرچەك لێ ئەدا، کەچی ئێستەش دروشمی " پارێزگاری ی کۆماری نەصری عێراق " و " یەکێتی ی ڕاستەقینەی عێراق " و " برایەتی ی کورد و عەرەب " سەرپەڕەی دروشمەکانێتی . دیارە حیزبێك کە ئەمە ڕەوشت و ڕێڕەوی بێ، ئیتر شتێکی سەیر نیە کە لە باری سوپاییشەوە هەر هەمان ڕێگە بگرێتە بەر و بچێ هەموو سەرۆکەکانی ئەم بزووتنەوە چەکدارە بزڕێنێ و پیشانی دوژمنیان بدا وەك چۆن هەر لەمێژەوە بکارکردنی ئاشکرادا چوو ناوی هەموو ئەندامە ئێستەکەکان و کادیرە نەناسراوەکانی خۆی پێشکەش بە " دائیرەی ئەمن " و میری کرد بە خۆیان و وێنەیان و شوێنی دانیشتنیان و سەرچاوەی رزق و ڕۆژی یانەوە، تەنیا بۆ ئەوەی بە ملهوڕی و قەڵەباڵغی و ژمارەزۆری خۆی پیشان بدا . ئەمە گوایە بڕوای وایە بەم شێوەیە مافی کورد ئەسێنرێ . ناهەقیشی نیە پارت وابکا . چونکە خۆی حیزبێکی دیموکراتیە و دیموکراتیش تەنیا بڕوای بە زۆروکەمی هەیە و هیچی تر. کە بە پێچەوانەی ئەمەوە ئەبوو ئەو سەرۆکانە بکرانایە بە بنکەیەکی قایم

بو ئەو چەتە نیشتمانی یانەی کە ئەیانەوێ بە زەبری کوتەك مافی کورد بسێنن . کە دیارە ئەمەش بەرەوامی یەکی زۆری ئەدا بە بزووتنەوەکە چونکە :-

یەکەم – لە شەڕی چەتەگەرێتی دا عادەت وایە هەمیشە جڵەوی کات و جێگە بە دەست چەتەگەلەوەیە. واتا چەتەگەل کات و جێگە بۆ دوژمن دائەنێ . کە ئەمەش گەورەترین هۆی سەرکەوتنێتی . دیسانەوە کەمی ژمارەی چەتەگەلەکە و ئەم تاکتیکی خۆشاردنەوە و هەڵبژاردنی وەختی ناوەختە بۆ دوژمن ئەبێتە هۆی پاراستنی و خۆ ئەگەر بەر چەپۆکی دوژمنیش کەوت ئەو حەلە ئەو زیانەی لێی ئەکەوێ یەکجار کەمە لە چاو ئەو زیانە گەورەیەدا کە لە لەشکرێکی گەورەی نیزامی ئەکەوێ. چونکە ئامانجی چەتەگەل ئەوەیە دەستی خۆی بوەشێنی و رابکا .

سەرنجێکی تر لە کارەساتەکەی ئەم دوایی یە

هاوبیرە بەشەرەفەکانمان . کورد ە نیشتمانپەروەرەکان :

لە بەیاننامەی (٣١) ی ئاب و (٨ و ٩) ی ئەیلوولی ١٩٦١ ماندا ئەم بزووتنەوە چەکدارەی دوواییمان شی کردەوە و بەرلەوەی کە " کاکە کەریم قاسمی دێمۆکراتی " و " سەرۆکی تاقانەی کورد وعەرەب " بە سایەی " ئازایەتی ی و جوامێریی" فڕۆکەوان و سەربازی عەرەب و تورکومانەوە مێشکی منداڵی سەربێشکە و ئافرەتی بێ تاوان و پیرەمێردی کەفتەکاری سەد ساڵەی کورد بە ئاڕەوا بپژێنێ هەندێك شتی شاراوەمان خستە بەرچاو چ لە باری هەڵوێستەی " پارت " و " کۆمۆنیست "ەوە و چ لە باری جەوهەرو پاشە ڕۆژ ی بزووتنەوەکە خۆیەوە . ئەوەبوو وتمان" لە رووی سیاسی یەوە بزووتنەوەکە کرچوکاڵە و دوو رەنگ و لە رووی سوپاییشەوە زۆر کەموکورت و ناتەواوە" لە ئەنجامدا راستی ی قسەکانمان لەوەدا دەرکەوت کە زوربەی دانیشتوانی کوردستان و تەنانەت هەندێك لە پارتەکان خۆشیان دانیان بەمەدا نا . بەلام پاش چی ؟ پاش ئەوەی کە " معنەویات " ی گەلێك کەسیان شکاند و زیانێکی زۆریان بە جەنگاوەرانی بە شەرەفی ئەو بزووتنەوەیە و نەتەوەی کوردیش بە تێکڕایی گەیاند .

ئێمە وتمان پارتی ئەوحیزبە نیە کە بتوانێ بزووتنەوەیەکی (انفصالی) ببا بە ڕێوە و هەرگیز لافی ئەمەشی بە ئاشکرا لێ نە داوە . وەك وتمان ــ هەرچەندە پارتی لە ناو خەڵکدا بە دەم ئەڵێ " داوای جیابوونەوە ی کوردستان " ئەکەم بەلام بە کردەوە ئیسپاتی کردووە کە دڕۆ ئەکا و هەر رۆژێکیش زانی بە جورێکە گورج پاشەوپاش ئەگەڕێتەوە و دەستلەوانی تر بەر ئەدا (تەماشای بەیاننامە ی ٣١ ی ئابمان بکە) . دە ئەم قسانەی ئێمە بە زیادەوە راست دەرچوو . چونکە پارت پاش بۆمبا باران و خوێنڕژانی لاو و منداڵ و ئافرەت و پیری کورد نەك هەر وتی :" ئەم بزووتنەوەیە انفصالی نیە و بەس" ــ وەك لە بەیاننامەی پارتی رۆژی ٢٤/ ٩٩/ ١٩٦١ دا دەرئەکەوێ ــ بەڵکو لە وەرامی " کاکە کەریمی " دا وتی : "إنَّ هذا القول يتضمن جملةً من الإفتراءات . ١ــ إنّه لم تكن في كردستان اية حركة انفصالية . فالانفصال عبارة مفهومة غير غامضة فليأت سيادته بمجرد قول يعزى الى واحد من يسميهم سيادته برؤوس التمرد او من أي كردي معروف في الحركة القومية الكردية في العراق يشم منه رائحة الرغبة في فصل كردستان عن سائر اجزاء الجمهورية . . . إن الشعب الكردي و قادته قد اكدوا اخلاصهم للوحدة العراقية الحقيقية الصادقة في ظروف بالغة الخطورة كان يتوقف فيها كيان العراق على هذا التاكيد . . . "

ئەمە وا و بێجگە لەوەش ئەوەبوو وتیان " کۆمیتەی ناوەندی ی پارتی گوایە هەر ئاگای لەم هەراو هوریایە نەبووەو نیە " (×) . بەلام حیزبی کاژێك بەڵگەی زۆر بەهێزی بە دەستەوەیە کە " بارزانی هەر لە سەرەتاوە ئاگای لەم بزووتنەوەیە بووە و هەیە و ماوەیەکی دڕێژیشە خەریکی ڕێکخستنێتی (××) .

ئێمە وەك لە نامیلکە ی کاژێکنامەی پیرۆزدا روونمان کردووەتەوە ، هەروەها ئەم (امتحان) ەی دوایی کە پارتی دای و تێی دا سەر نەکەوت بەتەواوی یەکالا بووەوە کە پارتی حیزبێکی نەتەوەیی نیە . بەڵکو حیزبێکی دێمۆکراتی یە و حیزبێکی دێمۆکراتیش لە ماوەی شەووڕۆژێکدا ناتوانێ ئەو ئەندامانەی کە ساڵەهای ساڵ بە خۆراك و شێوەی دێمۆکراتیانە گۆشی کردوون بەو دەمودەستە هۆگری خۆراك و شێوەی شۆرشگێری یان بکا و وایان لێ بکا بە دزی یەوە و لەژێر پەردەی داموودەزگایەکی نهێنی دا ببێ دەنگی کاربکەن . ئەوەبوو وەك لە بەیاننامەی (٨ ی ئەیلوول) ماندا وتمان هەموو جووڵانەوە و هاتوچۆ و هالوهەواڵێکی نهێنی ی هۆزەکان بەرووەوەبوو بەجورێك کە کاربەدەستان و جاسووسەکانی میری لەپێش کورد پەروەرەکاندا ئەیان بیستەوە بە هۆی چەنەبازی و خۆهەڵکێشانی ئەندامانی پارتەوە کە ئەم خود دەرخستن و هەڵەوەڕی و خۆبادانەش رەوشتی حیزبێکی دێمۆکراتی چەنەبازە ، نەك حیزبێکی نەتەوەیی ی نهێنی ی شۆرشگێر .

بەم بۆنەیەوە ئەڵێین کە سەرەتای ئەم دووبەرەکی یەی ئێستە کەوتووەتە ناو پارت خۆیەوە ، چ جایەکی دووبەرەکی ی بەینی پارت و ئەو هۆزانەی لەم بزووتنەوەیەدا بەشدارن ، هیچ دوورنیە بۆ پاشەرۆژ ببێتە هۆی دووکەرت بوونی پارت کەرتێکی راستەوخۆ قسەی بکا بە قۆڵی کۆمۆنیستەکاندا ، یان بە جارێ بچێتە باوەشیانەوە . کەرتەکەی کەش بۆ رزگارکردنی ناووناوبانگی پارتی دەست بکا بە کوردایەتی یەکی تیژ و توند . بەلام ئێمە پیمان وایە حیزبێك کە بەو گیانە پارتیانەیەی باسمان کرد پەروەردەکرابێ ناتوانێ ببێتە حیزبێکی نەتەوەیی ی پێشڕەو .

بەلام کۆمۆنیستەکان هەر لەسەرەتاوە پێچەوانەی ئەم بزووتنەوەیە بوون ــ ئەگەرچی بۆ هەندێك ساویلکە وادەرئەکەوێ کە گوایە کۆمۆنیستەکان لەم دواییەدا پشتگیری ی بزووتنەوەکە ئەکەن ــ چونکە ئەوەتە لە بەیاننامەی رۆژی ١٧/ ٩ / ١٩٦١ یاندا ئەڵێن : " لقد نبه حزبنا الشيوعي العراقي منذ مدة طويلة الى تفاقم النشاط الاستعماري في كردستان الذي يستغل سوء الاوضاع الاقتصادية و المعاشية . . . " هەروەها لە بەیاننامەی رۆژی ١٧/ ٩/ ١٩٦١ یاندا ئەڵێن : " وفي نفس الوقت ابدينا معارضتنا لكل تمرد . . . قولا و فعلا . . . " .

(×) ــ سەرکردەکانی پارت هەتا ماوەیەکی زۆریش پاش تێکچوونیان لەگەڵ بارزانی دانیان بەم راستی یەدا بە نووسین نەئەنا . بەلام پاش دوورکەوتنەوەیان لە شۆرش ویستیان هەموو گوناوڕوکە بنێنە ملی بارزانی و خۆیان بکەنە پیاوچاك بە ناوی ئەوەوە گوایە بارزانی ئەم شەرەی کردوون بە گوڵکەوە " تەماشای رۆژنامەی " خەبات " ــ تاقمی برایم ئەحمەد ــ بکە ژمارە (٤٨١) اواخر آب ــ ١٩٦٧ الصفحة الثانية .

(××) ــ پارتیەکان هەر لە هەمان ژمارەی خەبات دا دانیان بەم راستی یەدا نا ــ بەلام پاش شەش ساڵ .

کوردستان بۆ کـــورد   یەکسانی بۆ گـــەل

بانگی کاژیك

ڕۆژنامەیەکی کوردی یە فەلسەفە و بیروباوەڕی حیزبـــی " کاژیـك " بـــــــــــڵاوئەکاتـــە وە

دامودەزگای " کاژیـك " لە ئەورووپا ناو بە ناو دەری ئـــــــەکـــات

بە سەرپەرشتی ی هاوبیر رەسوول و لەسەر بریاری کۆنفرانسی دامودەزگای " کاژیـك " لە نیسانی ١٩٦٨ دا

ژمارە (١) – ١٤ ی نیسانی ١٩٦٨

لۆچی دوایی ی هاوبیر
لەتیف عەلی ،پێشمەرگەی کورد وئەندامی کاژیك

لە ئێوارەی ڕۆژی هەینی ٨ ی مارتی ١٩٦٨ دا هاوبیری تێکۆشەری کاژیك و یەکێك لە پێشمەرگەکانی ســــوپای ڕزگاری کوردستان کاك "لەتیف‌عەلی محەمەد" لە نەخۆشخانەی گاوتینگ لە مۆنیخ کۆچی دوایی کرد .

هاوبیر "لەتیف‌عەلی" لە سالی (١٩٣٩) دا لە شاری سلەیمانی لە خێزانێکی زۆر هەژار و دەستکـــورت پێی ناوەتە مەیدانی ژیانەوە . هەر لە سەرەتای مندالی یەوە هەستی ڕزگاری خوازانەی نەتەوەیی لە مێشـــك و دلّ ا جێگیر بووە و لە پاش دامەزراندنی حیزبی " کاژیك " شەرەفی ئەندامەتی ی پێدراوە .

لە پاش هەلگیرسانی شۆڕشی ١١ ی ئەیلوول ١٩٦١ بووەتە پێشمەرگە و نزیکەی دوو سالّ خۆبەختکەرانە دژی سوپای داگیرکەرانی تات جەنگیوە . بە هۆی برسێتی و سەرما و خۆتێنەگەیاندنی ئەوانەی ئەو دەمە لە شۆڕشدا کاربەدەست بوون ، تووشی نەخۆشی سیل بووە . بەو حالّەشەوە هەر شەڕی کردووە تا لە پەلوپۆ کەوتووە .

بۆ تیمارکردنی نەخۆشی یەکەی لە ئۆکتۆبەری ١٩٦٤ دا ڕووی کردە ئەلّمانیا و لە لایەن هاوبیرەکانیەوە خرایـــە نەخۆشخانەی "گاوتینگ" لە مۆنیخ . لەم ماوەیەدا نموونەیەکی دلّسۆزی و فیداکاری بوو بۆ حیزب و بیروبـــاوەڕی کوردایەتی .

بەلاّم ئاکامی مەرگ و توندی ی نەخۆشی یەکەی کەلە چارەکردن نەیەری بوو بەرۆکیان بەرنەدا و لە بەهاری ژیانیـدا تاساندیان . گیانی پاکی هاوبیر لەتیفی جوانەمەرگ ڕۆی بۆ لای ئە و پالّەوان و قارەمانانەی کە لەرێی ڕزگاری کورد و کوردستاندا شەرەفی شەهید بوونیان بە سەربەرزی‌یەوە نۆشی .

ئێمە هەلگرانی بیروباوەڕی کاژیك لە کاتێکدا کە یادی هاوبیری خۆشەویستمان لەتیف ئەکەینەوە بەلّێنیشی لەگەلّ تازە ئەکەینەوە کە تا دوا هەناسەی ژیانمان هەر لەسەر ئەم ڕێگەیە بڕۆین ، ئیتر ئەنجامی کار هەرچەندێـــك خوێن و فیداکاری ئەوێ با بیەوێ .

حیزبـــــــــی کاژیـــك
دامودەزگای ئەورووپـــا

شەهیدبوونی سەلامی سەرتاش

کاك سەلامی سەرتاش‌کە یەکێك بوو لە سەربازانی ڕێی کوردایەتی لە شاری سلەیمانی لە پایزی ١٩٦٧ دا لە کەسوکاری ئەکەین . شەهید کرا . بێزاری و پەستی ی خۆمان بەرامبەر ئەو کارە دەرئەبڕین و سەرخۆشی

بانگـــی کاژیـــك

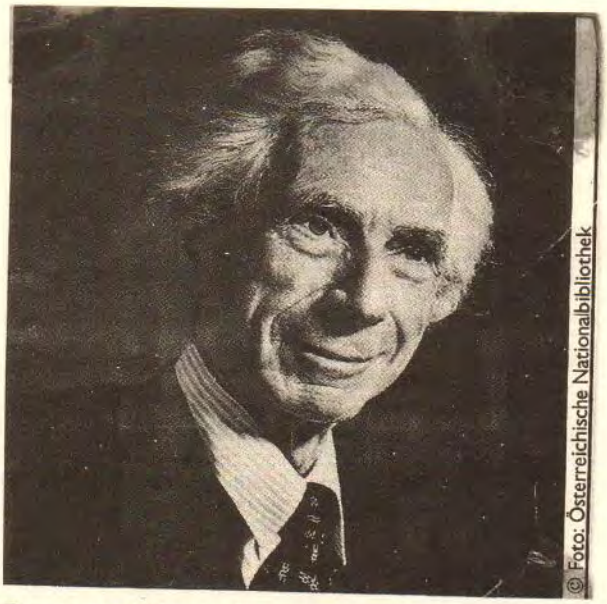

Bertrand Russell

فەیلەسووف و ماتماتیکەوانی بەنێوبانگ
برتراند رەسڵ (١٨٧٢ – ١٩٧٠) وەرامی
نامەکەی دایەوە و ئامادەبیی خۆی دەربڕی
بۆ بەشداریی کێشەی ڕەوای کورد

بەڵگەنامەی ژمارە (١١)

From: The Earl Russell, O.M., F.R.S.

PLAS PENRHYN,
PENRHYNDEUDRAETH.
MERIONETH.
TEL. PENRHYNDEUDRAETH 242.

5 July, 1963.

Mr. J.T. Nebez,
Kunigundenstr. 21/IV,
München 23,
Germany.

Dear Mr. Nebez,

Thank you very much for your letter of the 25 June. I am most concerned with the brutal conduct of the Government of Iraq towards your people and all those whom they dislike, and aware of the tremendous suffering the Kurdish people have endured in all the countries you mention.

I shall certainly do my best to bring the atrocities committed against your people to the attention of all those willing to listen, and should be grateful if you would send me any information you receive as to the war at present being carried on in Kurdistan.

I am hoping to send representatives to Iraq in the near future to investigate at first hand the situation in that country.

Yours sincerely,

Bertrand Russell

Bertrand Russell

ئەمە نامەی ڕوژی ١٩٦٣/٧/٥ ی فەیلەسووف و مرۆڤ دۆستی بەنێوبانگی بەریتانیایی برتراند ڕەسل بۆ جەمال نەبەز .

سەرنج : بلاڤۆکی پارتی دژ بە کاژێک لە ٢٥/٩/١٩٦٤ دا

پارتی دیمکراتی کوردستان

لقی سلیمانـــــــــــی

((بەیانێك دەربارەی پڕوپاگندەی دوژمنانی شۆڕش))

لەم پلە گرنگەدا کە شۆڕشە خێناویەکەی نەتەوەی کوردی دلێر پێدا ئەڕوات ئەو شۆڕشەی کە هەرگیزا و هەرگیز گڵپی ئاگری ناکوژێتەوە هەتا ئەو ئامانجانە نەخشەکراوانەی کە بۆی بەرپابووە لە ئۆتۆنۆمی بۆ کوردستان نەهێنێتەدی بەلکو لەوەش زیاتر ئەو گڵپە ڕوناکی یەکە بوو داوا ڕۆژێکی باشتر بونەتەوەکەمان وە هەتا هەتایە ناکوژێتەوە .

وەسەرکردەکانی پارتیمان وە لەشکری شۆڕشگێری کوردستان بەسەرکردایەتی قارەمان مستەفا ـ بارزانی بە هیچ جورێك وە لە هیچ ڕۆژێکدا خۆیان لە کاروانی تێکۆشانی گەلی کورد دورناخەنەوە . وە خۆیان بە خوێنی شۆڕشەکەدا ئەنین . ئەی نەتەوەی کوردی سارەمان لەم ڕۆژانەدا ئامنو استخبارات وەچەتەی بەکرێگیراو یەک بە ڕێکوپێکی پڕوپاگندە بلاو ئەکەنەوە بە ناوی ئەوەوە کە گوایا میری مافی نەتەوەی کوردی داوە وە هیچ شتێک نەماوە وەملا مستەفا لەگەڵ میریدا ڕێکەوتوە ـ وە ڕێگای ئیدارەی محلی ئەدرێت کە بگەڕێتەوە ناو پەرزگار کراوەکان ئەمجۆرە پڕوپاگندانە دوژمنانی شۆڕ شۆڕشوە نەتەوەی کورد دروستی ئەکەن وە کۆمەلە لاداوەکەی ابراهیم احمد ئەمەوەك قەوان لی ئەدەنەوە وە بە هەموتوانایەکیانەوە ئەم جۆرە پڕوپاگندانە بلاو ئەکەنەوە وەقەوانیکی تازەش لی ئەدەن ئەڵێن پارتی کاژێك ئەپیاتبەڕێوە .

ئیمەش بە پێویستی یەکی مێژویی ئەزانین کە بۆ هەمو کورد پەڕوەڕێکی ڕون بکەینەوە کە وا میری مافە ـ نەتەوەی کوردی نەداوە وە نیاز پیشی نیە بیداتە وە کو بومان دەرکەوتووە .

وە بە هیچ جۆرێك رێگای ئیداراتی محلی نادرێت بگەڕێتەوە ناوچەی رزگاریکراوەکان وە تێکۆشەرملا
مستەفا لەگەڵ میریدا رێنەکەوتووە بەڵکو تێکۆشەرمستەفا بارزانی ووتویەتی کەوا شۆڕشی نەتەوەی
کورد بە ئامانجی خوی ئەگات لە ڕێگای یەکیتی وە تێکۆشانی نەتەوەی کورد ئێمەش ئەتوانین مافی
نەتەوایەتیمان بە ڕێگایەکی ئاشتی ئەسێنین ئەگەر بەڕێگای ئاشتی نەسەندرا ڕێگای ترمان هەیە بوسەندنی
وە هەروەکو لەمەوبەر رونمان کردوتەوە میری گەلی کوردی پەیشێك لە عەرەب داناوەو ئەیەوێت —
نەتەوەکەمان لە بوتەقەی عەرەبچێتیدا بتوێنیتەوە • وە هەتا ئەو مافەکەی کە عبدالکریم لە دستوری
کاتیدا دابوی کەوا کورد و عەرەب هاوبەشن لە نیشتیماندا ئەمیان گرتووە •
ئەی نەتەوەی کورد ی قارەمان ئێستا نەگەرن وە یەکگرن وە ریزی تێکۆشانتان بەتین کەن بو هێنانەدی ئوتونومی
بو کوردستان چونکی ئوتونومی وە مافی نەتەوایەتیمان نادرێت ئەسەندرێت وەسەندنیشی بە تەنھو چەپە
چڕبو پرو پاگندەکردن دژی شۆڕش وە پارتیمان نابێت بەڵکو بە تێکۆشانو فیداکاریو یارمەتی دانی شۆڕش
ئەبێت وە بەبەرنگاری کردنی ئەم جۆرە پرو پاگندەیەك ئەبێت کە ئێستا دژی شۆڕشەکەمان وە پارتی
وە سەرکردەکەی تێکۆشەر بارزانی ئەکرێت وە ئەمەش بزانن ـ

شۆڕشەکەمان هیچ هێزێك نییە لە جیهاندا بتوانێت بەسەریا سەرکەوێت وە لە ناوبەرێت چونکی
شۆڕشی نەتەوەیەکی خاوەن مێژوویەکی خوێناوییە وە کەسانەی بیر لەوە ئەکەنەوە کە شۆڕشەکەمان
لە ناوبەرن شوێنیان ژێر گڵـــە • چونکی ئەم شۆڕشە لە سەرکەلە و ئیسکولاشەی ئەندامانی پارتیا
وە کورد پەروەران دروستبووە وە ڕێگای تێکۆشانی بەوکەلەو ئیسکو خوێنی شەهیدان چاك کراوە
تێکۆشەرانی نەتەوەی کورد ی قارەمان پێویستی یەکی نەتەوایەتی یە لە سەرشانی ئەمو کوردێك —
شەهیدانی ڕێگای رزگاری کوردستان داواتان لێ ئەکات کە لە دەورەی شۆڕشکو ببنەوە وە یارمەتی
بەن وە زبانی ئەکەسانە ببرن کە پرو پاگندەی دژی شۆڕش ئەکات •
تێکۆشەرانی کورد • لە روژانەدا پرو پاگندەیەك دروستکراوە کەوا پارتی کاژیك ئەپیا ت بەبرگاوە
نەمانەوی بوتان روون بکەینەوە کەوا کاژیك کومەلیکی چەند کەسێن کە سەریان لێ شێواوە وە خوشیان
نازانن چی ئەکەن وە بە هیچ جورێك لە ریزی پارتیمان جێگایان نابێتەوە وە خویان بدوە داشە نین کە ا
خزمەتی شۆڕشو نەتەوەی کورد ئەکەن بەلام کەوە کو بوهەمو کورد پەروەرێك دەرکەوتووە کە پە
یوەندییان لەگەڵ شۆڕشدا نەبووە وە یارمەتی شۆڕشیان نەداوە وەگری یەتی هەستیان (عقید
نفسی) یان هەیە دەربارەی زیان وەخویان •
(1) (2) (3) (4) (5)

لقی ٤ سلیمانـــــی
٩٦٤ / ٩/٢٥

PUBLIKATION

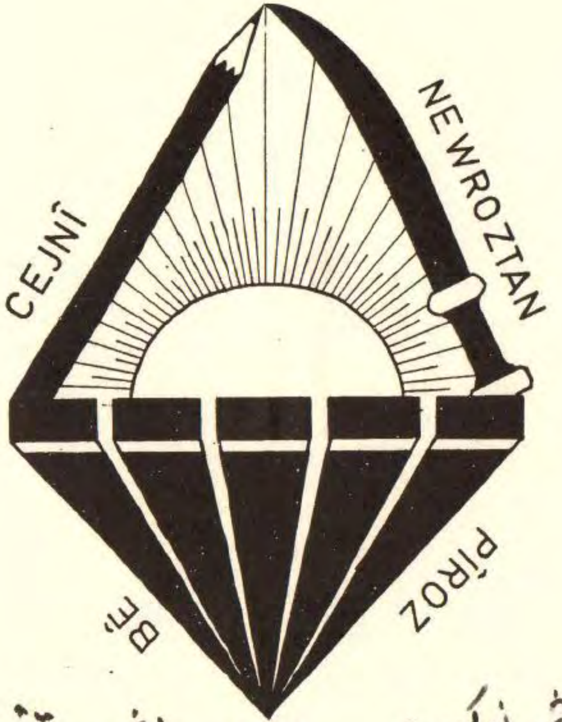

DER NUKSE

دروشمی نوکسە خەنجەر و تیشوو
بە هێزی لەش و هێزی مێشک
خۆر لە هەر پێنج پارچە داگیرکراوەکەی کوردستان
هەڵدێ

1965

Yekêtiy Netewey Xwêndkaranî Kurd le Ewrupa · Natonal Union of the Kurdish Students in Europe · NUKSE

موری یەکێتی نەتەوەیی خوێندکارانی
کورد لە ئەورووپا (نوکسە NUKSE)
بە کوردی و بە ئینگلیزی لەسەری
نووسراوە.

منهـــــــــــا ج

الاتحـــاد القومـي للطلبــة الاكـــــراد في ســوريــة

:-

كيل اتحاد طلابي نقابي قومي ينير الطريق لجماهيرنا الطلابية الكردية ضي ضرورة حتمية تتطلبها الطلابية والارادة القومية فبعد عدة اجتماعات واتصالات وضعت اللجنة التأسيسية مشروع منهـــا ج لقومي للطلبة الاكراد في سورية بتاريخ ٢١ آذار ١٩٧١م واقره المؤتمر الاتحـــادى الاول فـي ١٩م الموافق في ٢٥٨٣ كردى ، على النحو التالي :-

اد القومي للطلبة الاكراد في سورية منظمة طلابية نقابية قومية تناضل لتحقيق اهداف الطلبة الاكـــراد يق حقوق الشعب الكردى القومية عامة ، ويؤمن الاتحاد بقوة الجماهير الكردية في سبيل البلــــوغ .

من الاتحاد بحق كافة الشعوب في تحررها وينادى بصداقتها والتعاون مع المنظمات الطلابيــة لجميع الشعوب المضطهدة والتي تعاني من مشكلة الاغتصاب والتجزئة كشعبنا الكردى .

هذا فان الاتحاد يناضل من اجل :-

ـ على الحقوق الثقافية والاجتماعية والسياسية للشعب الكردى في سورية .

كافة المخططات العنصرية التي من شأنها الاذابة والتعرض للشعب الكردى كـ(الحزام العربي) .

الشخصية الكردية ، وذلك يتم باحياء وتطوير التراث القومي للشعب الكردى في كافـــــة

ت (اللغة ـ التاريخ ـ الموسيقى ـ الرقص ـ الدبكة ـ الغناء والازياء الكردية) .

ع على كافة القوى الكردية والمنظمات القومية الشقيقة .

حقوق الشعب الكردى للحكومات والاحزاب العربية والاجنبية .

التعاون المادى بين الطلبة الاكراد .

م بمشاكل الطلبة الاكراد الدراسية وتوطيد الصلات فيما بينهم .

وسيع المعرفة والتعليم والثقافة في المجتمع الكردى وازالة الامية عن طريق :-

فتح مدارس يجرى التعليم فيها باللغة الكردية سريا وعلنيا حسب ظروف المنطقة .

حث الشعب على ارسال ابنائه للمدارس .

. فتح مكتبة كردية تضم جميع الثروات الثقافية الكردية .

تشجيع المواهب الفنية وتبادل الوفود المسرحية والتمثيلية بشكل يعكس المظهر القومي للشعب الكردى .

ارسال البعثات من الطلبة للدراسة في الخارج .

مساعدة الطلبة المشردين من اجزاء كردستان بسبب نضالهم السياسي (كورد ايهتي) ماديا ومعنويا .

ح التعاون والصداقة بين الطلبة الاكراد وطلبة البلدان الاخرى والاتصال بالمنظمات الطلابيــة نية وعالمية ضمن الاهداف والمصالح المشتركة .

الاتحاد مجلة شهرية باللغة الكردية باسم (هيشيارى) .

ـت الحركة التحررية الكرديـــــة .

ـت الحركة الطلابيـة الكرديـــــة .

ـ الاتحاد القومي للطلبة الاكراد في سورية طليعة صامدة للاهداف الطلابية والقومية المشروعة .

١٩٧٢م = ٢٥٨٣ كردى

اللجنـــة الاداريـــة العـامـــة

للاتحـــاد القـومـــي للطلبـــة الاكـــراد في ســوريــة

KURDISTAN

INFORMATION

"=

Nr. VIII. - 20. April 1968

"=

Herausgeber:

NATIONAL-UNION KURDISCHER STUDENTEN IN EUROPA (N U K S E)

1) Unser lieber Freund und Gleichgesinnter <u>Latif Ali</u> ist am 8. März 1968 im TBC-Sanatorium in Gauting acht Tage nach einer schweren Lungenoperation gestorben. Latif hatte in Kurdistan als Partisan für sein Land gekämpft und sich dabei die Krankheit zugezogen, durch deren Folgen wir ihn so früh verlieren mußten. Im Oktober 1964 kam er nach Deutschland um gesund zu werden und zu studieren. Wir sind alle sehr betrübt, einen so treuen Freund und Mitarbeiter verloren zu haben.

2) Nach kurdischer Zählung hat am 21. März 1968 das iranische Jahr 2580 begonnen. Wir wünschen dem kurdischen Volk und allen unseren Freunden zum Fest <u>Newroz</u> alles Gute, vor allem aber, daß sich Kurdistan im neuen Jahr um ein gutes Stück der von uns allen ersehnten Freiheit nähern möge.
Einige unserer Mitglieder wurden von Vertretern der europäischen Zweigstelle der paniranistischen Partei zur Feier des Newroz-Festes nach Wien eingeladen. Sie verbrachten gemeinsam das Fest in großer Fröhlichkeit, Einigkeit und gegenseitiger Hochachtung.

3) In Belgrad/Jugoslawien wurde vom 27. bis 31. Dezember 1967 der 12. Kongreß der <u>Vereinigung kurdischer Studenten in Europa</u> abgehalten. Einen wichtigen Punkt der Tagesordnung bildete die einstimmige Verurteilung des Staates Israel.
Die Vereinigung kurdischer Studenten in Europa arbeitet zum größten Teil immer noch mit der Partei der Talabani-Söldner (Dschaschen) zusammen, obwohl allgemein bekannt ist, daß Talabani und seine Anhänger mit der irakischen Regierung zusammenarbeiten, und daß die irakische Regierung sogar plant, mit Hilfe dieser abtrünnigen Kurden die kurdische Freiheitsbewegung zu zerschlagen. Allerdings besteht kein Grund zu der Befürchtung, die kurdischen Freiheitskämpfer könnten besiegt werden, weil Barzani und seine Befreiungsarmee inzwischen zu mächtig geworden sind, und weil die Kurden nach so langen Kämpfen durch nichts mehr davon abgebracht werden können, alles für ihre Freiheit einzusetzen.

4) Der Generalsekretär unserer Union Bruska A. Ibrahim hat am 17., 24. und 31. Januar 1968 im Rahmen der Münchner Volkshochschule drei Vorträge mit Lichtbildern und Schallplatten über "<u>Kurdistan in Geschichte und Gegenwart</u>" gehalten. Die Vortragsabende waren alle gut

لەرۆژی ٢٠/٤/١٩٦٨دا دەرچووە. کۆچیدوایی هاوبیر
ش و یادی زیندووە لای هاوبیرانی.

besucht und schlossen stets mit einer lebhaften Diskussion, an der sich fast alle Hörer beteiligten. Der Inhalt dieser Vorträge wird als Informationsbroschüre herausgegeben werden. Außerdem hielt Herr Ibrahim einen dreistündigen Lichtbildervortrag über das gleiche Thema in einem Münchner Studentenheim. Er wird auch weiterhin Vorträge über Kurdistan halten.

5) In Bagdad erscheint seit dem 17. Februar 1968 wieder die Zeitung Al-Taachi, die im Herbst 1967 verboten worden war. Al-Taachi wird von Kurden in arabischer Sprache mit einer kurdischen Beilage herausgegeben. Obwohl das Blatt regierungsfreundlich eingestellt ist und nur gelegentlich und schüchtern für die kurdischen Forderungen eintritt, war es von der irakischen Regierung verboten worden. Allein aus dieser Tatsache ist für jeden unterrichteten Beobachter ersichtlich, wie wenig für die Kurden vom "guten Willen"der irakischen Regierung zu erwarten ist.

6) Der 14. April 1968 war der 9. Jahrestag der Gründung der Kajyk-Partei. Die Konferenz der Kajyk-Partei im Ausland hat unter anderem beschlossen, gegen General de Gaulle's Absicht, die Araber mit Waffen zu unterstützen, zu protestieren, gleichzeitig allen französischen Zeitungen und Organisationen, die der gleichen Meinung sind, zu danken, den Süd-Sudan im Kampf gegen die arabischen Imperialisten zu unterstützen, weiterhin niemals irgendeine arabische Einheit anzuerkennen, solange zwei Teile Kurdistans von den Arabern beherrscht werden, und die Ansprüche des Iran auf den Persischen Golf zu unterstützen. Außerdem hat die Konferenz der Kajyk-Partei im Ausland beschlossen, ab sofort eine parteieigene Zeitung "Bang-î-Kajyk" (= Stimme der Kajyk) herauszugeben.

7) Die Lage der Kurden in Syrien hat sich um nichts gebessert. Immer noch haben sie unter den Verfolgungen durch die baathistische Regierung stark zu leiden.

8) Im Gebiet von Hawlêr wurde der bekannte Bandenchef (Dschasch) Huwêz-î-mam Yihya mit 16 seiner Anhänger von den Partisanen beseitigt. Die irakische Regierung war über den Tod der Terroristen sehr verärgert. Die irakische Regierung hat auch seit dem Waffenstillstand vom 29. Juni 1966 keines ihrer vertraglich festgelegten Versprechen gehalten.

9) Die bekannte sowjetische Kurdologin Frau Prof. Dr. M. V. Rudenko in Leningrad bereitet die Veröffentlichung eines Bandes kurdischer Erzählungen aus der Sowjetunion in kurdischer und russischer Sprache vor. Frau Rudenko hat durch ihre zahlreichen Übersetzungen kurdischer Dichtungen (z. B. Mem û Zîn) in die russische Sprache schon sehr viel auf dem Gebiet der Kurdologie geleistet.

10) Herr Jemal Nebez hat folgende Manuskripte zum Druck vorbereitet:

1. Kurdistan erzählt: Märchen, Fabeln und Volkserzählungen aus Kurdistan. Das Manuskript enthält 20 Erzählungen mit einem wissenschaftlichen Vorwort und ausführlichen Anmerkungen.
2. Deutsch-kurdisches Wörterbuch: Mit etwa 10 000 Wörtern.
3. Kurdische Sprichwörter und Gedanken: 800 Sprüche und Redewendungen mit einem Vorwort und einem Glossar.
4. Lalo Kerim - der Onkel Kerim: Eine Erzählung aus Kurdistan. Diese Geschichte eines kurdischen Dörflers wurde erstmals 1956 in Kerkuk gedruckt. 1968 wurde sie ins Deutsche übersetzt.

کاتنامەی "کوردستان ئینفۆرماسیۆن (ژمارە 8)کە
لەتیف ئەلی (لە ٨/٣/١٩٦٨دا) راگەیاند، ڕەوانی

بمناسبة اجتماع الاكراد فى برلين الغربيه يوم ٢٧ آب ـــ ١٩٧٥

ايها الطلبة و العمال الاكراد فـى اوروبـــا

بمناسبة اجتماعكم فى برلين الغربية يحيكم الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا تحيه حارة و يرجوان يكون اجتماعكم هذا اجماعا على خير الشعب الكردى و عــزه :

من المعلوم ان اجتماعكم فى هذا العام يصادف الكارثة العظمى التى حلت بشعبنا الكردى و قواه الثورية فى آذار الماضى عندما خضعت قيادة الثورة و كانت خليطا من العشائريـــــين الاقطاعيين و صغار البرجوازيين المتذبذبين لمشيئة حكام طهران؛ فعملت على تفتيت الفصائل المسلحة للثورة الكردية و قدمتها برمتها قربانا لمصالح الاستعمار العالمى و الاحتكارات النفطية و الاستعلاء القومى للدول التى تقتسم كردستان، بعد ان ضحت جماهير شعبنـــا الكــردى طيلة ١٤ عاما بكل غال و نفيس فى سبيل بناء جيش التحرير الكردستانــى ٠

لقد كان المصير المؤلم الذى انتخبته قيادة البارتيين للثورة غير خاف علينا ابدا ٠ فقــد تنبأت القوى الاشتراكية القوميـــة فـــى كردستان و المنظمات الكردية التقدمية فى الخارج و فـــى مقدمتها الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا بمصير الثورة الكردية على ايدى تلك القيادة الهزيلة المساومة منذ امد طويل ٠ الا ان بعض الانتصارات الوقتية المزيفة التى احرزتها حركة البارتيين و خاصة بعد اتفاقية آذار ١٩٧٠ و الضجيج الذى احدثته العناصر الانتهازيـــة السائرة فى ركاب مصالحها الخاصة، ابهرت عيون البسطاء من الناس و اخدعت الكثيرين مـــن اصحاب القلوب الطيبة ٠ فقام البارتيون باستغلال الموقف و جعلوا من حزبهم المثل الوحيــد للشعب الكردى كما واعلنوا دكتاتورية هوجاء فـــى كردستان و خاصة فى المناطق المحررة فاسكتوا كل صوت ناقد بقوة السلاح، و حاربوا كل الاحزاب و الحركات التقدمية المعارضة باسلوب فاشى بغيض و احدثوا جهازا سريا على غرار ((ساواك)) الايرانى؛ هدفه تلفيق التهم الرخيصـــة للعناصر الوطنية المخلصة و بث التفرقة فى صفوف القوى الاشتراكية القومية التقدمية فى كردستان عن طريق شراء ذمم الضعفاء المحسوبين على تلك القوى و التجسس على الشرفاء من ابناء شعبنا. كما و قد تعاونوا مع حكام الدول التى تقتسم كردستان لضرب الحركات الكردية التحررية فـــى كردستان ايران و تركيا و سوريا و اخذوا يطبلون و يزمرون بحمد الاستعمار الامريكى بعد ان كانوا يسبحون قبلا بحمد الاستعمار السوفياتــى ٠ كما و قد تعاونوا فى الخارج و بصفة خاصة فى اوروبا مع العناصر العميلة المعروفة باتصالاتها المشبوهة مع الدوائر الاستعمارية و شبكات التجسس ضد الاكراد الشرفاء و بصفة خاصة ضد منتسبى الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فـى اوروبا؛ طليعة المناضلين التقدميـــين الاكراد فى هذه الاقطار من الدنيـا ٠

ايهـا الطلبـــة و العمـال الاكـراد فـــى اوروبـــا

ان شعبكم الكردى يمر اليوم بمرحلة خطيرة جدا فهو يواجه خطر الفناء على ايدى الشوفينيين الترك و الفرس و العرب، علينا ان نكون حذرين و نعلم ان الحركات التى تنطلق من منطلقات عشائرية اقطاعية (كاليمين البارتى) او ماركسية اصلاحية (كاليسار البارتى) او كوسموبوليتيـــة (كاللاوطنييـــن) لا يمكن ان تحرر الشعب الكردى قطعا ٠ اذ انها لا تطابق ابعاد المجتمـــع الكردى الفلاحـــى الذى هو مجتمع قومى و اجتماعى واحد رغم اختلاف انظمة الدول التى تقتســـم ذلك المجتمع ٠ و الحركة الكـــردية التحررية الحقيقية هى تلك الحركة التى تنبع من واقع ذلك

المجتمع وتعالجه ككل دون ان تنطلق على اساس جزء منه و تغض النظر عن باقي الاجزاء او تعتمد على احد الغاصبين ضد غاصب اخر كما فعل البارتيون. فغاصبوا كردستان هم كلهم من معدن واحد فيجب ان ينظر اليهم نظرة واحدة. فالعدو لا يمكن ان يصبح صديقا حميما بمجرد ان يقول قولا حقا بشان الاكراد الذين يعيشون خارج حدوده في الوقت الذي يسوم رعاياه من الاكراد سوء العذاب. عليكم ان تعيدوا النظر في المعايير و الشعارات التي استعملها البارتيون سنينا طوالا و ثبت فشلها بالتجارب المريرة لتنبذوها جملة و تفصيلا.

عليكم ان تعيدوا النظر في استراتيجية الثورة الكردية و تكتيكها. علما بان بعض التيارات النابعة من البرجوازية الكردية الصغيرة و التي كانت تعادينا قبل الكارثة و تعتبر نفسها جزءا لا تتجزأ من الحركة البارتية اخذت تتعلم من التجارب فنراها تستعير من مبادئنا و ايديولوجيتنا بعض الاشياء الا انها تعمل بنفس ذهنية البارتي القديمة و تكرر نفس الشعارات و الاقاويل المضللة التي كانت ملكا للحركة البارتية رغم انها تهاجم القيادة البارتية و تخشى ان تذكر البارتي و لو بكلمة واحدة.

ايها الطلبة و العمال الاكراد في اوروبا

ان اتحادكم الاتحاد القومي للطلبة الاكراد في اوروبا و الذي يقدم اجل الخدمات لقضية شعبكم الكردي من الناحيتين الثقافية و السياسية منذ عشرة سنوات بكل جرأة و نكران للذات و يعاضد الطلاب و العمال في اوروبا؛ يدعوكم الى ان تلتفوا حوله و تساندوه في نضاله ليخدم قضيتكم اكثر فاكثر.

عاش نضال الطلبة و العمال الاكراد في اوروبا لتعريف شعبهم في الخارج وعضده في الداخل.

عاش الاتحاد القومي للطلبة الاكراد في اوروبا NUKSE طليعة مناضلة لاكراد اوروبا.

عاشت الصداقة بين القوى التقدمية الكردية و سائر القوى التقدمية في منطقة الشرق الاوسط و العالم اجمع.

عاشت الثورة الكردية المسلحة.

٢٧ آب ١٩٧٥

الاتحاد القومي للطلبة الاكراد في اوروبا
N U K S E

سەرنج: [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

١٩٧٦/٩/١١

سەمیناری " بیری نەتەوەیی کوردی ، ئەبیری قەومییەتی ڕۆژهەلات
و ئەبیری ناسیۆنالیزمی ڕۆژئاواییە " م کوردۆ (سەرنەت) ئەلین کردی بە
بۆنزیک بۆ کۆنگرەی سۆکسە لە ڕۆژانی ١٨-١٩/٨/١٩٨٤دا لە
ستۆکهۆڵم . وێنەی سەرەوە لە چەپەوە : جەلال بارزانی ، جەمال نەبەز ،
ئۆمەر کوردی ، شەمال ئەزیز . وێنەی خوارەوە لە لای ڕاستەوە بە پێشیلانەوە :
جەلال بارزانی ، جەمال نەبەز ، سوارانی ئیستەوە : بروسکە ئیبراهیم ، جەبار ئیبراهیم
(وێنەی خوارەوە کاتێ گەڕانەوەمان بۆ ئەڵمانیا) .

KURDISTAN

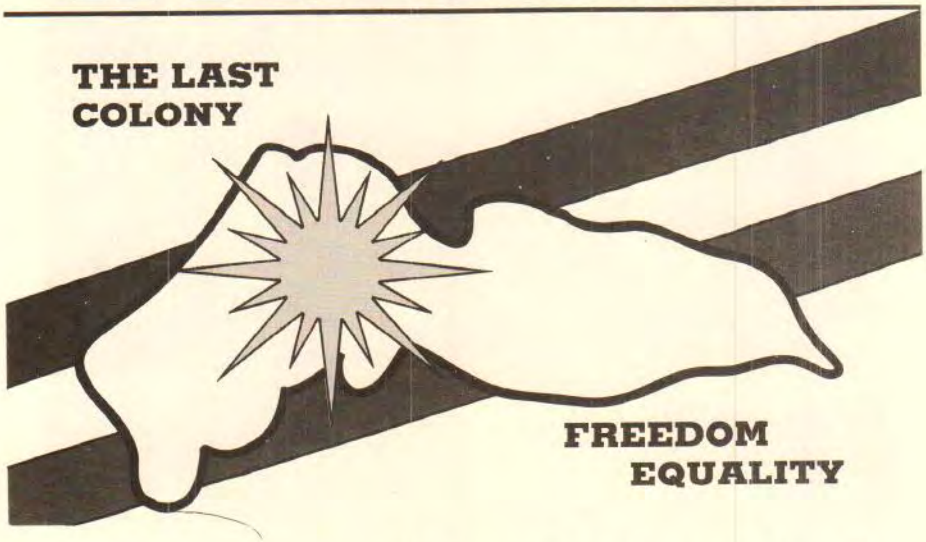

"کوردستان ، دوا کۆلۆنیی جیهان".
ئاڵا و نەخشەی کوردستان (پێکەوە) — بەرەو ئازادی و یەکسانی
هاوبیری کۆچکردوو جەلال بارزانی ، لە نەورۆزی ساڵی ١٩٩٣دا ئەم
نەخشەیەی ئامادەکرد و هەزاران دانەی لەسەر ئەرکی خۆی چاپ کرد و
بەخۆڕایی بڵاوی کردەوە . ڕوحی هاوبیر جەلال شاد و یادی زیندووە لەلام .
(جەمال نەبەز)

سەرنج : ئەم نەخشەیەی سەرەوە وەک کارتی پۆستە ناردنی
ئامادەکراوە ، ئەوەی خوارەوەیش کارتەکەیە کە بە ئینگلیزیی لەسەری
نووسراوە : کوردستان پاش یەکەمین جەنگی جیهانی لە نێوان ئێراق و
ئێران و سووریا و تورکیا و یەکێتیی سۆڤیێتدا دابەشکرا ، دانیشتووانەکەی
چل (٤٠) ملیۆنە . مافی چاپکردنەوەی : جەلال بارزانی .

After the first world war Kurdistan was
divided between Irak, Iran, Syria, Turkey
and U.S.S.R.
40 million inhabitants

Copyright: Jalal Barzani 1993

بڕیارە نێوخۆییەکانی کۆنگرەی پێنجەمی ڕێکخراوی
خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەورووپا – سۆکسە –

١- کۆنگرە بڕیاری دا کە (سۆکسە) پێویستە دروست بەپێی سیاسەت و ڕێبازو (نهج)ی دیاری و دیاریکراوی سەرکردایەتی (پاسۆک) بکات و شاوێنەی بالانسای پێشمەرگەکانی کوردستان بێت .

٢- کۆنگرە بڕیاری دا کە کاک (جەمال نەبەز) و ئەوانەی خۆیان پێوە هەڵواسیوە ، بە هیچ جۆرێک لەگەڵ بیروڕای ڕێکخراوماندا ناگونجێن ... بۆیە بەرکردنیان بوە پێویستیەکی موضوعی ، هەر بۆیە (سۆکسە) بەرپرسیار نیە لە هیچ یەکێک لەو نووسینانەی (جەمال نەبەز) .

٣- کۆنگرە بە زوربەی دەنگ بڕیاری دا کە (شارم و دروشمی) ڕێکخراو بگۆڕێ بەو شێوە (شارم و دروشم)ی کە زیاتر (تعبیر) لە ڕاو بۆچون و بیری ڕێکخراو دەکات .

٤- کۆنگرە بە زوربەی دەنگ بڕیاری دا لەسەر دامەزراندنی لیژنەی ڕۆشنبیری کە هەمان لیژنە سەرپەرشتی (خوێندکاری کورد) دەکا ... و هەوڵی زیاتر فراوان کردن و دەوڵەمەند کردنی باسەکانی دوو توێی خوێندکار و بڕیاردان لەسەر هەندێ گۆڕان لەبەرگی (خوێندکاری کورد) دا .

٥- کۆنگرە بڕیاری دا کە پێشانگای هونەری بە ناوی (سۆکسە)وە لە وڵاتانی (هۆڵەندە ، سویدو دانیمارک) بۆ هاوبیر (عومەر تۆفیق) بکرێتەوە .

٦- کۆنگرە بڕیاری دا کە کۆمیتەی بەڕێوەبەرایەتی پێویستە لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەدا کۆبونەوەی ساڵانەی خۆی بکات و ئەرکەکانی کۆنگرەی داهاتوو جێ بە جێ بکات .

٧- کۆنگره بڕیاری دا هەر هاوبیرێک پشوویەکی (شەممەو یەک شەممە) کرێکاری بکات بۆ ڕێکخراو.

٨- کۆنگره بڕیاری دا توندو تۆڵترین پەیوەندی دۆستایەتی و بەرابەری لەگەڵ ڕێکخراوە کوردیەکانی تردا ببەستێ و بانگەوازی یەکبوون و هاوخەباتی بۆ کۆڕو کۆمەڵە پیشەیی و هونەری و سیاسیەکان بنێرێ.

٩- کۆنگره بڕیاری دا کە ناو بەناو کۆمیتەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی ((ڕاپۆرتی گشتی)) دەربارەی باری ناو خۆو چالاکیەکانی ڕێکخراو و باری ناوخۆی کوردستان و ناوچەکە بە گشتی بنووسێ بۆ هاوبیران. تاکو هاوبیران ئاگاداری سەر لەبەر گۆڕان و دەنگوباسەکان بن.

١٠- کۆنگره بڕیاری دا هەر کەسێ لەو سەرلێشێواوانەی کەبە نووسین و دەم قسەرە بالَفی لەم لاو لا ناو و ناتۆرە دەخەنە پاڵ ڕێکخراومان و پێشمەرگەکانی پاسۆک، بە هیچ جۆرێک لە ڕیزەکانی (سۆکە) وەرناگیرێنەوە، تەنها لە کاتێکدا وەردەگیرێنەوە کە نامەی پەشێمانی بنووسن و دان بە هەڵەو سەر لێ شێواویەکەی خۆیاندا بنێن.

١١- کۆنگره سەر لەبەری بڕیارە ناوخۆیی و دەرەکیەکانی کۆنفرانسی مانگی کانوونی دووەمی ساڵی (١٩٨٦) ی پەسەند کرد.

کۆنگرەی پێنجەمی
ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لە ئەوروپا
- سۆکە -
سەرەتای تەمموزی (١٩٨٦)

کانیی ماسی
هەواری کەنار شاری بکوژان

حەمەسەعید حەسەن

کە لە ٨ی فێبریوەریی ١٩٦٣دا بەعس بۆ یەکەمین جار دەسەڵاتی گرتە دەست، حشع دژی وەستایەوە، پدک ئەم هەڵوێستەی حشعی بە دڵ نەبوو. کە ١٩٦٨ بەعس دەسەڵاتی کەوتەوە دەست و دواتر شیوعییەکان بەرەی نیشتمانییان لەگەڵدا مۆر کرد، ئەمجارەیش پدک هەر دژی ئەو سیاسەتەی حشع بوو، ئەگەرچی خۆی هاوپەیمانی بەعس بوو! ئەوی بۆ پدک ڕەوا بوو، بۆ حشع ناڕەوا بوو!

چونکە ڕەوتاری قاسم بەرانبەر کورد دوژمنانە بوو، پارتی لە ٨ی فێبریوەریی ١٩٦٣دا چەپڵەی بۆ بەعس لێدا. بەڵام چوار مانگ دوای کوودەتا شوومەکە، لە ١٩٦٣/٦/٩ دا بەعس خەڵکی سلێمانیی ڕەشبگیر کرد و لە «دۆڵی مەرگ»دا قەسابخانەی بۆ دەیان تێکۆشەری ئەو شارە ساز کرد.

چونکە بەعس جاڕی قەلاچۆکردنی شیوعییەکانی دابوو، ‹بەیاننامەی ژمارە ١٣› هێندەی نەما بوو، هێڵی ئاب ‹١٩٦٤› حشع بەرەو ئامێزی عارف ببات. ئەو سازشکارییە یەکێک بوو لەو هۆکارە گرنگانەی لە سێپتێمبەری ١٩٦٧دا حشعی دوو لەت کرد. پارتی و حشع چونکە لەبەر ڕۆشنایی ‹دوژمنی دوژمنم دۆستمە›دا ڕەوتاریان دەکرد، هەردوو لایان زوو زوو کاڵەکیان بە ئەژنۆیان دەشکاند.

محەمەدی حاجی مەحموود دەڵێت: "حشع دوا لایەن هاتە شەڕی (پنک)ەوە و دوا لایەنیش ئاشتی لەگەڵدا مۆر کرد."(١) لە سێپتێمبەری ١٩٦١دا شۆڕشی ئەیلوول دەستی پێ کرد، حشع لە دوای کوودەتای ٨ی فێبریوەرییەوە پێوەندیی پێوە کرد. دوای نسکۆ لە ناوەڕاستی ساڵی ١٩٧٦دا شۆڕش هەڵگیرسایەوە، حشع لە سەرەتای ١٩٧٩دا لەنێویدا گیرسایەوە. هەردوو جارەکە کوودەتای ٨ی فێبریوەریی ١٩٦٣ لە ماوەت دەستی دەکرد بەبەر پشتوێنەکەیدا و دەیگوت: "لە کوردستانی مندا جێی حیز و شیوعی نابێتەوە." مرد، هاوڕێ دێرینەکانی قوربانییەکان، بە بۆنەی ئەو "کارەساتەوە!" هەر لە باشووری کوردستانەوە، تا باکووری ئەورووپا پرسەنامەیان بۆ جەلال تاڵەبانی نارد. نەوشیروان مستەفا ئەمین کە بەوپەڕی لێهاتوویییەوە شوێنپێی ئیبراهیم ئەحمەدی هەڵگرتووە و نەک هەر درێغی لە شیوعیکوشتن نەکردووە، بەڵکوو لە مامۆستاکەیشی تێپەڕاندووە، دەشێ ئەگەر سبەی دڵی ل لێدان بکەوێت، ڕێبەرانی حشع بە بۆنەی کۆچی دوایی ئەویشەوە، درێغی لە جوانهۆنینەوەی پرسەنامەدا نەکەن.

مەکسیم گۆرکی لە ڕۆمانی دایکدا، لەسەر زمانی یەکێ لە کارەکتەرەکانییەوە دەڵێت: "مێشوولەیەک کە دڵۆپێک خوێنمان دەمژێت، بە دوو پەنجە دەیفلیقێنینەوە، ئەدی چۆن لە کەسێ خۆش ببین کە چاکترین هاوڕێمانی کوشتبێت!» لەنێو حیزبی شیوعیشدا هەڵۆ و کۆتر هەبوون. لایەنگرانی هێڵی ئاب و بەرەی نیشتمانی کۆترەکانی ناو حشع بوون. هەڵۆکانی نێو ڕێکخستنەکانی سلێمانیی حشع «کۆمیتەی بەرگری و تۆڵەسەندنەوە»، لەنێو باڵی سەرکردایەتیی ناوەندیدا گیرسانەوە، بۆیە لە بواری تۆڵەسەندنەوەی خوێنی بەناهەقڕژاوی شیوعییەکاندا، ئەو باڵە دەست بەکارتر بوو.

شیوعییەکانی عیراق کە هەمیشە لەسەر بیروڕا لێیان تیرۆر کراوە، تەنانەت ئەوانیش لەسەر بیروڕای کانیی ماسی ڕەوا بووە، بەبەر چاوی شارێکەوە، بە ڕۆژی نیوەڕۆ تیرۆریان بکەن! جێی سەرنجە ئەو شیوعییانەی ١٩٦٤/٩/١٠ تیرۆر یان بریندار کران، زۆربەیان لە سەروەختی بژێوییپەیداکردندا، لە دووکانەکانیاندا، بەر دەستڕێژ دران.

هەژار دەبێژێت: "هونەری شێخ لەتیف هەر ئەوە بوو، کوڕی شێخ مەحموودە و بەس."(٧) وەک چۆن ڕیشی باوک، دادی کوڕی کۆسە نادات، هەروایش ناکرێت تاوانی حەمەی دەروێش نادر لەسەر کوڕەکەی بکرێت بە ماڵ. بە درێژایی مێژوو، هەمیشە کەسانی ڕابردووی سیاسی و کۆمەڵایەتی

حانەوە. ـ (٤) مەلا حەمەئەمین (دووکاندار) (٥) نووری حەمەعەلی ـ ناسراو بە نووری زەنگیانە، بکوژی ئەم شەهیدە کەریم دانزێڕ بوو. ـ هەمان ڕۆژ سمایل پاڵەوان و کەریمی عەبەخڕەیش بە سەختی بریندار کران.

چوار قوربانیی دیکە: عارفی وەستا حەسەن (کۆیاندروو)، عوسمان سەیوانی (بەرگدروو)، ساڵح میرزا و عەبدوڵڵا میرزا ـ برای یەکتری، ئانەوا و کوردی ئێران بوون، کە تیرۆر کران دەستیان بە هەویرەکەوە بوو. ـ

هەندێ لە هەڵۆکانی نێو حشع: شێخ عەلی بەرزنجی، حەمە کولەباڵ، جەمالی عەلی فائیز، ئەکرەمی حەبسە و لەتیف حەمەمراد.

ئەگەر بە هۆی ئەم نووسینەوە کەسێکی بێ تاوان بریندار ببێت، ئەوا داوای لێبووردن دەکەم و سەری ڕێز بۆ هەر زانیارییەکی نوێ کە چەوتی هەر بۆچوونێکم بسەلمێنێت، دادەنەوێنم.

٢٠٠١/٢/١١

برای هێژام کاک ئەحمەد حامید

سلاوی گەرم
هەواڵتان دەپرسم و سەرکەوتنتان بۆ دەخوازم.

لە گۆڤاری «باسکار»دا، ژمارە سێ ١٩٩٩ لەندەن، حەمەی عەزیز باسی ڕووداوەکانی سەردەمی کانیی ماسی کردووە. ساسان کە کوڕی حەمەی دەروێش نادرە، لە ژمارە شەشی گۆڤاری «هەڵاڵە»دا، کە سەر بە پارتیبە و لە ئەڵمانیا دەردەچێت، وەڵامی داوەتەوە و شیوعیکوشتنی بە کاری شۆڕشگێڕانە لە قەڵەم داوە و کرد، هیچیان زانیاریی تەواو دروستیان لە کن نەبوو.

تکایە چی زووترە وەڵامم بدەنەوە.
پێشەکی سوپاس بۆ ماندووبوونتان.

براتان: حەمەسەعید حەسەن
٢٠٠١/٢/٧

برای خۆشەویستم
کاک حەمەسەعید حەسەن

دوای هەواڵپرسین و هیوای سەرکەوتن، دەستخۆشی لە هەوڵ و کۆششەکانت دەکەم. ڕووداوەکەی کانیی ماسی ڕۆژی ١٩٦٤/٩/١٠ و شەوی ١٠-١٩٦٤/٩/١١ بە ئەنجام گەیەنراوە. ڕۆژی ٩/١٠ سەر لە بەیانی تا پێش نیوەڕۆ ئەم شەهیدە ئەمرانە: (١) مەلا عەلی (٢) عومەری مام عەلی (٣) مەلا حەمەئەمین (٤) نووری حەمەعەلی (٥) ئەوڕەحمانی ساڵحی خلە، لە ماڵ و لەناو بازاڕ و بەبەر چاوی خەڵک و خێزانەکانیانەوە، گیران و فڕێندران و کوژران. لە هەمان کاتدا تەقە لە ئیسماعیل پاڵەوان و کەریمی عەبەخڕە کرا و وایانزانی مردوون، بۆیە بەجێیان هێشتبوون.

چوار کەسی یەکەم هەر ڕۆژی ١٩٦٤/٩/١٠ بەدەم ڕێگاوە تا کانیی ماسی هەموویان کوشتن. بۆ شەوێ بڵاویان کردەوە گوایە شەهید ئەوڕەحمان رایکردووە، بەڵام بە کوژراوی سووتاندیان و تەرمەکەیان لەو چەمەی خوار کانیی ماسییەوە فڕێ دا.

براتان: ئەحمەد حامد ـ سلێمانی
٢٠٠١/٢/١٠

ژێدەرەکان
(١) محەمەدی حاجی مەحموود، ڕۆژژمێری پێشمەرگەیەک بەرگی سێیەم، هێشتا چاپ نەکراوە.

پێوەندیکردنی حشع بە شۆڕشەوە، لە ژێر گوشاری بەعسدا بوو.
ئەگەرچی دەبوو شیوعییەکانی کوردستان لە بزاڤی ڕزگاریی کوردستاندا ڕۆڵی سەرەکی وازی بکەن، وەلێ هەمیشە شەڤی زەمانە ڕەوانەی ئەو سەنگەرەی کردوون و ڕۆڵێکی لاوەکییان تێدا گێڕاوە. لە هیچ شۆڕشێکدا خانەخوێ نەبوون، هەمیشە بە پەرۆشەوە چاوەڕێی هەڵوێستی دۆستانەی باڵە بەهێزەکانی نێو شۆڕشەکان بوون.
شیوعییەکان کە دەبوو هەمیشە دەستپێشخەری بکەن، پێش سەردەمەکەی خۆیان بکەون، لە پێش ڕووداوەکانەوە بن و زووتر کوێیان لە زەنگی مەترسییەکان ببێت، هەمیشە پاشکۆی ڕووداوەکان بوون. ئەگەرچی سەرکردایەتیی حشع چل ساڵێکە شیوعییەکان لە تێکشکانێکەوە بەرەو تێکشکانێکی دیکە دەبات، وەلێ هەرگیز هێندە بوێر نەبووە، تەنیا جارێ دان بە لێنەهاتوویی خۆیدا بنێت و دەست لە کار بکێشێتەوە.
ئەگەرچی حیزبە شیوعییەکان بۆ شەڕی پیرۆزی چینایەتی لە دایک دەبن، وەلێ حشع هەمیشە بە دوای سازشدا گەڕاوە و خۆی لە شەڕ دزیوەتەوە. چونکە هەرگیز خۆی بۆ هیچ شەڕێ ئامادە نەکردووە، هەر کە تووشی شەڕ هاتووە، دژوارترین زەبری بەر کەوتووە. حشع هەمیشە لە سەنگەری داکۆکیکردندا بووە، هەرگیز هێرشی نەبردووە. هەمیشە دەستی بە کڵاوی خۆیەوە گرتووە و بڕوای بە "زیان لە نیوەی بگەڕێتەوە،" هەبووە.
دوای بەیاننامەی ژمارە ١٢ کە شیوعییەکان لە (بەمۆ) بنکەیەکیان ئاوەدان کردەوە، چەکدارەکانی ئیبراهیم ئەحمەد، پەلاماری ئەو بنکەیان دا و لە شەڕێکی نابەرانبەردا، دوای کوشتنی چەندین شیوعی، بنکەکەیان گرت و پێنج شیوعیشیان بە دیلیتی گوللەباران کرد و چەند شیوعییەکیشیان وا تەنگاو کرد، خۆیان دا بە دەم ڕووباری سیروانەوە و خنکان.(٢)
کە ئیبراهیم ئەحمەد ئەوی دوای جیاواز، هەندێ جار تیرۆریستانە ڕەوتاریان لەتەک هاوڕێیانی دێرینی خۆیاندا کردووە و هەرگیز لەنێو حیزبدا بواریان بۆ فرەسەکۆیی نەڕەخساندووە.
لە ڕوانگەی حەمەی عەزیزەوە، ئۆباڵی کوشتنی شیوعییەکانی سلێمانی لە لایەن پیاوکوژەکانی کانیی ماسییەوە، لە ئەستۆی حەمەڕەشیدی ئەحمەد شانە و «کەماڵ بەرقی»دایە و ئەو تاوانە سەرئەنجامی بڕیارێکی سەرپێیی ئەو دوو کەسە بووە، نەک هەڵوێستی پارتی و بارزانی.(٣)
ئەو بۆچوونەی حەمەی عەزیز جێگەی متمانە نییە و تەقەلایەکی بێسوودە، لای کەم بۆ خاوێنکردنەوەی پەرێزی خۆی، چونکە بارزانی ناردی بە دوای پیاوکوژەکانی کانیی ماسیدا و وەک دەستخۆشانە سەر و کڵاشنیکۆفی خەڵات کردن.(٤) بۆیە ڕێی تێدەچێت قەلاچۆکردنی شیوعییەکان لە (١٩٦٤/١٠/٩)دا بە فەرمانی، یان لای کەم بە ئاگاداریی ئیسماعیل عارفی ئەندامی مەکتەبی سیاسیی پدک و عەگید سەدیقی بەرپرسی لقی چواری پارتی بووبێت، کە ئەو سەروەختە هەردووکیان لە سلێمانی دەبن.
حەمەی عەزیز، ماڵی ئاوا، هەنووکە ئینسان لەسەر بیروباوەڕ کوشتن بە تاوان دەزانێت، بەڵام ساسان دەروێش کە کوڕی حەمەی دەروێش نادرە، لە شا شاپەرستترە و ئەو دڕندایەتییەی باوکی و ئەندامانی دیکەی لیژنەی پیاوکوشتنی سلێمانی بە "زەروورەتی مێژوویی، بوێری و کردەوەی شۆڕشگێڕانە تێدەگات و دەستخۆشی لەو پیاوکوژانەی کانی ماسی دەکا!"(٥) لە کن ساسان، قال تەگەرانی کە یەکێک بوو لە هاوسەنگەرەکانی باوکی و هاوزەمان پیاوی عیراق و ئێرانیش بوو، هەر لەبەر ئەو هۆکارەیش سەری تێدا چوو. "خوا لێ خۆشبووە،" وەلێ شیوعییەکان: "هیچ لە دەست نەهاتوو، تێکدەر، پیسایی سەرەڕێ بوون و قاچی هەموانیان تێوە چووە."(٦) بۆیە بۆ باوکی و پیاوکوژەکانی دیکەی پۆخڵی بەدناو، ئەو کەچەڵ و کوچەڵ و هەرچی و پەرچییانەی لە ئەدەبی سیاسیی ئوێدا بە خڵتەی پرۆلیتاریا ئێوزەد دەکرێن، بۆ سەرکوتکردنی شۆڕشگێڕان، کوتەکی دەستی خوێنڕێژان بوون.
ڕۆژی قەلاچۆکردنی شیوعییەکانی سلێمانی (١٩٦٤/٩/١٠) یەکێکە لە لاپەڕە هەرە ڕەشەکانی مێژووی پدک و پەڵەیەکی لە کاڵبوونەوە نەهاتووە بە ئەرێڵی هەموو ئەو ترسنۆکانەی لە دوای ئەو قەسابخانەیەوە بوون. ئەوانەیشی وەک ساسانی حەمەی دەروێش نادر، کوشتنی سفیل لەسەر بیروباوەڕ، "بە کاری شۆڕشگێڕانە لە قەڵەم دەدەن،"(٨) پێیان خۆش بێت یان نا، ناو بە ئاشی فاشیستەکاندا دەکەن.
پرشنگ فەلەکەدین کاکەیی یەکێکە لە دەستەی نووسەرانی گۆڤاری هەڵاڵە، باوکی ئەو خانمە ئەو سەردەمە کۆمۆنیست بوو، ئەگەر ئەو وەختە لە سلێمانی ژیابا، هیچ دوور نەبوو، یەکێک بووایە لە قوربانییەکانی ئەو ڕۆژە خوێناوییە. بریا پرشنگیش وەک باوکی بانگەشەی بۆ پشتکردنە زەبروزەنگ کردبا و بواری بڵاوکردنەوەی بۆ نووسینێ نەڕەخساندبا کە لایەنی تیرۆر دەگرێت و کۆمۆنیست بە پیسایی دەچوێنێت.

پیاوکوژانی کانیی ماسی
عوسەی ئامە، مچەی بابەگەورە، ساڵەی قالە حەلاو «ساڵەپیر»، حەمەی دەروێش نادر، حەمەی عەزیز، قوربانی، عەلی ئیبراهیم دەروێش، عەبە لالە، قالە تەگەرانی، کەماڵ بەرقی، حەمەڕەشیدی ئەحە شانە، کەریم دانزێڕ، عەبدوڵڵا قەرەتۆغانی

قوربانییەکانی کوشتارەکەی (١٩٦٤/١٠/٩)ی سلێمانی
(١) ئەورەحمانی ساڵحی خلە – ئەندامی لیژنەی ناوچەی سلێمانی/حشع – (٢) مەلا عەلی – بکوژی ئەم دوو شەهیدە عوسەی ئامە بوو. – (٣) عومەری مام عەلی – دووکاندار لە خوار مزگەوتی حاجی
نووسیوێتی: "شیوعییەکان پیسایی سەرەڕێ بوون و قاچی هەموانیان تێوە چوو."
منیش خەریکی وەڵامدانەوەی ئەو ئەو دوو بابەتەم و پێویستم بە ڕۆژی شیوعیکوشتنەکە هەیە. ئەو ڕۆژە کەی بوو؟ هەمان ڕۆژ چەند شیوعی تیرۆر کران؟ ناویان چی بوو؟ خۆم پێم وایە ڕۆژێکی ناوەڕاستی سێپتێمبەری ١٩٦٤ بوو. ئەحمەد بانیخێلانی لە بیرەوەرییەکانیدا نووسیوێتی ئەو تاقە ڕۆژە حەوت شیوعی تیرۆر کران، بەڵام نە ڕۆژەکەی دیاری کردووە، نە ناوی قوربانییەکان.
پێشتر و پاشتر چەند شیوعی تیرۆر کران؟ ئەوەم مەبەست نییە، تەنیا قوربانییەکانی ئەو تاقە ڕۆژەم پێویستە، کە دڵنیا نیم چ ڕۆژێ بوو. لێرە پێوەندیم بە هێژایان: بابی تارا، باوکی سەرباز، جەلال دەباغ، فاتح ڕەسووڵ، مەلا عەلی و نایب عەبدوڵڵاوە

(٢) نایب عەبدوڵڵا، بیرەوەرییەکانی ٢١ ساڵ تێکۆشان، چ١ سوید ١٩٩٦
(٣) حەمەی عەزیز، ئاوڕێک لە ڕابردوویەکی نزیک، باسکار، ژ: ٣ ل ٨٨ لەندەن ١٩٩٩
(٤) ئەحمەد بانیخێلانی، بیرەوەرییەکانم، ل ٢٢٠ ستۆکهۆڵم ١٩٩٧
(٥) ساسان محەمەد دەروێش نادر، نامەیەکی کراوە، هەڵاڵە، ژ: ٦ ل ٣٢ و ٣٤ ئەڵمانیا ٢٠٠٠
(٦) سەرچاوەی پێشوو.
(٧) هەژار، چێشتی مجێور، ل ١٠٧ پاریس ١٩٩٧
(٨) سەرچاوەی پێنجەم.
× سوپاس بۆ مێژا ئەحمەد حامد و هەموو ئەو بەڕێزانەیشی لە نامەکەمدا ناویان هاتووە، ئاخر ئەوانیش هێندەی بیرهاتنەوە بە هانایانەوە هات، بە هانامەوە هاتن و تیشکی زانیارییەکانیان، لە کاتی نووسینی ئەم باسەدا بەرچاوی ڕوون کردمەوە.

پێرەوەکانی بڵاوکراوەی پەیام

– لە ڕووی یاساییەوە، دەستەی نووسەران، بەرپرسیاری سەرەکییە بەرانبەر بەو بابەتانەی بڵاو دەکرێنەوە.
– لە کاتی بڵاوکردنەوەی بابەتەکاندا، دەستەی نووسەران، بە هیچ جۆرێک دەستکاری نێوەرۆکی بابەت و بیر و بۆچوونی نووسەرەکانیان ناکات، بەڵام بەپێی پێویست، دەستکاریی شێوازی نووسین و ڕێنووسی بابەتەکان دەکات و لەگەڵ شێواز و ڕێنووسی پێرەوکراودا دەیانگونجێنێت، بەبێ ئەوەی پێشدەست نووسەرەکانیان ئاگادار بکاتەوە.
– دەستەی نووسەران، پێڕەوی پەیامی بە "ئازادیی ڕادەربڕین" دەکات و ئەو بابەتانەی بڵاو دەکرێنەوە، تەنیا دەربڕی بیر و بۆچوونی نووسەرەکانیان و مەرج نییە لەگەڵ ڕێبازی پەیام و بیر و بۆچوونی دەستەی نووسەراندا یەک بگرنەوە.
– دەستەی نووسەران، بە هیچ جۆرێک ئەو بابەتانە بڵاو ناکاتەوە، کە کرمانی پلارتێگرتن و سووکایەتیکردن بە تاکەکەس و بریندارکردنیان لێ دەکرێت، هاوکات، گرنگییەکی تایبەت بەو بابەتانە دەدات، کە بە کیانی ڕەخنەگرتن و بەرپرسیتییەوە دەنووسرێن.
– ئەو بابەتانەی، لەگەڵ شێوە و ڕووبەری بڵاوکراوەکەدا ناگونجێن، یان کورت دەکرێنەوە یان بەپێی گرنگیی بابەتەکان کۆ دەکرێنەوە و لە پاشکۆیەکەدا، بەپێی توانا، بڵاو دەکرێنەوە.
– ئەو بابەتانەی بڵاو ناکرێنەوە، بە هیچ جۆرێک، بۆ خاوەنەکانیان ناگەڕێنرێنەوە.
– پێوەندی تەنیا لەگەڵ (پەیام)دا دەکرێت، ئەویش بە نووسین.

[١]

حـول المشـاكـل القـوميـة الراهنـة

سيادة الاخ الكبير مصطفى البارزانـي
تحيـة قـوميـة صادقـة

ان دستور (عـارف) الجديد قد اظهر بصورة قاطعة سياسة حكام العراق المقبلة التى تتلخص فى الوحدة مع الجمهورية العربية المتحدة. فما هو موقف حكام بغـداد و بالتالى حكام العربية المتحدة من قضيتنا القومية ؟

ان موقف حكام بغداد فى الماضى القريب حين كانوا شركاء للبعثيين فى الحكـم لا يحتاج الى بيان. كما ان دستورهم الجديد الذى اعتبر شعبنا الكردى جـزءاً مـن "الامـة العربيـة" (x) خير دليل على موقفهم الحاضر تجاه قوميتنـا . لذلك فنحن لن نحتاج الى بحث طويل فـى موقف هـؤلاء الحكـام .

هذا بصدد موقف حكام العراق. فماذا بصدد موقف حكام العربية المتحدة وعلـى رأسهم عبد النـاصـر ؟

هـل ان موقف عبد الناصر من قضيتنا هو موقف " رجل و طنـى متفهم لقضيتنـا "، كما صرح بذلك جلال الطالبانى لجريدة "خه بات" (x) بعد عودتـه مـن اوروبـا ؟ وكما صرح قبل ذلك ابراهيم احمد من اذاعة وتلفزيون بغداد فى سنة ١٩٥٨ (xx) .؟؟؟

كـلا . فان اظهار عبد الناصر بمظهر رجل " متفهم لقضيتـنـا " يناقض الحقيقـة و الواقع مناقضة تامـة. علاوة على ما فى ذلك من خداع للشعب الكردى وحجـب الحقائق عنـه . ونحن لن نبحث هنا عن الاسباب التى تدفع البارتيين الى هذه المغالطة و انما سنحاول فقط اثبات وجهة نظرنا بما لدينا من الحقائق وسنحـاول

(x) ــ ورد فى الدستور ان العراق جزأ من الوطن العربـى و شعبه جزأ من الامة العربية و لغة الدولة الرسمية هى اللغة العربية فقـط وغاية العراق هى الوحـدة العربية الشاملة مبتدئة بالوحدة مع الجمهورية العربية المتحدة " .

(+) ــ جريدة الحزب الديمقراطـى الكردستانـى (البارتـى) .

(xx) ــ راجع جريدة "الجمهورية" البغدادية ــ السنة الاولى ــ العدد (١٣) الجمعـة ١١ آب ــ ١٩٥٨ (٢٠٢) .

دراسة موقف عبد الناصر من خلال تحقيقات مستشاره الصحفى الذى لاشك فـى اطلاعه الواسع على اراء رئيسه بما لا يقاس به اطلاع جلال الطالبانى و امثاله لنـرى كيف يصور هيكـل موقف عبد الناصر تجاه قضيتنـا ؟

كتـب حسنين هيكل فى جريدة " الاهـرام " القاهرية بعددها الصادر فـى ٢٨ حزيران ١٩٦٣ مقالا تناول فيه (المشكلة الكرديـة) من وجهة نظر حكامـه و نظرا لطابع المقال الذى يوضح موقف عبد الناصر الثابت تجاه مشكلتنا راينا مـن الواجب اقتطاف فقراته الهامة فيما يلى لكى نعلق على كل منها تسهيلا للبحـث.

قال هيكل ما يأتـى بالنـص :

" . . . و بقدر ما يتعلق الامر بموقف الجمهورية العربية المتحدة من القضية فلقـد اوضح جمال عبد الناصر لجلال الطالبانى رايه قائـلا : احب ان اقول لك اولا اننـى ضد اى عملية انفصالية فى اى وطن عربـى ، و ستقاوم الجمهورية العربية المتحدة اى اتجاه من هذا النوع مهما كانت الظروف . . . "

فماذا يقصد عبد الناصر بقوله " اى عملية انفصالية فى اى وطن عربـى " ؟ الا يعنـى ذلك ضمنا ان كردستـان الملحقة بالعراق جزء من الوطن العربـى فـى نظر عبد الناصر ؟ و هل هذا الموقف يعتبر موقف " رجل متفهم لقضيتنـا " ؟ اولا تعطيه حجة الانفصالية " سلاحا يحاربنا به متى ما اراد ؟

و لكن لنترك هذا جانبا و ننتقل الى فقرة اخرى . يقول هيكل بعد ذلك :

" ما دامت الحكومة العراقية تسلم اصلا و اساسا بوجود قومية كردية فان القتال المسلـح حتى اذا انتهى بالنصر على اى تمرد محلى ، لا يجدى لحل مشاكل القوميات . . . "

اننا سنصرف النظر الان عن نعته لثورتنا القومية بـ " تمرد محلـى " و لكننا نريد من كـل قومى مخلص لقوميته امعان النظر فى هذا النص لخطورته : " ما دامت الحكومة العراقية تسلم اصلا و اساسا بوجود قومية كردية فان القتال . . . لا يجدى " . افـلا يتضمـن

ذلك نصيحة حكومة العراق – اية حكومة – كي "لا تسلم اصلا واساسا بوجود قومية كردية" ؟ . افلا يعني ذلك بان المشكلة ليست مشكلة قومية خاصة وانما مشكلة مواطنين يعيشون في الوطن العربي ؟
نحن نعتقد بان كل من تحرر عقله من الاوهام يجيب على تلك الاسئلة بالايجاب .
هذا هو موقف حكام القاهرة ورجالاتها من قضيتنا . فما سر تمسكهم بـ "الحل السلمي" للقضيـــــة ؟؟؟
يجيب على ذلك حسنين هيكل في تحقيقه الانف الذكر بجملة اسباب نقتطف منها الفقرة الرابعة :
"ان حركة القومية العربية مشتبكة بالفعل – وقتها – في معركة مسلحة في اليمن وليست هناك ضرورة عاجلة لمعركة اخرى في – شمال الارض العربية – وان الصبر – ولو تكتيكيا – يتيح فرصة لانهاء معركة قديمة قبل فتح جبهة جديدة والا فان الحركة الثورية بهذا الشكل تستنزف قواها في معارك جانبية (على جبهات متعددة)".
هكذا يظهر لنا بان صبرهم تجاه معركة اخرى في "شمال الارض العربية" اي معركة كردستان، ما هو الا صبر تكتيكي وانهم سوف ينقضون علينا متى ما انهوا معركتهم في "الجنوب العربي" . وهذا هو بالاجمال موقف عبد الناصر "الوطني المتفهم لقضيتنا" .
هذا ومما تجدر الاشارة اليه وملاحظته ان عارف قد اثبت في دستوره انه تلميذ مخلص لعبد الناصر . فهو لم يعترف بـ "الاكراد" الا كمواطنين يعيشون في البلاد العربية وبكلمة اخرى انه "لم يسلم اصلا بوجود قومية كردية" كما اوحى اليه حسنين هيكل ومن يقفون وراءه .
فما هي اذن نتيجة وحدة عارف بالنسبة لنا وبالنسبة للقوى السياسية الموجودة في الشرق الاوسط ؟؟؟

لا شك ان عبد الناصر سيحاول بكل قوته ان يظهر قضيتنا الى العالم كانها قضية مواطنين وسيسعى في الوقت نفسه لتجريدنا من الطلاح لانه يعلم بان من السهل القضاء على شعب اعزل . ولان وجود قوات مسلحة في "شمال الارض العربية" خطر على "القومية العربية" وسوف يتذرع في سبيل ذلك بشتى الحجج المختلفة من انفصالية واستعمارية والحادية الى اخر اسطواناته المعروفة .
هذه هي نتيجة الوحدة بالنسبة لنا كما نعتقد . فما هي نتائجها بالنسبة للقوى الموجودة في الشرق الاوسط . ولكن يجدر بنا قبل ذلك ان نتساءل ما هي القوى الهامة في الشرق الاوسط وما هي انعكاسات هذه الوحدة عليها ؟؟؟

القوى الموجودة في الشرق الاوسط وانعكاسات الوحدة عليها :

ان القوى المهمة في منطقتنا هي حسب اهميتها :
(١) – دول حلف السنتو التي تتكون من :
(أ) – تركيا وهي دولة من الدرجة الاولى في الشرق الاوسط ولاشك ان ظهور دولة عربية قوية على حدودها سيجعلها دولة من الدرجة الثانية وهي تعلم مع ذلك ان ظهور دولة كهذه ستصطدم معها بسبب لواء الاسكندرونة (×) التي يعتبرها العرب "لواءاً عربياً" . هذا فضلا عن سياسة عبد الناصر الخارجية التي لا تروق لحكام تركيا . ومع ذلك فتركيا تعتبر عدوا تقليديا لنا لاغتصابها قسما كبيرا من كردستان وهي تنظر بعين الحذر والشك الى حركتنا .

(×) – ظهر صدق هذا التنبوء باعتراف محمود الدرة (راجع كتابه القضية الكردية) حيث يقول : "واذا اضفنا الى ما تقدم قرار مؤتمر المحامين العرب الذي انعقد في بغداد واعلن بتاريخ ١٠ كانون الاول ١٩٦٤ ((ان عربستان واسكندرونة وكيليكيا جزء لا يتجزأ من الوطن العربي ارضا وشعبا)) . . . نرى كم كان تاثير الكلمات غير المؤقتة والتي تصاغ من غير تقدير كامل للمسؤوليات الوطنية او القومية المجردة عن اي معنى جدي في التطبيق العملي . . في دفع الثورة الكردية في الشمال الى طور جديد لم يسبق ان وصلته عبر تاريخ الدولة العراقية" – ص ٣٥٧ و ص ٣٥٨ (م ١٠ أ)

(ب) _ ايران وهي كّكل دولة اخرى تخاف من ظهور دولة قوية على حدودها ولا سيما اذا كانت دولة عربية برئاسة عبد الناصر وهي تخاف بالدرجة الاولى من ضياع منطقة خوزستان الغنية بالنفط التى ستكون هدف دعايات عبد الناصر الوحدوية بلاشك . وهي لموالاتها للغرب تخاف من سياسة عبد الناصر الخارجية من جهة ودعاياته الاشتراكية المحرضة للقوى اليسارية فى ايران من جهة اخرى . لذلك فهي الدولة الوحيدة من بين دول الشرق الاوسط التى ستحاول بكل وسيلة محاربة عبد الناصر . ونحن الاكراد يمكننا استغلال هذا الاتجاه فى سياسة ايران لفائدتنا . ولكننا يجب ان نعلم ان ايران لن تفعل ذلك حبا بنا . فهي الدولة الشـــــــاهنشاهية التى اغتصبت قسما كبيرا من وطننا الغالى وهي تعلم بان نجاح حركتنا سينعش امال اخواننا فى التحرر والانعتاق من نير عبوديتها ولذلك فليس تساهلها معنا فى بعض الامور الا محاولة منها لاشغال حكومة العراق واضعافها لكى تمهد الطريق بذلك للعناصر الموالية للغرب كى تستولى على الحكم وحينذاك سوف نرى ايران تمد يدها للحكومة الجديدة وتتفق معها على ضربنا (x) .

(x) _ ظهر صدق هذا التنبوء ايضا . لقد تعاونت حكومة ايران مع حكومة البعثيين ضد الثورة الكردية عام ١٩٦٣ (راجع كتاب القضية الكردية لمحمود الدرة ص ٤٠٦) وامدت الجيش العراقى بمعلومات عن تحركات الثوار . الا ان ايران بدلت موقفها المعادي من الثورة الكردية بعد مجيء حكومة عارف الوحدوية الى دست الحكم فى العراق . ومن الاهمية بمكان ان نفرق بين موقف الطبقة الحاكمة الايرانية الموالية للغرب (عن القضية الكردية) وبين موقف العناصر القومية من الشعب الفارسي والمؤمنة بالاخاء الاري عن القضية نفسها . فموقف الجماعة الاولى موقوت بظروفه يتبدل بتبدل الظروف والاوضاع . اما موقف الجماعة الثانية فيرتكز على اسس عقائدية . (١٠٢ أ)

(ج) _ الباكستان وهي بعيدة عن حدودنا وليست لها مطامع فى وطننا كردستان . لذلك لن نشرح موقفها .

(د) _ الاستعمار الانكليزى وهو يخاف من تعاظم نفوذ عبد الناصر فى البلاد العربية بوجه عام وفى العراق بوجه خاص تمشيا مع سياسته التقليدية فى " حفظ التوازن " وخوفا على ابار بتروله وضياع نفوذه . وهو العدو الذى طالما حافظ على هذه الحدود المصطنعة بكل الوسائل المشروعة وغير المشروعة . وهو لا يُؤمَنُ جانبه لعراقته فى الغدر والخيانة لذلك يجب ان نكون منه على حذر اذا ما جمعتنا الظروف معه فى جبهة واحدة .

(هـ) _ الولايات المتحدة الامريكية . وهي زعيمة الكتلة الغربية ولها النفوذ الاول فى حلف السنتو . وهي وان كانت تتظاهر بتفهمها للتيارات القومية فى البلاد العربية لكنها تسير على سياسة " توازن القوى " بين العرب والاسرائيليين الذين لهم نفوذ قوى فى الولايات المتحدة وهي تعادى الشيوعية بشكل سافر وتنافس الاستعمار الانكليزى على مناطق النفوذ وتشجع الفوضى فى العراق بامل تهيئة الجو لعمل انقلاب عسكرى موال للغرب على الاقل . وكموقفنا من الاستعمار الانكليزى يجب ان نكون على حذر منها ايضا .

وبالاجمال فان حلف السنتو يشكل اكبر قوة فى الشرق الاوسط يجب علينا تجنب الاصطدام معها فى الوقت الحاضر على الاقل . كى نحصر جهودنا عند القتال فى جبهة واحدة ومع ذلك فنحن نستطيع الاستفادة من معاداة هذا الحلف لعبد الناصر شرط ان نكون حذرين متيقظين وشرط ان نتجنب الوقوع فى حبائلهم بكل مهارة .

(٢) _ حكومة البعثيين فى سوريا . وهي معروفة بعدائها الشديد للناصر والعارف على حد سواء ولا تكمن قوتها فى حكومتها فقط وانما تكمن فى منظمات حزبها المنتشرة فى اكثر البلاد العربية . وموقفهم تجاه قضيتنا لا يختلف عن موقف غيرهم من ناصريين وقوميين ووحدويين وقد اختبرهم شعبنا الكردى عندما كانوا يحكمون

العراق و لكنهم من جهة اخرى ينتظرون قتال عارف معنا لينشطوا من عقالهم و ليحيكوا الدسائس و المؤامرات لاسترجاع حكمهم و في هذا انشغال لحكومة عارف و اضعاف لخططها و تقوية لموقفنا (×) .

(٣) – دولة اسرائيل . و هي تخشى من نفوذ عبد الناصر و من قيام دولة عربية موحدة و لكنها لا تستطيع الدخول في المعركة بصورة مباشرة الان . و مع ذلك ستستعمل نفوذها في الاوساط الدولية لمحاربة عبد الناصر و وحدته .

(٤) – الشيوعييون المحليون . لقد ضربهم البعثيون ضربة كادت تكون المميتة عند استيلائهم على الحكم في العراق وقد تفتتت منظماتهم و قضى على كثير من قادتهم من جراء ذلك . كما ان سمعتهم انهارت نتيجة اعترافات بعض قادتهم الاخرين التي فضحت جبنهم و سلوكهم المشين ولكننا يجب ان نعلم بان منظماتهم في كردستان خرجت من تلك المحنة سالمة بصورة عامة . فلقد التجأ الكثيرون منهم الى حماية قواتنا الثورية و لقد استعادوا قواهم في الاونة الاخيرة و اخذوا يظهرون نشاطهم بشكل صريح . اننا يجب ان نحذر من التحالف معهم لاسباب ثلاث :-

(١) – ان دراسة فلسفتهم من جهة و تجارب الاحزاب التي تحالفت معهم من جهة اخرى تثبت بما لا يدع مجالا للشك بان تحالف الشيوعيين مع غيرهم ما هو الا خطة تكيكية يقصدون بها السيطرة على الحركة باجمعها و توجيهها وجهة تتفق مع اهدافهم .

(ب) – ان التحالف معهم معناه معاداة حلف السنتو علنا . الامر الذي يجب اجتنابه ما امكن في الوقت الحاضر على الاقل للاسباب التي شرحناها في الفقرة الاولى .

(ج) – ان الشيوعيين لا يؤمنون بالنظريات القومية التي يجب ان تكون اساسا لكل حركة قومية . و هم بسبب ذلك لا يخطون سياستهم وفق المصالح القومية و انما وفق

(×) – ظهر صدق هذا التنبوء ايضا . لقد كافح حزب البعث بصورة سرية مستفيدا من الوضع السياسي و العسكري المتأزم الى ان جاء الى الحكم في ١٧ تموز ١٩٦٨
(م ١٠ أ)

المصالح الاممية التي تعتبر (موسكو) مركزا موجها لها . و لا يخفى ان اخذ التوجيه من عاصمة دولة اجنبية يجعل منا ذيلا لها و يرغمنا على ترك مصالحنا فيما اذا تصادمت مع مصالحها . و بهذه المناسبة نحب ان نشير الى زيارة خروشوف للقاهرة في هذه الايام بالذات و لا باس هنا ان نقتطف فقرة اخرى من مقال هيكل الانف الذكر لصلتها بموضوعنا في الوقت الحاضر .

يشير هيكل الى الاسباب التي تحتم "الحل السلمي "لقضيتنا فيقول :

"ان صالح العراق يقتضي تحسين العلاقات بين الاتحاد السوفياتي و بين العراق بعد حوادث ١٤ رمضان ... الخ " . ثم يستانف هيكل كلامه موضحا : " و من الناحية الاستراتيجية السياسية فان الصداقة العربية السوفيتية يجب المحافظة عليها باستمرار و تصفيتها من اى رواسب تعلق بها بسبب الاحتكاكات الحتمية " .

افلا يعني ذلك بان عبد الناصر سيحاول في اجتماعه الان مع حكام السوفييت فيما يحاول تصفية الجو بينهم و بين حكام العراق و من جهة اخرى الا يحاول عبد الناصر حمل عارف و زمرته على سياسة تهادن الشيوعيين في العراق ؟ و في هذه الحالة – اى في حالة مهادنة حكام العراق للشيوعيين و تخفيف الضغط عليهم – الا يرجعون الى ما كانوا عليه في زمن قاسم من مهجمة ثورتنا بحجة انها اضعاف لموقف " الحكومة الوطنية " (×) و اضرار ب " الوحدة العراقية " ؟ .

(×) – لقد ثبت صدق هذا التنبوء ايضا . اذ اصدر الحزب الشيوعي العراقي بيانا في اواسط ايلول ١٩٦٤ (اى بعد حوالي اربعة اشهر من تقديم هذه المذكرة) جاء فيها حول حكومة عارف "التقدمية" مايلي : " ... لقد رافقت الخطوات التقدمية التي خطتها الحكومة بعض التعديلات الوزارية في مراكز الدولة . انها عموما كانت لصالح تعزيز مواقع القوى القومية المعادية للاستعمار " و دعى البيان جماهير الشعب " الى السير قدما في طريق الوحدة و الحرية و الاشتراكية " اى العمل على تحقيق شعار البعث العربي (راجع البيان الصادر في اليوم المذكور تحت عنوان الحزب الشيوعي العراقي يدعو الى الحزم و العمل الجدي لقهر المؤامرات الاستعمارية " (م ١٠ أ)

بلى انه احتمال جدير بالتقدير و ان كنا لا نزعم بانه مؤكد الوقوع (×) . ولكننا نؤكد على مزيد من التقارب بين (موسكو) و بين الدول العربية التي يسمونها بـ " المتحررة " في ميادين السياسة الخارجية و بالتالي مزيدا من التقارب بين الشيوعيين المحليين و بين حكام تلك الدول و من بينهم حكام العراق . غير ان احتمال التضحية بالشيوعيين العراقيين من قبل الحكام السوفييت احتمال وارد كذلك . و نريد هنا ان نذكركم بنغمة طالما كان الشيوعيون يرددونها اذا ما رأوا الحركات القومية تناقض امالهم و اهدافهم و تلك هي نغمة " التضحية بالجزء في سبيل الكل " . و مصلحة " الكل " في نظر الشيوعيين تعني مصلحة الشيوعية الدولية التي يجب التضحية بالحركات القومية في سبيلها . و لا يخفى ان الحركات القومية تعتبر جزءاً من الحركة الشيوعية في نظرهم و في نظر تلامذتهم . هذه هي دراستنا للوضع السياسي بصورة عامة و هي كما ترون دراسة واقعية لجميع القوى السياسية الموجودة في منطقتنا دون التحيز الى اية واحدة منها الا بقدر ما تقتضيه مصلحتنا القومية قبل كل شيء . ولا بد انكم ستلاحظون انتقاداتنا للمعسكرين الشرقي و الغربي على حد سواء و سوف تلاحظون كيفية تحديدنا لـ (نقاط الالتقاء التاكتيكية) و (نقاط الاختلاف الاستراتيجية) مع كل واحد منها بشجاعة لا مثيل لها في الاحزاب البرجوازية المترددة .

(×) ـ لم يهادن عارف الشيوعيين العراقيين بالشكل الذي هادنهم قاسم . بل اخذ يعزز صداقته مع موسكو بصورة مباشرة . فترك الاتحاد السوفياتي قضية الشيوعيين العراقيين طبقاً للقاعدة الماركسية القائلة بـ " التضحية بالجزء في سبيل الكل . هذا وقد اصدر لفيف من اعضاء الحزب الشيوعي العراقي كراساً في اواخر شهر اغسطس ١٩٦٤ هاجموا فيه اللجنة المركزية للحزب لموالاتها لسياسة حكومة عارف البرجوازية القومية المعادية للشعب العراقي باسره و الشعب الكردي بصفة خاصة . فلم يتمكن الشيوعيون و الحالة هذه ان يبدوا مزيدا من التأييد و الاسناد لحكومة عارف .

(أ ۱۰ م)

واجباتنا في هذه المرحلة

بعد هذه الايضاحات الضرورية علينا ان نسال انفسنا . ما هي واجباتنا التاريخية في هذه الظروف الحاسمة ؟

ايجب علينا ان نقف مكتوفي الايدي مستسلمين للقضاء و القدر امام هذا الوضع ؟ كلا . ان الواجب يحتم علينا دراسة الموقف في اقرب فرصة ممكنة و تحديده تجاه المفاجئات التي قد تحدث في المستقبل القريب (×) . لذلك فنحن نطالبكم بعقد مؤتمر عام يشترك فيه جميع الشخصيات الحزبية وغير الحزبية من قومية و اجتماعية و عسكرية ونحن نقترح وضع الاسئلة التالية امام المؤتمر لتكون اساسا للبحث ، فيما اذا وافقتم عليها .

١ ـ ان دستور عارف الجديد لم يعترف بحقوقنا القومية كأمة لها ارضها و لغتها و انما اعتبر كردستان جزءاً من الوطن العربي و هذا شيء لا جدال فيه . فهل ترضون بهذا الوضع بعد كل هذه التضحيات الجسيمة خلال سنوات ثلاث ؟

٢ ـ و في حالة عدم رضاكم عن الدستور ، فماذا يجب ان يكون موقفنا ؟ هل نعلن الحرب دون مقدمات ؟ ام يجب علينا شرح قضيتنا في مذكرات سياسية نرسلها الى جميع القوى السياسية و الدولية تمهيدا لاعلان الثورة مرة اخرى ؟ ام نكتفي بكتابة المذكرات فقط دون ان نعقبها خطوات ايجابية ؟

٣ ـ و في حالة عدم موافقتكم على استئناف القتال ، فهل تعتقدون ان العدو لن يهاجمنا بدوره دون سابق انذار . كما فعل في المرة السابقة ؟ وما هي اسس

(×) ـ تحقق صدق هذا التنبوء بحذافيره . فقد نفذ عارف بحق الاكراد خطة " التسويف و المماطلة " الى ان هاجم كردستان في ١٩٦٤/٣/١١ على حين غرة مستعملا قنابل النابالم المحرقة و الغازات السامة المحرمة دوليا (أ ۱۰ م) .

هـذا الاعتقـاد ؟ (×) .

٤ـ واذا هاجمنا العدو رغم ذلك فهل نحن مستعدون لصده ؟) (هـل ان تنظيماتنا ـ مثلا ـ سليمة وهل ان وحدتنا رصينـة ؟) . واذا لم تكن كذلك افـلا يجب الاستعداد منذ الان لكل طـارى ؟

٥ـ ان الدستور قد فتح الباب امام الوحدة ولا سيما مع عبد الناصر . فهـل تعتقدون بان الوحدة تسكت عن وجود قوات مسلحة فـي "شمال الوطن العربي" كما يقولون واذا لم تسكت عن ذلك ورات فيها ذريعة للهجوم علينا فما هو موقفكم؟

٦ـ لقد قال عبد الناصر بانه يحارب "اية حركة انفصالية في اي جزء من الوطـن العربـي" . فهل لا يهاجمنا مادام يعتقد بان كردستان جزء من الوطن العربـي

٧ـ لقد قال حسنين هيكل، المستشار الصحفي لعبد الناصر "ما دامت الحكومة العراقية تسلم اصلا واساسا بوجود قومية كردية فان القتال لا يجدي ... الخ" فهل معنى ذلك "ان القتال يجدي اذا لم تسلم الحكومة العراقية بوجود قوميـة كردية كما ورد فـي دستور عارف الجديد .

٨ـ اذا أرغمنا على القتال او اذا اردنا نحن القتال بارادتنا، فهل ندخل الحرب بنفس الشعارات والاساليب القديمة ام يجب علينا اعادة النظر فيها واذا كان من الواجب تبديل شعاراتنا السياسية، فما هي الشعارات الجديدة التي يجب ان نخوض الحرب مـن اجلهـا ؟

اننا بصرف النظر عن اجابات المؤتمر سوف نحاول فيما يلي الاجابة عليها بصورة عامة ، نظرا لاجابتنا عليها بصورة ضمنية في الصفحات السابقة ولكننا سنعني بالسؤال الثامـن

(×) ـ لقـد هاجم العدو فعلا بصورة مباغتـة (راجع الصفحة السابقة) (م٠١)

عناية خاصة في نهاية هذا الفصل :

١ ـ اننا نعتقد اعتقادا جازما بان السكوت عن الدستور الجديد اعتراف منا بان (كردستان) جزء من (الوطن العربـي) وفي ذلك اهدار لدماء شهدائنا الذين ضحوا بارواحهم الغالية في سبيل الاعتراف بوجودنا كأمة لها ارضهـا و تاريخها ولغتها ونحن نعتقد باننا مسؤولون امام التاريـخ وامام الاجيال القادمة التي لن تستغفر لنا ذلـك .

ب ـ ومن ناحية اخرى، فان سكوتنا وتمسكنا بالسلم لا يجدينا نفعا وذلك لان الذئب لم يحترم في يوم من الايام سكوت الحمل ووداعته وهل من المعقول ان يسكت هؤلاء عن بقـاء قواتنا المسلحة (الجيش الثوري الكردستانـي) داخل ارض يعتبرونها جزءا من الوطـن العربـي ؟

كـلا . فهم ولاشك يحاولون تجريدنا من السلاح حالما ينهون مشاكلهم ومتـى ما تم لهم ذلك ـ لا سمح اللـه ـ فان من السهل عليهم تصفية الحساب مـع شعبنـا نهائيـا . ولعل قول الدكتور عبد الرحمن البزاز المنشور في مجلـة "روز اليوسـف" (فـي ١ / تمـوز / ١٩٦٣) ـ يلقـي ضوءاً ساطعا علـى نياتهم الخبيثة. قال البزاز : "لو كنا نسلك سلوك الاخرين لحلت المشكلـة الكردية فـي ايام بنقل الاكراد الى الجنوب ونقل العشائر العربية الى الشمال و لكننا لا نؤمن ابدا بالقهر العنصري او العرقـي ...الخ" . ولعلكم تعلمـون ان هذه "الساحـة العربيـة" التي يديها البزاز بالنسبة لـ "سلوك الاخرين" لم تكن في تلك الايام مـن تموز ١٩٦٣ ساحة من "لا يؤمـن بالقهر العنصـري او العرقـي" كما يدعـي . اذ لم تكن سيطرة البعثييـن تتعدى المـدن الكبيرة يومذاك ومن المعلوم ان المدن المعزولة عن ضواحيها في ظروف ثورية لا تشجع احدا على السكن وان تهجيير المدنيين لن يحل المشكلة على "الطريقـة البزازيـة" وان الظروف الدولية لم تكن مؤاتية كذلك . ولكن الامر يختلف اذا ارغمنا

على القاء السلاح و أرغمت قواتنا الثورية على التجريد منه. فحينذاك سنرى سلوك البزاز و قومه لن يختلف عن سلوك الاخرين . ان لم يزد عنه ضراوة. اليس في فتكهم الذريع بالاطفال و الشيوخ و انتهاكهم الصريح لحرمات الامنين خير دليل على "سماحتهم العربية" .

ج ـ و نظرا للاسباب التى ذكرناها فنحن نطالب القيام بالخطوتين التاليتين دون تاخير :

١ ـ تنظيم امور الثورة العسكرية و الادارية و السياسية و الاقتصادية التى ارتبكت فى الاونة الاخيرة على اسس علمية قوية جديدة و انذار قواتنا المسلحة الثورية لتكون على اهبة الاستعداد و لتكون سلاحا شاهرا فى ايدينا مستعدا للاستعمال فى اية لحظة نشاء .

٢ ـ على ان نصاحب الخطوة الاولى خطوة سياسية بارسال مذكرات سياسية الى الدول الكبرى و المنظمات الدولية ـ توضح غمط الدستور الجديد لحقوقنا القومية التى اعلننا من اجلها الثورة و تلقى ضوءاً على نيات حكام العراق المقبلة تجاه شعبنا مستندة على تصريحات (عارف) السابقة و التى عززها دستوره الجديد . ويجب علينا ان نوضح بصورة خاصة ان (كردستان) الملحقة بالعراق ليست جزءاً من "الوطن العربى" و اننا حين نطالب بالحكم الذاتى ضمن الوحدة العراقية لا نعنى بذلك التنازل عن كلمة (كردستان) التى نعتبرها وطنا لنا لا جزءاً من وطن غيرنا . و يجب ان نذكّر العالم فى مذكراتنا باننا لن نقبل السلم على حساب كرامتنا القومية و ان تبعة ما ينجم عن عدم الاقرار بحقوقنا تقع على عاتق الحكومة العراقية وحدها . اما بالنسبة لما يشاع من ان هناك ضغطا خارجيا على الطرفين لايقاف القتال، فاننا بصرف النظر عن قوة و مصدر ذلك الضغط نؤكد التمسك بحقوقنا القومية دون ان نحنى رؤوسنا لاى كان على حساب حقوقنا و كرامتنا .

(((يجب تطوير قضيتنا من قضية داخلية الى قضية دولية فى حالة استئناف القتال مرة اخرى))) .

بقيت نقطة اخيرة من الواجب ان نعنى بها عناية خاصة و هى اعادة النظر فى الاهداف و الاساليب السياسية للثورة كى يلائم مرحلتنا الجديدة علينا قبل كل شىء ان نتسائل : لماذا يحاول اعدائنا ارساء طابع داخلى على حركتنا الثورية ؟ و لماذا يصرون على عدم الاعتراف بنا كأمة و اعتبار (الاكراد القاطنين فى العراق) مواطنون يعيشون فى داخل الوطن العربى ؟

ان الامعان فى مرامى هذه السياسة يوضح لنا خوف اعدائنا من تطوير مسألتنا الى مشكلة دولية و انتقالها من الصعيد الداخلى الضيق الى الصعيد الدولى الواسع الذى قد ياتى بمضاعفات و مفاجئات لا قبل لهم على دفعها. لذلك فالمصلحة القومية تحتم علينا ان نفسد خططهم بتخطى مرحلتنا السابقة و الاعلان عن (تشكيل حكومة ذاتية موقتة) باسم (حكومة كردستان الذاتية) (×) و دعوة الحكومة العراقية الى الاعتراف بها

(×) ـ يظهر من هذا بصورة جلية ان حزبنا المقدام طلب تاسيس حكومة كردستان الذاتية لاول مرة فى تاريخ الثورة. هذا و قد تم تشكيل نوع من الادارة الذاتية فى المناطق المحررة الا انها ليست بالصورة التى خطط لها الحزب .

(م ٩)

خـلال ستة اشهر او اقل على شرط ان يعلن كذلك بانه في حالة عدم اعتـراف الحكومة العراقيـة بهذه الخطوة خلال تلك المدة فلقيادة الثورة الحق في دعوة المخلصين من ابناء شعبنا الى تشكيل (جبهة تحرير قوميـة) تضم جميع المخلصين مـن ابناء قومنـا وللجبهة ان تنتخب من بين اعضائها (مجلسا لقيادة الثورة) على ان يكون لهذا المجلس الحق في اعلان (حكومة كردية موقتـة) وانتخابهـا من بين اعضائها ودعوة جميع الدول للاعتراف بها ويجب ان تبدأ تلك الحكومة فورا بارسال مندوبيها الى الخارج او تفويض الاكراد الموجودين في الخارج لتمثيلها وللاتصال بدول العالم والمنظمات الدولية لكسب تاييدها السياسي والمادي .

الخـــلاصـــة

هكـذا تنتهـي من عرض ارائنا بكل تجرد واخـلاص ولنا الامل في بحثهـــا ودراستهـا من قبلكم بمـا عرف عنكـم مـن نزاهـة وبعـد نظـر . امـا نحن فـلن نظهـر انفسنـا كمـا قلنـا وسنظل نخـدم قضيتنـا القوميـــة بكـل صمـت وكتمـان وندعـو اللـه مخلصيـن ان يوفقكـم فـي مهمتكـم الشـريفـة السـاميـة .

والسـلام علـى مـن سمـع القـول فتبـع احسنـــه .

كـۆمـەڵـی ئازادی و ژیانـەوه و یەکێتی کـورد

(((كــاژيــك)))

١٣ / ايـار / ١٩٦٤

[ح]

قيادة كـاژيـك

المـوضـوع ـ كلمـة حول المفاوضات الجاريـة الان (×) .

السيد الاخ مصطفى البارزانـي المحتـرم

تحـيـة قـوميـة خالصـة

علمنا من بعض المصادر ان مفاوضات ستجري بينكم وبين وفد الحكومـة حول تحديد الحقوق القومية للشعب الكردي ونحن بهذه المناسبة نريد ابدا بعض الملاحظات حولها بصفتنـا نمثل الجانب القومي في الثورة الكرديـة القائمـة .

لقـد نمـى الينا بانكـم ستقدمـون مشـروع ـ محافظة كردستان ـ وان كنا لا نعلم محتواه نرى مـن الواجب التاكيد على النقاط التاليـة :

(أ) ـ ان كان المشروع هو نفس المشروع المقدم الى حكومة اثنـاء الحكم البعثي فـي العام المنصرم فنحن نعتبره الحد الادنى الذي يجب عدم التنازل عنـه باي شكل مـع اننا نؤكـد بان طموحنا القومـي لن يتحقـق بمشروع كهذا الا اننا نعتبره الان خطوة نحو ذلك الطمـوح الذي لا ينتـهي الا باستقلال كردستان نهائيـا .

(ب) ـ نرى من اللازم ان نؤكـد ان المحافظـة المذكورة يجب ان تشمل الويـة (السليمانيـة وكركوك واربيـل) والمناطق الكرديـة الملحقة بلوائـي الموصل وديالى ويجب التاكيد على كردية هذه المناطق بحيث لا يمكـن التنازل عن اي جزء منها مطلقا .

(ج) ـ ان المحافظة الموضوعـة البحث لن تعني شيئا دون احتوائها على السلطتيـن التشريعية والتنفيذيـة ويجب ان تكون الاخيرة متمتـعة بجميع السلطات اللامركزيـة الاداريـة ونعنـي بذلك ان تكون جميع الاجراءات السارية على السلطة التنفيذيـة مـن صلاحيات السلطة التشريعية في المحافظة بما فيها التعيين والفصل والنقل .. الخ

(د) ـ ان خير ضمان لمحافظـة تلك الحقوق هو دون شك بقاء القوات المسلحـة الكرديـة تحت اي اسم كان شريطـة بـقائها تحت قيادة كرديـة مخلصـة .

(×) ـ جرت هذه المفاوضات عندما همّ البارزانـي بتجديد القتال . وقد تـم اللقاء الرسمي الاول فـي چوارتا بين الوفد الحكومي والبارزاني في ١٩٦٤/٨/٢٤ اي بعد يوم واحد من تقديم هذه المذكـرة (م ٠٢)

ملاحظة

لقد نمى الينا ايضا بان بعض العناصر الانهزامية تحاول التقرب اليكم تحت ستار الاخلاص للشعب الكردى للضغط عليكم بغية اقناعكم ببعض الحقوق الادارية الشكلية ؛ كاعمار الشمال وتعيين الاداريين من الاكراد و الاجراءات الشكلية الاخرى التى لا تعنى الا التراجع عن الثورة و اهدافها بصورة منظمة . نحن نعتبر هذه المحاولات الدخيلة الانهزامية القذرة اهداراً لدماء شهدائنا الابرار و نكثا للعهود التى قطعتموها لابناء شعبنا و محاولة دنيئة من جانب هؤلاء للتشكيك باخلاصكم و النيل من سمعتكم و تشبيتنا لحجج مناوئيكم . لذا فالواجب القومى يحتم عليكم فضح هذه العناصر و عدم السماع الى حججهم الواهية (كذرف دموع التماسيح على القرى المحروقة و العوائل المشردة . . . الخ) ، هذه الحجج التى كثيرا ما تردد فى معسكر الاعداء .

وختاما نرجو لكم التوفيق فى مهمتكم الخطيرة من اعماق قلوبنا راجين من الله تعالى ان ينصر ثورتنا الى ما فيه الخير و السؤدد لشعبنا الكردى .

و قل اعملوا فسيرى الله عملكم و المؤمنون . . .

و السلام على من اتبع الهدى .

٢٣ / ٨ / ١٩٦٤ — قيادة كازيك —

[٣]

كوردستان بۆكورد — يەكسانى بۆگەل

السيد الاخ مصطفى البارزانى القائد العام لقوات الانصار المحترم

تحية قومية صادقة

و بعد لقد قررنا مصارحتكم حول مستقبل العلاقات بين حزبنا و بينكم بغية تقوية الروابط بيننا و بينكم بصورة مباشرة و سوف نعرض لكم اقوالنا بصورة نقاط موجزة تسهيلا للبحث و ها نحن نحاول فيما يلى ابداء ملاحظاتنا بصورة متسلسلة و منسقة .

١ — ان التاريخ يعلمنا بان وجود الاحزاب القومية ضرورة تاريخية للاقوام كل الاقوام لا لكسب استقلالها و وحدتها فحسب بل للمحافظة على وجودها التاريخى و الحياتى ايضا و لذلك نرى كثيرا من القوميات — حتى التى نالت استقلالها — لها احزابها القومية التى لا تتخلى عنها البتة . بل وان بعضا من تلك الاقوام تملك حزبين قوميين او اكثر لظروف خاصة بها (كالامة العربية مثلا) فهل ترون وجود حزب قومى كحزبنا و فى امة مشتتة كامتنا التى خوربت قوميتها على مر الدهور هل ترون وجود حزب قومى كحزبنا لا مبرر له بينما تلك الاقوام الاخرى عديدا من الاحزاب القومية ؟

لا بد وانكم ستقولون : كلا .

٢ — و لكن قد يحسب البعض حزب (البارتى) حزبا قوميا و ذلك ليس بصحيح بتاتا و نحن لن نحاول هنا تحليل جميع المفاهيم و الشعارات اللاقومية التى يؤمن بها البارتى . فلقد فعلنا ذلك و بصورة موجزة فى كراسنا (كازيكامة — تموز ١٩٦١) و لكننا سنحاول هنا تحليل شعار واحد من شعاراتهم على سبيل المثال :

فمن المعلوم ان البارتيين كثيرا ما يتفاخرون بشعار "النضال المشترك" (×) وهم يسمون ذلك "كورد ايمتى فراوان = القومية الكردية المتفتحة" وهذا النضال المشترك يعنى فى اخر الامر "النضال الطبقى" الذى هو حجر الاساس فى نظرية الشيوعيين . ولكن البارتيين لا يملكون صراحة الشيوعيين ولا شجاعتهم لذلك تراهم يحاولون اخفاء نياتهم بشعارات مشوهة مستعارة ولا نعنى بذلك اهمال النضال الطبقى بصورة مطلقة وانما نعنى ان الحزب الذى يرى حل القضية القومية على "النضال المشترك" لا يسمى حزبا قوميا ولا حق له - ما دام يؤمن بذلك - ان يلتجئ الى الثورة المسلحة بصورة منعزلة وانما عليه ان يكون كالشيوعيين حزبا من جماهير جميع القوميات ليخوض نضاله المشترك ما دام يؤمن بوحدة مشاكل هؤلاء وبالتالى وحدة نضالهم .

٣ - وكنا نعلم فوق ذلك بان "انتماء البارتيين" اليكم واحتمائهم بكم لم يكن الا - تكتيكا - وقتيا لكسب الانصار ولكن الامر لم يكن بهذا الوضوح فى ذلك الوقت . فقد ظن بعض اخواننا سكوتكم على بعض ارائهم وشعاراتهم دليلا على موافقتكم عليها ومشاركتكم لها . غير ان الخلاف الاول الذى نشأ بينكم وبين جماعة حمزة عبد الله قد وضع حدا لهذا الظن الى حد ما وكنا نأمل فى ذلك الوقت ان تطهروا الحزب نهائيا من هذه العناصر اللاقومية بغية تمهيد الطريق لدخول العناصر القومية فى الحزب . تلك العناصر التى لم تنظم نفسها بعد فى حزب قومى انذاك ولكنكم بدلا من ذلك وقفتم فى منتصف الطريق وابقيتم على شركاء حمزة وتلامذته فى صفوف الحزب وهم - كما اثبتت الايام - لم يكونوا اكثر قومية من استاذهم وانهمكوا فى اغراق الحزب بالمفاهيم الغريبة كالسابق ومحاربة جميع الافكار القومية بشتى الاتهامات الباطلة لعزل العناصر القومية عن الشعب ، الامر الذى عَجّل بدفع القوميين الى تنظيم انفسهم فى حزب قومى .

٤ - ولقد سُجن القوميون واضطهدوا كثيرا على يد البارتيين الذين كانوا

يغضون لعينهم عن الشيوعيين والدخلاء بل ان بعضهم تمادى فى ذلك وتآمر على حياة بعض القوميين ليتخلصوا منهم . على ان انكشاف مؤامراتهم وفشلها يرجع الى يقظة الـ (پێشمه رگه) بالدرجة الاولى . هؤلاء الجنود الشرفاء الذين كانت قوميتهم تأبى عليهم قتل اخوانهم لمجرد كونهم قوميين ولدينا امثلة كثيرة على ذلك لا مجال لذكرها هنا . على اننا تحملنا كل ذلك الاضطهاد دون ان نلقى تبعته على عاتقكم على الرغم من رئاستكم لهذا الحزب لحد الان . لاننا كنا على علم بالخلاف الخفى الذى كانت جذوره تتعمق يوما بعد يوم بينكم وبينهم بل وكنا نعلم بان قيادة الحزب - عندما تظن فى نفسها القوة - سوف تستغنى عنكم وتعلن عليكم الحرب . ذلك لان تلك القيادة كما قلنا لم تكن الا استمرارا لقيادة حمزة ولان تطهيركم للحزب لم يكن جذريا .

٥ - وهكذا حدث ما توقعناه . فلقد ثارت قيادة الحزب فى وجهكم مدعية بانكم تحاولون "تصفية الثورة" وملصقة بكم كثيرا من التهم الخطيرة التى هيّجت اعصاب البسطاء والسذج من الناس بل وتمادوا فى دعاياتهم الخبيثة لدرجة تحريض السورانيين على البارزانيين ونعتهم البارزانيين بـ "الدخلاء الاجانب" وترديده لتلك النغمات المشبوهة والنعرات الاقليمية الممقوتة التى تثلج صدور الفاصبين والتى فضحت حقيقة (تقدميتهم) . ولقد ساعدهم فى كل ذلك خلو الجو من جماعة منظمة موالية لكم تقف لهم بالمرصاد او تنقل للناس وجهة نظركم او تكشف الاسباب الخفية البعيدة لتلك الخلافات على الاقل . ففى هذا الجو المشحون بالدعايات والاكاذيب رأينا من الواجب علينا التصدى لدعاياتهم المضللة وقبر نعراتهم الاقليمية الفتية وفضح حقيقة تقدميتهم المزيفة .

٦ - وهكذا اصدرنا بياننا التاريخى فى ٣١ / ٣ / ١٩٦٤ - حول الخلافات الاخيرة بين البارزانى وقيادة البارتى - والذى كشفنا فيه لاول مرة جذور هذه الخلافات التى تمتد الى زمن بعيد لا تمت الى وقف اطلاق النار بصلة مفندين

بذلك ادعاءاتهم التى كانت تحاول حصر الخلافات فى حادثة وقف اطلاق النـــار المذكورة ومفضحين اساليب قادتهم الانتهازيـة (ولقد ارسلنا اليكم نسخة منـــه فـى حينه) وكان لذلك البيان وقع كبير فى نفوس كثير من المواطنين الشرفاء الذيـن اخذوا يشكون فى اقوالـهم الباطلة شيئا فشيئا ولم نكتف بذلك وانما دفعنا اخواننا واصدقائنا فى صفوف الانصار الى الالتحاق بكم والالتفاف حول مؤيـديكم فى الوقـت الذى كان كثير من اعضاء اللجنة المركزية (الحالية) يتهربون من المسؤوليـة .

٧ ـ وعندما رأينا عجز اللجان التى شكلتموها فى الالوية وتفككها التنظيمـى وعندمـا شعرنا بتبدل الظروف السياسية ارسلنا لكم مـذكـرة سياسيـة (×) ضافية حول الوضع الراهـن انذاك وكانت تتناول النقاط الاتيـة :

(ا) ـ اقترحنـا عليكم فيها "عقد مـوتمـر حزبـى" للخروج من الفوضى السائـدة انذاك وتقويـة اللجان الجديدة بانتخاب قيادة حزبية جديدة .

(ب) ـ واقترحنا فيها ايضا ولاول مرة تشكيل حكومة ذاتية ومجلس لقيادة الثورة فـى حالة استئناف القتـال .

(ج) ـ وتنبئنا فيها باتجاه الحكومة نحو الوحدة مع تحليل موقف عبد الناصر تجاه قضيتنا .

(د) ـ وتنبئنا فيها بزيادة التقارب بين الحكومة والشيوعييـن وها قد اخذ هـؤلاء يرددون نغمة "الحكم الوطنى" ويثنون على موقف الحكومة التقدمى من الاشتراكية (××) .

(هـ) ـ وقد تنبئنا بموقف ايـران العدائـى نحو "الوحدة العربية" ونحو عبد الناصر وها قد اخذ الشاه يهاجم العربية المتحدة وعبد الناصر علنا فى الاونة الاخيرة .

(و) ـ وقد قلنا بان اسرائيـل ستهاجم العراق بصورة مركزة بمجرد تقارب الاخيـر مـن

(×) ـ راجـع الوثيقـة الاولـى المثبتـة فـى هذا الكراس .
(××) ـ راجـع التعليـق المنشور على الـصفـحة من هذا الكراس (م ٠ أ)

عبد الناصر بعد ان كانت تهادن العراق فى زمن (قاسم) و (البعثييـــن) وقد حدث ذلك تماما كما قلنـــا .

٨ ـ وبعد ذلك عنما عقد تم مـؤتمـر الحزب السادس باركنا خطواتكم وتمنينـا لكم النجاح فى عملكم وقد كان موقف اصدقائنا فى المؤتمر صلبا تجاه "اللجنـــة المركزية" المطرودة بعكس بقية اعضاء المؤتمـر الذين كانوا من انصار سياســـة "التفاهـم والترقيـع" مما دل على تغلغل المفاهيم اللاقومية التى بثهـــا (حمـزة ـ ابراهـيـم) فى اذهانهم طيلة سيطرتهم على الحزب ولا شـــك ان هذه المفاهيم اللاقومية هى التى دفعتهم الى انتخاب اشخاص من امثـــال (حبيب محمد كريم وفؤاد جـلال و وغيـرهـم مـــن الذين لا يختلفون عن ابراهيم احمد فى اتجاه تفكيرهم الا كاختلاف (ابراهيم) عن استاذه (حمـزة) وكما ان طرد (حمـــزة) مع الابقـاء على تلامذته وذيوله لم يحل المشكلة فى السابق كذلك فان مجرد تطهير الحزب من جماعة (ابراهيـم احمـد) لن يحل المـشكـلة مادام تلامذته يسيطرون على الحزب فـــى الوقـت الحـــاضـر .

٩ ـ وعلى الرغم من ذلك فنحن لم نحاول اظهار استنكـارنا بانتخاب هؤلاء فـى حينه خوفا من ان نتهم بعرقلة اعمال الغير او بمهاجمة الناس دون بينة واضحـــة . ولذلك لبثنا ننتظر اعمالهم ونجمع المعلومات حول تحركاتهم . ولقد علمنا مـــن مصادر استخباراتنا فى صفوف المنشقين بان لديهم ـ اى لدى القيادة الجـديدة ـ خطة مبيتة لاعادة سيطرة اصدقائهم القدامى على الحزب والقوات المسلحـــة وتتلخص خطتهم فيما يلـى :

(ا) ـ نقل العناصر الموالية لكم فى القوات المسلحة ولا سيما فى المراكز الحساسة وتبديلهم بعناصر موالية لهم ويرافق ذلك نقل واهمال العناصر الحزبية الموالية لكم وتبديلها بعناصر حزبية متسترة من مؤيديهـم .

(ب) ـ طرد العناصر القومية فـى صفوف الانصار والحزب وذلك بتشويه سمعتهم

اولا واتهامهم بشتى التهم الباطلة ثانيا تمهيدا لابعادهم بغية اثارة الرأى العام عليهم .

١٠ – لقد اكد لنا مصدرنا السابق بان المنفذين لهذه الخطة هم الاعضاء فى اللجنة المركزية الحالية الذين يستغلون موافقتكم على تلك الاجراءات اسوأ استغلال وسيحاولون ما امكنهم الاستعانة بالبارزانيين قبل غيرهم لمطاردة القوميين على الاخص وفى نفس الوقت سيبثون عيونهم وعملائهم بين الناس ليرددوا على مسمعهم نغمة (البارزانيين الدخلاء) المعوجة وليصوروا شخصكم الكريم بصورة من لا يوثق بصداقته وثباته ليتسنى لهم بذلك تشويه سمعتكم من جهة وتطهير الحزب من العناصر المعرقلة لخططهم من جهة اخرى وهذه كما ترون خطة خبيثة جدا .

١١ – وبهذه المناسبة اسمحوا لنا ان نعلن لكم هذه الحقيقة المرة التى قد تكون خافية عليكم الآن وهى تأييد اكثرية المنظمات الكردستانية (لاوان = الشبيبة – قوتابيان = الطلبة ماموستايان = المعلمين) للجنة المركزية المطرودة . وهذه حقيقة قد يخفيها عليكم المتملقون من اعضاء اللجنة المركزية الحالية الذين يظهرون لكم الولاء وهم مرتبطون باللجنة المركزية المطرودة بافكارهم . ولذلك فان محاربة القوميين لا ينجم عنها الا تقوية هؤلاء المنشقين الذين لا يزالون يتهمونكم بشتى نعوت الخيانة .

١٢ – ولسنا نقصد بذلك عجزنا عن مقارعتهم فى شتى الميادين – مع اعترافنا بقلتنا وكثرتهم – فاننا نمتاز عنهم بنوعية عناصرنا الصلبة وكيفية تنظيمنا المحكم وقوة مبادئنا المقنعة وحججنا العلمية الدامغة وقد جاء فى القرآن "وكم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله" وانما كل ما نقصده هو تجنب التصادم معكم لا لان هؤلاء يستفيدون منه وحسب بل لاننا نرى فى اخواننا البارزانيين نموذجا حيا لجيش منظم مطيع كموم جدير باحترام كل القوميين الشرفاء .

واخيرا نضع امامكم هذه المقترحات العملية التى يمكن ان تكون اساسا لروابطنا الوثيقة فى المستقبل انشاء الله راجين منكم دراستها وابداء ملاحظاتكم حولها بصورة جدية :

(أ) – من المعلوم ان حكومة (عارف) بل وان اية حكومة عراقية اخرى، لن تعترف بحقنا فى الحكم الذاتى الكامل اللهم الا تحت ارغام ظروف قاهرة لا قبل لها بمعاكستها

وهذا يعنى مؤامرتها فى المستقبل على كل حق اعترفت به فى الماضى حالما تتبدل الظروف التى ارغمتها على ذلك . لذلك نحن نعتقد بان بقاء (حركة سرية) و (جيش سرى منظم) فى حالة حصولنا على الحكم الذاتى احتياط صائب تمليه ضرورة المحافظة على المكاسب القومية فى الوقت الذى سيكون البارتى حزبا علنيا مكشوفا امام الاعداء بجميع قادته ومنظماته وخططه . واذا اعجبكم هذا الاقتراح فيمكن البدا بتنفيذه منذ الان وذلك باتخاذ الخطوات اللازمة لهذه الازدواجية فى العمل (ونستطيع شرح ذلك بالتفصيل فيما اذا اردتم الوقوف على التفاصيل فى المستقبل) .

(ب) – اما فى حالة استئناف القتال فاننا نعتقد كما قلنا بان اللجنة المركزية الحالية ستغتنم الفرصة انشغالكم بالقتال لمحاربتنا واضطهادنا وهى هى كما تعلمون لا تستطيع ذلك الا باستنادها على اسمكم ونفوذكم .

هذا وفى ظروف القتال يجب ان تكون المصلحة العامة فوق كل اعتبار . لذا وخوفا من تصادمهم معنا نقترح عليكم منحنا قاعدة عسكرية (بنكة) شريطة ان نكون مرتبطين بكم راسا ولا مانع لدينا مطلقا ان تعينوا احد اخواننا البارزانيين او اكثر كممثل دائمى لكم فى قاعدتنا لاننا نؤمن بنزاهتهم ونبلهم . اما اذا وافقتم على الاقتراح الوارد فى الفقرة (أ) فاننا لن نحتاج الى اية قاعدة .

(ج) – اما فى حالة رفضكم الاقتراح الثانى ايضا فاننا نقترح عليكم الاعتراف بنا على الاقل بشكل من الاشكال .

هذه هى بعض المقترحات الملحة الانية التى اردنا عرضها عليكم بكل صراحة ونحن مستعدون ابدا لخدمة الثورة بكل غال ونفيس فى سبيل انتصار قضيتنا العادلة ورفع اسم كردستان عاليا بين الشعوب .

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته .

٧ / ١٢ / ١٩٦٤ — قيادة كازيك —

[٤]

حول الوضع فى السليمانية

كوردستان بۆ كورد – يەكسانى بۆ گەل

السيد الاخ الكبير مصطفى البارزانى المحترم

تحية قومية خالصة

ان ما يحدث الان فى لواء السليمانية من قبل من يسمون انفسهم بجماعة المكتب السياسى القديم المندسين فى صفوف البيشمه رگه والحزب لها خطورتها التى تؤثر على مستقبل علاقاتنا بكم خاصة وعلى مستقبل الثورة عامة. فلقد اخذ هؤلاء بمساعدة مؤيديهم المتسترين فى حزبكم يستولون على المراكز الحساسة فى الحزب والبيشمه رگة على السواءو اخذوا يتحرشون باخواننا بشتى الصور العلنية والسرية لكى يسيطروا على اللواء بصورة نهائية. لذا سوف نشرح لكم فيما يلى بعض الخطوط العامة لهذه الخطة ونضع امامكم بعض المقترحات كى لا تنجم عنها ما لا يريد كل كردى شريف ان يحدث :

(١) – فى ١٩٦٥/٢/١٠ صرح احد هؤلاء المتآمرين امام احد اصدقائنا – بقصد استمالته – بان كتلتهم فى توسع مستمر وانهم سوف يحاربون كل من يقف فى طريقهم بما فيهم البارزانى وان عملهم يتلخص اولا فى القضاء على العناصر القومية وذلك بغية الايقاع بينهم وبين الشيوعيين على حد تعبيرهم. اذ ان القوميين قد يتصورون ان الشيوعيين هم الذين اعتدوا على رفاقهم وبهذه الصورة سينشغل القوميون والشيوعيون بقتل بعضهم البعض وهم يسيطرون على الوضع اثناء ذلك وخاصة ان لهم فى البارتى الجديد مؤيدين متسترين. وقد استحلف ذلك المتآمر صديقنا كى لا يبوح بسرهم وينضم اليهم

(ونحن نستطيع اثبات ذلك بالدلائل والبراهين لمن شاء) .

(٢) – وبعد ذلك باسبوع قام هؤلاء بالاعتداء على معتمدكم الشخصى المعاون شوكت اسماعيل اثناء قيامه بالواجب وصرحوا امامه علنا بانهم سوف يسحقون كل من يقف فى طريقهم وطريق المكتب السياسى القديم .

(٣) – ومن ثم اخذوا يفتشون اخواننا ويبحثون عنهم اثناء الليل للاعتداء عليهم وينسجون اشاعات مغرضة حول سلوكهم ولا سيما بعد ان اكتشفت العناصر التى كانت تسطوا على البيوت وتسلب الامنين راحتهم .

(٤) – وقد عرفنا من مصادرنا الخاصة بانهم ذكروا اسماء بعض اخواننا الذين صدرت الاوامر باغتيالهم على حد تعبيرهم – والانكى من ذلك قولهم ان تلك الاوامر قد صدرت منكم .

(٥) – وان ما يجرى فى السليمانية لا يرجع لعمل هؤلاء وحدهم بل ان "للامن" اصبعا كبيرا فى هذه الحوادث واننا نعلم علم اليقين بان هناك جماعة مأجورة تحاول التقرب الى البارتيين المنشقين لايهامهم بانهم مخلصون لهم ولكنهم فى حقيقة الامر ينفذون خطة مرسومة من قبل دائرة الامن والاستخبارات العسكرية وذلك لبث الذعر والفوضى بين الناس بغية خلق التذمر والقلق بينهم والقاء الرعب فى قلوبهم من جهة ومحاربة العناصر القومية من جهة اخرى. اذ انهم يعلمون ان هؤلاء هم العقبة الكاداء فى طريقهم (ونحن نعرف رؤوس هؤلاء الجواسيس المتآمرين وباستطاعتنا مساعدة من يهمه الامر) .

ونحن ازاء هذه الحالة لا يسعنا السكوت عن هذه الخطة غير الشريفة ورغم ان باستطاعتنا التصدى لهم بجميع الوسائل الا اننا اصدرنا اوامرنا لجميع اصدقائنا بتجميد نشاطهم خوفا من اراقة الدماء وتوسيع شقة الخلاف بين صفوف الشعب اذ لا يستفيد من ذلك غير العدو

المغتصب لذلك فنحن نقترح عليكم اجراء ما يلزم للسيطرة على الموقف والا فنحن لن نسكت طويلا على ما يجرى ولن نستطيع السيطرة على اصدقائنا الذين اخذوا يتململون من هذه الاعمال الاستفزازية وعندها لن يستطيع احد توجيه اللوم الينا . لذلك نلتمس منكم مرة ثانية ان تعينوا من يوثق بحياده ونزاهته لكى يتدارك الموقف بحنكته ودرايته (ونحن نستطيع كشف جميع من يتصيد فى الماء العكر ويضع العراقيل امام الناس لا لشىء ، إلا لتشويه سمعة القوميين وسائر الشرفاء الذين يؤيدون الثورة .

هذا ولكم فائق الاحترامات .

قيادة كاويك

١٩٦٥/٢/٢١

xxxxxxxxxxxxxxxxx

(١)

(1)

ئێمە لە چیا چون وردوستا بو بونی چیان ئەوەی

گومانی تیا نییە کە لای کورد ئەگەر لەیکی کونی خاوەنی زمانی و زەوی و مێژووی خۆیەتی.

بەلام چونە هەسالە کە لەیکی ژێردەستەیە و ولاتە داگیرکەرەکانی بە ئارەزووی خۆیانی خەیە
بیریانە بەشە بەرەوەو، هەزار ئاو نەخۆشی و نەخوێنەواری بوبایەکی بوبە هەبێ ئەهلین،
هەرچەندە کە لای کورد زۆرجار هەستاوەو شۆرشی بەرپاکردوە بەرامبەر بە داگیرکەرەکانی
کوردستان و عەرەب و فارس بەلام بەبێ سود دامرکاوەتەوە.

زۆرجار لەلایانی کوردپەرسیار لەخۆیان ئەکەن وئەلێن ئایا هۆی چی بێ کە کورد لەم شەرانەدا
ئەوی دوریێ وەلەبوسەرنا ئەکەوی؟ ئایا توانای شۆرشی نییە؟

بێگومانە لە [illegible] هەموو دانیشتوانی کوردستان رونە کە لەهەموو شەرێکا
خۆپیری دلسۆزانی کورد جوامێرانە شەریانکردوە لەگەڵ هێزی دوژمنا کردوەتە نکیانی
بە دوژمنی هەموو چەشنەوە دوژمنی لەبەر رووی میانا رای کردووەو شکاوە.

ئایا پارتی سیاسی نییە؟ دیسان نەء! چونکە لەماوەیەکی کەم مێژووی کوردا زۆر پارتی
سیاسی وەک لەتی نەچای کوردستان ئەخوی بون ئەژێر (رزگاری ئەهلی ئەپارتی دیموکرات
پارتی شیوعی دروست بوە!!

بەلام ئێمە زورەها لاوی کورد ئەلێن. ئەم پارتانە بەرەو کام ئامانج چی بوە؟ وچیان کردوە
بوکورد؟ بونە ماون؟ ئەوانەی ماون چون خویان هێشتوتەوە؟؟

هەرچەندە نەچای کوردستان ئەخوی بون، [illegible]. ئەمە ستیان رزگاری
کوردستانیشی بوی بەلام بەداخەوە توانایی ریک خستنی پارتایەتیانە بومالە بەرئەوە
بە ئاسانی زورجار پیاوانی دوژمن توانویانە بچنە ناویەوەو پەرتی بەن.

شێلی راستە بە یەک بونی ریکخراوی سیاسی لەکوردستانا کردەوەیەکی بەرچەو
چیلەی بەشانازیەوە رکەوتنە بەلام بە یەک بونی هیوا و رزگاری [illegible] و دروست
بونی پارتی لەللولی ملیلەتی کوردبو.

[illegible] حەڤدە (١٦) سالە پارتی بە ئارەزووی خوی لەسەرشانوی سیاسی ماوەتەو
یاری بە (مقدەراتی) گەلی کورد ئەکا بەئەوەی سود یکی هەبێ بو مەسلەحەتی کورد ئەتائێستاش
خویان وەئەندامانیان نازانن لەسەر چ رەوەی ئەتەوە یانەرون یان بی لایەنی یان کومونیستن یە.

هەرلەبەر ئەم بی برواییە پارتی بولەزەمانی نوری سەعیدا داوای دیموکراتیە تیانی لەنوری سەعید ئەکردو
لەزەمانی قاسما کە لە ریبیانی بەبیرو باوەر دوای ئاوبەسەرکوی لانیا لەرونی ناوەی

(٢) (2)

خۆیا تاهە لیانە داو وتیانە ئەزانن کورد زەردەی رۆژی لەدوایە.
وەلێ هەمانکا تا ئەوەنە بیرتەسک و دەمار نەبیس بوون بەرەیان (جەبهە) لەگەڵ بەعسیەکان و شیوعیەکان ئەکردەوە و بە ئامۆژگاری شیوعیەکان، وە هەمیشە پاسەوانیکی گوێ رایەڵی شیوعیەکان بوون وەک لەناودەکا چەپکەیانی ئەدا (بوورە زادەی).
لە هەموو سەیرتر ئەوە بە ئەم (دیدار لیتە ئاشتی خوازانە) کە لە سەر دیلک خەت بە لە دیای پیاوی بێگانە بوون، لەکەی نە ئەوەی بەکانیانی بە پیاوی بێگانا و ان بارگە کردووە هەمیشە دەرز مناسبەتیان لەگەڵ لە ئەکردن، ئەگەر هیچ جا بێت نە ئەوەی چاک جوڵانەوەی لەی پان بیو ایە لەناو قوتابیان و لە ناو کوردستانا دژی شیوعیەکان، پارتەکان زەوریا فەیان بو شیوعیەکانی ئەکرد، وە بەشە زمانە لە رۆژنامەی خەباتا ئەیان نووسی (لە سەر بەردی بناغەی برایەتی کورد و عەرەب هەموو جیا بوو وەبە لەک (انفصالیەکان) یان ئەکە بێجەوە).
بەڵێ ئەوکەی پارتی پاشان رەو هاتە دی لە سەر ئەو بەردی برایەتی یە لە ٧٩ لە کوردستانی ئەرمینا برا بەعسیەکانی سەدان لە دوی دلسوزی کوردیان یان کردەوە چیتریان سەلماندیە لەچەن برایەکی دلسوزی.
پارتی هیچ وەفای زەحمەتی کوردستانی نەدیتوە!!
وەکو دەبینی دایە لە بەرچاوی دلسوزانی کورد لە قاتیقەکی جوامێرانە قوتابیان و لاوانی کوردستانی بە رەو رەوتی شیوعیەکانیان ئەکرد، ئاما نجی بە ستیان دروست کردنی لاتی کە یاندنی لە دوو قوتابی کورد بو بەتی کە یاندنیکی نە تەوەیی بو خزمەت کردنی کوردستان. بەلام پارتی پاشی رەو لەگەڵ شیوعیەکان لیک کەوتن وە قوتابیانو لە دوانی کوردستانی هەڵ کردوە هەستیە نار کە نیای یەریاد وە قوتابیانی عیراقی هەوەد ئەمەیان بە واجبیکی نیشتمانی دائەنارا لە هەمتیکیان نا گرم ئەمانە لە سەر ری رەوتی مارکسیکان ئەرۆن (لەم ئەبا بە قوربانی زوربێ).
بەم جورە پارتی سەمای ئەکرد لە سەر پەیتی پارتی ئەکرد تا لە (٦١) دا شورشی بەرپا بو. شورشی چون دروست بو؟!
ه بە ئەمانی لەبیرمان نەچوتەوە کە لە زەمانی قاسما شیوعیەکان دەستە لاتیکی زوریان هەبو وەبە ئارەزوی خویان جلەوی سیاسیان گرتبو بە دەستە وە وە کو لکاو بوی ئایە تیان بە دەستە وە بو قو بە سەر ئەوە کە سەی بە دەهولی ئەوان هەڵ نایەری. بە ئاگر دەهە نگوین ئەجولدنە وە دروستی پەکەمیان زیرکراسیکی سوریان هەڵ کردبو لو هەڵ ئەلە تا ندی لادی هەرزە بە هوی ئامۆژگاری وەکو دەرستی دە سیان یەتیکی ئەستورە باشی بو هەڵگە وانی بە عەمەدی

(3) لە بەرئەوە دوای ئەوە ماڵی شیوعی (شهر العسل) ی شیوعییەکان و قاسم کۆتایی هات
وە قاسم کەوتە لێدانی شیوعییەکان، چونکە خەریک بوون کورسییەکەی لێ داگیر بکەن
بە شێوەیەکی ئاشکرا بە قاسم کورسییەکەی لەوان خۆشتر ئەویست لە بەرئەوە کەوتە لێدانو گرتنیان
دوای ئەوەی دەسەڵاتی شیوعییەکان کەمتر بووەوە وە خەڵکی پشوویەکی داو ڕاستیو
چەپیانەکی ڕوون بووەوە، بەتایبەتی لەوەی زۆر بەی خەڵکی دڵشکاو بو لەو یاسا
ناهەموارانەی لە زەمانی قاسم شیوعییەکان ئەهێنرا، زەوی بە گوێرەی
ئەپیورا و بەش ئەکرا ماڵ و دەوڵەمەند لە جوتیاران دڵتەنگ بوون تۆڕی پڕو لێیان بەش ئەکرا
بازرگانانی بچوک و ئەوانەی خۆی نەئەکرد بەی ئەوی را خۆی دەربڕی نەوەک
ڕای لێشێواو ئاژاوە نەیوەشەوە تەوە بیروڕای ئەو بە لاوی بوی
ئەی دەست لە (مصر) جێنشینی شەڕی ئەتۆکوتوە پەیوەستی نابێ بۆ حزبێکم.
ئەم هەمو ناهەموارییانە وای لە دانیشتوانی کوردستان کرد جولانەوە بە لای دروستکردنه
وەکو مەسەلەی تووتن هاتە پێشەوە و بیری ئەوەی ئەوە هەبێ لە هەموو شوێنی تووتن بچێنن
وە هەموو تووتنێکی وەرنەگرێت.
بەڵام ئەوانە لە بەرئەوەی لە زۆربەی ئەوەی بەپێی گەمە وایە ڕاستی
دێ بو لە زەمانی قاسم و شیوعی دا ئەوە زۆر لە مەسەلە چاوەڕێ هەڵگیرا بوبێ لە گرتنەوە
بچێته بو ڕازی کردنی خاکەکەیان لە بیهێنەوە بوبێتە نەیە ڕەستی.
لە بەرئەوەی لە سەرەتای حوزەیرانی لە دەربەندی بازیان دەوروبەری خانەقین
بەچە لەوەکو بونەوە بوئەوەی سنوری بوئەو کاتە بازاڕەدا بێنی ئەوە پیسەکان
لە هەمو لایەکەوە ئیتر لە لادیان بوون وە هاتن خەڵکەکە یانە دابو شۆرشی.
بەڵام هەموو چەکەکانی داغ و سەرسورمانی ئەوە بە پارتی پاشی زەوی لە دوکانێ تا کە ئەبی ئەو ڕۆژانەی ناکۆبووەوە
بە دەرخەڵکەکەی ئەکرد بۆ ئەوتە یاریمەتی کاری ئاشتی وە دیکتاتۆریشی تێدا بوو بە جمکم، پارتیەکان
بەشەرمانە ئەکردوە شتیکی لەگەڵ شۆرشانێی، ئەمانە بوبەڕووە وەندی خۆیان
هەستاوە، ئاکامی ئیشتا جیاوەی دیکتاتۆری ئەکری. وەکو لە دەربەندی خان وە بازیان
بلاوە ئەیان کرا بە سەدانیان لە نیوەشەو لە مالەکان بەدەرەوە و بوو بە ندی خانە ڕاپێچ
کرانە پارتی بەپێی ئەوانەی جیا دەرەوە بوون لەکاتە کۆمی ئەکرد وەکو ناوچەکە خەڵکەکەیان نیا
کەوەرەی کردبێ.

(4)

ئیمەلیسە چۆنە یە یابونیا چیانە ئەوە ؟

لەبەرئەم هەموو هۆیە ناهەموارانەی سەرەوە، لەبەرئەوەی زیاتر گالتە بە عەقیدەی کوردەکان
روشنبیرانی کورد هەستیان کرد کە باری سیاسی نەتەوەی کورد شلۆقە، وە دلسۆزانی کورد
دەستیان شتوە لە پا دەستی لە پێش بونەتەوەی کورد بکەوێت وەلەبەرئەوەی بۆشاییەکی
سیاسی هەیە لە کوردستاندا پێویستیان زانی کۆمەڵێکی سیاسی نەتەوەیی سەربەخۆ
دروست بکەن کە ئامانجەوەی لە ناوچەکەی ئەو خاکەوە هەلقولابێت و بەرژەوەندی
ئەو میللەتە بێ.

هەرچەندە زۆر لە وەپێش پێویستیەکی تایبەتی لە بەینی نەتەوەییدا بەکانی دروست بوبو
بەلام لە سەرەتای (١٩٦١) مژدەی دروست بونو پارتی (کاژیک) کۆمەڵی ئازادی و ژیانەوەی
یەکێتی کورد بە دڵسۆزانی کورد گەیشت ١ ٢ لەبەرئەوەی بە پێوەبەرانی کاژیکەوە
تاڵەبوی رەوشتانەوە و چەرمەسەری زۆری روژانی پێشو بونە، وەلەبەرئەوەی
لەمیانەوە بوکە پارتی کاژیک پاڵپشتی سەربەستەوە ری رەوی یەکی راستی هەیە وە دوژمنی
زۆرە وایان بەباشی زانی هەکە لە رێکخراوەکە نهێنی بێ، بۆیە بێ گومان جولە بەرئەم
هۆیە دلسۆزترین و ئازاترین وە تێگەیشتوترین لاوی کوردیا لە ناو رێکخراوەکەدا کۆکردبوو
وە بە بیروباوەری نەتەوەیی کوشش کردبون بۆ ئەوەی یەکێ لە وەهەمو دوژمنانە هەستیا
وەکو تیمان کاژیک رێکخراوێکی نهێنی بو لەبەرئەوە نەمەر لەسەر نەتەوەی تر هەبوناوی نەبیست
وەتێنوی رێکخراوێکی نەتەوەیی بوون کە تاماشیان پێیڵێ بێن. لەبەرئەوە پارتی
کاکوردەدە دروستابوەوە پارتی خەڵکی کوردستانی ئەکرد بۆ دروشمی نەتەوەیی رزگاری
هەڵگرتن لە هەمو ولاتو

لە هەمو ولاتیشا هەمو نەتەوەییەکی دروشمی یەکیەتی نەتەوایەتی هەڵگرتبوو بەرژەوەندی
ئەو میللەتە وئیستاش وەک هەمو نەتەوەیەکی تر لە ئێمانیش بە یەکیەتی نەتەوایەتی
هەیە وە یەکگرتنی چون رێکخراوێکی نەتەوەیی لە تاما بو پەروەی ئیمان رزگاری ولاتی
جێگەی شانازییە. لەبەرئەوەی پارتی لەلی کوردەوە کاژیک سەربەستی هەمو ملیان
رزگار کردنی کوردستانی هەبو و نیاسنیان بەری نەوی نەتەوایەتی هەبو.
لەبەرئەوە پاش چەند کۆبونەوە لە بەینی هەردولادا رێک کەوتن وە لە ١٩٦٤ دا
مژدەی بەیەکەوە بونی هەردولا درا بە دلسۆزانی کورد و ناوی کاژیک پەسەند کرا
بۆ هەردو رێکخراوەکە. بەکورتی کاژیک کالدی بالدی سەربەستی کوردایەتی ئەم جۆرە
کاژیک دروست بو.

لەلای دانیشتوانی کوردستانی بەڕێز ئاشکرایە کە لە هەموو سەردەمێکی ڕۆژانی خۆشی و
ناخۆشی وڵاتەکەماندا ئەتەوەی پەرستانی کورد هەردەستە و کۆمەڵ و خاوەن نەخشەکان
ڕەوایەک دوژمنایەتی لەگەڵ کورد کردبێ دەیان خیانەتی کوردستان بەدیهێنەرەوە
وەیان کوردستانی بە خاکی کورد نەزانی بێ ئەمانە بە ڕاستیان کردووە و بەسەریان
زەمانی کوردستان بوو و لەبیرماتی ماوەیان لە سەر بەسەستی نەکردووە و ئیانیان
بە نیوەسەر بەستراوە لە مانی بیقەنە و دەنگی دانی نەبوو، و ئازادی کوردستانیا
بۆ مافی سەروشتی داناوە و لی نەخوا نەتەوە خوا دەوە، ئەوانە و پارتەکانی کە هەر
ڕۆژە دروستی هەڵ بگرن.

لە کاتێکدا کە دیسان لە سەر پارتەکانی ڕێگەی تێکۆشانی سیاسی دابوو بە
پارتەکان، پارتەکانی شەڕ لە بوونی بە و ڕێگە دانە، لە یاداشتی ئەو ڕێگە دانەدا
(مکانە چوی) نەتەوەی پەکانیا ئەگەر لە سەریان ئەنووسی گوایا ئەمانە کوردن
و جیا بوونە وەیان ئەوی و پیاوی ئەمریکان بەم جۆرە . دە لە ڕەوکاتەوە لە هەموو کاتێکی
تریشدا نەتەوەی پەکانیان ئەنیا نەبیتن یان بە کۆمەڵ بە هەلستی پیرۆز پاکانە
بۆچەکانی پارتیان کردووە و هەمیشە پارتیان بە هەلوێستی پارتی کۆمۆنیست داناوە
بۆکۆمان ڕۆژ لە دوای ڕۆژ جو ئیری تاکوت نەهەمیشەی نەتەوەیی پەکان لە دڵی دڵسۆزانی کوردا
زیاتر پەرەی سەندووە بێ بڕوایی وەلە سەرەیەت یاری کردنی پارتەکان زیاتر دەرکەوت.
لە کاتێکدا پارت چەندەی شۆڕشی بەدەستەوە بوو تێناز یاتر دڵسۆزانی کورد لە دەوری
نەتەوەیی پەکان کۆبوونەوە گە وای ڕاستی قسە کەمانە وەی پاشی چەند ساڵ لە پەرە
پێدانی شۆڕشی بێ ئەوەی بعسە نەمصبەستی پارتەکان شەڕی برا کوژیان دەستپێ
کردلە لە سەرەتای ئەوسەردەمەکەی کە پارتەکان خواستبویان ئەوەی سەروەی
پارتەکان خۆیانلە سەرەبی ئەو پەیوەستیە وەسەروەکەیی بە زەمانی کوردستانیا
دانانا، ئێستا ئەلیە گوایا خائینە، بە ڕاستی پارت سادیلە یە (١٦) ساڵ بە شانو باهۆی
بارزانیا نا هەڵیە دانیشتە ئەیانەوی بە بێ ڕۆژ سەلە بکەنە بە خائینی،
لە کاتێکدا کە پیشمەرگە لە جیاگەی خۆی تا وەچەک دانەنراوە، تاوان ئەبوو لە پارتە
داوای عەفوی لە کاتە کرێم ئەکردە تاوانەبوو لە پارت لەگەڵ بەعساوە یەکی دوورەوەیە
ماوەمەی ئەکرد بەلام تاوانە بارزانی لەگەڵ کار بە دەستانا بەدوی لۆتان
پیاهاتنی شەر بە شەرتی بوو بە ژنە و مندی میللەتی کوردی وە.
هەرچەندە ئێمە پاکانە نا کەین بۆ بارزانی و خۆمان لە سەر ڕەهای ئەو قسە لە دوانەدێ

بەسەرۆکی خۆمان دانانێین ئەگەر ئەو خۆی لە بوتەقەی بیروباوەڕە کەمالانە نەتوێنێتەوە
بەڵام بە تاوانبارمان نازانین ئێستا تا پێش مەرگە لە شوێنی خۆی با وەلا هەتا چەکی
بەدەستەوە بێ.

سەرەڕای ئەوەش ئەری بەرکوڕجون بە پارتەکانە بەرەو ئازیانا نەهێنا خوێنی ناحەزی داوەتە
بارەشی داموودەسگای پاشایەتی ئیرانەوە ئەو داموودەزگایەی لە کۆماری کوردەواری
کوردستانی لەناو برد ئەو داموودەزگایەی (قاضی محمد) وە هاوڕێکانی بە پەت کرد

بەڵام ئێمە بە پارتی ئەڵێین ئەوەلی شەرمەزاریت هەر شەرمەزاربە.

لە دوای ئەوەدا ئەڵێین بە هەموو کوردێک کە مەبەستی رزگاری کوردستانی بێ کاژیک بە ئارەتی
~~ضیغ~~ هەژار بوچەوسانەوەی دایکی کلوڵ و کوڕوزانەوەی خۆشکی براکوژراو
بە خوێنی لاوی شەهید بو دروست بوە لە ناوچەرگەی ئەوخاکەوە هاتوتە دەرەوە
مەبەستی رزگار کردنی ئەو خاکەیە، دڵسوزانی کوردی کاژیک بانگتان ئەکا
~~ئەکا~~. بوتێکۆشانی راستەقینەی کوردایەتی کە بودورکەوتنەوە لە هەبێ بروانێ
لەسەربەستی یاری کردنی پارتی، بو دەرخستنی ئێستە ناڕەوائەوی کانی
پارتی و پارتی شیوعی.

خۆشەویست برا بەشەرەفەکان

ئەوەکەتان بیستووە بە ئیرەوە و ئێوە پارچەیە لێ لەو نەتەوەیە جیا ئەبنەوە
دەستەبەنەدەستی یەک بوچوسەبەستی لیبوی لیتی بو رزگاری کوردستان
دوژمنی راستەقینەی نەتەوەکەتان بناسن، دورکەونەوە لە شەری لاتەنیشتی
وەشێن کردبو سەوگێتە، بەبروای ئێمە رایەی خۆتان پرچەک بکەن بو شەری راستە
قینەی لەگەل دوژمنی راستی دا.

خۆشەویست برا بەڕێزەکان ئێمە دوژمنی (شوعی) پارتی نیە عەوەلە مستیە بە دڵسوزانی
نەتەوەییمان دانانێن، ئەوبانگتان ئەکەین بودورکەوتنەوە لە پارتی.

ئێمە ~~[illegible]~~ مەبەستمان رونکردنەوەی رێگەی رزگاریە بو نەتەوەکەمان کە
مەبەستمان کوتایی هێنانە بە چەوسانەوە کە لە لاچەوسانەوە لەمانی.

دروشممان رزگاریە بو لەگرتنە وەو زیانخەنەوەی میللەتی کورد کاژیکبو ئەو مەبەستە
پیروزە کاژیک داوای یارمەتیتان لی ئەکات، یەک بگرن دەستی بەدەستی یەکرا
بە بازوی پولاینی ئێوە کوردستان رزگار ئەکرێ.

تێکۆشەری کورد بژی کوردستان

١- دەبا لە وەشە کاوە بێ ئالای پیرۆزی نەتەوایەتی بۆ رزگارکردنی کوردستان .
بە رابەری تەنیا حزبی نەتەوەی کورد (کاژیک) .
٢- مردن وە سەرشۆڕی بۆ دوژمنانی کورد و گیرەشۆڤینیانی کوردستان .
٣- هەزار سەد بۆ گیانی شەهیدانی رێگەی رزگاری کوردستان .

٢٨/٢/٩٦٥

تێبینی : نووسینێکی هاوڕێ لەتیف ئەلی کە لە رۆژی
٢٨/٢/١٩٦٥دا لە نەخۆشخانەی کاوتینگ (میونشن)
نووسیویەتی لەبارەی کاژیک و پێویستییەکانی بوونی ،
لەم نووسینەدا دەردەکەوێت کە لە ١٩٦١ ەوە زانیویەتی کە
کاژیک هەبووە، نەک لە ١٩٦٤دا وەک ئەبدوڵڵا ئاگرین .

بەڵگەنامەی ژمارە (٧)

DEUTSCHE BUNDESPOST

POSTAMT 31 BERLIN

Postamt · 1 Berlin 31 · Postfach 310001

Herrn
J. Nebez
Holsteinische Str. 28

1000 Berlin 31

Ihre Zeichen	Ihre Nachricht vom	Unsere Nachricht vom	Unsere Zeichen	Berlin
			III 1 c(1) Nr. BdV 142	22. Juni 1976

Betreff

Beschlagnahmte Einschreibsendungen im Auslandsdienst

Sehr geehrter Herr Nebez !

Wie die Postverwaltung des Irak mitgeteilt hat, sind die von Ihnen eingelieferten Eischreibsendungen, deren Empfänger nicht angegeben wurden, beschlagnahmt worden. Der Grund der Beschlagnahme wurde uns dabei nicht mitgeteilt.

Bei den beschlagnahmten Sendungen handelt es sich um die Einlieferungsnummern 455, 457, 458, 459, 460 und 461. Abschließend möchten wir noch darauf hinweisen, daß nach Artikel 45 § 2, Abs. 2 Weltpostvertrag die Postverwaltungen für Sendungen, die auf Grund von Rechtsbestimmungen des Bestimmungslandes beschlagnahmt worden sind, nicht haften.

Hochachtungsvoll

Im Auftrag

Müller

نامەی پۆستە خانەی بەرلین لە ڕۆژی ٢٢/٦/١٩٧٦ دا بۆ جەمال نەبەز
کە لەوی دا ئاگاداری دەکەن لەوی کە ڕژیمی عیراق کتێبەکانی داگیرکردووە.
مەبەست لەکتێبەکە کتیبی " زمانی یەکگرتووی کوردی " یە. ئا لەوکاتەدا پارتی
کۆمۆنیستی عیراق دوو وەزیری لە حکوومەتدا هەبوو.

Kurdistan-

كوردستان ئینفۆرماسیۆن
NVKSE ئۆرگانی نوکسە

INFORMATION

"="

Nr. XIV - 21. März 1970

"="

1) Heute am 21. März, dem Beginn des kurdischen Jahres 2582, feiern die Kurden das Newroz-Fest. An diesem Tag vor fünf Jahren wurde auch die National-Union kurdischer Studenten in Europa gegründet. Wir hoffen, daß die Union auch in Zukunft ihre Informationsarbeit erfolgreich durchführen kann. Zum Newroz-Fest wünschen wir allen Freunden der kurdischen Freiheitsbewegung alles Gute und viel Erfolg bei ihren Bestrebungen.

2) Die Verhandlungen zwischen den Kurden und der irakischen Regierung sind am 11. März 1970 zum Abschluß gekommen. Der irakische Staatspräsident Al-Bakr und ein Vertreter der kurdischen Freiheitskämpfer gaben um 20 Uhr über Radio Bagdad Erklärungen zu den Vereinbarungen ab. Sie stellten fest, alle Streitigkeiten zwischen den Kurden und der irakischen Regierung seien beseitigt und die brüderliche Zusammenarbeit zwischen dem arabischen und dem kurdischen Bevölkerungsteil sei für alle Zeiten gewährleistet. Die jetzige Einigung ist bereits die fünfte, die in der Geschichte des irakischen Kurdenkrieges seit 1961 zustande gekommen ist, wie die folgende Aufstellung zeigt:

8. 2. 1963:	Sturz Kassems, Vereinbarung eines Waffenstillstandes
9/7. 6. 1963:	Regierungstruppen greifen die Kurden an
11. 12. 1963:	Abschluß eines Waffenstillstandes mit Arif I.
14. 3. 1965:	Wiederbeginn des Kurdenkrieges
15. 4. 1966:	Waffenstillstand mit Arif II.
28. 4. 1966:	Kriegserklärung Arifs II. an die Kurden
2. 5. 1966:	Beginn der Frühjahrsoffensive
29. 6. 1966:	Waffenstillstand auf der Basis des 12-Punkte-Programms
Frühjahr 1967:	Wieder Kämpfe im irakischen Kurdistan
17. 7. 1968:	Fortsetzung des Waffenstillstandes unter Al-Bakr
März 1969:	Verschärfter Ausbruch der Kämpfe in Kurdistan
11. 3. 1970:	"Endgültige" Einigung

Dieser Überblick über die Vergangenheit berechtigt nicht gerade zu einem besonderen Optimismus, besonders wenn man weiß, daß sich die Baath-Partei zu den gegenwärtigen Zugeständnissen nur gegen starken innerparteilichen Widerstand und auf massiven Druck durch die Sowjetunion durchringen konnte. Denn die UdSSR fürchtete, in weiten Kreisen das Gesicht zu verlieren wegen ihrer ständigen Waffenlieferungen an den Irak, wenn diese Waffen auch weiterhin hauptsächlich gegen die wehrlose kurdische Zivilbevölkerung eingesetzt würden. Besonders bedenklich aber ist es, daß auch mit allen früheren Waffenstillstandsverträgen ähnliche Vereinbarungen verbunden waren, wie sie jetzt wieder getroffen wurden, ohne daß sie damals in

دەورە لە نێوانی سەرکردەیەتی بارزانی و بەعسیەکاندا

irgendeiner Weise eingehalten worden wären. Erst konkrete Schritte der irakischen Regierung zur Erfüllung ihrer Verpflichtungen gegenüber den Kurden können zeigen, ob eine friedliche Lösung jetzt möglich ist. In dieser Lage können die Führer der kurdischen Freiheitsbewegung nicht vorsichtig genug sein. Bei aller Bereitschaft zum Frieden müssen sie versuchen, ihre starke militärische Stellung vorläufig zu halten, um nicht plötzlich neuen Angriffen der Regierungstruppen wehrlos ausgeliefert zu sein. Trotz dieser äußerst skeptischen Einschätzung der Situation begrüßen wir von Herzen die erzielte Einigung und hoffen, daß sie sich als dauernd erweisen wird.

3) Die iranische Regierung beobachtete die Verhandlungen der letzten Wochen zwischen der irakischen Regierung und den Kurden mit großem Interesse. Denn die Teheraner Regierung ist schon seit Monaten mit Bagdad verfeindet. Obwohl sie im Jahre 1963 die damals ebenfalls baathistische irakische Regierung im Kampf gegen die Kurden unterstützte, ging sie in den folgenden Jahren zu einer Politik mäßiger Begünstigung der kurdischen Partisanen über, um im eigenen Interesse die irakischen Probleme einer Lösung fern zu halten. Dabei ist es im Gegensatz zu verschiedenen Pressemeldungen niemals zu größeren Lieferungen von "Geld und Waffen" gekommen. Auf ihrem eigenen Territorium bekämpft die iranische Regierung immer noch die Pflege der kurdischen Sprache und Kultur und ist sich in dieser Hinsicht mit ihrem türkischen Cento-Partner völlig einig. Die kurdenfeindliche Haltung der Teheraner Regierung geht sogar so weit, daß sie prokurdische persische Zeitungen und Organisationen in ihrer Arbeit behindert.

4) Der Vorsitzende der Nationalsozialen Partei Syriens Dr. Abdulla Saada hielt am 28. 1. 1970 in Beirut eine Pressekonferenz. Auf die Frage eines Journalisten nach seiner Meinung über die revolutionären Bewegungen innerhalb der arabischen Welt antwortete Dr. Saada: "Nach unserer Ansicht ist die kurdische Bewegung reaktionär, rassistisch und unzeitgemäß, und wir können keine solche Gruppe anerkennen." Daraufhin veröffentlichte der politische Vertreter der libanesischen Kurden Jemil Mêho ein Antwortschreiben, in dem er die kurdische Freiheitsbewegung als freiheitlich und fortschrittlich und die Partei des Dr. Saada als reaktionär, rassistisch und imperialistisch charakterisierte.

5) Die Beiruter Zeitung Al-Hayat berichtete am 12. 3. 1970, daß in Syrien 11 Kurden wegen angeblicher Mitgliedschaft in der syrischen PDK und staatsfeindlicher Propaganda vor Gericht gestellt wurden. Die Kurden in Syrien sind nach wie vor der grausamen Verfolgung durch die syrische Regierung ausgeliefert.

6) Am 1. Januar 1970 wurde der <u>Verband deutscher Freunde Kurdistans</u> in München gegründet. Der Verband unterstützt die Ziele der National-Union kurdischer Studenten in Europa und versucht vor allem durch Öffentlichkeitsarbeit und Spendensammlung der kurdischen Sache zu dienen. Die Leitung der Verbandsarbeit haben Herr Hans Werner Paetz und Fräulein Irmgard Brill übernommen.

7) Ebenfalls in diesem Jahr ging aus der "Aktion Biafra-Hilfe" die "Gesellschaft für Leben und Zukunft bedrohter Völker" hervor, die als gemeinnütziger Verein eingetragen ist. Im Rahmen ihrer Tätigkeit will sich diese Gesellschaft auch für die Kurden einsetzen. Adresse: 2 Hamburg 39, Dorotheenstraße 35.

Herausgeber: NATIONAL-UNION KURDISCHER STUDENTEN IN EUROPA (NUKSE)
Eigendruck im Selbstverlag. Verantwortlich: B. Ibrahim, c/o Brill, 8034 Germering, Hubertusstr. 24. Bankkonto: Deutsche Bank AG, Filiale München, Konto-Nr. 49/17 944. Kurdistan-Information erscheint in zwangloser Folge und wird kostenlos verteilt.

گۆڤاندەری پێنی نوکسە NUKSE دەبارەی ڕێکەوتنی ١١/٣/١٩٧٠

Ey Xuwêndikaran û Karkeranî Kurd le Ewrûpa,

Wek dezanin duwênê Komeley Xuwêndikaranî Kurd le Ewrûpa bû be dû parçe. Desteyek dexuwazin ser le nuwê xoyan rêkbixen. Em dûparçe bûne tiştêk bû le nik me xoya w aşkira. Çend sale ême debejîn ke rojêk dê Komele debête çend parçe Çunke Komele caran û nihes durust bûbû le çend taqimêkî siyasî dûr le yek û çend kesêkî xawen berjewendî taybetî (meslehetî şexsî) cor cor. Endamekanî Komele xawenî bîr û bawerî siyasî ciyawaz bûn, lew perî çep heta ew perî rast.
Em desteyey emro dexwazin xoyan rêkbixen, dexwazin be navî hemû xuwêndikarnî Kurdî Ewrûpawe em karey xoyan biken. Lê tistêkî ke tewaw xoyaye eweye ke Komele bûbe dû parçe, her parçeye serbe komelêkî siyasî taybetîye.

Yekêtîy Neteweyîy Xuwêndikaranî Kurd le Ewrûpa (NUKSE) ke eme de sale durust bûwe, her kat bawerî waye ke her taqimêk maf(heq) î xoy heye Rêkxiraw (Organisation) bo xoy durust bika. Ême bawerman waye ke eme heqêkî dêmokratîye. Lê debê bizanîn katêk ême le serkirdey em taqime Kak Kemal Fuad pirsiyarman kird, boçî êwe xotan caran hêriştan debirde ser NUKSE û nihe xotan dexuwazin Rêkxirawêk bo xotan durust biken; Kak Kemal gotî: Mirov heta pîrtir bibê jîr tir debê".
NUKSE hêvî deka ke ew birayane paş de sal jîr bûbin û tecrebey talî gelî Kurd dersêk bê boyan. Lê NUKSE carêkî dî debêjê ke hîç bîrûbawerêk sernakewê eger le nav gelewe nehatibê. Serkewtinî bîrûbawerî rastîş mirovî dilsoz misogerî deken. Tecrebekirdinî tiştêk ke berî tecrebe kirabê W bêxêr bûbe carêkî dî,nekarî mirovî jîre.
NUKSE katêk xoy debînê le helwêstêkda ke herçîyekî pêş çend salêk gotûwe rast derçûwe , xuwêndikar û karkerî Kurd le Ewrûpa gaz deka bo Alîkarî , herweha bo demeteqe (munaqeşe)y birayane bo pakkirdinewey rêzekanî bizûtinewey nîştimanî Kurdî le napak û nokeranî bêgane w xizmetkirdinî meseley Kurd le derewey welatî xoşewîst.

NATIONAL-UNION KURDISCHER STUDENTEN IN EUROPA (NUKSE)
NATIONAL-UNION OF THE KURDISH STUDENTS IN EUROPE (NUKSE)

Edresî NUKSE: NUKSE, c/O B.Ibrahim
845 Amberg, Tulpen Weg 1

Berlîn, 28.8.1975.

بيان الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فـى اوروبـــا

ايها الطلبة و العمال الاكراد المجتمعيــن فـى برليـــن

لقد نتـج كما تعلمون من اجتماعامس انشقاق فى صفوف ((جمعية الطلبة الاكراد فى اوروبا)) اذ اخذت جماعة تفصل نفسها من الجمعيه المذكورة و تسعى لتنظيم نفسها من جديد . لقد كان هذا الانشقاق امرا متوقعا و بديهيا تنبانا به منذ سنوات عديدة . ذلك لان الجمعية كانت و لم تزل تحتوى على خليط عجيب غريب من الاتجاهات السياسية المتباينة و المصالـــح الشخصية المتعارضة ـ من اقصى اليمين الى اقصى اليسار . ورغم ان المنشقين يودون ان يقدموا عملهم هذا تحت اسم تمثيل كافة الطلبة الاكراد فى اوروبا الا ان الحقيقة التـى لا يتطرق اليها الشك هى ان جمعية الطلبة الاكراد انشقت الى جمعيتين كل واحدة منها موتبطة بجماعة سياسية معينة .

ان الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا الذى تاسس قبل عشرة اعوام كان ولم يزل يذهب الى ان كل فئة طلابية اوغير طلابية لها الحق فى ان تنظم نفسها التنظيم الذى يرغب فيه ان نظرتنا الديمقراطية هذه الى العمل التنظيمى جعلتنا منذ ذلك الحين و الى عهد قريب هدفا لحملات و افتراءات تلك الجماعة التى شقت نفسها اليوم و ذلك بحجة اننا قد اسسنـــا منظمة كردية جديدة . ورغم ان ممثـــل هذه الجماعـــة السيد كمال فؤاد اجاب سؤالا وجهـــه احد اعضائنا اليه ـ لماذا كنتم تعتبرون وجود الاتحاد القومـى انشقاقا على الجمعيـــة لحـــد الان و لكنكـم تنشقون انتم انفسكم عنـــها اليوم . اجاب بان الانسان يصبح عاقـــلا كلمـــا كبر بـــه الســـن .

ان الاتحاد القومى للطلبة الاكراد فى اوروبا يامـــل ان يرى هؤلاء الاخوان وقـــد اصبحـــوا عقـــلاء و ان كان ذلك بعد عشر سنوات و يرجوا ان تكون التجارب المريرة التى مرت بشعبنـــا دروسا وعبرة لهـــم . الا انه يؤكد مرة اخرى بان الفكرة النابعـــة عـــن واقع الشعب الكردى هـــى التـــى تنتصـــر و ذلك بفضل جهود المخلصين الشرفاء مـــن ابناء شعبنـــا . و نرجـــو ان لا ينســـوا بان ((مـــن جـــرب المجـــرب كان عقلـــه مخرب)) ـ كما يقول المثل العربـــى السائـــر .

ان الاتحـــاد القومـــى للطلبة الاكراد فـــى اوروبـــا الذى يرى نفـــسه و قد تحقق كل ما يقوله و يصرح بـــــه منذ سنوات يدعوا جماهيـــر الطلبـــة و العمال الاكراد فى اوروبـــــــا الـــى التعاون معـــه و شد ازره كما و يدعـــوا فـــى الوقت نفـــسه كافه الاطراف المعنيـــة الـــى حـــوار اخـــوى هادى لتطهيـــر صفوف الحركـــة الكرديـــة الوطنيـــة مـــن الخـــونـــة و العمـــلاء و خدمـــة قضيـــة الشعب الكـــردى خارج الوطـــن العـــزيـــز .

الاتحاد القومـــى للطلبة الاكراد فـــى اوروبا .

عنوان الاتصال

National-Union Kurdischer Studenten in Europa (NUKSE)
c/O B.Ibrahim , 845 Amberg
Tulpenweg 1

برلين في ١٩٦٥/٨/٢٨

[illegible] ئەوروپا (نوکسە NUKSE) [illegible] ١٩٦٥/٨/٢٨

٩

بيـــــــان

بمناسبة عيد النوروز العظيـــــــم

؛ الشعب الكردى في لبنان
ر الطلابية اللبنانية المناضلة
الطلابية لكردية الابية

قبل ايام استقبلنا الذكرى الثانية لبيان الحادى عشر من آذار التاريخي الذى اقرت قية فيه بالحكم الذاتي للشعب الكردى في كردستان العراق وذلك بعد ثورة دامية دامت بقيادة الجنرال مصطفى البارزاني الحكيمة وصمود رجال البيشمركه البطولي ، اذ عبر ه المناسبة عن أمله بتنفيذ البقية الباقية من بنود البيان .

واليوم في ٢١ اذار نستقبل عيدا تاريخيا خالدا ، عيد رأس السنة الكردية ، عيد م نبي مثل هذا اليوم من كل عام ومنذ آلاف السنين يحتفل الشعب الكردى به في جميع ان .

ان الاسطورة الكردية التاريخية تقول عن عيد النوروز (اليوم الجديد) بأنه اليوم يه ابن الشعب الكردى الحداد (كاوا) على الملك الظالم (ازدهاك) فكانت القصة ار الشعب الكردى على الطغيان والاستبداد وبالاضافة الى تعبيرها عن الروح القوميـــة صارها فانها تعبر عن الروح الانسانية لدى الحضارة الكردية العريقة ايضا وذلك بانتصار ؛ والسلام .

ان يوم النوروز هو عيد رأس السنة الكردية ولا يعلم التاريخ في اى عام بدأ الشعب فال بعيده هذا . ولكن بعد ذلك اقترن عيد رأس السنة الكردية بالتقويم الكردى الذى انتصار الامبراطورية الميدية الكردية عام ٦١٢ قبل الميلاد على خصومها في المنطقة وتشكيلها براطورية في ذلك العصر .

وبذلك نبدأ اليوم بالسنة الجديدة عام ٢٥٨٤ كردى . وراجين بان تعود ذكرى الشعب الكردى وجميع الشعوب الصديقة بالخير والنصر بالتقدم .

كما انه يسعدنا بهذه المناسبة الجليلة ان نحيـــي الذكرى الاولى لتأسيس اتحادنا ٢ اذار ١٩٧١ اذ كان ميلاد اتحادنا نتيجة حتمية أمام الوعي القومي لدى الطلبة الاكراد نم كطلبة لشعب مضطهد كشعبنا الكردى .

لذا فان اتحادنا منذ اليوم الاول لتأسيسه هو في حركة لا انطفاء لاوارها وذلك ليم الاتحادى على اسس فكرية ثابتة واستراتيجيـــــة طلابية ــ قومية نابعة من حاجات ى ومتطلباته .

ان اتحادنا يعمل جاهدا ووانضا جميع الامكانيات لاستئصال الجهل والامية مــن ى الذى حرم عن الدراسة ومن الكثير من حقوقــه القومية والانسانية وذلك لاسباب تتعلق ي الشاذ الذى يعيشه الشعب الكردى منذ الحرب العالمية الاولى والى يومنا هذا .

ان مكتب اتحادنا في بيروت سيعمل على رفع المستوى الثقافي والاجتماعي للشعب لكردى للبناني لكي يسهم بجدارة في بناء لبنان يدا بيد الى جانب الشعب اللبناني الصديق .

هذا ومن الجدير بالذكر ان اتحادنا في سورية يصدر مجلة شهرية باللغة الكردية (هيشيارى) .
كما ان اتحادنا يقوم بدورات لتعليم اللغة الكردية والباب مفتوح للجميع .

عاش عيد النوروز مجددا للآمال في كل عام
عاشت الصداقة اللبنانية الكردية
وعاش الاتحاد القومي للطلبة الاكراد طليعة طلابية ــ قومية

ذار ١٩٧٢م = ٢٥٨٤ كردى   مكتب بيروت
للاتحاد القومي للطلبـــة الاكـــراد

البيـــــــــان الختـــــــامي
للمؤتمر الاول للاتحـــاد القـومي للطلبـة الاكـراد في سـوريـــة

كان لا بد منذ زمن بعيد من وجود اتحاد طلابي نقابي قومي كأتحادنا ليقود الجماهير الطلابية الى ما فيه خير وتقدم الحركة الطلابية الكردية والتي تعتبر وبكل جدارة من اهم قطاعات الشعب الكردي وعيا وثورية وخاصة حينما تنتظم ضمن اتحاد قومي يناضل ضمن الخط العام للقضية الكردية ، وبالتزام قومي تام تجاه المنظمات الكردية الاخرى من طلابيـة وحزبية والتي تأخذ المصلحة القومية بعين الاعتبار .

وبعد انتظار طويل لجماهيرنا الطلابية تحققت الامنية التي طالما ناضلوا من اجلها ، وهكـــذا ففي ٢١ آذار ١٩٧١م اعلن تأسيس الاتحاد القومي للطلبة الاكراد في سورية من قبل اللجنة التأسيسية ، ومنذ ذلك التاريخ وحتى انعقاد مؤتمرنا هذا تحملت اللجنة التأسيسية مسؤولية قيادة الاتحاد تنظيميا وقوميا ، اذ حققت نجاحا ونصرا كبيرين وعلى كافة المستويات ، وقد اختتمت نشاطها بالدعوة لعقد المؤتمر الاتحادي الاول .

قرأت اللجنة التأسيسية تقريرها على اعضاء المؤتمر واقروه بعد ان نوقش من قبل الجميع بروح من التآخـي والموضوعية ، كما وافق المؤتمر بالاجماع على المنهاج والنظام الداخلي للاتحاد بعد تعديل بعض نقاطـــــه وكما انتخب المؤتمر اللجنة الادارية العامة ، لقيادة الاتحاد .

وقد حلل المؤتمر تاريخ الشعب الكردي والتجزئة الاستعمارية التي مر بها بعد الحرب العالمية الاولى والتي فرضت عليه من قبل الاستعمار في ذلك الوقت وظل الشعب الكردي وغيره من الشعوب الاخرى خاضعا لتلك التجزئة السياسية حتى اليوم بالرغم من الكثير من الانتفاضات والثورات (الشيخ محمود ـ الشيخ سعيد ـ بارزان ومهاباد ...).

هذا وقد ناضل الشعب الكردي الى جانب الشعب العربي في جميع الميادين لطرد الاستعمار الاوروبي مـن البلاد ، وتقديرا من الشعب الكردي لتلك الظروف القاسية التي مرت بها البلاد رضخ للشعب العربي الجبـــار أملاً في ان يحصل الكردي على حقوقه القومية المشروعة ، ولكن الشوفينية العربية ابت ان تعترف حتى بوجود الشعب الكردي ناهيك عن حقوقه القومية .

ومنذ اواخر الخمسينيات من هذا القرن بدأت الحكومات السورية المتعاقبة على الحكم بتدبير الخطط للقضاء على وجود الشعب الكردي وذلك بتهجيره من البلاد وحتى بحرمانه من ابسط الحقوق الانسانية ، فحرمت الشوفينية العربية الفلاح الكردي بالجزيرة من ارضه وذلك بتطبيق المخطط العنصري المسمى بـ(الحزام العربي) والـــذي يقضي بأجلاء الشعب الكردي من منطقة الحدود السورية ـ التركية ـ العراقية والتي يبلغ طولها ٣٧٥ كم وبعرض ١٠ كم ، واحلال العشائر العربية مكانهم ....

وقد نفذ هذا المشروع اعتبارا من صيف ١٩٦٨ اذ استولت الحكومة في ذلك العام على المحصول الزراعـي للمنطقة الكردية وحاولت تهجير الفلاحين بالقوة فبدأت بقرية (علي فرو) المناضلة فحشدت لذلك فرق الهجانـة والمخابرات والشرطة المحلية وباستخدام السلاح حاولت طرد الفلاحين من قريتهم ، فجرت مشاحنات بين الاجهزة الحكومية المدججة بالسلاح والفلاحين العزل المسالمين والمتمسكين بأرضهم وارض اجدادهم منذ القدم ، فكانت النتيجة ان ذهب ضحية الصدام عشرين جريحا من الفلاحين خمسة منهم اصيبوا بطلقات نارية ، وسيق اهل القرية الابطال الى سجن الحسكة بالجزيرة وكان عددهم (٢٠٠) رجل وامرأة وطفل وعاجز . عندما اقتنعت الحكومه ان الحزام العربي لا يمكن تنفيذه بقوة السلاح والاعتقالات ، لانه اذا كانت هذه النتيجة ستتكرر في كل قرية كردية ستمتلئ سجون سورية كلها بالفلاحين الاكراد وهذا ما لا طاقة لها بعمله ، فنهجت الحكومة خطة جديدة وهي ان تقوم الحكومـة بزرع المنطقة الكردية واخذ المحصول وبدون تهجير الفلاح الكردي بالقوة ، لان الفلاح سيترك بيته خلال سنوات قليلة ، لانه بذلك يصبح بدون مورد رزق وهكذا سوف يهاجر تلقائيا الى بلاد اخرى طلبا للرزق ، وهذا ما كان .... ان الحرب الاقتصادية التي تشنها الحكومة اليوم على الشعب الكردي بالجزيرة هي اشنع من حوادث قرية علي فرو . كل انسان يعيش بالمنطقة يلاحظ الهجرة البطيئة للفلاحين الاكراد اذ لم يعد الفلاح الكردي يملك سوى منزله العتيـــق في المنطقة الكردية .

بالاضافة الى هذا وذاك فقد حرمت الحكومة ما يزيد عن مئة الف مواطن كردي من الجنسية السورية في محافظة الجزيرة ، وذلك لحرمانهم من حق الانتفاع من قانون الاصلاح الزراعي الذي لم يطبق في الجزيرة الا بعد ان جردتهم الحكومة من الجنسية ليصار الى حرمانهم من الدراسة والعمل الشريف ، ويكونوا فريسة للجوع والجهـــل والتأخر وبالتالي لتسهيل تهجيرهم من البلاد .

3

وما حصل للشعب الكردى فقد حصل للطلبة الاكراد لانهم ابناء ذلك الشعب ، فكم من طالب لم يستطـــع
ة لتجريده من الجنسية وكم من طالب انهى دراسته ولم يستطيع العمل لنفس السبب ايضا .
ان المؤتمر الاول للاتحاد القومي للطلبة الاكراد في سورية يدعو الشعب الكردى بكافة منظماته للعمل في
حد امام الخطر الذى يواجهه شعبنا الكردى والذى يستهدف وجوده ، كما نطالب الحكومة السوريـــة
عن هذه المخططات العنصرية لما فيها من عواقب سيئة تظهر آثارها بالمستقبل في حياة الشعبيـــن
، والكردى على حد سواء .
ايد المؤتمر تأييدا مطلقا الثورة الكردستانية في العراق والتى تمثل الضارة للشعب الكردى بقيادة ابن الشعب
البــارزاني مصطفى) كما ونبارك جهود الثوار (البيشمركه) الابطال في السير قدما الى الامام لتحقيـق
من الانتصارات ، وبمطالبة الحكومة العراقية بتنفيذ البقية الباقية من بنود البيان التاريخي للسلام بيـــان
ار ١٩٧٠ وذلك لاحلال سلام حقيقي وثقة متبادلة .
كما استنكر المؤتمر وشجب المؤامرة الدنيئة التي استهدفت حياة القائد مصطفى البارزاني في ٢٩/٩/٧١
عا الى الانتباه اكثر لان هذه المؤامرة بالتأكيد احدى حلقات مؤامرة كبيرة كان اعداء الشعب الكردى قد
ا من داخل العراق وخارجه .
كما استنكر المؤتمر الاعمال الاجرامية التي تقترفها الحكومتان التركية والايرانية بحق الشعب الكردى في كردستان
ايران من اعتقالات واضطهاد ودعا الى تأييد نضال الشعب الكردى البطولي هناك .
الطلابية الكردستانية قسط كبير فقد ناضلت وتناضل كغيرها من قطاعات الشعب الاخرى ضمن صفوف الحركة
ستانية .... اذ قدم الطلبة الاكراد في العراق المئات من الطلبة الذين ضحوا بارواحهم في سبيـــل
القومية المشروعة . كما ان الطلبة الاكراد قد اغتيلوا بالعشرات على ايدى المخابرات التركية والايرانيـــة
ع وفي اقبيتها تحت التعذيب .... كما قضى سبعة من الطلبة الاكراد في سورية ستة كاملة في السجـن
من ٩/٣/١٩٧٠ لانهم قالوا عاشت الاخوة العربية الكردية !!! والى اليوم لم تنتهي محاكمتهم
نه إلا صورة مصغرة عن الوضع .....
ما وبارك المؤتمر جهود الطلبة الاكراد في اوروبا بما اصدروه من كتب ومجلات ونشرات عن القضية الكردية
ذلوه في كسب الرأى العام الاوروبي لنصرة قضية شعبنا المضطهد .
ما دعا المؤتمر الى المزيد من العمل الموحد وخاصة تنسيق العمل الخارجي مع جميع الاتحـــادات
يات الطلابية الكردية الشقيقة .
ايد المؤتمر المنظمات الطلابية من الشعوب الاخرى في كفاحها المشروع من اجل تحرير شعوبها مـن
مار والتجزئـة .
كما ودعا المؤتمر ايضا الطلبة الاكراد للالتفاف حول منظمتهم الطلابية القومية ، الاتحاد القومي للطلبــه
في سورية ودعم نضاله العادل .

حيا المؤتمر :-
الثـــورة الكـــــردستـــانيـــة المظفرة بقيـادة البـــارزانـــــي .
ـــركـة الطـــلابيـــة الكــــــرديـــة رمـــزا للمثقفيـــن الثـوريـــــــــن .
حاد القومي للطلبة الاكراد في سورية طليعة صامدة للاهداف الطلابية والقومية المشروعة .

، ٦/١/١٩٧٢ م = ٢٥٨٣ كردى

اللجنـــة الاداريـــة العـــامـــة

للاتحـــاد القـــومي للطلبـــة الاكـــراد فـــي ســـوريـــة

(٦)

(تقرير الفرع الأول للاتحاد القومي للطلبة الأكراد في سوريا)

لشهر تشرين الثاني

أيها الزملاء الأعزاء في لجان وخلايا الفرع ...

تحية نضالية وبعد ..

إنه لمن دواعي سرور قيادة الفرع الأول لاتحادنا المناضل أن تطل على أعضائها الأعزاء بتقريرها الشهري عن الأحوال العامة والخاصة التي تمر بها الحركة الطلابية والحركة الكردية التحررية، شارحين فيه وجهة نظر الاتحاد من كافة القضايا الملحة التي تهمنا كطلبة وأبناء شعب مضطهد، كما نرجو من جميع الزملاء موافاتنا عن طريق التنظيم والتسلسل بكل ما يكون غامضاً عليهم لإجابتهم بشكل شخصي إذا كان شيئاً خاصاً ونجيبهم من خلال تقريرنا هذا إذا كان موضوعاً عاماً ليستفيد منه كافة الزملاء.

زملاؤنا الأعزاء

إن التشتت الفكري والنضالي الذي يعانيه شعبنا الكردي في سورية عامة والجماهير الطلابية الكردية خاصة يدعونا إلى التأسف، في وقت وظرف في أشد الحاجة إلى التماسك والالتزام بالخط العام للحركة الكردية التحررية، وبالوقت نفسه نشاهد الكثيرين من الذين يدعون بالنضال ينفذون ما تريده الحكومات المسيطرة على أجزاء كردستاننا الثاني من مستغلي وطننا وشعبنا نشاهدهم في كل مرة عاجزين على التصدي للحركة الكردية التحررية لذا نجد في كل مرة يلجأون إلى شراء ذوي النفوس المريضة في المجتمع الكردي وذلك من أجل ضرب الحركة الكردية من الداخل.

إن اتحادنا الطلابي النقابي القومي قد حلل قضية شعبنا تحليلاً كردياً أصيلاً بعيداً عن التأثر بالتيارات السياسية الغريبة عن واقع شعبنا ومتطلباته واستناداً إلى التجارب الكثيرة التي مرت على الحركة الكردية ذهبنا بنتيجة هو أن الجماهير الكردية هي الأساس في أي تحرك ثوري لمصلحة الأمة والوطن، وإننا نناضل ونتطلع بالاعتماد على قوة الجماهير والرؤية الصائبة ومن خلال ظروفنا ووضع الشعب الكردي لا من ظروف وأوضاع الغير.

١

2

إذ أننا لا نقبل التبعية للغير ألا أن هذه التبعية في السياسية أو الفكر أو العمل ، إلا أننا نرى دائماً حينما يحصل تحولاً أو انقلاباً في الأحزاب والحكومات السورية المتعاقبة يلحقه على الفور انشقاقاً في الأحزاب الكردية تأثراً وتقليداً وذيلية ... مثل هذه الذيلية للغير لم يخضع لها القوميون من الطلبة على شكل أفرادي ولن يقبلها الآن على شكل منظم ضمن صفوف الاتحاد القومي للطلبة الأكراد .

وهنا لابد لنا من التطرق إلى أسباب الانشقاق ضمن البارتي في سورية ، إذ أننا نرى السبب الرئيسي هو التقلبات والانحرافات السريعة التي رافقت نشوء وتطور البارتي ، إذ أن البارتي حينما تأسس عام ١٩٥٨-٥٧ في سورية باسم البارتي الديمقراطي الكردستاني كان يقر في منهاجه بأن الشعب الكردي في سورية هو جزء من الأمة الكردية وكردستان سورية هي بالتالي جزء من كردستان الكبرى ، وغيرها من القضايا الستراتيجية التي استقطبت كافة الجماهير القومية ، ولكن هذه السياسة لم تستمر سوى فترة زمنية قصيرة إذ أن اعتقالات عام ١٩٦٠ التي شملت ٢٥ عضواً قيادياً ومنطقياً في البارتي ، التي أزاحت الستار عن انهزاميتهم أمام المحاكم السورية وتراجعوا عن أهداف الحزب وانتهت المهزلة بطرد نور الدين ظاظا من البارتي ، وببيان صادر عن البارتي موضحين فيه بأن طرد الظاظا قد أعاد المياه إلى مجاريها ، ولكن الذي ظهر لجميع القوميين أن الانحراف الذي وقع به الظاظا قد استمر عليه البارتي بل وطوره ، وكان نتيجته أن تحول اسم البارتي من البارتي الديمقراطي الكردستاني إلى البارتي الديمقراطي الكردي وذلك هرباً من ذكر اسم كردستان ، وأصبح الشعب الكردي جزء من المجتمع السوري بعد أن كان جزءاً من الأمة الكردية !! وتبريراً لذلك قالوا الظروف هكذا تتطلب وظلوا يقولون الظروف التي يعيشنا هذا ، مع العلم بأن عدة ظروف قد مرت على الوضع السياسي في المنطقة ولا نعلم كيف تتبدل ظروف العالم من حولنا وتظل ظروفنا كما هي عليه !!!

في حينه قلنا لهم مراراً يمكن للظروف أن تدعنا نتلاعب ببرنامج الحزب وقضايا المرحلية ولكن ليس لنا الحق وبالتالي لن تغفر لنا الأمة الكردية بتلاعبنا بمصيرها وقضاياها الستراتيجية ، لأن هذه القضية شيء مسلم بها من قبل جميع الحركات القومية الأصيلة بأن الشعب الكردي في سورية هو جزء من الأمة الكردية منذ الأزل وإلى الأبد وليس جزءاً من أي شعب أو مجتمع آخر .

إضافة إلى هذا وذلك نرى أن البارتي قد نادى منذ سنوات بإقامة الجبهة الوطنية التقدمية كشعار رئيسي على الصفحة الأولى من كل عدد في الجريدة المركزية (دنكي كرد)

(3)

ولأنهم بدون معرفة نعلم أن هذا الشعار لايمكنه أن يحقق شيئاً إذا كانت الحركة الكردية ضعيفة ، وكان يجري العكس تماماً وكان نضالهم أقناع الجماهير الكردية بأن تنفيذ هذا الشعار وغيره من أمثاله سوف نحصل على حقوقنا ، وأخيراً تشكلت الجبهة الوطنية التقدمية في سورية وأشترك فيها معظم الأحزاب السياسية التي تدعي بالوطنية والتقدمية ، ولكن الشعب الكردي لم يحصل على أي طلب من مطاليبه المشروعة !!...

إن هذه الميوعة الفكرية التي عانى منها البارتي ومازال أعضائه يعانون من هذه الأمراض انعكست على الطلبة أيضاً الذين أصبحوا فريسة سهلة الأصطياد من قبل التيارات السياسية في سورية ، وأخيراً لم يجد الطلبة القوميون بد من تأسيس اتحاد طلابي قومي ليرعى شؤون الطلبة الأكراد الدراسية ويوجههم توجيهاً وطنياً وقومياً ، وبالتالي ليخلق جيل مثقف واعي لقضايا أمته ووطنه ...

وهنا لابد لنا من الإشارة إلى مؤتمر البارتي عام ١٩٧٠ الذي استهدف توحيد اليسار واليمين تحت أشراف وضغط الثورة الكردية لإنهاء هذه المهزلة وقد وضعت لهم الثورة أدنا مايمكن المناداة به فقط ليوحدوا جهودهم ، ومع هذا كله فقد فشلت الوحدة وذلك لتمسك قادة البارتي بزعاماتهم المهترئة والتي أكل عليها الزمن وشرب ، ومنذ البداية عرفنا نوايا اليسار واليمين السيئة وذلك بانتخاب دهام ميرو سكرتيراً للبارتي الموحد لأنهم يعلمون أن دهام ميرو شخص حيادي وبنفس الوقت لا يستطيع قيادة حزب يجمع المتناقضات وذلك لكي لا تنجح الوحدة ... والذي حصل لدينا أخيراً هو أننا كنا في حزبين يحملون أسم بارتي فقد أصبحوا الآن ثلاثة أحزاب يحملون أسم بارتي وذلك بعد عملية الوحدة في عام ١٩٧٠ !!! ، والملاحظ أن أسلوب ونضال ومنهج الأحزاب البارتية الثلاثة متقارب إلى حد بعيد مع وجود بعض الكليشات الإضافية عند من يسمون أنفسهم باليسار . هذا وسنتابع في تقريرنا القادم بعض النقاط المتعلقة بالموضوع

زملائنا ... إننا مانزال نركز على موضوع السرية التامة والالتزام بها .

وتتوقف مجلة الاتحاد هيشيار وذلك لأسباب سنشرحها فيما بعد وحالياً سوف نستعيض عنها بشيء آخر ، والمطلوب منكم استغلال توقف هيشيار بإشاعة أن الاتحاد قد انتهى وهذا إذا ما سألتم ودليلكم أن هيشيار لم تعد تصدر ، وبنفس الوقت تواصلون اتصالاتكم مع المؤيدين والمرشحين للاتحاد والعناصر الموثوقة التي تحافظ على السرية .

هذا وإلى الأمام

تقرير تشرين الثاني ١٩٧٢

الفرع الدولي
في الاتحاد القومي للطلبة الأكراد في سوريا

سەرنج: ئەم کتێبی [illegible] کورد لە سووریا [illegible]
[illegible]

1

بەیانە ناو زڕاوو ناراستگۆو پڕ لەبوختانەکەی (١٩٧٥/١/٢٥) شێرکۆی هەژار

(١)

بەیاننامەی کاژیک دەربارەی دروشمی ئەم [illegible] ی کوردایەتی لە کوردستانی باشووردا

کاژیـــــــک — کوردستان بۆ کورد
هەرێمی باشوور — یەکسانی بۆ گەل

بەڵێ‌نامەی تێکۆشانی هەموو هێزە سیاسییەکانی کوردستانی باشوور
لە پێناوی هەموو دروشمێکی ئاویتەدا لە هەر قۆناغێکیدا
بەڵگەی دیاریی نەتەوەی کورد و هێزە سیاسییەکانیەتی

ئاوێرانی تێکۆشەر ئەندامان و لایەنگرانی کاژیک لە کوردستانی باشووردا [illegible]
سڵاوی پێشمەرگەی شۆڕشی کوردایەتیتان پێشکەش

ئاوێران
دامەزراندنی کاژیک لە ١٤/٨ نیسانی ١٩٥٩ دا ڕەسەنێکی دەروونی و واقیعێکی نەتەوەیی کورد بوو نە [illegible] نەتەوەی کوردی پێوستا ... [illegible] کاران دواکەوتوو پەیوەستی بە حزبێکی نەتەوەیی کوردی هەبوو کە تێکۆشانی ڕیزەکانی لە پێناوی یەکێتی و ئازادبوون لە چەوساندنەوەی بێگانە و ... (إبداع) ی تێدا بوو ... ئەوەی کە ... ماڵی ... عەرەبی ئیسلامی و ... تورک و فارس بەرەو ... [illegible]

هەرچەندە (پارتی دیموکراتی کوردستان) لەو کاتەدا هەبوو بەڵام لەبەر ئەوەی وەک حزبێکی بازنەیی لە تەوژمی ... و پرۆگرام و پەروەردەیەکی ئەو ... ستراتیجێکی (ثابت) و ... کۆمەڵێکی چەوساوەی وەک کۆمەڵی کوردەواری ... و ئینستیاتی ... ئەو گوردپەروەرانە لە کوردستانی گەورەدا بکات ... ئەوەی سەرنج داتی ئەدەبیات و پرۆگرامەکانی لە ... دوو جێگر بۆ ... زۆربەی سەرکردایەتیەکەی ... لە ... داگیرکەرانی کوردستان و تفەنگی بە ... ئەوی ئەخات ... کوردی ... [illegible] ... دوربێت و ... لێکدانەوە و لێکۆڵینەوەی زانستانەی کۆمەڵگای کوردی ... کوردستان ... کوردی نەتەوەیی ... پێویست بوو حزبێکی نەتەوەیی کورد وەک کاژیک پێشتە سەر شانۆ.

بەڵام ئەوەی جێی داخە — کاژیک لەیەکەم ئاپەڕتنەوەی سەرکردایەتیدا ... راست و ڕوون و ... ئایدیۆلۆجی بۆ ... (کاژیکنامە) بوو ... سەرەکی ئەمڕۆیە کۆمەڵگای کوردییەوە ... کاژیکنامە جگە لە لێکدانەوەیەکی مێژوویی ئیسلامی ... ساطع الحصری و منیف الرزاز مێژوویان ... ئەو ... (سلبیات) ی تێدا بوو کە ... لە بەیانی یەکەمی حزبێکی شۆڕشگێڕدا ... کاژیکنامە ... دەستی لێ هەڵدەگیرا . سالی ١٩٦٨ / ٢٥٨٠ ... دەستکاری وەها کرا کە ... دوژمنانی کورد ... ئەکرا وەک (ئاریایەتی ...) لە مەیدانی چالاکیدا بزووتنەوەی کوردایەتی بە بزووتنەوەیە ... زەردەشت و ......) . ... وانە پەرستی و ... لە زۆر کارمەندی ... کورد ... گەلێک ... (...) ... حزبێکی نەتەوەیی کوردی ... پێناوی یەکگرتنەوەی کوردستانی گەورە و ... ئازادی و ... کاروانی پێشکەوتووی جیهان ... ئالایدا ... بووەوە .

هەرچەندە زۆر لە ... زۆر یا کەمی ئەم واقیعە ئەکرد بەڵام جێی داخە کە ... بۆ ئەو ئەکرا و ... کاروانی خەباتیان ... لە ... (ع . ج . ع . ...)

حیزبایەتییەکاندا بەڵام هەندێکی تر لەو ماسۆستایانە ([illegible])
دکتۆر ج • ن) ئەو دریژەیان بەو کارەساتە دا [illegible] بە هیمەتی ماوییرە تێکۆشەرەکانی حیزبمان
توانیمان بە یەکجاری گسکیان بدەین و ریزەکانی حیزبمانیان لێ پاك بکەینەوە و بە هەڵکەنانی
(ج • ع • ئاگرین) ی کۆنەپەرست و بێ [illegible] ئەو موورەی لە دەرەوەی حیزبماندەرە تیا چێنرابوو
بە هەڵکێشانی و فرێدانی توانیمان دوا پاشماوەی رەشی کارەساتی ئەو چەند ساڵەی کاویك
رامالین و رووی راستەقینەی بێ گەردی شۆرشگێرانەی کوردایەتی بۆ حیزبمان بگێرینەوە • •
ئێستا لە سەرەتای قۆناغێکی گرنگی کوردایەتیدا کە گۆرانێکی بە نرخی بەرەو پێشەوەی کاریگەی
تیا بە دی دێت لە سەرمانە لە هەموو لایەنەکانی باری سیاسی و هەل و مەرجەکانی ژیانی کۆمەڵگای
کوردی وورد ببینەوە و لە بەر رووناکی ئەوەدا نەخشەی تێکۆشانی رۆژانە و دروشمی خەباتی ئەم
قۆناغێکی ئەو نەخشەیەمان کە بۆ ئازادی رزگاری و یەکێتی کورده بکێشین • !!
بەستنەوەی کوردستانی گەورە و بەدیهێنانی سۆسیالیزم لە کۆمەڵگای کوردیدا لە پێستوونە
سەرەکییەکانی بەرنامەی حیزبمانە کە دەستکاری و گۆرانی بۆ نیە • بەڵام ئەو ئاواتە پیرۆزانەمان
وەنەبێت بە چەند رۆژێکی بە بڕیارێك و تەنانەت بە چەکیر کردنیشی لە بەرنامەدا ئیتر بێتە دیی
بە دیهێنانی کوردستانی یەکگرتوو و سۆسیالیست کۆمەڵێك گۆرانی گەورەی لە ئەرازوی بەرەوه •
وەندی دەوڵەتە گەورەکانی جیهان لە خۆرهەلاتی ناوەراستدا پێدەوێت کە ئەمیش هۆی گۆرینی سەرجەمی
باری سیاسی لەم ناوچەیەدا • دیارە ئەمیش بە یەکجاری و کوتوپر نابێت بە چەندین قۆناغ دەبێت
کە : گەر هۆشیاریەکی تەواوی سیاسیمان لە هەموو لایەنەکانی (حوکم) لەم ناوچەیەدا نەبێت و
بە تەواوی دەوری هەموو هێزە سیاسییەکان و توانای نەتەوەی کورد و هەل و مەرجەکانی کاریکیش
- کە پێویستە بەرزترین و پێشکەوتووترین شێوەی رێکخستنی کوردایەتی بێت - لەو هەر قۆناغێکدا
تێ نەگەین ناتوانین بە سەرکەوتوویی ئەم قۆناغە ببرین و بێ بنێینە قۆناغێکی تروە و هەر وەك
سترونە سەرەکییەکانی بەرنامەی کارێك گۆرانیان بۆ نیە • هەروەهاش پێویستە لە گەڵ تێگەیشتنی
پێویستەکانی هەموو پلەیەك لە تێکۆشاندا دروشمی گونجاو بۆ ئەو پلەیە بکەینە پاشانی کاتیمان
بۆ ئەوەی بتوانین بە پێی ئەکتەدیەکی ([illegible]) تێکۆشان کوردستانی یەکگرتوو و سۆسیالیست
بکەینە واقیعێکی سیاسی [illegible]
دوای لێکۆڵینەوەیەکی وورد لەم هە[illegible] [illegible] کوردایەتی گەلی
حیزبمان بۆ ریزەکانی رێکخستنی حیزبی [illegible] کوردایەتی
بکات لە کوردستانی باشووردا لەم پلەیەدا • [illegible] بەدیهێنانی حوکمێکی زاتی راستەقینەیە کە
ئەمە وا مان لە سەر پێویست دەکات هەموو هەوڵێکی سیاسی و خەباتی لەم پلەیەدا بۆ پاراستن
بکەین وەکو ئامانجێکی کاتی کورد لە کوردستانی باشووردا •
لەم قۆناغەدا کە داگیرکەری عیراقی بە [illegible] هەموو توانایەکی
تەفروتوونا کردنی کورد و سڕینەوەی ناوی کوردستان خستۆتەوە گەر و بەبێ جیاکردنەوەی هیچ
بەرگریکەرێك لە بوون و مانەوەی کورد و سەرکردنی [illegible] کوردستان [illegible]
سیاسی و هەڵگری هەر بیروباوەرێك بێت - لە هەموو کاتێکی تر پتر پێویستی [illegible] تێکۆشانی
هەرو حیزبە سیاسییەکانی [illegible] کوردستان دەکات [illegible] هەموو لایەکمان و
بە - بدیهیات - یەکی سیاسی دەزانین کە هەموو [illegible] حیزبە سیاسییانە [illegible] کاتێن • کە
ئەمرۆ لە کوردستانی باشووردا بەدیهێنانی حوکمی زاتی راستەقینە بۆ کوردستانی باشوور
تێکۆشانیان لە پێناوی بەدیهێنانی ئەو دروشمەدا یەك بخەن • چونکە تەنیا بە چەقاوەکی [illegible]
یەکخستنی تێکۆشان لە پێناوی دروشمێکی [illegible] [illegible] [illegible] حیزبێك [illegible]
زیانەی بەرزی ئەکەنەوە •
وەنەبێت (اجتهاد) کردنی کاوێك لە لایەن بیروسارانی پارتی دیموکراتی کوردستانەوە توانی
رزگا لە ئەندامانی حیزبمان [illegible] و ملازم محمد و جمال [illegible] محمد و [illegible]
[illegible] لە لایەنەکانی [illegible] تومار

[illegible] وییەکانی شەری رزگاریدا و لە [illegible] [illegible]
بەڵام کە ئێمە هەموومان پێمانەوێت لە پێناوی [illegible] بەرزی نەتەوەکەماندا تێبکۆشین و ئامادەی
هەموو قوربانییەك بین لەو رێگایەدا ئەم [illegible] و چەوساندنەوە و [illegible] کاویك بۆ
و بەرژەوەندی و سوودی کێی تێدایە ؟؟
لێرەدا [illegible]
[illegible] بە دەزگایەکی [illegible] کە - نابێ کاریکی [illegible]

3

لە ناو پێشمەرگەدا هەبن ، لە وەڵامدا پێی وتن : ئەو پێشمەرگانەی لای من لە هەموو کەسێک ئازا
ترن و هەمیشە داوا ئەکەن کامە شەڕ زۆر خوێناوی و سەختە بۆی بچن و کە ئەچن ئەوپەڕی سەربەرزی
تۆمار ئەکەن ئێوە پێیان ئەڵێن کاژیکی و نابێ هەبن ، باشە ئەمە توانیمان ئەو سەرکەوتنانەمان ،
لە ڕیزەکانی پێشمەرگە دەربکەین بۆ گوێگرتنی بەوەدا ، کەدا گیانی خۆیان بەخت ئەکەن لە پێناو ئەم
عمر صالح منصور و ملازم محمد مان چۆن بۆ زیندوو ئەکرێتەوە تا پێیان بڵێین ئێوە کاژیکی نابێ
هەبن . . . دەریان بکەین لە پێشمەرگایەتی .
ئێمە لە گەڵ هەموو هەڵێکدا بۆ یەکێتی هێزە سیاسییەکانی کوردستانی باشوور لە پێناوی
سەربەرزی کورد و کوردستاندا کە پێ ئەڵێین یەکگرتوو پێک دێت . پێویستە بە گەرمی ویست (ئیرادە)
وە دەوا لە بەرپرسیارانی ئەم شۆڕشەی کوردستانمان بکەین کە هیچ لایەکمان ڕەخنە و گلەیی
مێژووی کوردایەتی نە هێنینە سەر خۆمان و بەهەڵەکانیان و ئەک دڵ هەموومان ئەوجێ لەسەرمانە
هەیە ئاڕاستەی ئەو ڕێگایە بکەین کە ئەمان بگەیەنێتە سەرکەوتنی شۆڕشەکەمان بە سەرۆکایەتی
بارزانی .
لە لایەکی ترەوە پێویستە برا مەسئوولەکانی لقی کوردستان (قیادەی مەرکەزی) ی کە هێزێکن لە
کوردستانی باشووردا وە ئەبەر تێکۆشەرانێکی عەزیزی لە پێناوی بیروباوەڕێکدا گرنگی و ناسکیی
ئەم هەل و مەرجانەی ئێستای کوردستان بخەنە بەرچاو و لەبەر ڕووناکی ئەو گۆڕانەی لە جیهاندا
ڕووی داوە و ئەم کاتەی شۆڕشی کوردستان کە پێویستی بە یەکبەستنی تێکۆشانی هەموو لایەکی
دڵسۆز بۆ ئامانجەکانی ئەم قۆناغەی هەیە ، چالاکی خۆیان لە گەڵ هەموو لایەکی دڵسۆزدا بۆ ئەم
مەبەستە بخەنە . با هەر لە ئێستاوە لە سەرەتای پلەکانی ئەمسێک لە ڕزگاریماندا فریای ئەوە
بکەوین ڕێگا لەو کارەساتانە بگرین کە بە هۆی لێک دوورکەوتنەوە و دوژمنایەتی کردنی یەکتر
جێبەجێ ئەکرێن بە سەر خەڵکی وڵاتدا .
پێویستە ڕاستگۆیین لە گەڵ ئەو ئەرکانەدا کە مێژوو لێمان داوا ئەکات و گلەیی و سزای مێژووی
پێشکەوتن نە هێنینە سەر خۆمان .

ئەم ... لە کوردستانی باشوور) ...

سەرکەوتوو بێت کوردایەتی
باشوور کە (حوکمێکی زاتی . ...
سەرکەوتن بۆ بیروباوەڕی بەرزی کاژیک
مردن بۆ دوژمنانی

سەرکردایەتی هەرێمی باشوور
کاژیـــــــک
(کۆمەڵی ئازادی و ژیانەوە و یەکێتی کورد

١٩٧٥/١/٢٥
٢٥٨٦/١١/٥

سەرنج: ئەم بلاوکراوەیە کە شێرکۆی کوڕی هەژار و محەمەد ئەستا(؟)
و هاوەڵەکانیان لە دژی سەرکردایەتی کاژیک دەریانکردووە ،
بۆیە کە مجار لە پەرتووکەکەی کاک ئەبدوڵڵا گرت دا چاپ و منیش کەوت
و هەر لەو پەرتووکەوە وەرمگرت . (جەمال نەبەز)

مافە ڕەواکانیاندا.

کۆنگرەی پێنجەمـــی
ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کـــورد
لـــە ئەوروپـــــــــــــــــا
سـۆکســـە

خوێندکاری کورد ، ژمارە 7 ساڵی ١٩٨٦

١٠

بریارەکانی کۆنگرە

١- مەسەلەی نەتەوایەتی کورد، مەسەلەیەکی یەکپارچەی جیا نەکراوەیە... مەسەلەی نەتەوەیەکی بیست و ئەوەندە ملیۆنییە کە بە پێی بارو هەل و مەرجی نیشتمانە داگیر کراو و پارچە پارچە کراوەکەی خەبات بۆ" دیاری کردنی مافی چارە نووسی خۆی " دەکات... لەم خەباتەش دا هەموو هێزو کۆڕو کۆمەڵە سیاسی و بەرەو چین و دەستە شۆڕشگێڕە دڵسۆزە بەرهەڵستکار و خەباتگێرەکانی لە سەنگەری کوردایەتی و بەرەی گەل دان.

٢- سەرکەوتنی خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەمان تەنیا بەیەکێتی و یەکگرتنی ڕیزەکانی هەموو باڵەکانی بزووتنەوەی کوردایەتی پێک دێت، هەموو ناتەبایی و مل ملانێ و ناکۆکییەک خزمەت بە دوژمنان و داگیرکەران دەکات، بۆیە ئێمە دەبێ هەمیشە لەگەڵ هەموو هاوکاری و کارێکی نێوکویی هێزەکانی کوردایەتی دا بین و هەرگیز نەچینە هیچ مل ملانێ و ناحەزایەتیەکی نێوان ئەو هێزانەوە چ جای دوژمنایەتی کردن!...

٣- مەرجێکی دیکەی گرینگی سەرکەوتنی خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەمان ئەوەیە کە هاوکاری توند و تۆڵ لەگەڵ بەرە و لایەن و هێزو کۆڕو کۆمەڵە دیموکراتیک و پێشکەوتوەکانی میللەتانی ناوچەکە (بەتایبەتی گەلانی عارەب و ئێرانی و تورک) بکەین و خەباتی نێوکۆییمان دژی ئەو ڕژێمە فاشیست و دیکتاتۆرو ڕەگەز پەرستانەی داگیرکەرانی کوردستان تاو پێ بستێنین و بۆ سەربەخۆیی و ئازادی نەتەوەکەی خۆمان و سەرفرازی ئەو گەلانەش و بنیات نانی، پەیوەندییەکی نێونەتەوایەتی دۆست و ڕەوا لە نێوچەکەو

هەموو دنیاش دا .

٤- بەو ئەندازەیەی بەرەنگاری بیروباوەڕو ڕەفتاری شۆڤێنیستی و ڕەگەزپەرستانەو کۆڵونیالیانەی داگیرکەران و دوژمنانی کوردایەتی دەبینەوە ، دەشبێ لە ڕیزەکانی خۆمان دا بە گژ بیرو ڕەفتاری تەسک بینی و خۆ وەتاق خستنەوەو لێڵ بینی و نادیموکراتیک و کۆنەپەرستانە بچینەوەو بیری نەتەوەیی کورد بە تایبەتی و کوردایەتی بە گشتی لە هەڵخلیسکان و دانە دواوەو لادان و چەموت بوونەوە بپارێزرێ و " تحصین" کەین... ئەوەش تەنیا بەوە دەبێت لەگەڵ تێخویندنەوەو بەرچاو گرتنی تایبە- تێتی و سوودو بەرژەوەندی نەتەوەکەی خۆمان، سەنگەری کوردایەتی لە مەوقعی تەبیعی خۆی لەبەرەی گەلان و ئاشتی و خێرخوایی جیهان هەڵنەکەنین و لە مل ملانێی نێو دەوڵەتان دا بێ لایەنیی ئیجابی بە سوودی نەتەوەکەمان و بەرەی گەلان و سۆسیالیستخوازو بە دژی ئیمپریالیزم و فاشیەت و زایۆنیزم ڕاگرین و خەباتی خۆمان لەگەڵ گەلانی چەوساوەو ژێردەستەی دنیا بە گشتی و گەلانی ناوچەکەو بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی دیموکراتیکی عارەبی و ئێرانیو تورکیایی بە تایبەتی یەکخەین، ئەمانە تاکە دەرفەتی کوردایەتین و لادان لەم شەقاوە ڕاست و مەوزوعیە ڕاستەو خۆ و ناڕاستەو خۆ بۆ هەر مەبەستێ بێت خەیانەتە بە کوردو کوردستان.

٥- پشتگیری تەواو تەواو لە خەباتی ڕزگاریخوایانەی نەتەوەکەمان دەکەین لە هەموو پارچەکانی کوردستان داو مافی دیاری کردنی چارەنووسی نەتەوەکەمان مافێکی سەرەتایی و تەواو ڕەوای بێ چەندو چوونەو تەنیا ،

3

جەماوەری کوردە کە بڕیاری شێوەو جۆری ممارەسەی ئەو مافە دەدات .

٦- بێزارین لەوکەرت و پەرت پەرتی‌یەی بزووتنەوەی خوێندکار و لاوان و کرێکارانەی کورد لەدەرەوەی وڵات و خواستاری یەکێتی‌یەکی گشتی یا کۆنفیدراسیۆنێکی گشتین کە هەموو رۆڵە دڵسۆزەکانی کورد بگرێتە خۆی، بۆ ئەمە ئامادەگی تەواوی خۆمان ، تا ئەندازەی خۆ تواندنەوە، لە یەکێتی یەکی وادا و بۆ هەموو هاوکاری‌یەکی دوو قۆڵی و چەند لایەنەو گشتیش دەردەبڕین و لە هیچ کارێکی نێوکویی دەست ناگێرینەوە .

٧- پشتگیری تەواوی خۆمان لە ئاشتبوونەوەی لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکانی کوردستان دەکەین، بۆ پێکهێنانی بەرەی یەکگرتوی کوردستانی و یەکخستنی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و دروست کردنی (لەشکری شۆڕشگێڕی کوردستان) و بەرزکردنەوەی دروشمی (مافی دیاری کردنی چارەنووسی خۆیی) . هەمان کات کۆنگرە ئاواتەخوازە کە مەسەلەی ئاشت بوونەوەی گشتی باڵ بەسەر شۆڕشەکەدا بکێشی و بۆ یەکجاری بنەبڕی کێشەی شەڕی براکوژی بکات . بۆیە کۆنگرە داوا لە هەموو لایەنەکانی سەرگۆڕەپانی کوردایەتی دەکات ، کە چی دی بە کێشەلاوەکی‌یەکانەوە خۆیان گرێ نەدەن و بەڵکو زیاتر هەوڵی یەکیەتی و تەبایی و برایەتی بدەن.

٨- خەباتمان بەشێک دەبێ لە ئاڵقەی زنجیرەی خەباتی هاوبیرانمان لە کوردستان کە ئەویش ئیلتزام و خۆ بەستنەوەیە بەرێرەو و سیاسەت و (نهج) ی (پاسۆک) .

٩- کۆنگرە داوا لە کۆڕو کۆمەڵە پێشکەوتوخوازو دیموکراسی‌و

(٨)

مرۆڤ دۆستەکانی جیهان دەکات بۆ پشتگیری لە مافـــــی نەتەوایەتی کوردو دەربڕینی دەنگی نارەزایی بەرانبــەر سیاسەتی فاشیانەی داگیرکەرانی کوردستان.

١٠- کۆنگرە دژی دەستدرێژیەکانی ئیمپریالیزمی ئەمریکیــە لەسەر تاسەری دنیا داو بە تایبەتی لە کوردستانــــــی خوێناوی دا لە ڕێگای جونتای فاشی و بەعسیە رەگـــەز پەرستەکانەوە ... هاوکات دژی دەستدرێژییەکانی ئەمریکا- یە لە لیبیای خۆڕاگرداو کۆنگرە پشتگیری خۆی لە گەلــی عەرەبی لیبیی دەردەبڕێ و هەڵوێستی شۆڕشگێرانـــــەو مرۆڤ دۆستانەی (معمر القذافی) بەرێزەوە سەیر دەکا .

١١- کۆنگرە بڕیاری دا کە بەرپرسیار نییە لە نووسین و بڵاو کراوەکانی کاک (جەمال نەبەز) جا بە هەر ناوێکـــەوە بێـــت .

کۆنگرەی پێنجــەمــی
ڕێکخراوی خوێندکارانی سۆسیالیستی کورد لـــە
ئەوروپـــا
ســـۆکـــە
ســـەرەتای تەمـــــوزی ١٩٨٦

کوردستانێکی ئازاد گەلێکی یەکسان

ماموستای بەڕێز کاک دکتۆر جەمال نەبەز

سڵاوی ئازادی و یەکسانی، بە هیوای خۆشبەختی.

وا ساڵ و نیوێکە بەسەر ئەو ئیلتیزامات و بڕیار و بەڵێنانەی نێوانماندا تێدەپەڕێ، ئێستە لێمان تەووڵا بوونە و چوونە ماڵی خۆتان لێ جیاکردینەوە... دنیایە بوخچانە و چونێتیان پێ داین، کە چەند گەورە هۆرکی شەخسییان پێوە بووە، ئەگینا چونی سیاسی زۆرە گران نایە. بە قسەی (جەلال مەجید) و ئەو دەعبایانەتان لەگەڵدا کردین، کەلەمەی کورپە جاکێتانە لێکردینەوە و خۆشتان چیتان لە ئەرزی واقیعدا نەکرد. دیارە ئێوەش وەک سایل بۆ بارێ لەبەردەم دەرگای چەقۆدا نەوەستاون؟ بەڵام زۆر و زۆرجار تێدا هەڵشێلدراوە. جا ئێستە کە چەند ساڵە و لە حاڵی خۆیدا و بەلای کاری خۆیەوەیە و چوناییانە و ئەو چەند برادەرانە بە تەواوی لە ئیتاری سیاسەتیدا بڕاونەوە و هیچ مەترسییەکتان نەماوە، ئەگەر بە حەسب و کتێب بێت ئێوە «معرکە»ی سیاسییەکانتان جوودە کردەوە! بەڵام بۆ ئەوەی بۆ ئاگە جاریلیش بێت بۆتان دەرببینن کە ئێمە بە پەروەردەی [illegible] هاوتانەیکن و پیاوی شەڕ و شکێن و نەتەوەیی ڕەوشت و بەئێ چوونە بێ، بۆ ئەوەی بۆتان دەربخەین کە مەسەلەی ئێمە مەسەلەی شەخسی و تایبەتی نەبووە ـ وەلا لە زۆر حزب و کۆدا دەبینێت ـ مەسەلەی پاراستن و قبوڵ کردنەوەی گەنجی بێ داوی بیر و «مەنهەج» و ئیبازەی سیاسەتی دروست و ڕەسەنی و گونجاو و واقیعی و خزمەتگوزار بووە، بە ونێتی بەرەوپێشەوەچوون و خۆدەرکردنەوە و «تطور»ی تەبیعی فیکری و سیاسی نەتەوایەتی بووە... پاش ئەوەیە کە بووە وا من دەستپێشخەری دەکەم و بەم نامەیە بەسەرتان دەکەمەوە، تا ئەوەتان بۆ ڕاگەیەنم کە ئێمە ئەگەرچی لە ڕووی فیکری و سیاسییەوە «تحفظات»مان هەیە لەسەر بنجی و ئەساسیشیان لەسەر چەند لە ڕای جۆناییت و کارەکانتان چییە؟ حورمەت و ڕێزمان چەند بۆ شەخسی ئێوە و چەند کەسێکی دیکەی لە ڕێزەکانی [illegible] دارێ چییە. مەسەلەی ئێمە [illegible] و پێکەوە خۆشەویستی دەروونییەکان نەبوو. ئێوە ئەگەر بە پشتی لە خۆمان نەزانن، بە دۆستەکانی نزیکی خۆمانتان دادەنێین، ئەوا ناهەزایەتی و دوژمنایەتی چەند نا!..

بە ڕاستی ماموستا، من لە ژیانمدا حەزم کردووە و زۆرم هەوڵ داوە بێ و بێ داوی بەرانبەر دوژمنانم نەکەم، چ جای کەسانی دۆست و هاوبیری خۆم — جا ئەو کەس و دۆست و هاوبیرەم چەندە جیاوازی دەکا بابیە. لەبەر ئەوەیشە خاوەنی ئەو قسەیەی خۆمم کە حەزم کردووە کە: جەنابت «صفحة»ی دەستی ئێمە ـ نەمانزانیوە بە مەعقول و شەرعی و قسەی تەعامولت لەگەڵدا بکەین «وحدة الاسلوب»ماتان نەبووە؟ بە کوردستانی هەرشتێکیان تەعامولت لەگەڵدا کراوە، تەعامولکە یا ئستعبادیانە و جیاو پێدەشێ لە [illegible] و شەرم و شکۆ کردنە لێبێ لەسەر حسابی بیروباوەڕ و «نفع»ی و خزمەتی کە بووە یا پێناهەڵپێژان و بێ ئەندازەیی و «معادات» بووە. تەنیا لە مەوقیفی تەبیعی خۆتدا نەبووە، یا دوستوبانە «ماجرا» و «ماموستا» و «ئەدیب الاومە» و ئەمانە یا دوستانە بە هیچ و بێ ماڵ و

نازانم چی وکە کە حورمەتی شەخصیەتی ژنی نادات زیاتر بڵێم ... من پێم وایە ئەمەش [illegible]
ئێستە و [illegible] و ئەو چەند برادەرانەی [illegible] تێدا بوون، خۆشتە [illegible]
[illegible] خۆتت دابۆ [illegible] ... [illegible]
[illegible] بۆ [illegible] بێ؟! [illegible]
بۆ تۆ [illegible] ؟!

لێرەدا دەبێ بڵێت [illegible] کە ئەوانە چین و ئێمە چین؟ [illegible] و [illegible]
دەست لە دنیا [illegible] و [illegible] بە [illegible]
[illegible] بە ئێمە [illegible]. ئێمە [illegible] هەزار جار [illegible]
[illegible] و [illegible] و [illegible] و [illegible]
نیە ... بەڵام ئێمە لە کاردا [illegible] ئەوانە [illegible] و [illegible] بۆ [illegible]
بووین ... [illegible].

[illegible] ئەم نامە و [illegible] بە [illegible] و جەنابت بە [illegible]
لە [illegible] ئەم نامەیەم [illegible]
و [illegible] بۆ [illegible] کە ئێمە بە [illegible]
[illegible] جەنابت دا [illegible] شەخصیەت [illegible]
بۆ [illegible] جەنابت [illegible] واللە [illegible] ... بەڵام
[illegible] و «تحفظات»ی [illegible]
[illegible] جەنابت ([illegible]) بە
[illegible] نازانین. [illegible] و [illegible] بێ [illegible].
[illegible] بە [illegible] کە [illegible] و [illegible]
[illegible] لە [illegible]
دەکات.

لەگەڵ ئەوپەڕی [illegible] حورمەتدا

[illegible] بۆ [illegible]

[illegible]
برادەرت [illegible]
[illegible]
٩٨٧/٣ /١٠

تێبینیی جەمال نەبەز: ئەمە نامەی محەمەد مستەفا (ئازاد)
کە ساڵێکی باش ئەوەی من "بەرە"ی کردبوو لە "سۆکەیسە"،
ئەوجا هەستی بەوە کرد، کە دەبێ بە باشیی بە دەستراییی
خۆیدا بهاتە.

وێنەکان

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٢/ ٨/ ١٩٦٤دا لە شاری ژنێف (سویسرە) گیراوە.
لە ماڵی خانمی بەڕێزێنێک کە ئەوز (جەماڵ نەبەز) زۆرو ڕێکی لە دەخالۆوەدا بەکری گرتبوو.
ئەو ڕۆژە (٢٢/٨) بەڕێکەوت کاتێک لە کۆمەڵەیەتی ئێمە ڕاهاتبووین لە باخچی ئینگلیزی
پیاسەمان دەکرد، زەکی خانی ژنی ڕەحمەتی سەیید قەزاز دەکات سەرچیل براکانیان ئاکی
دیکەو ... ماڵەوە بۆ ... ناخەمان. لە وێنەی لای ڕاستدا لە بەیاسەکەتەوە:
کوڕی ... خانمی بەڕێزی، خانمی بەڕێزێنێو، زەکیە خانی ... ستویستی قەزاز، سەرچیل کەوە
ستویستی قەزاز، ...، خانمی بەڕێزێنێو، ئۆمەر ...، ... جەماڵ نەبەز.
لە وێنەی لای چەپیدا لە لای ڕاستەوە: سەرچیل کەوە ستویستی قەزاز، ئۆمەر ...،
نووکی خان، جەماڵ نەبەز

ئەم وێنەیە لە مانگی گوڵان (مایس)ی 1963دا لە
میونشن گیراوە. لەلای ڕاستەوە بۆ لای چەپ:
جەمالی حەیدەری سەرۆکی قەیادەکەی، جەمال نەبەز،
تالیب مەجید ڕۆستەم، ئەو فائیق کە مادەیەکی کورت
لە میونشن مایەوە.

ئەم وێنەیە لە مانگی تەمووزی ١٩٦٣دا گیراوە لە شاری میونشن
لە لای راست: برووسکە ئەحمەد ئیبراهیم و لای چەپ: جەمال نەبەز
وێنەکە لە ماڵی بەڕێز ئەبدولقادری هەڵەبجەیی گیراوە. کاتێک
کە تازە هاتبووینە ئێرە و لەگەڵ یەک دەستپێکردبوو لەگەڵیەک
پەیوەندیدا لەگەڵ یەک هاوڕێ بووین.

جەمال نەبەز لە بەردەم زانستگەی تێکنۆلۆژیای
شاری میونشن (ئەڵمانیا) ٢٥/١٢/١٩٦٥

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٥/١٢/١٩٦٥دا لەبەردەم زانستگەی تێکنۆلۆژیای شاری میونشن (ئەڵمانیا) گیراوە. لەو وێنەیەدا سێ کەس لە دامەزرێنەرانی "یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە ئەورووپا" (نوکسە NUKSE) دەرکەوتوون، لە چەپەوە بۆ ڕاست: جەمال نەبەز، بروسکە ئیبراهیم، لەتیف ئەلی.

سێ هاوبیری "یەکێتیی نەتەوەییی خوێندکارانی کورد لە ئەورووپا"
(نوکسە) : لە ڕاستەوە بۆ چەپ : لەتیف ئەلی ، ئێرمگارد خانی
خێزانی هاوبیر بروسکە ئیبراهیم ، جەمال نەبەز . وێنەکە لە ڕۆژی
٢٥/١٢/١٩٦٥ دا گیراوە لەبەردەم زانستگەی تێکنۆلۆژیای شاری
میونشن (ئەڵمانیا). ئەو ڕۆژە ڕۆژی وەرزی زستان و بەفر و سەهۆڵ بوو.

ئەم وێنەیە لە شاری میونشن (ئەڵمانیا) لەبەردەم
زانستگەی تێکنۆلۆژیادا گیراوە لە ٢٥/٦/١٩٦٥دا
لە چەپەوە بۆ ڕاست: لەتیف ئەلی ، جەمال نەبەز

وێنەی بەردی گۆڕەکەی هاوبیر لەتیف ئەلی لە شارۆچکەی
گاوتینگ Gautingی نێزیک میونشن

وێنەکە لە ڕۆژی ٢٧/٨/١٩٧٥ دا گیراوە، لە بەردەم
سەنتەری کۆبوونەوەی خوێندکارانی کورد، لە زانستگەی
تەکنیکی بەرلینی ڕۆژاوا. لە وێنەکەدا لە لای چەپەوە:
دوکتۆر کەمال فوئاد، بروسکە ئیبراهیم، جەمال نەبەز
وەستا خوێندکاری کورد. لەم سەفەرەیدا دوکتۆر کەمال
فوئاد پێشنیازی ئەوەی کرد کە ئەگەر ئێمە نوکسە
NUKSE هەڵوەشێنینەوە، ئەوا ئەوانە، کۆمەڵەی
خوێندکارانی بێلایەنی دادەمەزرێنن. ئەم پاشان ئەوەی
مولایەنەکان و چەپولیبەکان کۆمەڵەی خوێندکارانی کوردیان
(KSSE) کرد بە دوو لەتەوە.

تەمووزی ١٩٧٦ لە بەرلین
لە چەپەوە بۆ ڕاست: مامۆستا فایەق ئارف، خێزانی
مامۆستا فایەق ئارف، جەمال شەبەز، باجی نافیعەی
خوشکی جەمال شەبەز، گەلاوێژ جاف، لەگەڵ هەردوو
منداڵەکەی مامۆستا فایەق ئارف و خێزانەکەی.

ئەم وێنەیە لە مانگی تەمووزی ١٩٧٦دا لە بەرلین گیراوە، لەکاتێکدا
کە چەند خوشکێکم هاتبوون بۆ سەردانم لە بەرلین، هەروەها
لەو کاتەشدا مامۆستا فایەق ئارف و خێزانەکەی و منداڵەکانی
هاتبوون بۆ میوانی. لەو وێنەیەدا لە لای چەپەوە: باجی
نافیعەم، خێزانی مامۆستا فایەق ئارف، فایەق ئارف
جەمال نەبەز. لە پێشەوە هەردوو منداڵەکەی مامۆستا فایەق
و خێزانەکەی.

وێنەی خوارەوە لە ڕاستەوە بۆ چەپ : بەخشانخانی ڕەحیمی، خێزانی
کاکە ملازم مەنسوور کە لە سەرەتای مانگی مارتی ١٩٨١ دا لەگەڵ
ملازم مەنسووری هاوسەری (کە منی سێیەمم لە ڕاستەوە) هاتنە بۆ لام
بۆ بەرلین . وێنەی سەرەوە لە ڕاستەوە : بەخشانخانە، کاکە
ملازم مەنسوور، جەمال نەبەز، لە کاتی بەڕێکردنیانا بەرەو کوردستان،
وێنەی سەرەوە لە شەقامی فریدریش گیراوە کە سنووری لە نێوان
بەرلینی ڕۆژاوا و بەرلینی ڕۆژهەڵاتدا . وێنەی سەرەوە لە
هەفتەی دووەمی مانگی مارتدا گیراوە، ساڵی ١٩٨١ .

جەمال نەبەز (لای ڕاست) و ئەحمەد نەقیب (لای چەپ)
لەماڵی ئەحمەد نەقیب، چەند ڕۆژێک پێش کۆتایی ساڵی
١٩٨٤ . ماڵی ئەحمەد نەقیب و شیلەزە خانی خێزانی ولووڕە
لەکرێیان لە گوڵزاری بوو تێزیدا سیوەنشن .

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٥/٩/١٩٨٣ دا لە شارۆچکەی Gauting
نزیک میونشن گیراوە لە کاتی سەردانی گۆڕەکەی کاک هادی لەتیف ئەلی دا.
ئەمیش پاش کۆتاییهاتنی کۆنگرەی دامەزراندنی سۆکسە لە شاری
میونشن هەر لەو ڕۆژەدا. کۆنفرانسە ئەبە سمینارێکی جەلال تەبەر
دەستپێکرد لە بارەی گرژیی نێو کۆمەڵگەی کورد و ڕێگاکانی خاوکردنەوە.
لە وێنەکەدا (بەشی سەرەوەدا) جەلال تەبەر و ئەحمەد نەقیب دیارن. لە
بەشی خوارەوەدا چەند هاوبیرێکی سۆکسە و ئامادەبووانی سەردانی
گۆڕەکەی هاوبیر لەتیف ئەلی لەگەڵ جەلال تەبەر

ئەم وێنەیە لە شارباژێر لە ١/٤/١٩٨٤دا گیراوە. چەند
پێشمەرگەیەک پێش ئەوان کە ئازادی کوڕی پوورە ئامۆزم
(ئازاد قەراخی) لە پێشیانەوەیە. ئازاد ئەم وێنەیەی لە
٧/١١/١٩٨٥دا داپێم بۆ یادگاری. رەوانی شاد بێ.

سەمینارێ "بیری نەتەوەیی کوردی و ئەبیری شەوەییەکی ترزا هەڵاک
ونەبیری ناکیۆنالیزمی رۆژئاوایی" لە کوردو (سەروەتی) ئەلی کرد بە
بۆنەیەک بۆ کۆنگرەی سۆکسە لە رۆژانی ١٨-١٩/٨/١٩٨٤دا لە
ستۆکهۆلم. وێنەی سەرەوە لە چەپەوە: جەلال بارزانی، جەمال نەبەز،
ئۆمەر کەرکوکی، ئەستە مال ئەزیز. وێنەی خوارەوە لە لای راستەوە بە پێچەوانەوە:
جەلال بارزانی، جەمال نەبەز، بەرانبەرستەوە: بردوسکە ئیبراهیم، ئەبە قیار ئیبراهیم
(وێنەی خوارەوە کاتێ گەڕانەوەمان بۆ ئەلمانیا).

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٧/١٢/١٩٨٥دا لە کۆپنهاگنی (دانیمارك)
گیراوە کاتێك سمینارێکم کرد لە ژێر سەرنێوی « پێشوەچوونی زمانی کوردی
کورد کێیە وکورد لیدوان مانای چیە ؟ وتووێژەکە مجار باسم ناکنامەی کوردیم
کرد ، نیزیکەی ١٢٠ کەس بەشداریان تێدا کرد. لەو وێنەیەدا
(١) - جەمال نەبەز ، (٢) - دکتۆر کەمال شالی کە لە سوێدەوە
هاتبوو ئێستا و سەرۆکی بادەی پێکراوی ئەو کاتیە کوردیی بۆ زانست
وهونەر. ئەوانی هاوبەشیانی دیکەش هەندێکیان لە شوێنانی
دیکەی ولاتە سکەندیناڤییەکانەوە هاتبوون

ئەم وێنەیە لە رۆژی ٢١ /٥/ ١٩٨٨ دا گیراوە لە ستۆکهۆڵم
(سوید) بە بۆنەی کۆنفرانسی ئەکادیمیای کوردی بۆ زانست
وهونەر ، لە وێنەکەدا لە لای چەپەوە : پرۆفیسۆری ژەهرناس
وکیمیازانە بارام رەسوول ، جەمال نەبەزی دوکتور حەسەنی حیسامی
باوەڕپێکراوی ئەکادیمیا.

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ١٠/٦/١٩٩٠دا لە سالۆنێکی پڕ لە ئاسەواری
نەخشونیگاری ئیتالیا گیراوە. شارەوانی شاری فلۆرێنس
منی بانگهێشت کردبوو سیمینارێک لە بارەی کولتووری کوردەوە.
گەلێک کەس، ئیتالیایی و عارەب و فارس و کورد بەشداریان کرد.
وەزیرێکی ئیتالیایی کە ئەندامی پارتی کۆمۆنیستی ئیتالیا بوو، پاش
گوێگرتن لە سیمینارەکەم زۆر سوپاسی منی کرد و گوتی ئەڵێن کە ئێمە
کولتووری لاتینی، دەبێ ئازاد و سەربەخۆ بێت. وتارەکەم بە زمانی
ئەڵمانی بوو، ئەو کچەی لە تەنیشتمەوە دانیشتبوو دەیوەرگێڕایە
سەر زمانی ئیتالیایی. بەڕاستی شاری فلۆرێنس شاری کولتوورە.

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ١٩/٦/١٩٩٩دا لە شاری گۆتینگن
Göttingen (ڕۆژئاوای ئەڵمانیا) گیراوە، بە بۆنەی سیمینارێکەوە
لە بارەی کولتووری کوردەوە کە لەوێ پێشکەشم کرد بە زمانی
ئەڵمانی و کوردی. وێنەکە لە ڕاستەوە بۆ چەپ: ئەندازیار
برووسکە ئیبراهیم، سەرۆکی کۆنگرەی نیشتمانیی کوردستان
بەڕێز جەواد مەلا، ئەندازیار تۆلا ئازادخانە، قالە ڕۆژنامەنووس
بەڕێز تاهان شاکیر، خاوەنی سیمینار جەمال نەبەز.

هاوبیرانی نوکسە NUKSE ، لە راستەوە بۆ چەپ:
هەندازیار بروسکە ئیبراهیم ، نووسەر و لێکۆڵەر یوسف
ناسرۆ ، سەرۆکی کۆنگرەی نیشتمانیی کوردستان و
حکومەتی رزگاری کوردستان جە دادەلا ، جەمال
نەبەز.

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٤/١/١٩٩٨دا لە لەندەن گیراوە. لە سمینارێکی
جەمال نەبەزدا لەژێر سەرناوی "کورد و شۆڕش" کە بە بانگهێشتی حکومەتی
ڕۆژئاوای کوردستان پێشکەشکرا. ژمارەیەکی یەکجار زۆر لە نووسەران و
ڕۆشنبیرانی کورد ئامادەی ئەم سمینارە بووبوون، لەوانە بەڕێزان برایم
ئەحمەد، ئەحمەد هەردی، حەمە ڕەسوڵ هاوار. لەم وێنەیەدا ئەحمەد
هەردی و جەمال نەبەز دەبینرێن، کاتێک ئەحمەد هەردی بیرەوەرییەکانی
خۆی دەگێڕایەوە. زۆر بەداخەوە ئەو فلیمەی کە لەم سمینارەدا گیرا
کاسێتەکانی لە کامێرای ڤیدیۆی بەڕێز شێرکۆ زێنی ئەرکۆشی مابوونەوە
لە کاتێک دز چووبوونە سەر ماڵەکەی کامێراکەی و کاسێتەکەی دزیبوو.

ئەم وێنەیە لە ڕۆژی ٢٤/١/١٩٩٨ دا لە لەندەن گیراوە بە
بۆنەی سەمیناری "کورد و شۆڕش" ەوە کە "کۆمەڵەی
ڕۆژئاوای کوردستان" بە سەرۆکایەتی هاوڕێ جەواد مەلا
پێکیهێنابوو لەوێ. لەو کۆبوونەوەیەدا سەدان کەس بەشدارییان
کرد تێیدا، لەوانە کۆچکردووان : ئەحمەد هەردی، ئیبراهیم
ئەحمەد، حەمە ڕەسووڵ هاوار. لە وێنەکەدا جەمال نەبەز
و حەمە ڕەسووڵ هاوار لە تەنیشتیەکەوە دیارن .

ئەم وێنەیە لە ٦/٧/١٩٩٨دا لە لەندەن لە ساڵۆنی کۆمەڵەی
ڕەنجدەرانی کوردستان گیراوە، لەکاتێکدا کە جەمال نەبەز بانگهێشتکرابوو
بۆ پێشکەشکردنی سێ سیمینار لەبارەی "کورد و شۆڕش"ەوە.
لە وێنەکەدا لە لای ڕاستەوە بۆ چەپ: جەواد مەلا، ئەحمەد
هەردی، جەمال نەبەز، شێرکۆ زێرینەلووشە، عەزامی
بەرپرسی بەڕێوەبەری کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان

Jemal Nebez

Collected Works

No. 13

On the Association for Liberty, Renaissance and Unity of the Kurds

(KAJYK – founded 14.04.1959),

With a special focus on the purposes of KAJYK's establishment

and an account of its successor organizations

Copyright by the Author

Sulaimani – Kurdistan

2015

On the Association for Liberty, Renaissance and Unity of the Kurds

KAJYK

founded on 14/4/1959,

focusing on the background and purposes for its establishment

(Kurdish School of Socialism 1952 – 1959)

and its successor organizations:

National Union of the Kurdish Students in Europe

(NUKSE 21/3/1965 –3/9/1977)

*

National Union of the Kurdish Students in Syria & Lebanon

(1972-1973)

*

Kurdish Socialist Party (PASOK 11/9/1976- 1992)

*

Socialist Organization of the Kurdish Students in Europe

(SOKSE 11/9/1980 – 22/4/2005)

*

Kurdistan National Congress (KNC 1985)

*

Jemal Nebez

KAJYK

14.4.1959

Suleymani-Kurdistan

2015

Collected Works

No(13)